

В И Ш И В К А
С Х І Д Н О Г О
П О Д І Л Л Я

YEVHEN PRYCHEPIY
TETIANA PRYCHEPIY

EMBROIDERY OF EASTERN PODILLIA

Its ornamental structure
and an attempt at its interpretation
based on materials of a single ethnographic collection.

RODOVID

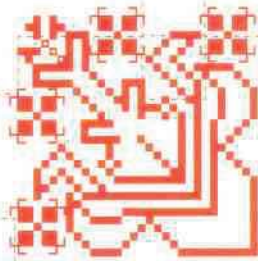
**ВИШИВКА
СХІДНОГО
ПОДІЛЛЯ**

**EMBROIDERY
OF EASTERN
PODILLIA**

СВГЕН ПРИЧЕПІЙ
ТЕТЯНА ПРИЧЕПІЙ

ВИШИВКА СХІДНОГО ПОДІЛЛЯ

структура орнаменту
та спроба інтерпретації образів
за матеріалами однієї етнографічної збірки

РОДОВІД

УДК 746.3 (477.43/.44)(084.1)

ББК 37.248 (4УКР)я6

П 77

ISBN 966-7845-30-3

дизайн та верстка

Ілля Павлов

фото

Валерій Куделя

переклад англійською мовою

Данило Дмитриків

редагування

Надія Гончаренко

керівник проекту

Лідія Лихач

design

Illia Pavlov

photo

Valerii Kudelia

translation into English

Danylo Dmytrykiw

editing

Nadia Honcharenko

publishing director

Lidia Lykhach

© RODOVID Press, 2007

All rights reserved under international copyright conventions.

ЗМІСТ

- 8** ПЕРЕДМОВА
- 12** Подільський вишиваний рушник
- 50** Вишита сорочка Поділля
- ІЛЮСТРАЦІЇ**
- 76** Рушники
- 240** Нафрамиці
- 264** Сорочки
- 331** Перелік ілюстрацій

CONTENTS

- 10** FOREWORD
- 56** Embroidered Ritual Cloths
- 68** Embroidered Shirt
- ILLUSTRATIONS**
- 76** Ritual Cloths (*Rushnyky*)
- 240** Wedding Kerchiefs (*Naframytsti*)
- 264** Embroidered Shirts (*Sorochky*)
- 331** List of Illustrations

ПЕРЕДМОВА

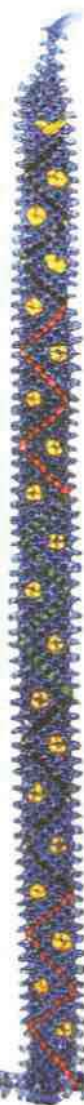

Народна пісня, казка, народне мистецтво в цілому є відгомном нашого далекого минулого. В одних пам'ятках відобразилися історичні події, звичаї слов'ян дохристиянської епохи, а в інших, таких, як орнаменти ткацтва, гончарства, вишивки, писанок, збереглися символи світогляду раннях землеробів, культура яких на нашій території сягає часів Трипілля.

Особливу цікавість викликають орнаменти вишивки. Вишитий рушник, сорочка чи хустинка — це витвори народного мистецтва, породжені гармонією ритму і кольору. Як у природі виживало довершене, так у народній культурі зберігалось й передавалось з покоління в покоління найкраще. До того ж прикрашання (орнаментування) речей в давнину було пов'язане з віруваннями людей, із замовляннями й заборонами. Ось чому орнаменти вишивки набули усталеного характеру, а їх символи археологи знаходять на гончарних виробах сивої давнини. Однак значення символів орнаменту було втрачене внаслідок його спрощення і деформації, що, у свою чергу, обумовлено змінами в способі життя людей. Тепер учені докладають чимало зусиль, щоб “прочитати” ці своєрідні “письмена” далекого минулого.

Не оминуло це захоплення і мене, хоча я за фахом філософ, і здавалося б, не маю до етнографії безпосереднього відношення. А почалось усе з того, що моя дружина зацікавилася вишивкою. Тетяна навчалася вишивки спочатку у відомої в Україні майстрині Марини Чудної, пізніше в гуртку народної вишивки при Музеї Івана Гончара (керівник Юрій Мельничук). Особливо до душі припав подільський рушник; її полонили геометричні візерунки цього рушника, його формальні структури і ритми. Їй, математикові за фахом, імпонувала його внутрішня гармонія. Разом з Юрієм Мельничуком і Наталією Череповською вона дослідила і відмалювала візерунки з більшості екземплярів подільського рушника, що наявні у музеях Києва. На сьогодні вона відшила понад три десятки зразків цього рушника.

Мене як філософа більше приваблювали таємничі символи орнаменту цього витвору народного мистецтва, тим паче, що

це рушник мого рідного Поділля, місцевості, де я народився. Отож спершу я захопився колекціонуванням подільського рушника, а потім подільської вишивки взагалі. Упродовж п'яти років кожного літа ми з дружиною їздимо по селах і збираємо (іноді буквально рятуємо від знищення) ці неповторні речі народних умільців. Унаслідок цього в нас сформувалася збірка, яка дає повне уявлення про вишивку вінницького Придністров'я і прилеглих до нього районів. Її ми і презентуємо в цьому альбомі.

Нині, оглядаючись на ці роки, ми вдячні тій хвилині, яка відкрила для нас красу і глибинний сенс подільського рушника. Завдяки йому ми пізнали прекрасні краєвиди і чудових людей Поділля, здружилися з цілою когортою людей, які працюють над збереженням народного мистецтва. Це зрештою допомогло нам проникнути в світ народного мистецтва взагалі, зрозуміти його ширину і добру душу. Дослідження символіки подільського рушника відкрило для нас духовний світ людей далекого минулого, допомогло збагнути те, що об'єднує нас з нашими пращурами.

У подальшому тексті подаємо тільки загальний огляд орнаментів подільської вишивки з нашої колекції. Їх ширше і докладніше дослідження, зокрема аналіз символів, — справа фахівців-етнографів.

Наш низький уклін селянкам із сіл Шарапанівка, Війтівка, Стіна, Дмитрашківка, Болган і особливо Студена, які зберегли ці чудові витвори народного мистецтва.

Ми глибоко вдячні вчителям Валентині Патратій (її допомога була надзвичайно суттєва), Наталії Стругинській, Олені Мужеловській, Євгенові Годованому (сmt. Крижопіль), Ользі Білянській (с. Дмитрашківка), Галині Васалатій (с. Студена), селянкам Ганні Рогаль (с.Шарапанівка), Валентині Бабин (с. Студена), Зої Чорній (с. Стіна) за сприяння у формуванні нашої колекції.

Особлива подяка Надії Патратій та її чоловікові Миколі Рудницькому (сmt. Крижопіль), у гостинній хаті яких ми зупинялися в поїздках-експедиціях по Поділля.

Євген Причепій,
доктор філософських наук

FOREWORD

Folk song, folk needlework, and folk art in general, are an echo of our distant past. Historical events are portrayed in some creative works, in others traditions from the pre-Christian epoch are recalled, while in still others – such as the ornamental traditions that found their way into weaving, pottery, needlework, and Easter eggs - “pysanky” – one can catch glimpses of the early farmers, whose culture on Ukrainian territory can be traced back to the times of Trypillya.

Although every researcher has proposed his or her own theories regarding the question of why some ornamental motifs have survived over the centuries into our own day while others haven’t, this question nonetheless remains an enigma for us. It is interesting that some of these very same motifs were repeated in the cultural context of other peoples as well.

Over the last five years, this question has taken up quite a bit of time in my professional work as a philosopher and researcher. The stimulus for my focus on this subject matter was the embroidered ritual cloth-“rushnyk” [singular] of Podillia – the ritual cloth-“rushnyk” of my native environs, the land of my forefathers. I personally, in my own understanding of this accidental refocus of my interests, regard this to be a result of the powers of the symbol of Time, and, as such, actually a non-accidental return to my own roots. The desire to collect ethnographic artifacts grew out of my wife’s great interest in embroidery. In the beginning, Tetiana studied needlework with the well-known Ukrainian master of embroidery Maryna Chudna, and later as part of a group of folk needle enthusiasts at the Ivan Honchar Museum (the head of the group being Yuri Melnychuk). My wife was attracted by the geometric ornamentation found on Podillian “rushnyky” [plural], as well as their formal structure and rhythm. A mathematician by profession, she was also taken by the inherent harmony of these motifs. Together with Yuri Melnychuk and Natalia Cherepovska, my wife researched, and made copies of the majority of motifs on the Podillian “rushnyky” found in the collections of the Kyiv museums.

However, as a philosopher, I was personally more captivated by the hidden symbols, and their meanings, of the ornamentation of Podillian “rushnyky”, since within the ornamentation lay hidden the mentality and understanding of the world that were unique to our distant ancestors. And I cannot downplay the fact that these “rushnyky” are from my native Podillia, from Kryzhopil’ and surrounding areas, where I was born and raised. I was at first captivated by collecting Podillian “rushnyky” only, but then my interest spread to embroidered work in general. And so our family field expeditions into the Podillian countryside became frequent and constant, as was the case with our work with our collection: the upkeep of our pieces,

their documentation, and research. As of today, we have collected over 300 Podillian “rushnyky”, 60 women’s and men’s shirts, 30 towel-like head wraps, called “namitky” [plural], and other types of textiles.

Looking over these past five years spent living together with the Podillian “rushnyky”, we are grateful for the moment that we became captivated by its ornament. Through these embroidered symbols of time, we were able to become intimately acquainted with the people of Podillia, the exquisite landscapes and various areas of this region; we found and made friends with an entire cohort of people whose interest in folk art is their life’s breath. Research into the symbols of the Podillian “rushnyk” has opened up for me the spiritual world of people from our distant past; or perhaps it is I coming to a better understanding of my own self?

In the publication at hand, we present only a retrospective overview of the ornaments of Podillian embroidery as found in our collection, as well as an attempt to systematize the images of these ornaments; the thematic of their deeper comparative study, analysis, and symbolism will be the subject of future publications and research. Preparing this album for print with Rodovid Publishers, we found that we were raising many more questions than for which we were able to find answers. It is my hope that my future research will find answers to these many questions, and that my mission to do so will be taken up by future generations of researchers.

We are deeply grateful to the women of the villages of Sharapanivka, Viytivka, Stina, Dmytrashkivka, Bolhan, Zahnitkiv and especially Studena, who have kept and preserved these pieces of folk culture.

We also wish to express our sincere gratitude to our helpers: teachers Valentyna Patraty, Olena Muzhelovska, Natalia Strutynska, Yevhen Hodovanyi (Village of Kryzhopil), Olha Bilianska (Village of Dmytrashkivka), Halyna Vasalatiy (Village of Studena), as well as inhabitants of various other villages Zoya Chorna (Village of Stina), Valentyna Babyn (Village of Studena), and Hanna Rohal (Village of Sharapanivka) – who helped immensely in building our collection.

We are especially grateful to Nadia Vasylivna Patraty and her husband Mykola Ivanovych Rudnytskyi from Kryzhopil, who opened their home to us and showed us their warm hospitality when we stayed with them during our expeditions across the territory of Podillia. We are grateful to art historians Volodymyr Tytarenko and Yevhen Shevchenko, who were instrumental in developing our interest in the Podillian “rushnyk”, as well as to Yuri Melnychuk and Natalia Cherepovska, who sincerely shared our enthusiasm over our collection and research of this subject matter.

Yevhen Prychepiy, Ph. D.

ПОДІЛЬСЬКИЙ ВИШИВАНИЙ РУШНИК

1. ЗОВНІШНІЙ ОПИС. Подільський рушник являє собою вишитий на кінцях відрізок домотканого полотна завдовжки від 1,5 м до 2,5 м і завширшки від 0,25 м до 0,45 м. Вишивка займає, як правило, третину від половини довжини рушника. До кінців рушника в ХХ ст. часто приєднували гачкове мереживо. Орнаменти подільського рушника виконані рахунковими техніками: лиштвою, штапівкою чи їх поєднанням. Унаслідок таких технік візерунки виходять двобічні, графічно чіткі. Орнаменти, виконані ними, легко повторюються і зберігають форму, що є запорукою їх незмінності впродовж тривалого часу. Вишивались ці рушники, як правило, фарбованою вовною, хоча трапляється і заплоч. Кольорова гама візерунків різноманітна. Наприкінці ХІХ ст. переважало поєднання синьо-червоного або червоно-чорного кольорів, що було обумовлено використанням натуральних барвників. Про це свідчать музейні матеріали (Див. В-500, В-501, В-513 МУНДМ, а також матеріали нашої збірки [1] та ін.). У ХХ ст., особливо в післявоєнний період, почали широко застосовувати яскраві різнокольорові хімічні барвники. Як і скрізь у народній вишивці, тут переважають «чисті» кольори. Іноді трапляється вишивка «широм» – металізованими нитками сріблястого і золотистого кольорів.

Сама вишивка на полотні рушника чітко просторово обмежена. Вона зазвичай має форму квадрата або прямокутника. На відміну від, приміром, полтавського рушника, де зашито майже все полотно, тут немає візерунків, які б виходили за межі верхньої умовної лінії. Іноді візерунок взагалі обрамлений орнаментальною стрічкою. Складається враження, що подільський рушник – це не вишите орнаментоване полотно, а образ, вишитий на полотні. Полотно тут виступає лише тлом для образу, який постає як щось самостійне й відокремлене, ніби картина.

[1]

[2]

[3]

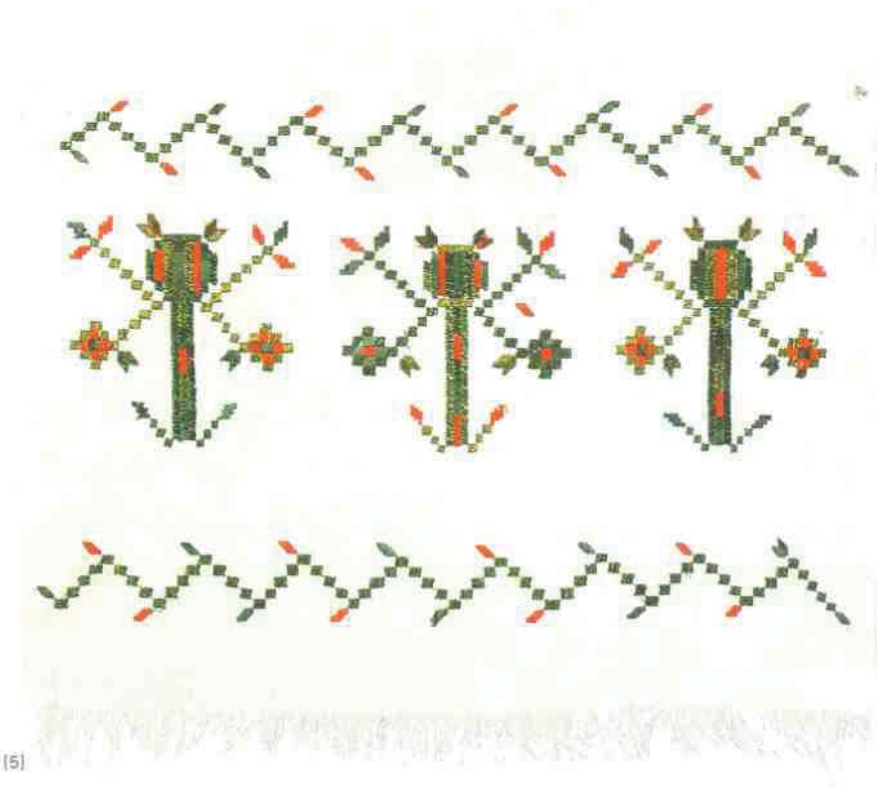

[4]

За системою образів і за функціями з подільським рушником споріднені «нафрамиці» (хусточки в перекладі з молдавської). Це квадратні (від 45 см до 55 см за розміром) куски домотканого (часто з фабричних ниток) полотна, які містять з двох протилежних кінців по три окремі візерунки [2], [6].

Від «нафрамиць» дещо відрізняються «шервети» – такі ж за розміром хусточки з дещо відмінним характером орнаменту [4], [7]. Останній не складається з окремих візерунків, а є суцільним. Це безконечники різного виду. Хусточки вишивались вовною в техніці лиштва часто в поєднанні зі штапівкою.

До цієї ж образної системи належать вишиті намітки («нафрами») – куски полотна за розміром аналогічні рушникам. Тканина – домоткане полотно з тонких фабричних ниток. Візерунок вишитий, як правило, металізованими нитками [5]. Побудова візерунків наміток дещо відмінна від рушника, зокрема немає багаторушності. Візерунки рушників, «нафрамиць», «шерветів» і наміток складають одну орнаментальну систему, яка, до речі, близька до образів художнього ткання (килимів, залавників) і значно відрізняється від системи образів вишивки чоловічих і жіночих сорочок цього регіону.

[5]

2. ГЕОГРАФІЧНИЙ АРЕАЛ. Про географію подільського рушника судимо на підставі вивчення музейних матеріалів (ми дослідили фонди Музею українського народного декоративного мистецтва (Київ), Музею Івана Гончара (Київ), Національного музею історії України, Музею етнографії та художнього промислу (Львів), Одеського краєзнавчого музею), а також матеріалів власних польових досліджень (протягом останніх п'яти років побували в селах Клембівка, Стіна, Вільшанка, Дмитрашківка, Кукули, Болган, Студена Вінницької обл., с. Загнітків Одеської обл. та ін.). На жаль, на музейних зразках переважно зазначено тільки загальну назву регіону – Поділля, іноді – Східне Поділля. Там же, де значаться конкретні координати, йдеться про Східне Придністров'я Вінничини – Могилів-Подільський, Ямпільський, Томашпільський, Крижопільський, Піщанський райони. Крім того, цей рушник зустрічається в Кодимському, Ананіївському та Балтському районах Одеської обл.

Ареал подільського рушника – це вузька смуга (20 – 30 км) уздовж Дністра на Вінничині, яка дещо розширюється в Одеській обл. Відомо, що він також поширений у селах Придністров'я, які межують з названими районами Вінницької та Одеської областей.

[6]

[7]

Ми не знаємо, чи поширений він по той бік Дністра. Не з'ясовано, якою мірою заходить він у прилеглі райони Хмельницької обл. На основі власних польових досліджень ми схильні вважати центром його ареалу (принаймні на території України) Піщанський район Вінницької області. У селі Студена ми знайшли понад сотню зразків цього рушника, багато з яких неповторні. Такого розмаїття ніде більше не помічено. Можна говорити про деяку відмінність у системі образів рушників з Могилів-Подільського, Ямпільського, Томашпільського районів від рушників Крижопільського і Піщанського районів, а останніх — від рушників з Одеської області. Однак це той самий ареал, в якому панують ті самі техніки вишивання і багато спільних образів.

«Нафрамиці» і «шервети» фіксуються, починаючи з с. Вільшанка Крижопільського району і далі вниз по течії Дністра. Намітки, вишиті металізованими нитками, поширені переважно в Хмельницькій області, про що свідчать фонди Музею етнографії та художнього промислу (Львів), але спорадично вони трапляються і на Вінниччині.

Перестали вишивати подільський рушник у селах у 60-ті роки ХХ ст. Відійшло домоткане полотно і вовняні нитки, а на фабричному полотні малюнок втратив свій традиційний вигляд і привабливість.

3. СТРУКТУРА ОРНАМЕНТУ. При всьому розмаїтті візерунків подільського рушника йому властиві риси, які роблять його відмінним від інших типів рушника і легко впізнаваним. Це насамперед невеликий розмір і характер візерунків. Як уже відзначалось, візерунок подільського рушника утворює умовний квадрат або прямокутник. Край полотна закріплений кольоровими нитками у формі зубчиків чи ряду стібків. Між краєм і головним візерунком рушника здебільшого наявна орнаментальна стрічка – «хвилька» чи інші форми безконечника. Ми умовно називаємо її базовою орнаментальною стрічкою [8]. Іноді ця базова стрічка має складний характер і включає дві «кривульки», між якими вишиті зірки [10], квадратики [11] або інші фігурки.

За побудовою основного візерунка можна виділити кілька типів подільського рушника:

1) Цілісний образ, «картинка», коли візерунок складається з елементів, які, доповнюючи один одного, утворюють єдину структуру. Це може бути дерево [8], зірка [9] чи інша орнаментальна структура [12], [13]. Такий образ іноді обрамлявся по периметру зірками [9] або іншою орнаментальною стрічкою [18], що додатково підкреслювало його цілісний характер.

[13]

[9]

[10]

[11]

[12]

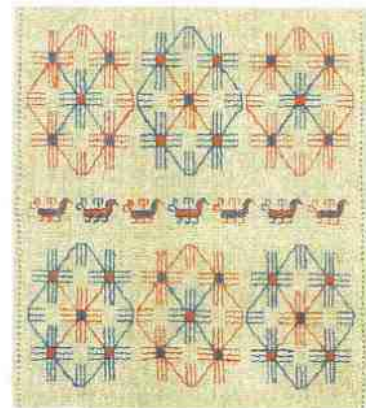

[14]

[15]

[16]

[17]

[18]

[19]

2) Кількаразове повторення по горизонталі того самого образу [22]. Назвемо умовно таку структуру одноярусною. Трапляється вона досить рідко.

3) Структуру, в якій два ряди тих самих фігур розташовані горизонтально, ми називаємо двоярусною [16], [23].

4) Триярусна структура включає три ряди горизонтально розміщених фігур [14], [15] та ін.

Як структурний елемент подільського рушника можна виділити також допоміжні орнаментальні засоби, що заповнюють вільний простір основного візерунка. Це можуть бути «пісочні годинники» [20], прямокутники з «гачками» [17], восьмикутні зірки та інші утворення.

На основі вивчення всіх доступних нам рушників ми сформулювали певні правила побудови таких багоярусних структур:

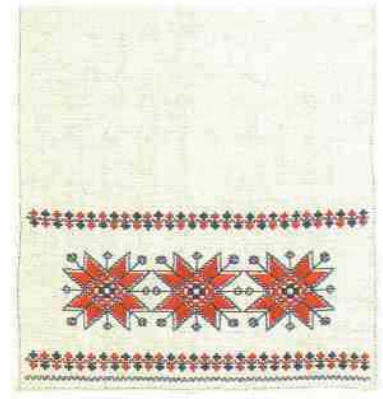
а) більше трьох ярусів у традиційному подільському рушнику не було, принаймні в народних зразках ми чогось подібного не бачи-

[20]

[21]

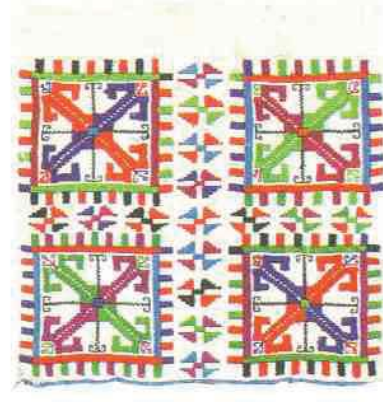
[22]

[23]

[24]

[25]

ли. Під цим кутом зору спроба деяких вишивальниць з с. Клембівка в 50-х роках збільшити кількість ярусів – до чотирьох і більше — є порушенням традиції (Див.: Т. Кара-Васильєва. Українська вишивка, К., Мистецтво, 1993, с. 187, 188);

б) між ярусами, як правило, наявна розмежувальна орнаментальна стрічка. Вона може бути повторенням базової [21], але може бути і відмінною [24];

в) ця стрічка не вишивалась над останнім ярусом, не «прикривала» його. Найвність її в кількох випадках є радше порушенням традиції [22];

г) вертикальні роздільні орнаментальні стрічки [25] трапляються дуже рідко, вони не є типовими.

Особливе місце в структурі візерунка посідає базова орнаментальна стрічка, яка відокремлює основний образ від краю рушника. Вона наявна не лише в «ярусних» орнаментах, але й при цілісному образі.

[26]

[30]

[27]

[28]

[29]

[31]

[32]

[33]

[34]

[35]

[36]

В естетичному відношенні базова і розмежувальна орнаментальні стрічки, які являють собою повторення найпростіших геометричних фігур – квадратів, кривульок, зірок, безконечників, — мовби задають музичний ритм орнаменту. І це не випадково: візерунки шились чисницями і стрічковий орнамент, в якому ці чисниці простували в чистому вигляді, підкреслював його ритмічну особливість.

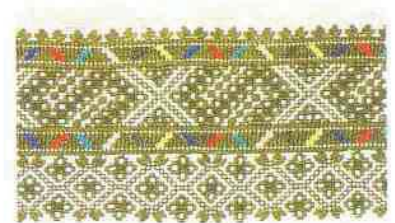
Базову і розмежувальну орнаментальні стрічки можна умовно назвати «орнаментом в орнаменті». Порівнюючи з основними фігурами візерунка чи орнаменту, вони виступають як допоміжний засіб, як прикраса, оздоблення щодо основних фігур. Їх простота і підрядна функція свідчать, найімовірніше, про те, що вони є найстарішими елементами орнаменту. Їх допоміжний характер виявляється в тому, що вони часто повторюються в різних типах рушників. Таким чином, можна вважати, що «орнамент в орнаменті» – це найпростіший і найдавніший орнамент, який на час формування основного орнаменту вже втратив своє образно-змістовне значення і сприймався, як щось допоміжне, як прикраса. До «орнаменту в орнаменті» можна також зачислити часто повторювані в різних рушниках допоміжні орнаментальні засоби – «пісочні годинники» [36], прямокутники з «гачками» [27], хрестики [28] та інші фігурки, які заповнюють прогалини в основному орнаменті. Слід, однак, відзначити, що в кількох випадках фігури орнаментальної стрічки виступають і як основний орнамент. Так, восьмикутна зірка може виступати і як допоміжний, і як основний орнамент [26, 33]. Це стосується також і одного виду безконечника, який виступає і основним, [32], і допоміжним [33].

У вишивці Поділля можна виділити певні орнаментальні структури, які поєднують два і більше елементів. Часто трапляються структури, утворені з S (латинське S) і косою хрестика — X, а також з S, розміщеного по боках ромба, в центрі якого «восьмиріжка» [29], або трикутники [31, 35, 34].

Структури S (народна назва «вужик») і X («косий хрест») є чи не найпоширенішими в українській вишивці. На Поділлі їх вишивали на поличках жіночих сорочок [38], на маніжці чоловічих [37], ними «зашивали» з'єднувальні шви жіночих сорочок, краї рукавів, коміри і краї підгочки. Склалися певні типи поєднання цих елементів, за якими не одразу можна їх розрізнити. Багатство форм і наявність спрощених варіантів свідчать про те, що вони вишивались не одне сторіччя. Спосіб розміщення на одязі вказує на обереговий характер цієї структури.

[37]

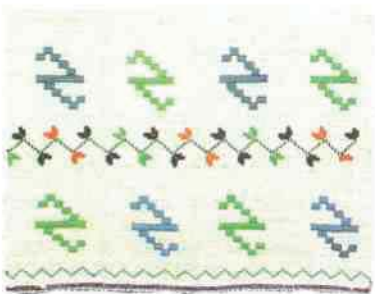
[38]

[39]

[40]

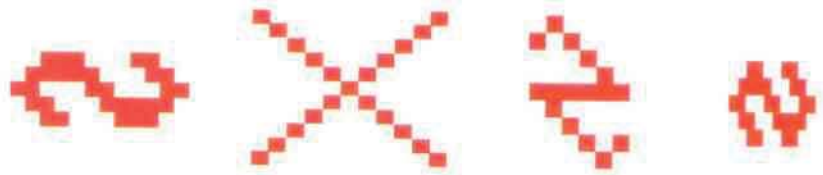
[41]

[42]

[43]

На рушниках структуру з S і X ми бачили тільки раз [39]. Однак є рушники, на яких ці елементи вишиті окремо [41, 40], а само S досить часто використовувалось як базова [44] чи орнаментальна стрічка.

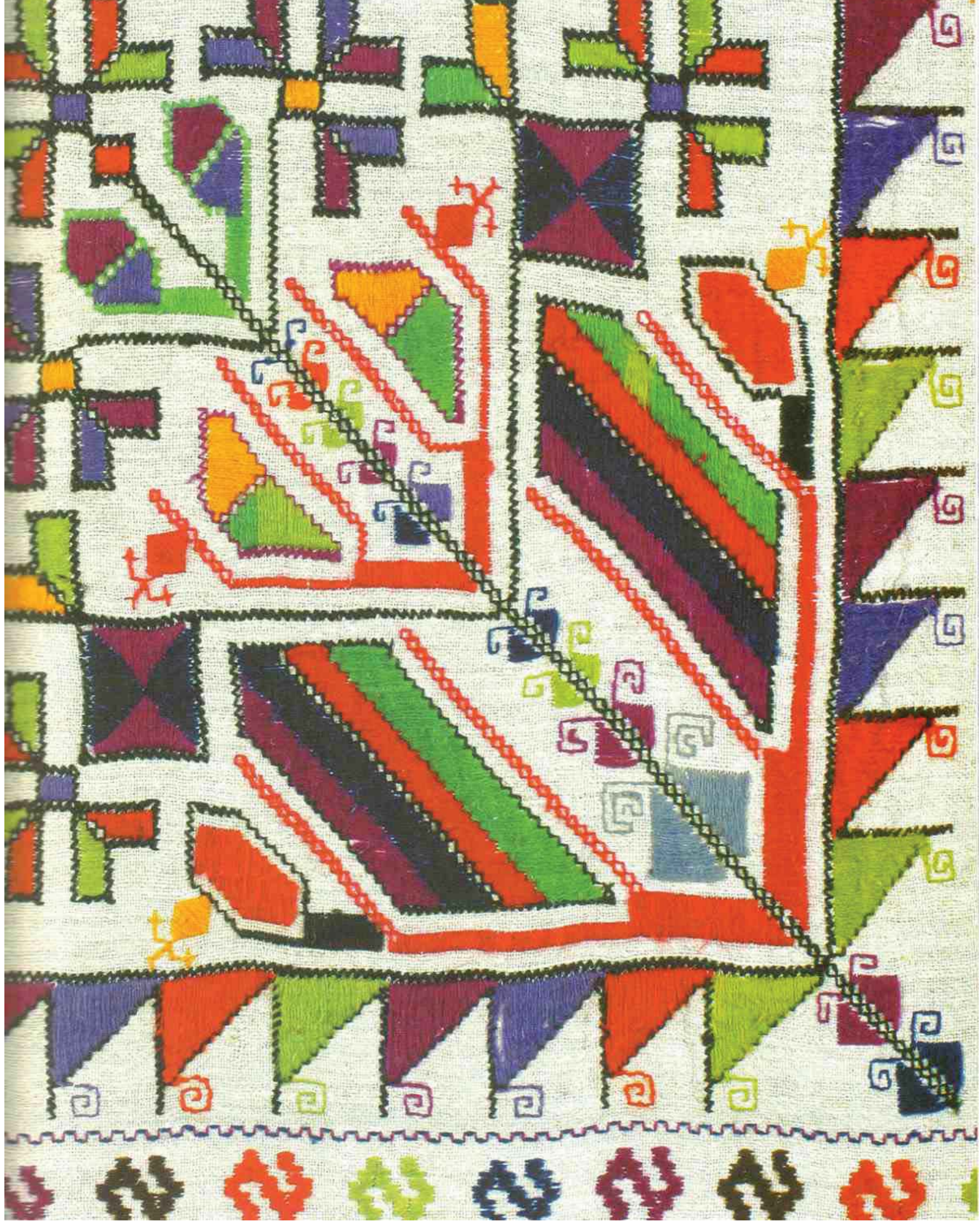
На нашу думку, виокремлення і аналіз таких усталених структур є плідним для проникнення в значення, яке надавали наші далекі предки символам орнаменту.

Перш ніж перейти до загальної характеристики орнаменту подільського рушника, слід зробити такі зауваження методологічного характеру. Орнамент прийнято ділити на геометричний, рослинний, антропоморфний і т. ін. Такий поділ, вважаємо, має суттєву ваду. Він зміщує об'єкт зображення (людина, тварина та ін.) і спосіб зображення. Самі по собі геометричні фігури (ромби, квадрати, трикутники тощо) не були об'єктом зображення. Об'єктом було щось інше, що сьогодні вже втратило свою впізнаваність. На нашу думку, орнамент за стилем можна поділити на орнамент вільного рисунку (наприклад, орнамент полтавського рушника) і геометричний орнамент або, точніше, орнамент, виконаний рахунковими техніками. За об'єктом зображення він може бути абстрактним (кривульки і т. ін.), тобто невпізнаваним і конкретним – упізнаваним. Серед останніх об'єктів – антропоморфні, фігоморфні, зооморфні та інші образи. Крім того, об'єктом зображення можуть бути предмети культу (хрест), космічні об'єкти тощо (Див.: Ecaterina D. Tomida. Cusăturile și broderiile costumului popular din Romania. București, 1972, SS. 20 – 21).

Якщо керуватися цією схемою, то подільський рушник за стилем зображення явно не належить до вільного рисунку. Деякі вкраплення цього типу (див. антропоморфні фігурки з рушників [42] і [43]) зовсім не відповідають його духу. Подільський рушник у цілому за стилем вишивки належить до геометричного орнаменту. А вже в рамках цього стилю, за об'єктом зображення, він буває рослинним, антропоморфним, орнітоморфним і т. ін. Домінування геометричного стилю (ліній – горизонтальних, вертикальних, діагональних, – трикутників, хрестиків тощо) надає образній системі цього рушника доволі умовний, схематичний характер. У ньому радше панують ритм, форма, ніж образ.

Стосовно функцій цього рушника, то достеменно відомо, що він використовувався насамперед у весільному обряді. Пізніше, в сере-

[44]

[45]

дині XX ст. міг застосовуватися і як прикраса хати. Так в с. Студена Піщанського району ми придбали полотнище завдовжки 5,2 м, на якому розміщені орнаменти 18 рушників [45-46]. Це полотнище висіло вздовж сволака. Подібний зразок, але вже одного орнаменту, походить з Крижопільщини [47]. Однак це не типові випадки. Слід зазначити, що в цих селах використовувалися також ткани рушники, які вживались у різних обрядах.

У весільному обряді застосовувались і нафрамиці. Їх молода вишивала до 40 штук і обдаровувала найпочесніших гостей. Вдома нафрамиці вішали на жердку і кількість нафрамиць свідчила про пошану, яку господар хати здобув в односельців (с. Вільшанка Крижопільського р-ну).

Виходячи з того, що подільський рушник використовувався переважно у весільному обряді, можна зробити висновок, що тематика його образів стосується безпосередньо добробуту та продовження роду.

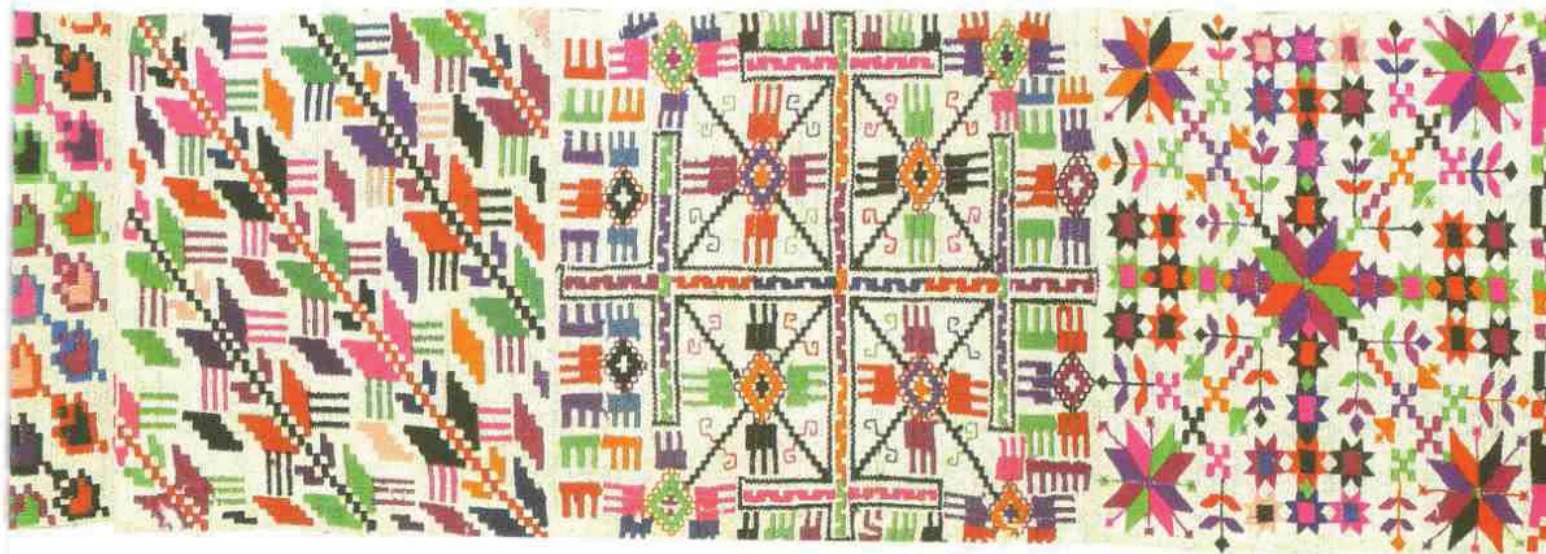

[45]

[46]

[45]

[46]

[47]

[48]

[49]

[50]

[51]

[52]

[53]

[54]

[55]

4. ОБРАЗИ І СЮЖЕТИ ПОДІЛЬСЬКОГО РУШНИКА

Мета цього аналізу полягає в тому, щоб по змозі візуально ідентифікувати образи подільського рушника і дати його символіці переважно внутрішню інтерпретацію, підказану матеріалами самого рушника. Взагалі будь-яка інтерпретація є лише більш-менш імовірною гіпотезою. У розумінні тих самих символів серед учених немає однастайності, і в цьому ми не схильні вбачати трагедію. Дискусії, суперечки – єдиний шлях до істини.

Ще одне зауваження. Ми не фахівці в дослідженні орнаменту і первісної символіки, і зайнялися цією проблемою тільки під впливом вивчення орнаментів подільського рушника. Однак достатньо знаємо саме подільський рушник і сподіваємося, що наші думки-гіпотези з приводу його орнаментів можуть стати у пригоді фахівцям.

Розглянемо образи (зображення окремих предметів чи істот) і сюжети (сукупність образів, пов'язаних певною ідеєю), які є найхарактернішими для подільського рушника, на матеріалах нашої колекції.

4.1. Дерево. Значення символу дерева в первісній і народній культурі добре відоме з усної традиції. Це світове дерево, яке, за легендою, росте в центрі землі і має три яруси: коріння і змії, що там живуть, становлять нижній світ, вершина, яка сягає неба (іноді підпирає його), разом з птахами утворює верхній світ. І, відповідно, люди живуть у середньому світі.

Світове дерево – один з найпоширеніших образів, які трапляються на рушниках Придністров'я. Майже на кожному третьому рушнику вишиті дерево, група дерев, вазон чи гілля. Слід відзначити, що цей образ досить схематичний і умовний, часто важко впізнаваний. Натомість він характеризується великим розмаїттям.

4.1.1. «Дуб» [53] за місцевою назвою, або як ми його умовно назвали, «дерево на яйці». Це досить часто відтворюваний в літературі візерунок подільського рушника. Особливістю образу є гігантські листки, які чимось нагадують людські долоні з пальцями, наявність двох «коренів» (це чи не єдиний випадок, коли дерево на подільському рушнику має «корені») і «яйця» – чогось на зразок циліндра – під стовбуром. Трапляється і спрощений варіант – без «коренів» і «яйця» [48]. Візерунок досить популярний в селах Клембівка, Стіна, трапляється у Вільшанці, Студеній.

Два корені дерева мають яскраво виражений змієподібний характер. За логікою побудови світового дерева вони належать до нижнього світу. Стовбур дерева грає всіма кольорами веселки. Це рідкісний випадок серед подільських рушників, коли дерево вишите такою яскравою гамою з включенням жовтого кольору. Загалом, це один з найцікавіших варіантів дерева в подільській вишивці.

4.1.2. «Безкінечне дерево» – один з найпоширеніших образів дерева на подільському рушнику [49, 50, 52]. Він поданий умисне схематично. Складається з враження, що це фрагмент дерева,

в якому відсутній і початок, і кінець (у більш пізніх зразках на верхівці стовбура почали вишивати щось на кшталт квітки, але на старовинних варіантах [50] такого закінчення немає). Чіткий верхній зріз дерева можна пояснити тим, що візерунок подільського рушника не виходив за межі верхньої умовної лінії. А чим пояснити такий самий чіткий зріз внизу, наслідком якого є гілки, що не з'єднані зі стовбуром? Чи не є цей фрагмент дерева прообразом (символом) безкінечного в скінченному, уособленням вічного роду в його сьгоднішніх представниках?

4.1.3. «Дерево-розетка» [51, 54, 55, 57, 58, 59, 61]. Так ми назвали наступний образ, оскільки на деяких орнаентах він справді більше нагадує розетку, ніж дерево. Здогадку про те, що перед нами справді дерево, підказують орнаменти з рушників [53], [55]. Насправді ж такий образ не є орнаментальним спрощенням, як може здатися на перший погляд, а одним із архаїчних образів дерева. Саме в такий спосіб, з кроною гілок зверху і кроною коренів

[56]

[57]

[58]

[59]

[60]

[60]

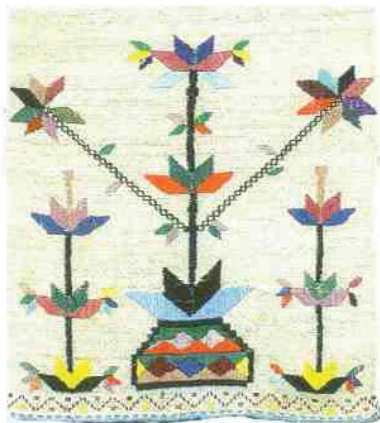
знизу, тобто у вигляді літери «ж», зображали іноді в давнину дерева. Як зазначає А. Голан, такий вигляд має дерево в китайських ієрогліфах (Див.: А. Голан. Миф и символ, М., 1994, с. 156).

4.1.4. Дерево-вазон [62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69]. Дуже вишукані, художньо довершені образи. Це радше образи пізнішого походження. У них відчувається рука майстра-художника. Образ зразка [68] поширений практично по всій території Придністров'я. Він зафіксований в селах Клембівка, Вільшанка, Дмитрашківка, Студена Вінницької області, а також у селах Одеської обл. Близький до нього образ [66] походить з с. Студена. Такі самі образи дерева трапляються і на килимах та залавниках з цього регіону.

4.1.5. «Дерева з сонцями» [70, 71] трапляються переважно на нафрамицях і нафрамах. Цей орнамент часто вишивався з використанням металізованих ниток. На візерунку зображено три досить умовні дерева, навколо кожного з яких у верхів'ї

[63]

[64]

[65]

[66]

[67]

[68]

[69]

[70]

[71]

[72]

[73]

[74]

[75]

[76]

[77]

[78]

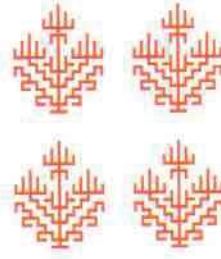
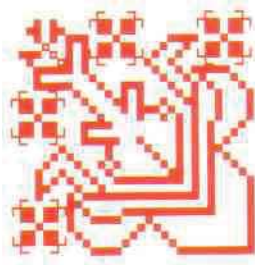
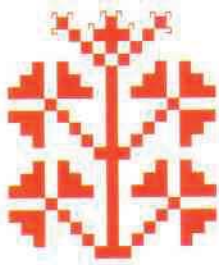
[79]

[80]

[81]

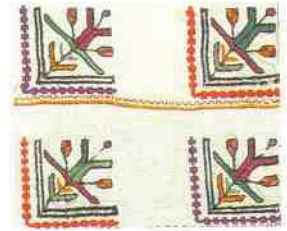

розташовані по два прямокутники. З того, що вони обрамлені сваргоподібними гачками (крюками), можна здогадатися, що це сонце. При цій інтерпретації слід взяти до уваги й те, що овал, коло лиштвою можна передати лише з допомогою ромба, прямокутника. На деяких візерунках уже відбулося спрощення образу. Прямокутники, обрамлені сваргоподібними гачками, опустили зверху вниз і з'єднали зі стовбуром, внаслідок чого вони набули вигляду листків. Що означають два сонця навколо світового дерева, з контексту самого рушника «вичитати» не можна. Але з міфології відомо, що це можуть бути або зимове і літнє сонце, або ж сонце і місяць – двоє очей, якими дивиться на світ Велика богиня. У будь-якому разі архаїчність цього образу не викликає сумніву.

4.1.6. Групи дерев також часто трапляються на подільському рушнику [72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79]. На особливу увагу заслуговують зразки [75, 76], вишиті Тетяною Причепій на основі музейних матеріалів. Вони походять з м. Балти [75], з с. Біла Ямпільського району [76], а також з Уманського району Черкаської області [77]. Досить елегантним (справжня народна готика!) і цікавим з етнографічного погляду є рушник [75] (оригінал у МУНДМ, В – 513). На ньому гілки дерев закручені «заламані», орнаментальною стрічкою виступають умовні антропоморфні фігурки (червоного і синього кольорів – можливо, хлопці та дівчата), що взяли за руки, зображаючи танок. Знайомство з вишивкою Півночі Росії наводить на думку про близькість і подібність деяких штапівкових образів з рушників Поділля з вишивкою вепсів, карелів та населення Тверської області

4.1.7. Кутові квіткові орнаменти [80, 81, 82, 83, 84] часто використовувалися на нафрамицях; вони поширені в Піщанському районі. Вишукані квіткові образи, найімовірніше, пізнього походження, орнаментальна функція явно переважає над символічною, хоча квітка – це завжди символ життя.

4.2. Восьмикутна зірка. Ця фігура доволі часто трапляється на подільському рушнику у вигляді окремої зірки [88], груп зірок [85] і у вигляді маленьких зірок як орнаментальний засіб [90]. Поширена по всьому Придністров'ю. Те, що вона використовується і як орнаментальний засіб («орнамент в орнаменті»), свідчить

[82]

[83]

[84]

[85]

про її глибоке коріння. Це один з найдавніших і найпоширеніших символів, який сягає далеко за межі України.

У нашій колекції є два ідентичні екземпляри рушників з образом дерева [86, 87], по боках якого зображені дві восьмикутні зірки, з'єднані лініями з низом дерева. Логіка побудови сюжету підказує, що перед нами схематично відтворено започаткування нового родового дерева. Так, іноді з боків дерева людського роду зображають Адама і Єву. Структурно цей візерунок нагадує візерунок на «божнику» (божник – рідкісне явище для подільського рушника) з Музею етнографії та художнього промислу (Львів). (Див.: Державний музей етнографії та художнього промислу АН УРСР. Київ, Мистецтво, 1976. Розділ: Килими, гобелени, тканини, рис. 22). Тут два дерева, менші за розміром і розміщені по боках, поєднані з третім центральним, яке є більшим за розміром і має явно виражені антропоморфні риси. Спосіб поєднання зірок з деревом в нашому рушнику і дерев в останньому випадку однаковий. Імовірно, що з такою ж структурою ми маємо справу й у випадку [89]. Тут дві восьмикутні фігури з'єднані лінією з основою антропоморфного дерева.

Виходячи з цих орнаментів, можна констатувати, що восьмикутна зірка (зірки) є джерелом нового дерева (роду). Дослідження інших орнаментів з цим символом дає підставу твердити, що вона розглядалась як джерело життя взагалі. Так, на рушнику [92] з неї на всі чотири сторони росте гілля, яке є символом життя. Це ж саме стосується візерунка [91] та ін. Практично на всіх візерунках велика зірка зображена з гіллям. Зірка, яка проростає гіллям на чотири сторони, – досить поширений образ вишивки рушників і сорочок

[86]

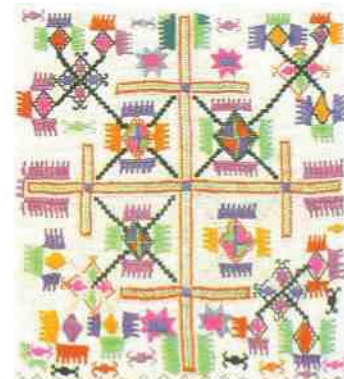
[87]

[88]

[89]

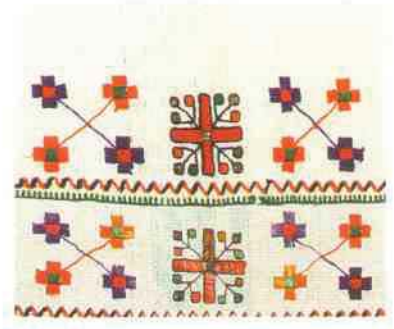
[90]

[91]

[92]

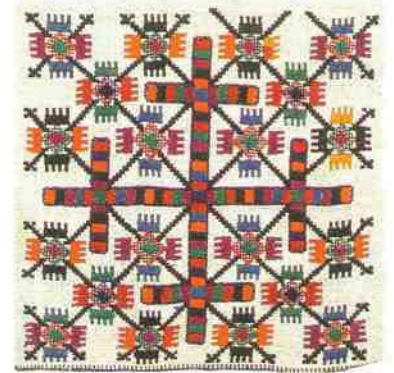

[93]

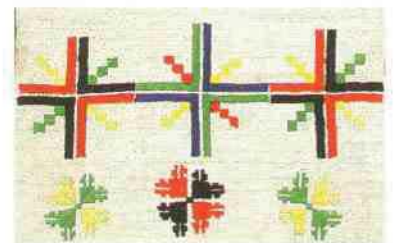
Київщини, Полтавщини і Чернігівщини. Очевидно, що для далеких предків восьмикутна зірка була втіленням життєдайної сили, чогось такого, що породжує життя. Цікаво, що образ великої восьмикутної зірки на рушниках часто обрамлявся малими зірочками або іншими фігурками [92]. Складається враження, що в такий спосіб підкреслювалася його велич, висловлювалася йому пошана.

4.3. Символ хреста.

Цей символ посідає одне з домінуючих місць в орнаментах подільського рушника, поширений по всьому ареалу. Дуже часто вишивався на нафрамицях [93]. На рушниках трапляється в кількох варіантах: 1) великий хрест з малими хрестами на всіх чотирьох променях, поєднаний з косим хрестом [94]; 2) менші хрести по 3–5 фігур у ряд, розташовані ярусно і також поєднані з косими хрестами [95]; 3) ряди маленьких хрестиків в орнаментах розмежувальних і базових стрічок [98]; 4) хрести як знак поділу світу на чотири сторони [96]; 5) хрестики на верхівках дерев [97]; 6) хрестики як позначки голівок схематичних антропоморфних істот [99]. Символ хреста є багатозначним. Одним із його значень міг бути поділ землі на чотири сторони. У символіці подільського рушника про таке значення свідчить насамперед широке застосування хрестиків у базовій і розмежувальній орнаментальних стрічках. Це застосування ще раз підтверджує давність цього сим-

[94]

[95]

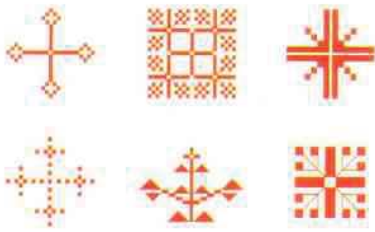
[96]

[97]

[98]

[99]

волу, його перетворення на «орнамент в орнаменті». Але суть не лише в цьому. Аналізуючи структуру подільського рушника, ми помітили, що базова і розмежувальна стрічки є досить умовним і схематичним зображенням «низу», «землі», на якій ростуть дерева, розміщені інші фігури. Про це свідчить не тільки місце цього орнаменту, а й його символіка. Справді, орнаментальну стрічку часто утворює хвилеподібна «кривулька» (вода), ряди утворені з S (змій, земний знак), ряди хрестиків. На цій підставі можна зробити висновок, що орнаментальні стрічки не лише розташуванням, а й символікою позначають «низ» і, отже, хрестик, який при цьому досить часто використовується (особливо в музейних зразках, селах Клембівка і Стіна), вживається як символ «низу», чотирьох сторін землі.

Прямий хрест в орнаментах, як правило, поєднаний з косим хрестом. У цьому, на думку деяких дослідників, виражена єдність чоловічого та жіночого первнів.

4.4. Сюжет «ромб плодючості». Ромб – одна з найдавніших фігур у народній вишивці. Він є на полицях сорочок, часто трапляється в орнаменті подільського рушника. Цей орнамент з'явився ще в період палеоліту. У давній літературі немає єдиного погляду на його первісне значення. Щодо пізнішого часу, то тут дослідники (А. Амброз, Б. Рибаків, А. Голан, Б. Фролов) погоджуються: ромбом (часто з крапками в ньому) землероби позначали землю, засіяне поле. Він, отже, виступав символом плодючості, добробуту.

У подільській вишивці на рушниках [100] і на сорочках трапляються фігури ромба, поділені на чотири менші ромби, в які вписані рослини або крапки [107]. На нашу думку, ця фігура аналогічна візерунку (ромбу, поділеному на чотири ромбики зі втиснутими в них чотирма злаковими зернами), які знаходять на лоні трипільських жіночих статуєток. Вважається, що це символ, в якому синкретично виражено плодючість ниви (дану) і жінки (лона). Оскільки вся обрядовість весілля зводилася до побажання продовження роду, яке у землероба органічно було пов'язане

[100]

[101]

[102]

з плодючістю землі, то наявність цієї символіки на подільському рушнику цілком закономірна. Вражає те, що цей символ зберігся в такому первісному вигляді та значенні.

4.5. Антропоморфні образи. Візерунки подільського рушника, на яких наявні і вгадуються фігури людей, можна поділити на три умовні групи. До першої належать ті, де образи людей чітко ідентифікуються. У нашій колекції це рушники [103, 104, 105, 106]. На них фігури людей зображені більш-менш реалістично і для їх розпізнавання не потрібно залучати додатковий матеріал.

До другої групи належать образи, антропоморфізм яких досить умовний і схематичний. Їхня подібність до людини частково вгадується завдяки знанням про вплив технік вишивання на деформацію образу, а частково ідентифікується з допомогою змістовного контексту візерунка, або на основі залучення інших візерунків. Серед наших рушників це [33, 39, 115].

До третьої групи належать образи, які фактично позбавлені людських рис, про їх антропоморфне значення можна здогадуватися лише з контексту. Це фігурки або дерева, яким притаманні деякі антропоморфні риси [117].

Розглянемо докладніше ці групи.

Ледь чи не знаковим представником подільського рушника для широкого загалу став рушник з с. Клембівка, на якому вишиті фігура жінки з малими птахами на руках і з великими, що стоять обабіч [103]. В етнографії цей сюжет відомий в різних варіаціях. Але у всіх випадках у центрі зображена Велика богиня, а з обох боків – коні, птахи, звірі. Це так звана тріада, або тричленна композиція. Тут фігури утворюють «сценку». Цей рушник вишитий «шашечкою» – технікою типовою для Півночі Росії і нетиповою для Поділля. Він поширений тільки в Клембівці і в ближніх селах (Комаргород). А в Клембівці, як відомо, вишивка була поставлена на промислову основу і, отже, легко могло відбутися запозичення, тим паче, що поруч жили пилипони-старообрядці.

Деякий інший характер має жіночий образ на рушнику [106]. Він вишитий листвою – типовою технікою подільського рушника і доволі схематичний за стилем, що також відповідає духові вишивки цього регіону. Єдине, що насторожує, – це чергування жіночого образу з іншим образом, який важко ідентифікувати. Таке явище не зовсім типове для подільського рушника.

Однак це не «сценка», а чергування фігур, хоча деякий натяк на їх єдність зберігається. На нашу думку, додатковим свідченням на користь місцевого походження цього рушника є саме ця неідентифікована фігурка поруч з антропоморфним образом. У нашій колекції є декілька рушників, візерунки яких пагадують таку фігурку [110]. Узагалі це досить цікаві візерунки, вони дуже схематичні, часто вишиті пунктирною лінією. Трапляються тільки в Піщанському районі. Імовірно, що це одні з найдавніших візерунків. Ми вважаємо, що найпростіший, без «орнаментальних

[103]

[104]

[105]

[106]

[107]

[108]

[109]

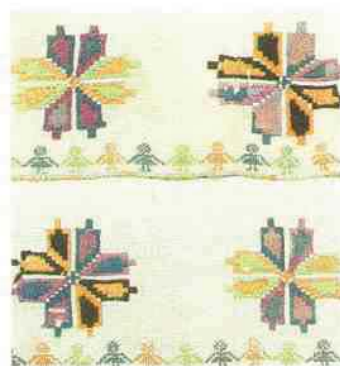

[110]

[111]

[112]

[113]

додатків», вигляд ця фігура має на рушнику [40]. Це Х - косий хрест, про який уже мовилося. Що стосується двох поперечних ліній, то вони, на нашу думку, підкреслюють «істотність» цього образу: це не просто фігура, а істота. На таку здогадку наштовхнув рушник В-1389 з МУНДМ, на якому фігурки коней і жінок мають саме такі лінії з цятками між ними. До речі, на рушнику [41] S набуло такого вигляду саме завдяки поперечній лінії, яка також підкреслює його «істотність».

До ряду чітко означених антропоморфних образів можна зачислити й візерунок з рушника [111]. На ньому вишиті два ряди дівчат, що взяли за руки. У такий спосіб зображали танок (хоровод). В інших випадках ряд антропоморфних фігурок виступає як орнаментальна стрічка, яка повторюється в двох різних сюжетах [104, 105]. На цих орнаментах також зображено танок. Як нам пояснили в с. Студена, такий рушник тримав у руках старший дружка, коли заводив гостей за стіл.

Техніка візерунків місцева – лиштва. Чогось подібного за межами ареалу ми не бачили, тому ставити під сумнів місцеве походження цих орнаментів немає підстав. Дещо незвичним є використання антропоморфних фігурок (танку) як орнаментальної стрічки, оскільки цим самим мовби підкреслюється підрядний (допоміжний) характер цих образів. Цілком можливо, що їх значення полягає в тому, щоб підказати, що основний образ слід розуміти в контексті весілля. Цікаво, що тут між цілими фігурками, що взяли за руки, зображені голова і ноги уявних фігурок. Оскільки йдеться про танцювальне коло (?), то, ймовірно, в такий наївний спосіб подано задній ряд танцюристів.

До фігур з підкресленням антропоморфних рис належить орнаментальна стрічка, якою обшита нафрамиця [112], виконана штапівкою – традиційною для Поділля технікою. Вони є фактично повторенням орнаментальної розмежувальної стрічки з рушника В-1389 МУНДМ.

Розглянуті вище антропоморфні орнаменти можна назвати традиційними. Вони вишиті традиційними техніками і часто трапляються і повторюються. Дещо осібно розміщена групка антропоморфних фігурок, які вишиті нетрадиційно і зустрічаються вони тільки в с. Студена [113, 115]. Видно прагнення вишивальниць змоделювати людські фігурки і водночас відчувається брак відповідних технік. Традиційною ж лиштвотою передати такі маленькі фігурки неможливо. Тому, наприклад, у випадку рушника [114], який ідентичний рушнику [113], селянка фактично відмовилась від моделювання людського образу.

Генеza цих останніх образів потребує додаткового дослідження. Те, що вони є на місцях (під деревом, на коні та ін.), де за логікою повинні бути антропоморфні образи, свідчить про те, що тут не йдеться про вільну творчість вишивальниць. Однак неузгодженість з традиційними техніками вишивання, а також той факт,

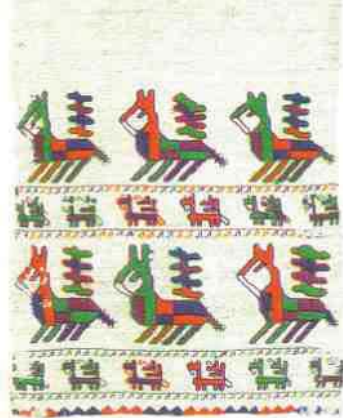
що ці образи походять з одного села (Студена), не дозволяють нам зачислити ці образи до типового явища подільського рушника. Окрім того вишиті вони десь у середині ХХ ст.

Перейдемо до розгляду другої групи – умовних і схематичних людських образів. Розкриття антропоморфізму за схематичними фігурками цієї, як і наступної групи, є одним з найцікавіших моментів проникнення в таємниці подільського рушника.

Про антропоморфний характер фігурок на рушнику [116] ми здогадувалися з самого початку: щось у них є схоже зі схематичним образом людини – голівка (до речі, у фігурок, розташованих вертикально, всередині голівок зображено хрестик, який часто символізує саме голівку) і дві ніжки. Щоправда, на відміну від інших подібних візерунків, тут фігурки хоч і зорієнтовані на чотири сторони світу, однак спрямовані «голівками» до центру. Що це саме антропоморфні фігурки, підтвердила чергова знахідка – рушник [115]. На ньому структура та сама, що й на попередньому, але на місці умовних антропоморфних образів розташовані чіткі антропоморфні фігурки. Якщо взяти до уваги, що ці антропоморфні фігурки, виходячи з техніки вишивання, мають досить пізні походження, то можна зробити висновки, що вишивальниці і в ХХ ст. розуміли, що цей схематичний образ є саме фігуркою людини!

Що стосується фігурок [119], то їхній антропоморфізм (досить схематичний) фіксується більш-менш чітко суто візуально. У нас немає інших допоміжних аргументів на користь такої ідентифікації.

До третьої групи ми зачисляємо образи, які поєднують риси дерев і людей. Це, зокрема, стосується візерунка з рушника [89], на якому дерево нагадує людську постать з піднятими руками. Цікавими видаються і образи на рушниках [117, 118]. Вони трапляються доволі часто. На нашу думку, ці образи в дещо схематичній формі відтворюють Велику богиню (фігура в центрі) з двома дочками (?) по боках. На це вказує і наявність виокремлених «голівок» на вершині кожного з дерев, і характерний, обереговий згин гілок – «рук».

[114]

[115]

[116]

[117]

[118]

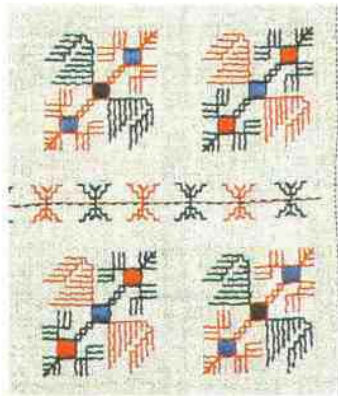
[119]

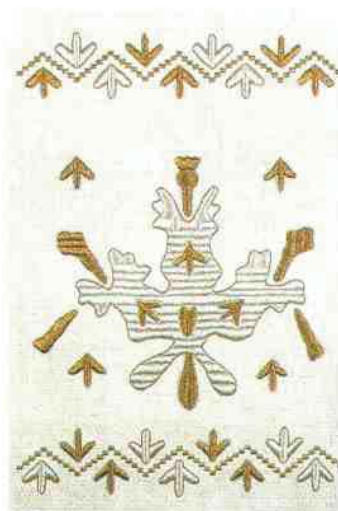
[120]

[121]

[122]

[123]

[124]

4.6. Орнітоморфний орнамент представлений рушниками [120, 121, 122, 123, 124, 126].

На яскравому і художньо довершеному рушнику з с. Студена [105] зображено ходу птахів – рідкісний випадок в орнаменті подільського рушника, коли візерунок можна трактувати як «сценку». Ідуть дві «курки», кожна з «пташеням», і між ними «півень». Хотілося б бачити в них традиційних пав, на це вказують пишний хвіст і корони, хоча тулуби як для пав дещо великі. Образи цих птахів у чомусь подібні до птахів з рушника [120], про який уже йшлося, але вони вишиті технікою подільського рушника. Цікаво, що ніг у «квочок» і пташенят по чотири (?). Орнаментальна стрічка на цьому рушнику, яка зображає танок («данс» по-місцевому), свідчить про його весільне призначення. До речі, свійську птицю дарували молодим як символ добробуту. Імовірно, у цьому значенні слід розуміти й орнаменти [121].

Доволі натуралістично вишиті водоплавні птахи на рушнику [124] (гуси, лебеді?), щоправда, вони також чомусь зображені з трьома ногами. Можливо, таке збільшення ніг у попередньому і в цьому випадку є своєрідним способом передачі руху, подібно до того, як вавилонські бики зображалися з п'ятьма ногами. А можливо, це є ознака казковості істот.

Рушник зі штапівковим орнітоморфним орнаментом [122], що походить з Балти, радше використовувався не у весільному, а в якомусь магічному обряді. Як для весільного рушника його вигляд досить скромний.

У нашій колекції наявні два образи геральдичних двоголових орлів. Один [123] є копією, зробленою Тетяною Іванівною з оригіналу, що зберігається в МУНДМ. Походить з Клембівки. Від багаторазового перешивання образ змінився до невпізнання.

Інший рушник [127] походить з с. Студена. Він дещо відрізняється від екземпляра, що зберігається в Національному музеї історії України. В обох випадках орел еволюціонує в бік дерева. Про це свідчать гілки, що проростають вверх від крил. На нашому екземплярі зображено по дві антропоморфні фігурки з обох боків внизу. Як і в попередньому випадку, образ орнаментується

традиційною символікою подільського рушника, завдяки чому він набуває характерних ознак цього рушника.

Орнамент з птахами навколо вазона [126], найімовірніше, є пізнього походження. Якщо самі птахи виконані в стилі вишивки подільського рушника, то у вишиванні квітки відчувається вплив хрестикової техніки.

4.7. Зооморфний орнамент. Тварини на подільському рушнику трапляються порівняно рідко. У нас є лише п'ять візерунків, на яких можна розпізнати кіз, «коней» (?) і псів [125, 128, 130, 135, 136].

Цікавим є сюжет рушника [128]. Це копія з оригіналу, що походить з м. Балта і зберігається в МУНДМ (В-521). Тут базовою і орнаментальною стрічкою виступає ряд козеняток – по 7 шт. Фігурки, як і весь рушник, виконані штапівковою технікою, установлені за формою і легко впізнавані. Основною фігурою орнаменту є квадрат, поділений на чотири менші квадрати. У кожному з останніх по діагоналі розташовані ще три менші квадратики, яких в сумі 12 шт. Навколо кожної трійки малих квадратиків з обох боків наявні доволі схематичні антропоморфні фігурки. Ймовірно кількісне співвідношення квадратів (1:4:12) означає, що це рік, пори року і місяці, а людиноподібні фігурки навколо кожного з трьох квадратів – це берегині, що тримають під захистом кожен з пів року. Наявність козеняток може свідчити, що тут йдеться про Новий рік, коли на Поділлі «водили козу».

Якщо наші припущення правильні, то цей візерунок стосується святкування Нового року і прохання в божества про захист на цілий рік.

На рушнику [130] та ідентичному йому [125] наявні образи «коня» і «псів». Фігурки «псів» на орнаментальній стрічці чітко змодельовані і виконані в традиції подільського рушника. Крім цих, вони наявні на інших рушниках ([136], див. також рис. 187 з книжки Т.Кари-Васильєвої. Українська вишивка). Їх належність до подільського ареалу поза сумнівом. Деяко проблематична ситуація з «конем» і вершником на цьому рушнику. Вони не формалізовані під техніку подільського рушника, образи не чітко змодельовані,

[125]

[126]

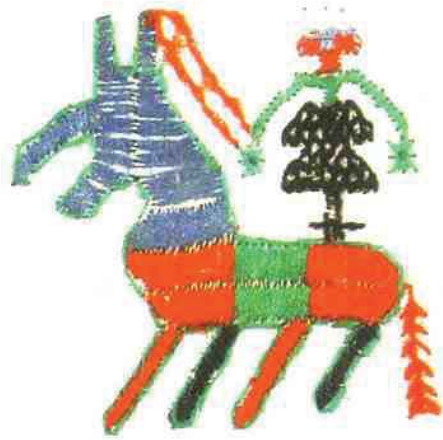
[127]

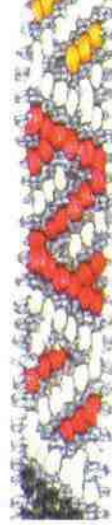
[128]

[129]

[130]

[131]

[132]

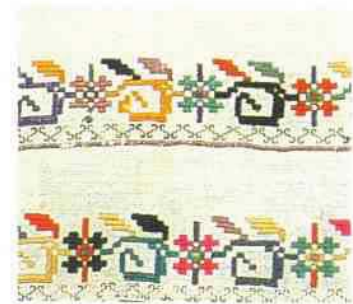
графічно не усталені. Це може свідчити про їхнє пізнє походження або запозичення.

Антропоморфна фігурка на «коні» явно жіночої, а не чоловічої статі, вона стоїть, а не сидить. Стосовно тварини, на якій сидить вершник, Т. Кара-Васильєва в усній розмові висловила думку, що це, ймовірно, не кінь, а олень. А. Голан вважає, що на коня були перенесені попередні культово-міфологічні уявлення про оленя. Він наводить орнамент з Угорщини першого тис. до н. е. (рис. 632), на якому зображена жінка на істоті, подібній до оленя чи коня. На думку дослідника, – це релікт «неолітичного міфу про вогненну сонце-діву, яка дивним чином потрапляє з підземного світу на небо, а потім знову повертається в підземелля» (Див.: А. Голан. Миф и символ, М., 1994, с. 42). Міф пояснює схід і захід сонця: олень украв сонце-діву в підземному світі і втік з нею на небо. Володар підземелля як мисливець погнався за оленем і повернув діву назад. Мабуть, і пси не випадкові на цьому орнаменті, вони вказують на погоню. Якщо наша здогадка правильна, то в орнаменті цього рушника зафіксований ще один міфологічний сюжет.

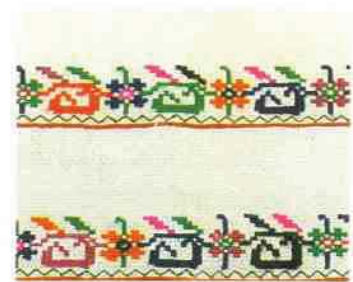
Образ крилатого коня ми бачимо на рушнику [135]. Це копія з В-1387 МУНДМ, що походить з міста Балти. Крилатий кінь — це образ, що широко побутує в міфології (зокрема, грецький Пегас) і фольклорі різних народів. Отже, поява його на орнаменті рушника не випадкова.

4.8. Образ змія в подільській вишивці. На наш погляд (наголошуємо, суто гіпотетичний), змія в тій чи іншій подобі (вуж, ящір, дракон) широко представлений в подільській вишивці не лише на сорочках, але й на рушниках. У подальшому дослідженні йтиметься не про семантичну інтерпретацію образу змія, тобто розкриття його місця і функцій у світогляді наших далеких предків. Це справа етнографів і археологів. Наше завдання – простіше і скромніше. Воно полягає в тому, щоб на основі аналізу візерунків розпізнати, ідентифікувати образи змія.

Раніше вже мовилося про значне поширення в українській вишивці структури S («вужик») і косоного хреста. До сказаного

[133]

[134]

[135]

вище слід додати таке: на двох жіночих сорочках з с. Шарапанівки Крижопільського району з'єднувальні шви розшиті візерунком S з роздвоєними кінцями. [131] Виникло питання: це примхи вишивальниць, чи суттєва ознака. Виявилося, що таке роздвоєння кінців у змієподібних орнаментах є доволі поширеним. Так, у книжці Анрі де Морана «История декоративно-прикладного искусства» (Москва, Искусство, 1982, с. 264, рис. 448) представлена S-подібна фібула з роздвоєними кінцями з німецької Швейцарії (VI ст.). А на каменях зі скандинавськими рунами, що демонструвалися на виставці в Національному історичному музеї України, змії зображені з такими ж роздвоєними хвостами. Отже, причетність S до образу змія, на нашу думку, можна вважати доведеною. Недарма в народі називали цей символ «вужиком».

З великою часткою імовірності можна вбачати образ змія чи ящера у візерунку з чоловічої сорочки [132], що походить з с. Морозівка Хмельницького району Вінницької області (поч. XX ст.). Оскільки нічого подібного ми більше не бачили, а орнамент вишитий хрестиком, то виникла підозра щодо його типовості. Однак Тамара Приходчепко, вишивальниця і дослідниця народної вишивки з м. Іллічівська, показала нам фото стародавньої вишивки з точно таким саме орнаментом, що походить з Олещини. Фігура з цього орнаменту суто візуально нагадує згорнутого в клубок змія з чотирма лапами-квіточками (ящір?). Характерно, що ця фігура супроводжується S – візерунками.

Близька за графікою до описаної є фігура з шерветів [133, 134]. Щоправда, в неї немає «лап», зате наявні «крила». Що це «крила», не підлягає сумніву. Саме в такий спосіб на подільському рушнику зображали крилатих істот. Чи не йдеться тут про «крилатого дракона»? На жаль, це суто візуальні, нічим іншим не підкріплені здогадки.

У нашій колекції і, наскільки ми можемо судити, тільки в нас (у жодному музеї ми чогось подібного не бачили) є декілька рушників з візерунками, що включають той самий образ – деревоподібну істоту. Усі вони походять із Піщанського району. Йдеться про візерунки з рушників [136, 138, 139, 140] і нафрамиці [137]. Є підстави і в цій істоті вбачати образ, що має відношення до змія. Але про це в наступному розділі.

4.9. Образ язичницького святилища (капища). З літератури ми знали, що на рушниках може бути зображене святилище, але не сподівалися знайти його на подільському рушнику. І ось в с. Дмитрашківка ми знайшли рушник [139], візерунок якого явно виходив за коло відомих нам образів. Фігури на ньому нагадували чи то дерево, чи то людину. І сама структура, в яку вписані ці фігури, була дещо незвичною – ромб, горизонтальні кути якого розімкнені. Що ця фігура не випадкова, засвідчила знайдена в цей же час нафрамиця [137]. Деяке світло на цей візерунок пролила книга угорського автора про вишивку (Lengyel Geörgyi. Keresz

[136]

0633

[137]

1666

[138]

0635

[139]

1090

[140]

[141]

[142]

tszémes kezimunkák, 1981), подарована авторіві його колегою, покійним професором А. М. Пономарьовим. У ній на рис. 203 [142] відтворено сицилійський орнамент, структура якого була цілком аналогічна нашому візерунку. Однак були й відмінності. Тут у центрі ромба містився чітко виписаний квадрат («престол», «жертвник»?), навколо якого на чотири боки розташовані змії з коронами на головах.

Цікаво, що в наступній поїзді по селах ми знайшли ще кілька орнаментів з цією ж людино- і деревоподібною фігурою [140]. На деяких із них в середині ромба зосереджено чотири фігури з чітко означеним прямокутником у центрі. Подібність до сицилійського орнаменту стала ще більш вражаючою! Орнамент подібної структури ми знайшли на чоловічих сорочках з Черкащини. Тільки тут у центрі зосереджені дві восьмикутні зірки (символ неба?), а з обох боків ромба головами до центру спрямовані два антропоморфні образи. Якщо останні є образами змія, а вони чимось подібні до фігурок на рушниках, то перед нами ще один варіант неолітичного міфу про богиню неба і змія – бога землі. Як бачимо, «пачинка» ромба дещо варіюється, але те, що він ідентичний у згаданих трьох випадках, незалежно від того, як ми будемо його інтерпретувати (святилище це чи ні), заслуговує на увагу дослідників.

Звичайно, інтерпретація цих образів як святилища є лише припущенням. Наявність образів святилища на рушниках може бути цілком закономірним. Рушником як іконою язичники прикрашали святилища, зокрема дерева, яким поклонялися. Ним освячували шлюби. Тому і образ святилища закономірно міг посісти місце серед орнаментів рушника і зберегтися до нашого часу. Пізніше з наукової літератури (Див.: В. Н. Даниленко. Космогонія первобытного общества. – в кн. Начала цивилизации, М. 1999, с. 184 рис. 13, 14; А. Голан. Миф и символ, рис. 188) ми довідалися про образ змієподібної богині, який дуже схожий на згаданий образ із подільського рушника.

Цікаво, що на Придніпров'ї на коньках хат і нині трапляються «фігури» (місцева назва), які нагадують образ богині з нашого рушника. Про це свідчить світлина, зроблена нами в с. Калаглія Овідіопольського району Одеської області [141].

4.10. «Інь та Янь» у подільському орнаменті. Структура орнаменту [145] своєрідна, не зовсім типова для подільського рушника. Рушник відшитий Тетяною Іванівною з оригіналу, що зберігається в МУНДМ. Походить він з с. М'ясківка (зараз Городківка) Крижопільського району. Візерунок триярусний, але орнаментальна стрічка відшита чотири рази. Крім того, у верхній частині орнаменту розміщено п'ять антропоморфних фігурок. Орнаментальна стрічка складається з уже знайомого нам S («вужика») і X («косого хреста»). Останній під впливом лиштви дещо деформувався.

Основний візерунок є повтором двох однакових фігур, одна – червоного кольору, зверху, інша – синього, знизу. Вони мовби

заходять в пази одна одної, взаємодоповнюють одна одну, подібно до Інъ і Янь в китайському дао. Проміжок між ними утворює меандрову лінію. Може постати питання: що є предметом зображення – меандр чи ці фігури? На нашу думку, старовинні візерунки так відпрацьовані, що вони поєднують різні значення. Цей основний візерунок із фігурами, що доповнюють одна одну, трапляється часто в дещо відмінних модифікаціях на поличках жіночих сорочок Поділля. Зокрема, він зафіксований нами в сорочках сіл Стіна і Шарапанівка [144].

Подібний орнамент із такими фігурами часто можна побачити на трипільській кераміці. Його наводить і А. Кульчицька в своїй книзі «Орнамент трипільської культури і українська вишивка ХХ ст.» (Львів, 1955, с. 31 – 38). До речі, на моделі трипільського житла з колекції С.Платонова (Див.: Шевченків край. Історико-культурологічні нариси. Київ, 2005 с. 39 мал. 16) чітко видно, як поєднання голівок двох «змійв» утворює фігуру, ідентичну китайським Інъ та Янь. За аналогією з цим ми назвали наш орнамент подільським Інъ та Янь.

Цей орнамент може бути утворений фігурами змійв (голівки одних спрямовані ввєрх, інших вниз), що засвідчує рисунок з означеної вище книжки В. Н. Даниленка (Табл. VII, рис. 6)

4.11. Світ із яйця. З фольклору відомо ряд міфів про походження світу з яйця. Мабуть, наших далеких предків дивувала та метаморфоза, яка відбувається при переході від яйця до живої істоти. В їхній уяві яйце набувало таємничого містичного значення. Звідси і міф про виникнення світу з первісного яйця. Висловимо гіпотезу, що візерунок з рушника [143] безпосередньо стосується цього

[143]

[144]

[145]

[146]

[147]

[148]

[149]

міфу. Тут внизу візерунка голівками до центру розміщені дві птахоподібні істоти, між якими зображено ромб. У контексті птахів ромб радше означає «яйце» (як уже зазначалось, овал лиштвою моделюється як ромб чи квадрат). Над «яйцем» зображене дерево з розлогою кроноюю. Отже, можна висунути здогадку, що в цих образах представлено походження світу (світового дерева) з первинного яйця.

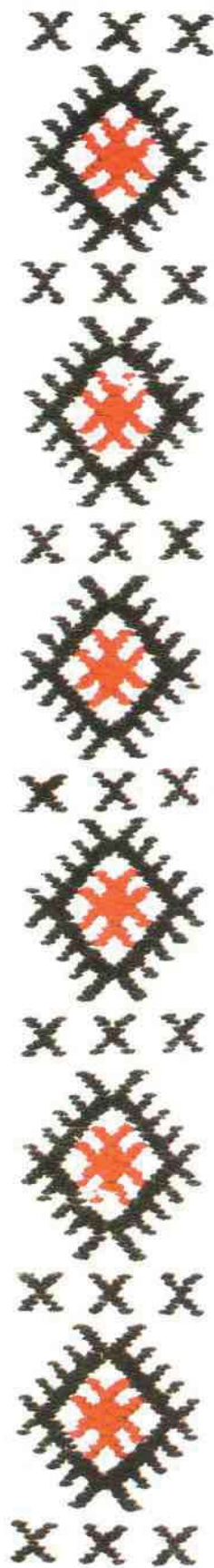
Між ромбом і власне кроноюю можна ідентифікувати фігуру, якій притаманні антропоморфні риси (хрестик – голівка, дві нижні гілки – руки). Якщо ця здогадка правильна, то відкривається можливість іще одного припущення: з первісного яйця з'являється Велика богиня, «короноюю» якої є світове дерево. Це означає, що іще 50-60 років тому під руками українських селянок-вишивальниць далі жив давній-прадавній міф про створення світу з первісного яйця.

Ми розглянули лише деякі образи і сюжети з вишивки подільського рушника. Залишилося іще чимало візерунків, які потребують свого аналізу. Усвідомлюємо гіпотетичний характер висловлених тут думок. Однак навіть такий підхід, на наш погляд, засвідчує багатство образів і сюжетів подільського рушника, їх укорінення у сиву давнину. Розглянуте дає нам підставу стверджувати, що орнамент цього рушника залишається *terra incognita* і що він заслуговує на більшу увагу фахівців-етнографів.

Для порівняння з вишитими рушниками ми надаємо зразки орнаментів тканих рушників Придністров'я і прилеглих до нього регіонів [146-149], які наявні в нашій колекції.

ВИШИТА СОРОЧКА ПОДІЛЛЯ

У нашій колекції значне місце посідають вишиті жіночі та чоловічі сорочки. Вони здебільшого належать до середини ХХ ст., але трапляються й значно старіші. Колекція сорочок сформована з екземплярів, що походять з Придністров'я та Побужжя, останній регіон представляють села Війтівка Бершадського району та Шарапанівка Крижопільського району.

Загалом вишиту народну сорочку можна характеризувати за такими ознаками: 1) тип крою; 2) техніка вишивки, її кольорова гама; 3) спосіб розміщення вишивки. Поєднання цих ознак утворює своєрідний стиль вишивок сорочки певного села чи регіону.

За типом крою в тій місцевості, звідки родом наші сорочки, переважає крій «без уставки» [150] та «гестка» [153]. Сорочки типу «гестка» (такий тип крою, ймовірно, сформувався під впливом Центрально-Східної Європи) поширені вузькою смугою вздовж Дністра. Вона практично збігається з ареалом вишитого подільського рушника. Решту території Придністров'я та Побужжя, що охоплює наша колекція, займають сорочки крою «без уставки».

За технікою вишивки можна помітити такі закономірності. Сорочки крою «гестка» вишивались, як правило, у техніці «лиштва», щедро доповненій «виколюванням» та «зерновим виводом». Колір ниток вишивки переважно білий, трапляються доповнення жовтого або бежевого.

Сорочки крою «без уставки» вишивали значною мірою технікою «низь», переважно чорними або червоними нитками чи їх поєднанням. Таке кольорове рішення здається найбільш давнім. У пізніші часи як доповнення почали застосовувати інші кольори.

Слід відзначити і наявність певного числа винятків з такої загальної тенденції. У нашій колекції є дві сорочки крою «гестка» з с. Клембівка, вишиті бузковою та зеленою низзю. З іншого боку сорочки «без уставки», вишиті лиштвою, вирізуванням, мережкою «шабак», часто трапляються в регіоні, де панує низь. Вони, зокрема, наявні і в с. Шарапанівка, де такий тип вишивки має назву «з бипди» [151, 152].

Сорочки «гестка» та «без уставки» різняться і характером розміщення вишивки; у перших вишивка розміщена по периметру «гестки», на комірці і манжетах, останні часто оздоблені пишними зборками і голковим мереживом. Вишивка біла або кремова, зрідка можливі вкраплення іншого кольору. Часто трапляється доповнення яскравим бісером, що надає цим сорочкам на диво аристократичного вигляду. Платно сорочок було досить рівне внаслідок використання під час ткання фабричних бавовняних ниток («бомбак»), тому вишивка доволі дрібна, «різьблена».

Сорочка «без уставки» за стилем є зовсім іншою. Вона об'ємна, довша, шилася, як правило, з грубого, домотканого конопля-

[150]

[151]

[152]

[153]

[155]

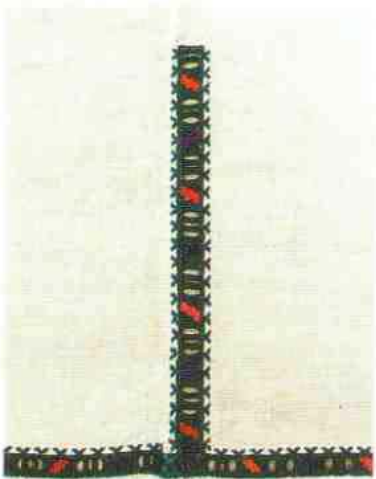
ного полотна. Її вишивка теж багата й вишукана, але якщо білі, оздоблені бісером та мереживом, сорочки Придністров'я наводять на думку про тендітних панянок, то сорочки Побужжя, зокрема Шарапанівки, творять в уяві образи жінок – нащадків Трипілля.

Розглянемо вищезгадані види сорочок докладніше. Сорочка типу «без уставки» є для Східного Поділля найпоширенішою і найхарактернішою. Її тип, імовірно, найдавніший, оскільки цей крій досить простий. Однак орнаментальна структура такої сорочки доволі складна. Вона включає вишивку плеча, коміра, «погрудок», манжет, поділок. Часто тканина зшита з допомогою змережаних швів нитками контрастних кольорів і по цих з'єднаннях також іде орнамент. Фактично орнамент розміщений навколо всіх швів сорочки і по всіх краях, що безперечно свідчить про його обергову функцію. Таке розміщення орнаменту також підтверджує архаїчність цього типу сорочки.

[156]

Основне естетичне навантаження в такій сорочці несе полик – вишивка по плечу. Полик подільської сорочки – досить складне утворення. У його структурі можна вичленити кілька елементів. Основна орнаментальна смуга є найширшою і відокремлена від інших суцільно зашитою лінією. Орнамент цієї смуги – наче головна тема для всієї «симфонії» полика. Він представлений в найбільш цілісному вигляді. В інших смугах може бути вишита лише половина цього орнаменту чи його фрагменти. Зверху основна смуга «коронована» зубцями різної модифікації. Нижня орнаментальна смуга представлена або сукупністю «медальйонів», або смугою вишивки, що також розробляє тему основного орнаменту. Це – так звана морщинка; вона вишита, як правило, швами «кафасор» або «поверхниця». Орнамент основної теми тут збільшено в розмірі, він наче розмитий. Фрагментарність, «розмитість» нижньої орнаментальної смуги і «корований» характер верхньої підкреслюють домінування головного орнаменту, збільшують його енергетичний вплив.

[157]

У ХХ ст. полик виконував головним чином естетичну функцію, але символіка його орнаменту свідчить, що колись ця функція була не єдиною і, можливо, навіть не основною.

Обов'язковим елементом сорочки цього ареалу є вишиті поділ-

ки, вони також виконували естетичну та оберегову функцію. Край жіночої сорочки був нижчий за край спідниці чи обгортки, і ця біла смуга полотна з орнаментом вишивки мовби відокремлювала жінку від землі, проводила між ними лінію зв'язку та окремістості. Орнамент подолу був архаїчний, навіть коли сорочка була вишита не низзю, а пізнішим квітковим хрестиковим узором. Те ж стосувалося і орнаментів біля рук та ший.

Як уже зазначалося вище, у сорочках «без уставки» часто орнаментувалися з'єднувальні шви станка та рукавів. Це було зумовлено тим, що в давні часи розтин цілого вважався «слабким місцем» речі, через яке могли до тіла людини проникнути різні «вроки». Звідси й прагнення «заговорити», «зачарувати», «освятити» місце з'єднання, оберігаючи тим самим людину від зла. Ця мета вважалася досягнутою застосуванням червоного кольору в з'єднувальних швах або символічних знаків, вишитих безпосередньо на шві чи біля нього.

Окрасою колекції є збірка сорочок з Шарапанівки – малої Батьківщини Є. М. Причепія; ця збірка налічує до 40 екземплярів. Вона може слугувати зразком багатства орнаментів окремо взятого подільського села початку і середини ХХ ст. Сорочки «без уставки» цього села здебільшого являють собою зразок найархаїчніших – і за орнаментами, і за технікою виконання. Класична червона і чорна низь, червоне змережування швів чи їх обшиття одним з найстаріших орнаментальних мотивів – поєднанням «S» та «X», орнаменти, що містять різного роду сварги [163, 151, 159, 160], ведуть нас у давні й таємничі часи, коли людина говорила з навколишнім світом мовою замовлянь і знаків. Тепер це орнаменти, значення символів яких забуті й затерті з плином часу. На сорочках з Шарапанівки, що вишиті не низинною технікою, трапляються спіралі, що ніби зійшли зі стародавньої кераміки [155], безконечники, солярні знаки тощо. А самі сорочки, довгі, важкі, з могутнього конопляного полотна, яскраві й вишукані одночасно, здаються не просто одягом, а другою сутністю жінки – творінням її рук, окрасою і захистом.

Сорочки з с. Війтівка Бершадського району [162, 156, 157] близькі до шарапанівських низинних сорочок за багатьма ознаками. Але тут уже почали вишивати низинні візерунки на фабричному тонкому полотні, тому дещо змінився масштаб орнаментів на плечах і поділках – вони стали дрібнішими, не так легко читаються. Однак набуло розвитку явище, що компенсувало дрібність та певною мірою «затертість» низинних узорів. Це – вишивання комірів сорочок. Вишиті по зборках, широкі, барвисті, наче низані коштовним камінням, на них неймовірною красою сяють старовинні знаки червоного, жовтого, зеленого та синього забарвлення. При такому полотні було можливим зробити багате рясування і розшити його так, що комір став елементом естетичного впливу на одному рівні з вишивкою рукавів. Красивіших рясованих комірів, ніж у с. Війтівка, ми на Поділлі не бачили ніде.

[158]

[159]

[160]

[161]

[162]

[163]

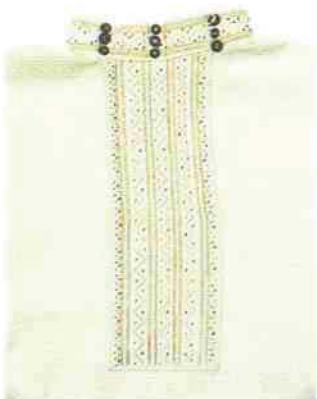
[164]

[165]

[166]

[167]

Чарують вишуканістю і сорочки з с. Стіна Томашпільського району. За кроєм тут трапляються обидва типи – «без уставки» і «гестка», а от за кольоровим рішенням є два види сорочок. Самі жителі села називають їх «чорною» [168] і «жовтою» [165]. Чорні сорочки вишиті переважно вовною, що робить вишивку об'ємною, із враженням глибини чорного кольору. Рукав зашитий майже весь – могутній полик і численні смути, що в'ються від нього до манжета. У характері вишивки відчувається спорідненість з Буковиною. Техніки – низь, хрестик, півхрестик, питапівка. У жовтих сорочках техніки вишивки інші. Це листва, виколовання, зерновий вивід. Враження від цих сорочок світлі, сонячні. Платна тонкі, домоткані, але з бомбаку. За побудовою орнаменту жовті сорочки близькі до придністровських, вишитих біллу.

Сорочки, вишиті біллу, поширені в Піщанському районі, спорадично трапляються на Крижопіллі. У нашій колекції є зразки таких сорочок з сіл Болган, Дмитрапківка, Студена, а також із с. Загітків Кодимського району Одещини. Як правило, це сорочки крою «гестка». Орнамент цих сорочок, шитих білими нитками з малим додаванням інших кольорів та бісеру, порівняно одноманітний. Це варіації ромба з восьмипелюстковою квіткою чи деревом усередині. Однак цікавим акцентом таких сорочок є вишитий спереду під шиєю медальйон – зазвичай дерево в різному кольоровому вирішенні. Він є наче логічним центром усієї вишивки сорочки і, можливо, також виконував оберегові функції. У світлі вишивки сорочок цього регіону вишивальниці вводили і металізовані нитки – золотисті та сріблясті. Мерехтіння металу в світлих, наче різьблених, орнаментах мало напрочуд гарний вигляд.

Високою майстерністю відзначені вишивки на чоловічих сорочках цього регіону. Їх крій – це так звана косоворотка [164, 166]. Вишита маніжка часто є витвором мистецтва не лише за точністю та чистотою виконання, але й за кольорами й добором орнаментів, що повторюють кольори й орнаменти жіночих сорочок цього регіону. Трапляються навіть прями пари сорочок, що вишивалися до весілля молодій і молодому. Введення бісеру чи металізованих ниток так само притаманне вишивці і чоловічих сорочок, і жіночих. Комір та манжети іноді прикрашали дрібними гудзиками контрастних кольорів, при цьому нашивали їх значно більше, ніж потребувала застібка [167].

Треба відзначити, що під час наших експедицій чоловічі сорочки трапилися доволі рідко, особливо на Побужжі. Однак і з наявних зразків можна відчути, що в їх створення вишивальниці вкладали не тільки своє вміння й працю, а й безмежну любов та відчуття краси й сили життя, властиве всім людям дивовижного подільського краю.

Наш народ сформував глибоку і самобутню культуру творення краси з допомогою полотна, голки й нитки. Сьогодні, в часи національного відродження, ми в змозі належно оцінити цей скарб і падати йому відповідне місце у формуванні нашої національної ідентичності.

[168]

EMBROIDERED RITUAL CLOTHS (RUSHNYKY)

1. General Discription. Podillian ritual cloths-“rushnyky” [plural], which make up the majority of our collection, are cut strips of homespun cloth embroidered on both ends and ranging from between 1.5 to 2.5 meters long and 0.28 to 0.45 meters wide. The embroidery, which is to be found only on the ends of the cloths, traditionally takes up one third of each half of the individual cloths. In the 20th century, crotched lacework was often added to the ends of “rushnyky”. The ornaments embroidered on Podillian “rushnyky” are executed using counted stitches: “lyshtva” (counted satin stitch), “lyshtva” combined with “shtapivka” (backstitch), or “shtapivka” alone. As a result of using these particular stitches, the embroidered ornamentation is rendered identical on both the front and reverse, and is graphically precise. Ornaments embroidered using these stitches are easily repeated and retain their form, which has ensured that these ornaments have not changed over long periods of time. As tradition would have it, these “rushnyky” were usually embroidered with dyed wool thread, although cotton threads were sometimes also utilized. The range of colors used in embroidering “rushnyky” was quite varied. At the end of the 19th century, the color combination of blue-red or red-black dominated, and were colors that were obtained from natural sources – facts that are supported by artifacts in museum collections. In the 20th century, especially after World War II, various brightly colored threads processed with chemical dyes began to be widely used. As is the general rule in folk embroidery, crisp, clean (“chysti”) colors were chosen. Sometimes, gold- and/or silver-colored metallic threads, called “shyr”, were also used.

The placement of the embroidery on the ends of the surface of the “rushnyk” cloth was precisely dictated by tradition, and was either a square or rectangular area. The embroidered ornamentation on a Podillian “rushnyk” was never allowed to cross over the borders of this tradition-prescribed area, being contained entirely within its confines, which, for example, is different from the traditions governing the embroidery of “rushnyky” in the

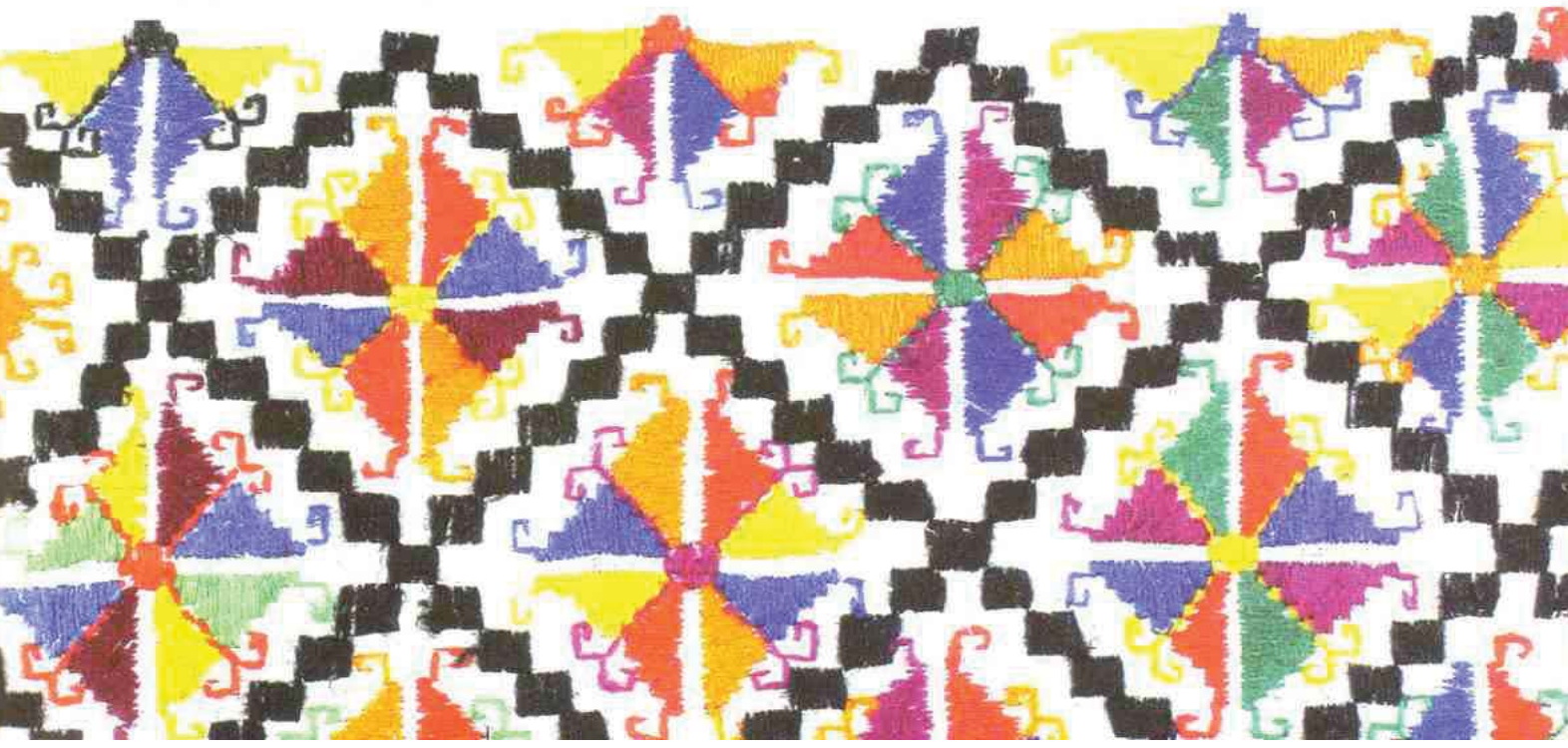
Poltava oblast, where it was common for the entire surface of the cloth to be fully embroidered. Sometimes, the main embroidered motif is framed within a narrow ornamental band. At times it almost seems that the Podillian “rushnyk” is not an embroidered cloth, but instead a “picture” embroidered on linen. The linen cloth of the Podillian “rushnyk” serves only as a background for the image that comes across as if something totally independent and detached, like a painting hanging on the wall.

In regard to motifs and functions, “naframytzi” [plural]; a name that means “wedding kerchiefs” and is a borrowing from the Moldavian language are very integrally related to “rushnyky”. These are pieces of homespun linen (but sometimes woven with manufactured threads) measuring from 45 cm to 55 cm square, and embellished on two opposite ends with three stand-alone motifs [206]*.

“Naframytzi”, on the other hand, differ somewhat from “sharvety” [plural], which are also little scarves of more or less similar dimensions as “naframytzi”, but are embellished with slightly different ornamentation [233]; “sharvety” are embroidered not with three stand-alone motifs on two opposite ends, but with a continuous band of ornamentation. These continuous bands of ornamentation are usually variations of the “meander” motif. Small scarves were embroidered with wool threads utilizing either flat stitch often in combination with “shtapivka”.

To this same grouping of textiles also belong “naframy” [plural] – pieces of linen cloth homespun from the very finest of manufactured threads and analogous to “rushnyky” in size that were used by married women as a head covering. “Naframy” were traditionally embellished with embroidery done in metallic threads [25]. The composition of the embroidered ornaments on “naframy” was somewhat different than that used to embellish ritual cloths-“rushnyky”, with the most noticeable difference being the lack of rows of motifs positioned one atop the other. Instead, there was only one main band of ornamentation along both ends of the “naframa” [singular],

*See ILLUSTRATIONS chapter, pp. 76-328

which, incidentally, is similar in appearance to the ornamental weaving of this same region (wall tapestries-“kylymy”, etc.) and at the same time very different from the type of embroidered motifs used here to embellish men’s and women’s folk shirts-“sorochky”.

2. Geography and Origin. We have established the geographic range throughout which the Podillian “rushnyk” was to be found on the basis of our study of artifacts contained in the collections of the Museum of Ukrainian Folk and Decorative Art (Kyiv), The Ivan Honchar Museum (Kyiv); the National Museum of Ukrainian History (Kyiv), the Museum of Ethnography and Artistic Industries (Lviv), and the Odesa Regional History Museum. We also conducted our own field expeditions during which over the last five years we visited the following villages: Klembivka, Stina, Vilshanka, Dmytrashkivka, Kukuly, Bolhan, and Studene, all located in Vinnytsia oblast’, and the village of Zahnitkiv, located in the Odesa oblast, as well as many other villages. Unfortunately, the artifacts we found in the various museum collections were labeled with very vague and/or imprecise information regarding their provenance, with usually only the most general of information given such as “Podillia” or “Eastern Podillia”. When we were able to find more concrete information regarding the provenance of this or that museum artifact, it was usually in reference to villages located in the areas of Vinnytsia and its environs situated along the eastern portions of the Dnister River and belonging to the raions of Mohyliv-Podilskyi, Yampil, Tomashpil, Kryzhopil, and Pischanka, as well as villages in the raions of Kodyma, Ananiiv and Balta, which belong to the Odesa oblast.

The actual area that was home to the Podillian ritual cloth-“rushnyk” was an approximately 20 – 30 kilometer narrow strip of territory along the Dnister River in the Vinnytsia oblast that also continued somewhat into the adjoining area of the Odesa oblast. It is a known fact that this territory also extends into the area of the Republic of Moldova that is situated along the Dnister River and neighbors directly with the previously named villages of the Vinnytsia and Odesa oblasts. We do not know, however, if areas on the opposite shore of the Dnister River were also home to the Podillian “rushnyk”, and the extent to which the Podillian “rushnyk” was to be found in adjoining areas of Khmelnytskyi oblast is also yet to be determined. According to our personal field research, we are inclined to believe that the central area in which the Podillian “rushnyk” has been preserved, at least within Ukraine, is the raion of Pischanka, Vinnytsia oblast. In the village of Studene we were able to find more than one hundred examples of the Podillian “rushnyk”, with many being extremely unique; such diversity was not found in

any other locale. It is possible to speak about some differences in the system of ornamentation used to embellish the “rushnyky” from Mohyliv-Podilskyi, Yampil, and Tomashpil raions as compared to those used to embellish the “rushnyky” of Kryzhopil and Pischanka raions, or those from the Odesa oblast. However, all of these areas belong to the same geographic area in which the very same embroidery techniques were utilized, as well as many of the same decorative ornaments and/or combinations of ornaments.

The geographic area throughout which “naframytysi” and “shervety” are to be found now begins with the village of Vilshanka in the Kryzhopil raion and extends southward along the tributaries of the Dnister River. “Naframytysi” head coverings embroidered with metallic threads were most popularly used in the Khmelnytskyi oblast, a fact which is supported by artifacts in the collection of the Museum of Ethnography and Artistic Industries (Lviv), although such head coverings were also to be found, albeit sporadically, in the Vinnytsia area. It would be interesting to be able to find and review research results covering this same subject matter and territory from one hundred years ago to see if they correspond with the results of our modern investigations; it is quite possible that there would be differences.

As concerns the system of ornamentation used to embellish Podillian “rushnyky”, as far as we are able to discern, it includes various layers that were developed at different times, and various manifestations which hark back to the Trypillian era (which, as it were, was intensely developed in this area.)

The preparation and making of the traditional Podillian “rushnyk” died out in the 1960s; homespun linen and wool threads were no longer produced or available, and the ornamentation embroidered on manufactured cloth lost its traditional character and charm.

3. Ornamental Structure. Even with the diversity of ornamentation used to embellish Podillian “rushnyky”, the ornamentation has characteristics that are nonetheless specific, easily recognizable, and also distinguish the Podillian “rushnyk” from other types of “rushnyky”. First and foremost, these characteristics include a diminutive size, and type of ornamentation. As was already discussed, the ornamentation of the Podillian “rushnyk” is confined to a square- or rectangular-shaped area. The narrow edges of the cloth are anchored by colored threads in the form of “little teeth” (“zubchyky”) or rows of stitches. Positioned between the narrow edge of the cloth and the cloth’s main ornamental motif, in most instances, was to be found an ornamental band, called “little wave”

("khvylyka"), or some other variation of the meander. We have arbitrarily given this type of ornamental band the moniker of "base ornamental band" [138]. Occasionally, this base ornamental band is executed in a very precise manner and is composed of two zigzags ("kryvulyky"), in between which are embroidered stars [59], little squares [88], or other smallish figures.

When analyzing the compositional character of the main ornament, or complex of ornaments, used to embellish the Podillian "rushnyk", one can distinguish specific subtypes. These are:

A self-contained, complete "tableaux" type image composed of elements that, complementing one another, create a whole such as: a tree [138], a star [143] or some other ornamental image [121, 143]. Such an image is sometimes framed around its outer perimeter by little stars [90] or another ornamental band [90, 103] that accentuates the complete, "whole" character of the main ornamental complex.

The repetition, horizontally, of one and the same motif, which could be a tree or some other geometricized figure [180]. We have arbitrarily named this type of compositional structure "one row". It was not very popular and seldom used.

The repetition, horizontally, of one and the same motif as with the "one row" structure described above, but positioned in two horizontal rows, one above the other. We have arbitrarily named this type of compositional structure "two rows" [170, 174].

The compositional structure that we have arbitrarily named "three rows" is similar to the "one row" and "two rows" structures as described above, but, as the name implies, is composed of three horizontal rows, one above the other [171, 38].

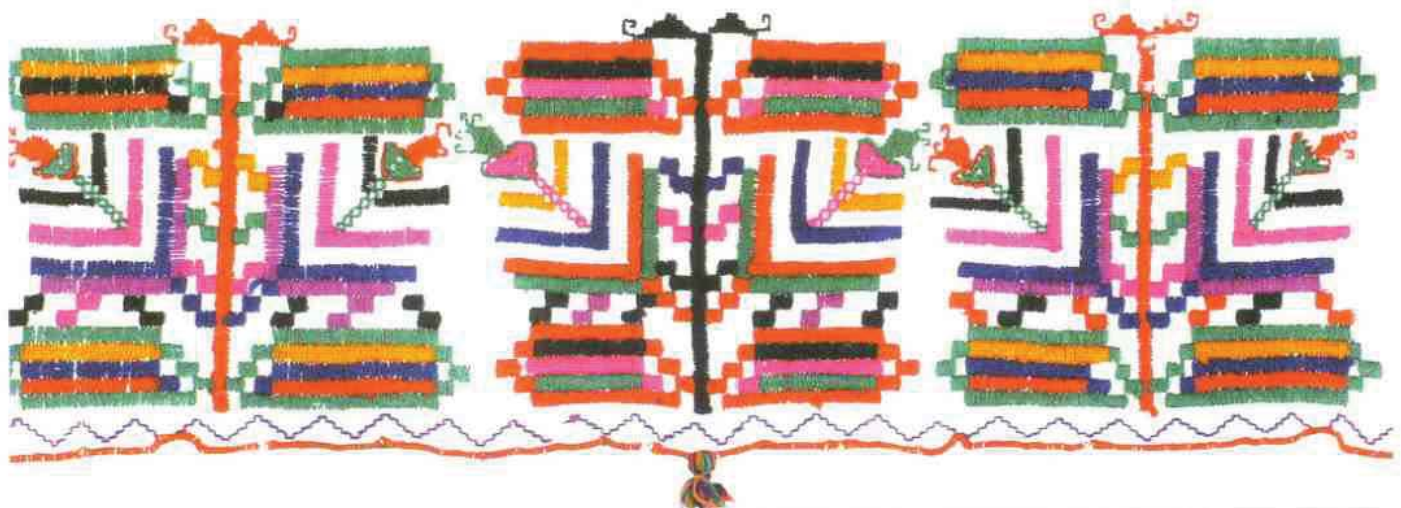
In the hierarchy of those structural elements used to embellish the Podillian "rushnyk", one can also isolate what we have termed "auxiliary ornamental motifs", which were employed to fill-in open spaces in and around the main ornamental complex. Such "auxiliary ornamental motifs" could be, e.g., "sand-clocks" ("pisochni hodynnyky"; [107]), "rectangles with hooks" ("priamokutnyky z hachkamy"; [155]), eight-pointed stars, and others.

Based on our analysis and study of all Podillian "rushnyky" that were accessible to us, we have formulated certain guidelines that seem to hold true when explaining the compositional build of ornamentation belonging to the "multi-rowed" types of "rushnyky":

These are:

Traditional Podillian "rushnyky" were never embellished with more than three rows of horizontal ornamentation; at least we have never come across such examples among all of the folk "rushnyky" that we have been able to examine. In the 1950s some embroiderers in the village of Klembivka did in fact experiment with embroidering four, or more, horizontal rows of ornamentation on "rushnyky" (see T. Kara-Vasylyeva's album *Ukrainska Vyshyvka*, Kyiv, 1993, pgs 187, 188), but, by doing so, they were violating regional tradition.

A narrow ornamental band was usually embroidered in between each of the main rows of ornamentation and served as a sort of border between the main rows. Such rows might be the same motif as that which served as the "base ornamental band" [59], but it could also be a totally different motif [65].

A narrow ornamental band was not embroidered over the last, i.e., highest, main row of ornamentation. The handful of “rushnyky” that do in fact have a narrow ornamental band embroidered over the highest main row of ornamentation may more than likely be explained as isolated instances where the embroiderer violated tradition [180].

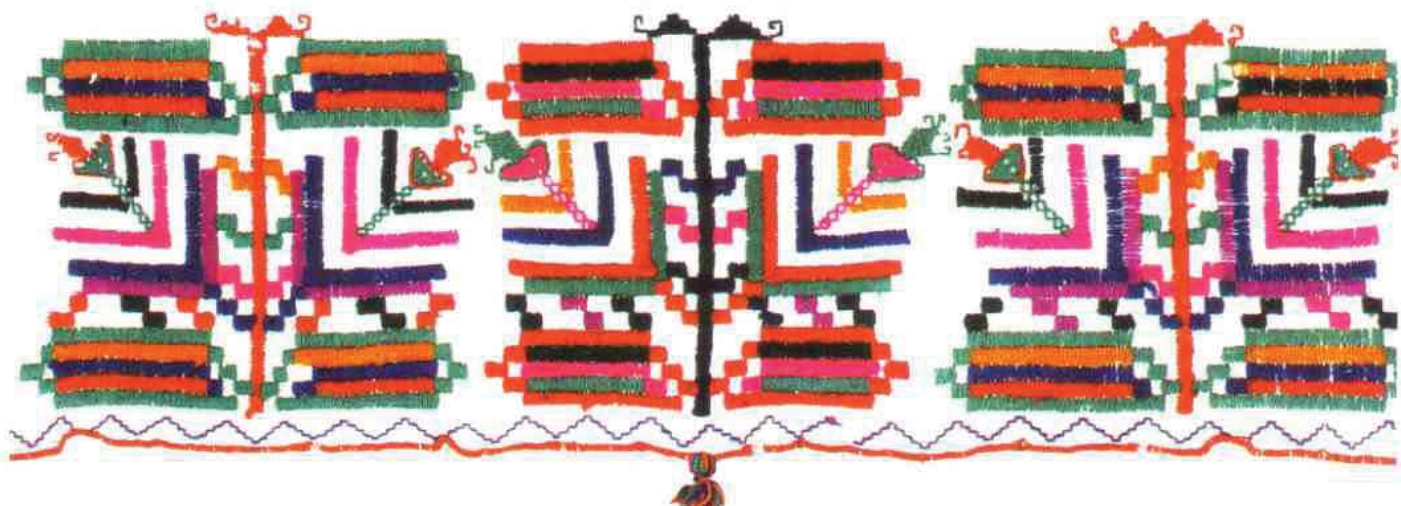
Vertically aligned narrow ornamental bands were seldom utilized and are atypical.

A significant role in the ornamental structure of the Podillian ritual cloth-“rushnyk” is played by the “base ornamental band” that separates the main ornament from the edge of the cloth. It is present not only on the “rushnyky” embellished with horizontal multiple rows of embroidered motifs, but also those embellished with a picture like “tableaux” motif.

In an aesthetic sense, the base and bordering ornamental bands that are composed from the repetition of the most basic geometric motifs – diamonds, zigzags, stars, meanders, etc. – impart a sort of “musical rhythm” to the overall ornamentation. And this is not by accident, as these motifs were embroidered over areas of carefully counted ground threads with the resulting lineal ornamental bands having a very clean and orderly look to them which, in turn, accentuated their inherent rhythmic structure.

We have determined that these base and bordering ornamental bands may be termed an “ornament within an ornament”. In comparison with the main ornamental motifs of the “rushnyk”, they serve an auxiliary function – as an embellishment that artistically interacts with and compliments the main ornamental motif(s). The simplicity and secondary nature of the ornamental motifs used to create the base and bordering ornamental bands testifies to the fact that, more than likely, they are the oldest of all of the utilized ornamental elements present. The auxiliary role of these motifs reveals itself in their repetitive use in various types of “rushnyky”. Therefore, they may indeed be called “ornament within an ornament”; this is the simplest and most archaic type of ornamentation that lost its original significance when the main ornamental motifs of these “rushnyky” began to develop and evolve, thus being relegated to a secondary, auxiliary decorative role. To this group of “ornaments within an ornament” one may also include the often repeated auxiliary ornamental motif known as “sand clocks” (pisochni hodynnyky), “rectangles with ‘hooks’” (priamokutnyky z “hachkamy”), “little crosses” (khrestyky), as well as other small motifs that were used to fill in open spaces amidst the main ornamentation. However, it is important to note that, in a few instances, the motifs of the ornamental bands are also employed as the main ornamental motif, a good example of which may be the eight pointed star that can appear as both the auxiliary and main ornament [112, 115]. This can also hold true for one of the variations of the meander motif, which can appear as a main motif [30] and auxiliary motif [115].

Before we delve into the general characterization of the ornamentation of the Podillian “rushnyk”, it is important that we state a few words regarding the methodology used in its determination. It is customary to classify ornaments as geometric, floral, anthropomorphic, etc. However, it is our opinion that such a method of classification is inherently flawed, because it confuses the subject being portrayed (person, animal, etc.) with the objective of its portrayal. The objective was something completely different than that of the portrayal of the subject, an objective, the reasoning for which has been lost to us through the ages. It is our opinion that ornamental

motifs are better classified by the style in which they are created: “free-form ornament” (vilnyi rysunok), such as traditionally found on the ritual cloths-“rushnyky” from the Poltava oblast; and “geometric ornament”, or, more precisely, “ornaments that are created by embroidering over counted ground threads.” By objective, their portrayal may be either abstract (zigzags, etc.), — in other words, unrecognizable, or concrete, i.e., recognizable. Among motifs belonging to the latter group are anthropomorphic, “fitomorphic”, zoomorphic, etc. Aside from these, the object being portrayed may be cultural attributes (e.g., the cross), those that are cosmic-related, etc. (See: Ecaterina D. Tomida “Cusăturile și broderiile costumului popular din România”, București, 1972, pp. 20-21).

If adhering to this proposed manner of classification, the style of portrayal used to ornament the “rushnyky” of Podillia is definitely not that of “free form”. A limited usage of this type (notice the anthropomorphic figures on “rushnyky” [31] and [88]) certainly does not correspond to the true spirit of “free form” ornamentation. However, the embroidered ornamentation of the Podillian “rushnyk”, when taken as a whole, relates to the geometric style, the confines in which its subject of portrayal may be floral, anthropomorphic, ornithomorphic, etc... The domination of the geometric style (horizontal, vertical and diagonal lines, triangles, little crosses, and others) gives quite a conventional schematic character to the decorative ambience of the “rushnyk”, where its rhythm and form dominate rather than the overall image.

As concerns the intended function of Podillian “rushnyky”, it is certain that they were used predominately as an attribute in the wedding ritual. Later, in the middle of the 20th c., they were also used to decorate the household interior. In the village of Studene (Pishchana raion) we found and obtained a cloth that was 5.2 meters long on which ornamentation equal to 18 individual ritual cloths -“rushnyky” was placed [45-46, pp.24-26]. This cloth hung along the main ceiling support beam-“svolok”. A similar cloth, but with only a single ornament, was found in the area of Kryzhopil [47, p. 27]. However, these are not typical pieces. It is important to underline that woven ritual cloths-“rushnyky” were also produced in these locales, and were used in various ritual situations and fulfilled various functions.

“Naframytși” were also used as an attribute during the wedding ritual; the bride-to-be embroidered up to 40 such cloths and gifted them to guests of honor. Such a “naframnytsja” was then taken home and hung on the “zherdka” (a type of suspended pole used to hang clothing and other textiles), with the quantity of such displayed cloths being a testament to the esteem in which the man of the house was held by his fellow villagers (this, according to information gathered in the village of Vilshanka, Kryzhopil raion).

4. Images and subject matter employed on Podillian “rushnyky”. The main goal of this album is to visually identify the motifs and images used to embellish the Podillian ritual cloth-“rushnyk”, as well as to give the symbolism of these motifs the internal interpretation that is suggested by each individual “rushnyk” itself. In truth, any interpretation is subjective and consists of one’s more or less credible hypothesis. As concerns the understanding and meaning of individual symbols/motifs, there is no consensus among academics. This, however, does not overly distress us, as we regard discussion and arguments as the only real path to the actual truth.

We analyze the images (portrayals of individual objects or living beings) as well as tableaus (complexes of motif that, together, form a whole that depict a certain concept), that are to be found on the “rushnyky” in our collection and are the most characteristic for the Podillian “rushnyk”.

And we once again would like to remind our reader that we are not professionals in the field of ornament research and/or the primordial meaning of ornamental motifs. We became involved with this theme only under the influence of studying the ornamentation of the Podillian “rushnyk”, which, in turn, accounts for the sensitivity of our positions regarding this matter. However, our knowledge of Podillian “rushnyky” is thorough, and we hope that our thoughts and opinions regarding the ornamentation used to embellish them will be of use to other professionals as well as to generations of future researchers.

4.1 The tree motif – “Derevo”. The meaning of the “tree” symbol in primordial and folk culture is well known through oral tradition. It is the “World Tree”, that, according to legend, grows in the middle of the earth and is composed of three strata: the bottom stratus is that of the tree’s root system and the serpent that lives there, together making up the lower world; the highest stratus is that of the tree’s crown, which reaches (or even

supports) the heavens and, together with birds, make up the upper world; and, accordingly, humans live in the center stratus, which makes up the middle world.

The “World Tree” is one of the images most widely used to embellish the ritual cloths -“rushnyky” of the regions surrounding the Dnister River; at least one in every third “rushnyk” has on it the embroidered image of a tree, a grouping of trees, a vase with foliage or a branch.

4.1.1. Oak Tree – “Dub” [150]. This variation of the tree motif is also known by its folk name of “Tree on an egg”; and is often used to decorate the Podillian “rushnyk”. This ornament may present itself as a very elaborate structure that includes a system of branches, large leaves, “roots” and “eggs” (cylindrical motifs usually situated under or at the base of the tree’s trunk), or as a much simplified variation – without “roots” and “eggs” [147]. This motif was quite popular in the villages of Klembivka and Stina, and was known in both Vilshanka and Studena.

4.1.2. “Unending Tree” – “Bezkinetne Derevo” [140, 141, 189]. One of the most popular variations of the “Tree” motif, it is rendered so as to appear not to have a beginning (bottom) or end (top), esp. on the oldest Podillian “rushnyky” [50], although in more recent times something akin to a flower motif was embroidered at its top.

4.1.3. “Tree-Rosette” – “Derevo-Rozetka” [82-86, 89, 95]. This motif was thus named as it appears on some “rushnyky” to be more similar to a “rosette” than to an actual “tree”. However, the tip-off that we are indeed dealing with a variation of the “tree” motif comes from its rendition as found, for example, on “rushnyky” [95] and [88].

4.1.4. “Tree-Vase” – “Derevo-Vazon” [179, 149, 135, 146, 127, 123, 144]. This is a very artistically rendered motif with much attention paid to its every detail, and is most probably of a more recent vintage. The artistic talent of the embroideress is clearly evident in all aspects of the execution of this motif; the variation of the “tree-vase” motif depicted on “rushnyk” [123] was popular throughout most of the Dnister River territory in villages such as Klembivka, Vilshanka, Dmytrashivka, Studena (Vinnytsia oblast) as well as villages in the neighboring Odesa oblast. Similar tree motifs were also used in this region when weaving wall carpets -“kylymy” and bench covers-“zalavnyky”.

4.1.5. “Trees with Suns” – “Dereva z Sontsiamy” [232]. This motif was most commonly used to adorn scarves-“naframytsi” and headcoverings-“naframy”, and was often embroidered using, among others, metallic threads. This motif is composed of three “trees” around the tops of which are positioned two rectangles; it is clear that these rectangles represent “suns”, as they are outlined with ray-like markings. (It is important also to realize that, when embroidering using the counted “flat stitch” technique, it is technically impossible to create true circles, and so rectangular forms are utilized to render what would otherwise be circle motifs.) The meaning of two suns, that is – pairs of suns, positioned around the tops of the trees is impossible to decipher and/or understand exactly as it was originally understood in the distant past. However, based on what is known about mythology, it is quite possible that the two suns were meant to represent the “winter” and “summer” suns, or the sun and moon as the two “eyes” through which the “great goddess”-“velyka bohynia” observes the earth and the goings-on thereupon. Whatever the case, the antiquity of this motif is indisputable.

4.1.6. Groups of Trees [47, 45, 175, 176, 177, 49, 186]. This motif is also commonly found on Podillian “rushnyky”. Of special interest are the renderings of this motif as found on ritual cloths [175, 176], which were embroidered by Tetiana Prychepiy and are exact reproductions of original museum artifacts that come from the town of Balta [175], the village of Bila in Yampil raion [167], as well as from various locales in Uman raion of the Cherkasy oblast [167]. Truly elegant and interesting from an ethnographic point of view – true folk “gothic”! – is cloth [175], the original of which is located in the collection of the National Museum of Ukrainian Folk and Decorative Art in Kyiv (Inventory № “B-513”).

4.1.7. Corner Floral Motifs [215, 213, 174]. Such corner motifs were used to embellish the scarves-“naframytsi” of Pischanka raion. The smartly rendered floral motifs are most probably of more recent origin, and their aesthetic function is noticeably more important than their symbolic function (although the flower motif is always meant as a symbol of “life”).

4.2. Eight Pointed Star. This motif is found often on the Podillian ritual cloths-“rushnyk’ throughout the entire Dnister River area in the form of individual stars [108], groupings of stars, as well as in the form of tiny stars used in a strictly ornamental manner [98]. The fact that this particular motif is also used in a strictly ornamental role (the so-called “ornament in an ornament”) is a testament to its deep and ancient origins. This is one of the most archaic and most frequently used symbols that reach far beyond the borders of Ukraine.

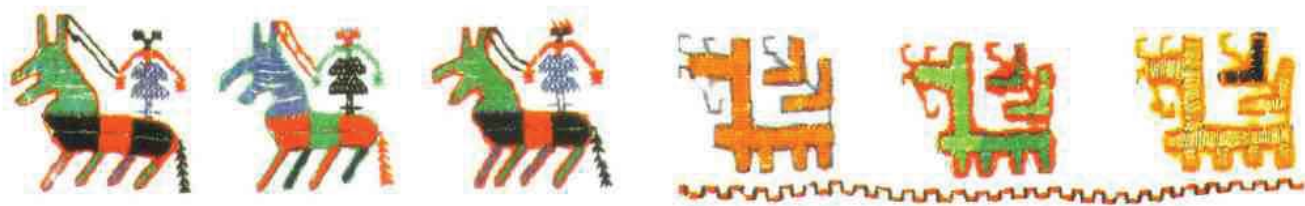
4.3 The “Cross” Symbol. This symbol holds a dominant place in the ornamentation of Podillian “rushnyky”, and appeared in all geographic areas where the Podillian ritual cloth was known, and it was often used as an embroidered embellishment on “naframytsi” [203]. On ritual cloths, it is rendered in several variations: 1) One large cross with smaller crosses on all four of its arms, combined with a sideways “X”-shaped cross, known in some circles also as “St. Andrew’s cross” [100]; 2) Three to five smaller crosses situated in horizontal rows placed one above the next and also combined with sideways crosses; 3) Rows of very small crosses in the ornamental and/or base bands [82]; 4) The cross as a symbol of the world being divided into “four corners” [97]; 5) Crosses situated on trees tops [186]; and 6) Little crosses used to symbolize the “heads” of schematically rendered anthropomorphic beings [172].

Villagers most often embroidered this motif with its religious symbolism in mind, a fact that is substantiated by the fact that the “straight-armed” cross is much more graphically delineated than is the “sideways” cross, the latter being rendered in the form of branches or rows of markings. This being the case, one is able to form the impression that the “sideways” cross is used as a means to fill-in the otherwise empty ornamental field. However, the ubiquitous nature of the “straight” and “sideways” crosses being used in combination with each other in the context of the Podillian ritual cloth-“rushnyk” gives one the basis to see in this phenomenon the echoes of the distant Neolithic era.

4.4. The “Fertility Rhomb” Tableaux (Siuzhet “Romb “Plodiuchosti”). The rhomb is one of the most archaic figures utilized in folk embroidery, and is found on the shoulder sections of shirts and often appears in the ornamentation of Podillian ritual cloths-“rushnyky”. There is no mention in scholarly literature as to the primordial meaning of this motif. As concerns more recent times, researchers (e.g., A. Ambroz, B. Rybakov, A. Holan, B. A. Frolov) are united in their thoughts: the rhomb (often with dots in its center) was used in agricultural societies to signify the earth and/or a seeded field. In this context, it appeared as the symbol of fertility and well-being.

As one of the most archaic of motifs, the rhomb is multi-semantic and does not have a single, sharply defined meaning. A more or less concrete deciphering of this motif is possible only on the basis of the context in which it is utilized.

In the traditions of Podillian embroidery, the rhomb motif was used on ritual cloths [72] and shirts, where the rhomb is subdivided into four smaller rhombs in which were placed floral motifs or small dot-like markings [143]. In our opinion, this particular motif is a direct analogy to the rhomb motif (also subdivided into four smaller rhombs in which small “grain” like markings were placed, one in each) that is to be found on the groin area of female statuettes from the Trypillian era. It is believed that this symbol is meant to simultaneously represent both the “fertile agricultural field” (“lan”) and the fertile female womb (“lono”). Since the wedding ritual was ultimately adhered to and practiced so as to ensure the continuation of the family (which, for the agriculturalist, is integrally related to the fertility of his fields), the presence of this symbol on the Podillian “rushnyk” is absolutely

logical and in keeping with the spirit of the symbol's perceived meaning. It is stunning that this symbol has been preserved in its original and unchanged form in its original context to the present day.

Taking all of this into consideration, it is possible to conclude that the rhomb motif was used in the embroidered ornamentation of the Podillian "rushnyk" because of the symbolism as attributed to it by archeologists and ethnographers, i.e., as a symbol of fertility and well-being.

4.5. Anthropomorphic Imagery. Ornaments that are either actual representations of the human figure, or are meant to imply the human figure, and are used to embellish Podillian "rushnyky" may be divided into three groups. The first group is composed of those ornaments that represent human figures by rendering them in clearly identifiable representations; in our collection, cloths on which are rendered such imagery are artifacts [33, 30, 29, 1].

The second group is composed of imagery, the anthropomorphic quality of which is subjective and schematic. One can recognize the human form(s) being represented on the basis of the knowledge of how various embroidery techniques tend to deform and/or alter intended images. They can also be recognized, in part, through the context in which the particular imagery is used, or because of the use of the imagery in combination with other ornamentation. This type of ornamentation is to be found on the following ritual cloths in our collection: [115, 192, 70].

The third and final group is made up of those images that are void of any and all elements that can be identified as being representative of the human figure, and where their intent to represent such is recognizable only because of the larger context in which they appear [53, 54].

4.7. Ornithomorphic (Bird) Imagery [33, 37, 178, 185, 149, 32]. Domestic poultry such as chickens, chicks, roosters, ducks, geese, etc. were used to embellish Podillian ritual cloths—"rushnyky", sometimes portraying them with three [38] or even four feet each. Since it was customary in Eastern Podillia to gift a new bride and groom domestic poultry as a symbol and wish for well-being in their married life, the use of embroidered motifs representing domestic poultry on the wedding "rushnyky" of this area is understandable and makes perfect sense.

There are "rushnyky" in our collection that are embroidered with the image of two-headed eagles. The image of such an eagle on one of these cloths – [185] (a reproduction by Tetiana Prychepiy of an original artifact from the village of Klembivka that now resides in the Museum of Ukrainian Folk and Decorative Arts in Kyiv) is almost unrecognizable due to its having been passed down through so many generations resulting in its continuous reworking and eventual distortion.

Ornamentation depicting birds encircling a vase/tree [149] is probably of more recent origin; although the birds are embroidered using stitches typical for Podillian "rushnyky", one can easily perceive the later influence of cross-stitch in the manner by which the flowers growing out of the vase were embroidered.

4.7. Zoomorphic Imagery. Ornamentation in the form of animal imagery is used rather infrequently in the embroidery of traditional Podillian "rushnyky". In our collection there are only five cloths on which animals such as goats, horses and dogs are recognizable [32, 184, 31, 169].

4.8. The "Serpent" Motif. The serpent motif in one or another of its many manifestations (e.g., snake, lizard, and dragon) is widely used in Podillian embroidery on shirts [299], scarves—"shervety" [220], scarves—"naframytzi", as well as on ritual cloths—"rushnyky" [154, 120, 119]. This imagery is most often conveyed in embroidery using the "S"-shape motif ("little snake") or "angled" cross motif.

We did not attempt to decipher the meaning and semantics of the “serpent” motif, but only to distinguish its many variations that were traditionally used in the embroidery of Podillia.

4.9. The Pagan Altar/Temple Motif. Although we had read in scholarly literature that motifs depicting pagan/pre-Christian temples were sometimes rendered on traditional ritual cloths-“rushnyky”, we never thought that we would find it on the ritual cloths of the Podillia Region. However, in the village of Dmytrashkivka we found a “rushnyk” [119], which was clearly embroidered with just such a motif. Certain tree-like motifs we believe to also be representations of pre-Christian altars [119], but this is only a theory.

4.10. The “Yin/Yang” Motif in Podillian Embroidery [192]. We named this motif, which is composed of two identically shaped halves that exactly compliment each other when connected and together form one complete “whole”, after the ancient Chinese symbol for harmony known as “yin/yang” that is composed in this same manner. In Podillian embroidery, this motif may be composed of various figures, such as the “S”-like motif (“little snake”), the “sideways” cross “X”, and others.

Such figures were often utilized in the ornamentation of Trypillian pottery and can be found on many of the artifacts found throughout the years by archeologists; one such motif on a model of a Trypillian dwelling found in the collection of the PLATAR (See: Shevchenkiivskiy Krai. Istoryko-Kulturolohichni Narysy. Kyiv, 2005; Pg. 39, Illustration 16), was composed of two snakeheads that were united in exactly the same manner as the classic Chinese symbol “yin/yang”. This discovery has given us the basis to examine how various motifs – anthropomorphic motifs, “S”-shaped motifs, “X”-shaped motifs, “yin/yang” motifs, etc. – have been combined, and see them not as accidental combinations, but perhaps combinations that have been consciously constructed so as to relay a specific concept or concepts. Perhaps some of these combinations were meant as talismans to protect one from fire and water? Whatever the case, these ornaments are an interesting legacy that has come down to us through the ages from our ancient ancestors.

4.11. Creation Myth of the “World having been hatched from an Egg”. From ancient mythology we know many creation myths that tell of the origin of the world as it having been hatched from an egg. Perhaps our ancestors were wonderstruck by the thought of such a metamorphosis, i.e., the transformation that occurs when a living entity emerges from an inanimate egg, and in their imaginations thus attributed a secretive magical quality to the egg. In this manner, it is possible that the myth of the creation of the world from a primordial egg was born. With this in mind, we would like to voice the hypothesis that the motif found on “rushnyk” [119] is directly related to this creation myth. If our hypothesis is correct, this means that as recently as 50-60 years ago the symbols of this ancient creation myth were still alive and well and being reproduced by Ukrainian village women.

We have only discussed some of the motifs and subject matter found in the embroidery of traditional Podillian “rushnyky”, but there are still many more motifs and ornaments that require scrutiny and analysis by researchers.

We recognize and are aware of the hypothetical character of the opinions we have expressed in our above analysis. However, we believe that even such an approach is useful to highlight the richness and diversity found in the ornamentation of traditional Podillian “rushnyky” and its origins in the ancient past. Our analysis of this theme has convinced us that the study of the ornament of the Podillian “rushnyk” is still very much *terra incognita*, and that it is worthy of greater interest among scholars.

EMBROIDERED SHIRT (SOROCHKA)

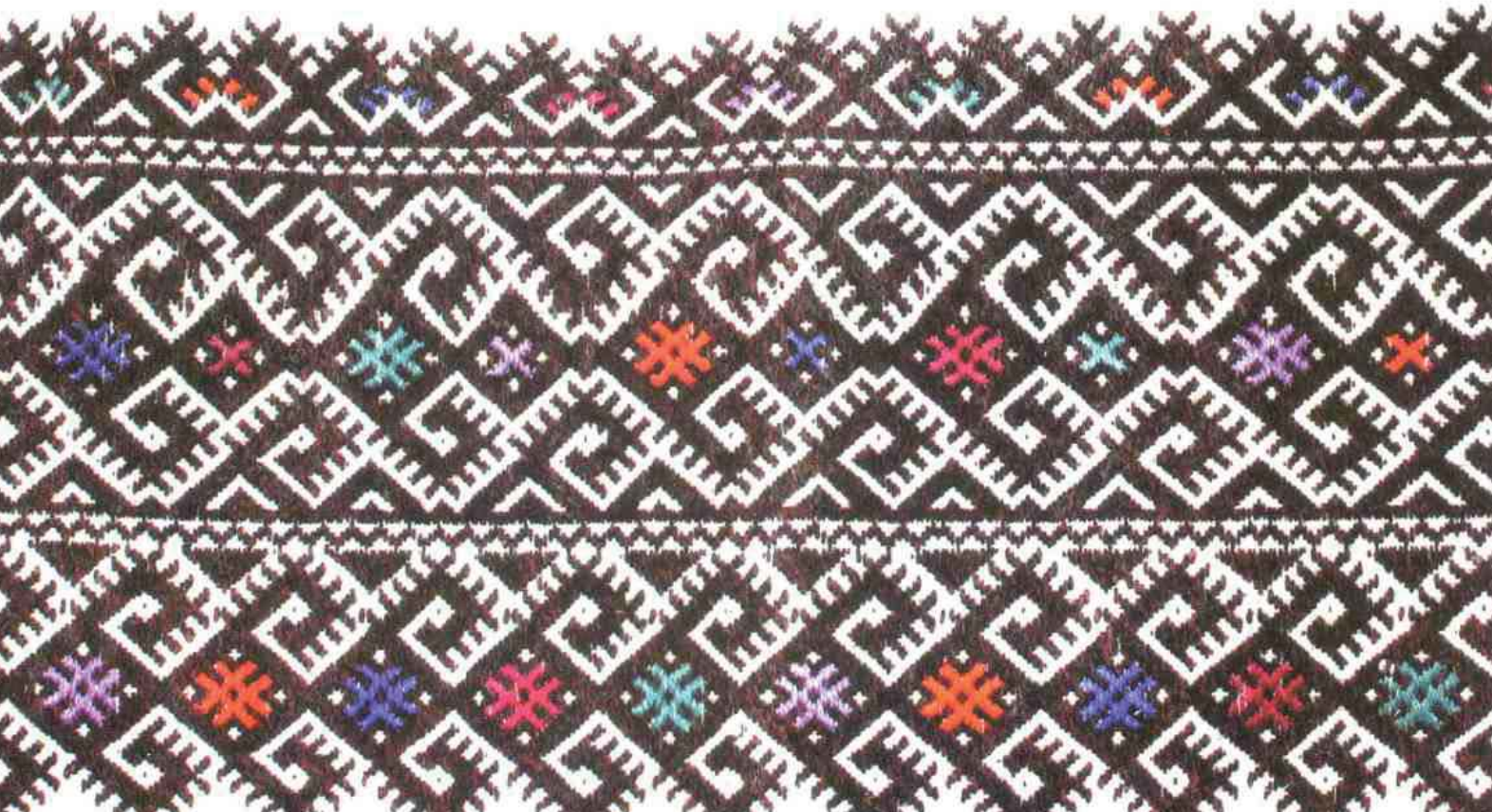
A significant portion of our collection is composed of men's and women's shirts, which are predominately from the middle of the 20th century with some, however, being much older. The shirts originate from the Dnister and Buh River Areas, with the latter represented by artifacts from the Villages of Viytivka in the Bershada raion and Sharapanivka in the Kryzhopil raion.

Generally, the embroidered folk shirt may be characterized by the following traits: 1) Style/cut; 2) Embroidery technique and color palette used in the embroidery of the shirt; and 3) The placement/distribution of the embroidered motifs on the shirt. These traits combine to form a specific embroidery style that is typical for a particular village or geographic area.

In regard to the style/cut of the shirts in our collection, the cuts known as "without shoulder inserts" ("bez ustavky") – [305], and "hestka" (= "shoulder yoke") – [153, p. 51], are by far the most numerous. Shirts cut in the "hestka" style were widespread only in a narrow geographic area along the Dnister River and, for all intents and purposes, corresponds with the same geographic area in which the Podillian ritual cloth—"rushnyk" was also to be found. We found that shirts cut in the "bez ustavky" style were indigenous to the remaining areas of the Dnister and Buh Rivers from which we collected our shirts.

As concerns embroidery styles, the following trends were noticed: shirts constructed according to the "hestka" style were traditionally embroidered using the counted flat stitch ("lyshtva") technique generously combined with "vykoliuvannia" (drawn eyelets) and "zernovyi vyvid" (double faggot stitching) that are used as fill-in stitches. The color palette used in these embroideries is predominately white, although yellow and beige were also used as accents.

Shirts constructed in the "bez ustavky" style were most often embroidered using the needle weaving technique known as "nyz" in black or red threads, or in a combination of these two colors. These color combinations seem to be the most archaic; in later times, other colors also began to be used but usually for motifs that served as fill-in ornamentation.

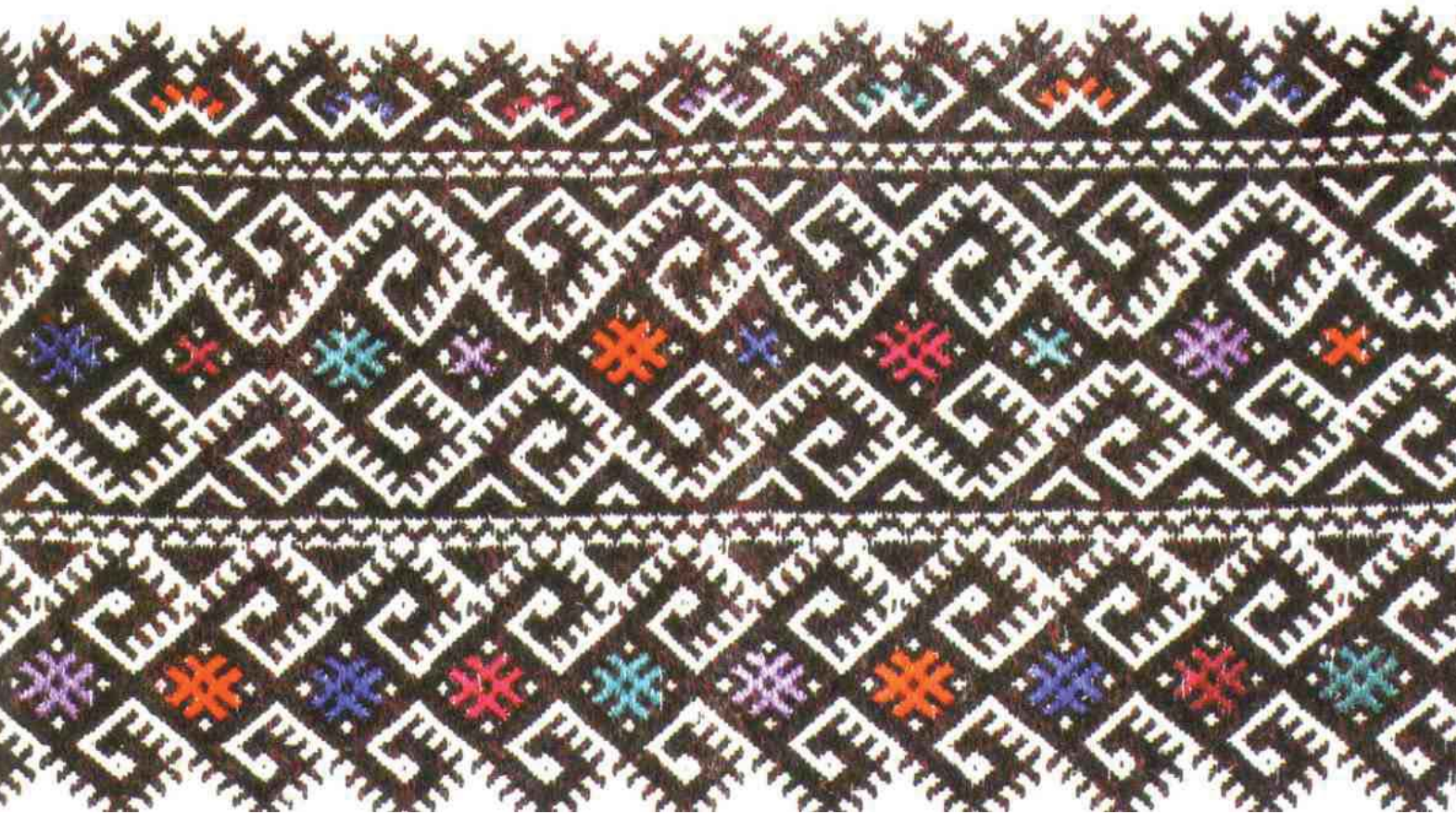

It is important, however, to highlight certain exceptions to these otherwise general “tendencies” or rules. In our collection we have two shirts from the Village of Klembivka that are cut in the “hestka” style and are embroidered in the “nyz” technique using lilac and green threads. On the other hand, shirts cut in the “bez ustavky” style embroidered in counted flat stitch, cut work, and “shabak” openwork, are to be found in those areas where “nyz” was otherwise the predominate embroidery technique utilized; shirts exhibiting such exceptions were especially found in Sharapanivka, where they were known by the moniker “z byndy” (= “of the ribbon”; [279, 242] toshcho).

Shirts of the “hestka” and “bez ustavky” styles differ not only by their cuts, but also by the placement of embroidered ornamentation on them; shirts constructed in the former style were ornamented with embroidery placed along the perimeter of the “shoulder yoke”, the collar and cuffs, with the collar and cuffs often further embellished with attractive gatherings and needle lacework. The embroidery was done in either white or beige, with the possible light-handed addition of accents in a different color. Brightly colored glass beads were also utilized often as ornamental accents, which, in our opinion, gave these shirts a wondrously “aristocratic” feel. The cloth from which these shirts were sewn was quite evenly woven in the home environment, but using manufactured cotton threads known as “bombak”, which facilitated extremely finely worked embroidery.

Shirts cut in accordance with the “bez ustavky” style were, on the other hand, totally different. They were quite full, longer, and were traditionally sewn from coarser homespun hempen linen. Although the embroidered ornamentation of these shirts was also exquisite and very rich, it is our opinion that, whereas the shirts of the Dnister River Area embroidered in white with the addition of beads and lace bring to mind visions of refined young noblewomen, these shirts instead brought to mind images of women who might likely be directly descendent from women of the Trypillian era.

We will analyze these above mentioned shirt styles in more detail. The shirt constructed in the “bez ustavky” style is much more wide spread throughout the region of Eastern Podillia and is the most characteristic for

this region. This style is most probably the most archaic, since its cut is so simplistic; however, the ornamental structure of this shirt is very intricate, as it entails the embroidering of its shoulders/upper back, collar, breast area, cuffs, and lower hem. The pieces of cloth from which such shirts are sewn are stitched together with decorative joining stitches in threads of contrasting colors which also created its own type of ornament. The ornamentation that is placed along all of the seams and edges/hems is evidence of its original talismanic/protective function, and also speaks to the antiquity of this shirt style.

The highest concentration of ornamentation on this type of shirt is to be found on the so-called “polyk” – the shirt sleeve’s shoulder area. The “polyk” of Podillian shirts is quite an intricate creation composed of several distinguishable structural elements. The main ornamental band is the widest and is separated from other bands by an unbroken embroidered line. The motif of this ornamental band is as if the main musical theme of the entire symphony composed by the whole of the “polyk”. The other bands might be composed of only half, or even smaller fragments, of the ornament of the main band; the main ornamental band is “crowned” with variations of the tooth-like zigzag motif. The lower ornamental band is composed by either a concentration of little “medallions” or by a band of embroidered motifs that echoes the “melody” of the ornaments in the main decorative band. This lower band is known by the name “morshchynka”, and was traditionally embroidered using the techniques “kasafor” (a type of counted surface stitch that lies on the ground cloth horizontally) or “poverkhnytsya” (a variation of “kasafor”). The main ornamental theme of this band was large in size albeit somewhat “washed out”. The fragmentary and “washed-out” aspects of this lower ornamental band, and the “crowning” character of the motif atop the main band, together emphasize the dominating character of the main ornamental band located between them and, in effect, increase its overall energizing effect.

In the 20th c., the main function served by the “polyk” was of an aesthetic nature, however, the symbolism of the ornaments of which it was composed attests to the fact that this was not its only function, and, perhaps, not its primary function.

An obligatory element of shirts from this region was an embroidered lowered hem, which served both an aesthetic and talismanic/protective function. This lower hem of the woman’s shirt was lower than the hem of the skirt or wraparound skirt like panel “obhortka”, which caused the white area of the lower shirt to show from beneath the skirt or “obhortka”; this lower portion of the shirt with its embroidered hem acted as if a barrier

between the woman and the ground below her. The ornamentation used to embroider the shirt's lower hem was archaic, even in the event that the rest of the shirt was not embroidered in the "nyz" technique but a more recent cross-stitched floral motif. The same held true regarding the ornamentation found around the cuffs and collar.

As it was already established previously, the seams on shirts sewn in the "bez ustavky" style were also often embellished with embroidery. This tradition originated in ancient times when it was believed that any place where a whole piece of material had been cut created a "weak spot" through which various "unclean entities" might reach and/or enter the body of the person wearing a shirt sewn from this cut material. This belief, in turn, gave rise to the desire to "charm" or "bless" the cut areas/seams of shirts so as to protect the wearer from any evil that might otherwise breach these "weak areas". This objective was deemed to have been accomplished by the use of the color red in the joining stitches of the seams, or through the symbolic motifs embroidered directly on or along the seams.

The pearl of our collection is a grouping of about 40 shirts that originate from the village of Sharapanivka [the native village of one of the authors, Yevhen Prychepiy]. This grouping of shirts can serve as an example of the richness of ornamentation to be found in only one individual Podillian village during the period of time from the 1900s to the 1950s. From among these shirts, those sewn according to the "bez ustavky" cut are, for the most part, the most archaic in regard to both their embroidered ornamentation as well as the embroidery techniques used to create the ornamentation. The classic combination of red and black "nyz" embroidery, the red openwork stitches used to join the seams, and the ornamentation of the seams with the most archaic of ornamental motifs – the "S"-like and "X"-like motifs, all do much to sweep us back into the distant past when people still communicated with the world around them using a vocabulary of charms and symbols. Today, the meanings and symbolism of the motifs used in this ornamentation are forgotten, having been erased from human memory through the ages. On the shirts from Sharapanivka that are embroidered in techniques other than "nyz", one can find motifs such as the spiral [242, 273], the meander, solar motifs, etc. The shirts themselves – long, heavy made of sturdy hempen homespun linen cloth from which they were sewn, bright and at the same time elegant – come across as being not only a simple article of clothing, but a sort of second skin for its wearer, the woman who created it, as well as an adornment and element of defensive protection.

The shirts from the village of Viytivka in Bershada raion [270, 271] are similar in many ways to the shirts from

Sharapanivka that are embroidered using the “nyz” technique. One of the differences is that the shirts from Viytivka were sewn from very fine manufactured cloth so that, when “nyz” embroidery was worked on the shirts shoulders and bottom hem, the resulting motifs were much smaller and concentrated and, therefore, not easily recognizable. But, because of the diminutive nature of this type of embroidery worked on such fine manufactured cloth, the collar evolved so as to make the best of this phenomenon. Such collars were embroidered over tight gatherings, were wide, and colorful – as if composed of strung precious jewels, and on which archaic motifs appear in all of their beauty in red, yellow, green and blue colors. The use of such fine manufactured cloth made it possible to create very fine and tight pleating/gatherings, embroidered in such a way so that the collar became an aesthetic element on par with the embroidery found on the shirt’s sleeves. One cannot find more beautifully gathered collars in all of Podillia than those from the village of Viytivka.

The shirts from the village of Stina in Tomashpil raion are also charming in their own right. These shirts were made according to both styles – i.e. “bez ustavky” and “hestka”. As regards the color palette used in the ornamentation of the shirts from this village, two variants were also evident, which the villagers themselves call “black” and “yellow”, these names being derived from the predominant color of embroidery worked on the otherwise white shirts. The so-called “black” shirts were embroidered predominately with black wool threads, which give the embroidery a fullness and very deep look into the black color. The entire area of the sleeves was filled with embroidery – dense majestic shoulder sections with many bands extending from them all the way down to the cuffs; in character, the embroidery shows quite a similarity with the embroidery typical for the Bukovyna Region. The embroidery stitches used were that of “nyz”, cross-stitch, half cross-stitch, and “shtapivka” (backstitch). The embroidery techniques used in creating the “yellow” embroidered shirts were different; and consisted of “lyshtva” (counted satin stitch) and “zernovi vyvid” (double faggot stitching), which gave the shirts an airy, bright and almost sunny appearance. The snow-white cloth from which these “yellow” embroidered shirts were sewn was of very fine quality although woven in the home environment of cotton manufactured threads called “bombak”. The embroidered ornamentation on these “yellow” shirts was structured in a manner very similar to that of the shirts from the Dnister River Area that were embroidered with white threads.

Shirts embroidered with white threads were quite widespread throughout the county of Pischanka, and could also be found sporadically in the area of Kryzhopil. In our collection we have shirts of this type from the villages of

Bolhan, Dmytrashkivka, and Studena, as well as from the village of Zahnitkiv in the Kodyma raion, Odesa oblast, and all were constructed in accordance with the “hestka” cut. The ornamentation of these shirts was embroidered with white threads with the addition of beads, and was quite monotonous – variations of the rhomb motif with eight-petal flowers, or a tree, in their centers. However, a very interesting aspect of these shirts was something of an embroidered “medallion” situated on the shirt’s front just below the opening slit – usually a tree motif worked in various color combinations. This medallion was somewhat of a logical “center point” of the entire shirt’s embroidered ornamentation and, quite possibly, originated as a symbol whose function was that of protection. Metallic – silver and gold — threads were used by women of this region when embroidering the lighter-colored motifs; the interplay of the metallic threads within the sculpted white and light-colored embroidered motifs was incredibly attractive.

To a large extent, embroidery on men’s shirts of this region was distinguished by the highest level of artistry. They were sewn according to the so called “kosovorotka” cut [262, 263]. The embroidered breast piece-“manizhka” was often times an artistic masterpiece, its embroidery – executed in the finest of techniques and ornamentation – often echoed the color palette and ornamentation of the women’s shirts from this region. There were even pairs of matching men’s and women’s shirts that were especially embroidered as wedding shirts for a bride and groom. The use of beads and metallic threads was just as common in the embroidery of men’s shirts as it was in the embroidery of women’s shirts. The collar and cuffs were sometimes embellished with tiny buttons in contrasting colors, and were used in quantities that were greater than that actually called for to close the cuff [258].

It is important to note that, during our field expeditions, we came across men’s shirts fairly rarely, especially in the Buh river region. However, it is evident from the men’s shirts we were able to find that they had been embroidered with not only all of the skill and artistry that the women who made them had within themselves, but also with all of the unending love, sense of beauty and love of life that is typical of all of the people of the wondrous and glorious Podillia Region.

Our people developed a very deep-rooted and individualistic culture that created beauty using cloth, needle and threads. Currently, as our national Ukrainian culture is being progressively resurrected, we are in the position to be able to appreciate this treasure and give it the appropriate significance it deserves in the overall formation of our national identity.

ІЛЮСТРАЦІЇ

Від упорядників:

у підписах до ілюстрацій ми подаємо назву речі, час її створення, розміри, місце побутування. Оскільки майже всі вишивки походять з регіону, що тепер належить до Вінницької області, то ми зазначаємо тільки район за теперішньою територіальною ознакою. У випадку іншої області – подаємо її назву.

ILLUSTRATIONS

From the compilers:

In describing the illustrations we list the name of the item, date of its creation, size, location. Since almost all embroideries come from the region now known as Vinnytsia oblast, we specify the raion (raion and oblast are an administrative area designation in Ukraine) according to its current name. In case of another oblast – we specify its name.

РУШНИКИ

RITUAL CLOTHS

(RUSHNYKY)

1 **Рушник**
Перша половина XX ст. 210 x 32 см
Студена Піщанського району Вінницької обл.

Rushnyk (ritual cloth)
First half of 20th c. 210 x 32 cm
Studena, Pischanka raion, Vinnytsia oblast

2 **Рушник**
Перша половина XX ст. 176 x 30 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 176 x 30 cm
Studena, Pischanka raion

- 3 **Рушник**
Перша половина XX ст. 202 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 202 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

- 4 **Рушник**
Перша половина XX ст. 216 x 28 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 216 x 28 cm
Studena, Pischanka raion

5 **Рушник**
Середина XX ст. 180 x 33 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 180 x 33 cm
Studena, Pischanka raion

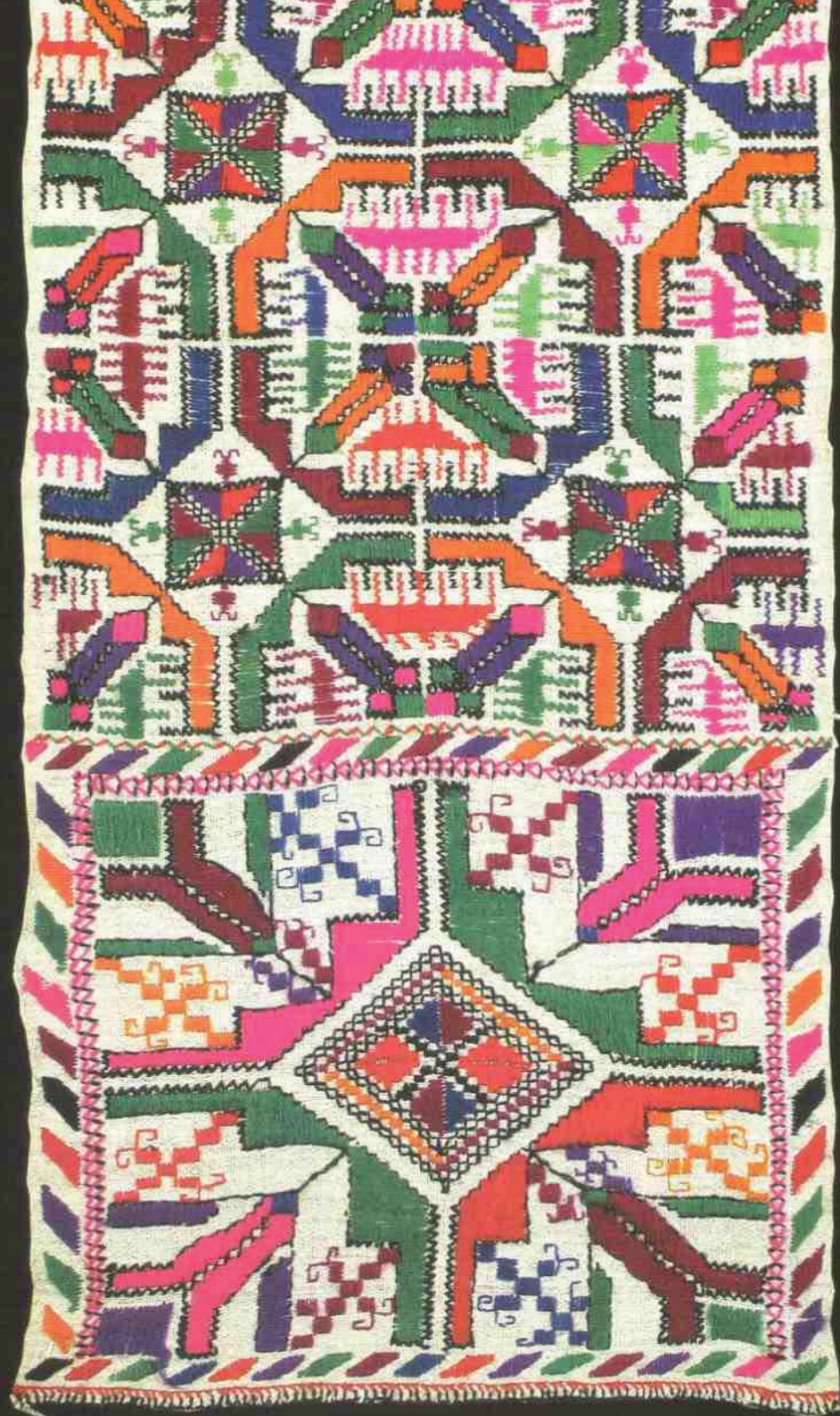

6 **Рушник**
Середина ХХ ст. 210 x 33 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 210 x 34 cm
Studena, Pischanka raion

7 **Рушник**
Середина ХХ ст. 160 x 34 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 160 x 34 cm
Studena, Pischanka raion

- 8 **Рушник (деталь)**
Перша половина ХХ ст. 528 x 29 см.
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 528 x 29 cm
Studena, Pischanka raion

- 9 **Рушник (деталь)**
Перша половина ХХ ст. 528 x 29 см.
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 528 x 29 cm
Studena, Pischanka raion

- 10 **Рушник**
Перша половина XX ст. – середина XX ст.
152 x 34 см Студена Піщанського району

Rushnyk
First half - Middle of 20th c. 152 x 34 cm
Studena, Pischanka raion

- 11 **Рушник**
Середина XX ст. 165 x 33 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 165 x 33 cm
Studena, Pischanka raion

12 **Рушник**
Середина ХХ ст. 172 x 35 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 172 x 35 cm
Studena, Pischanka raion

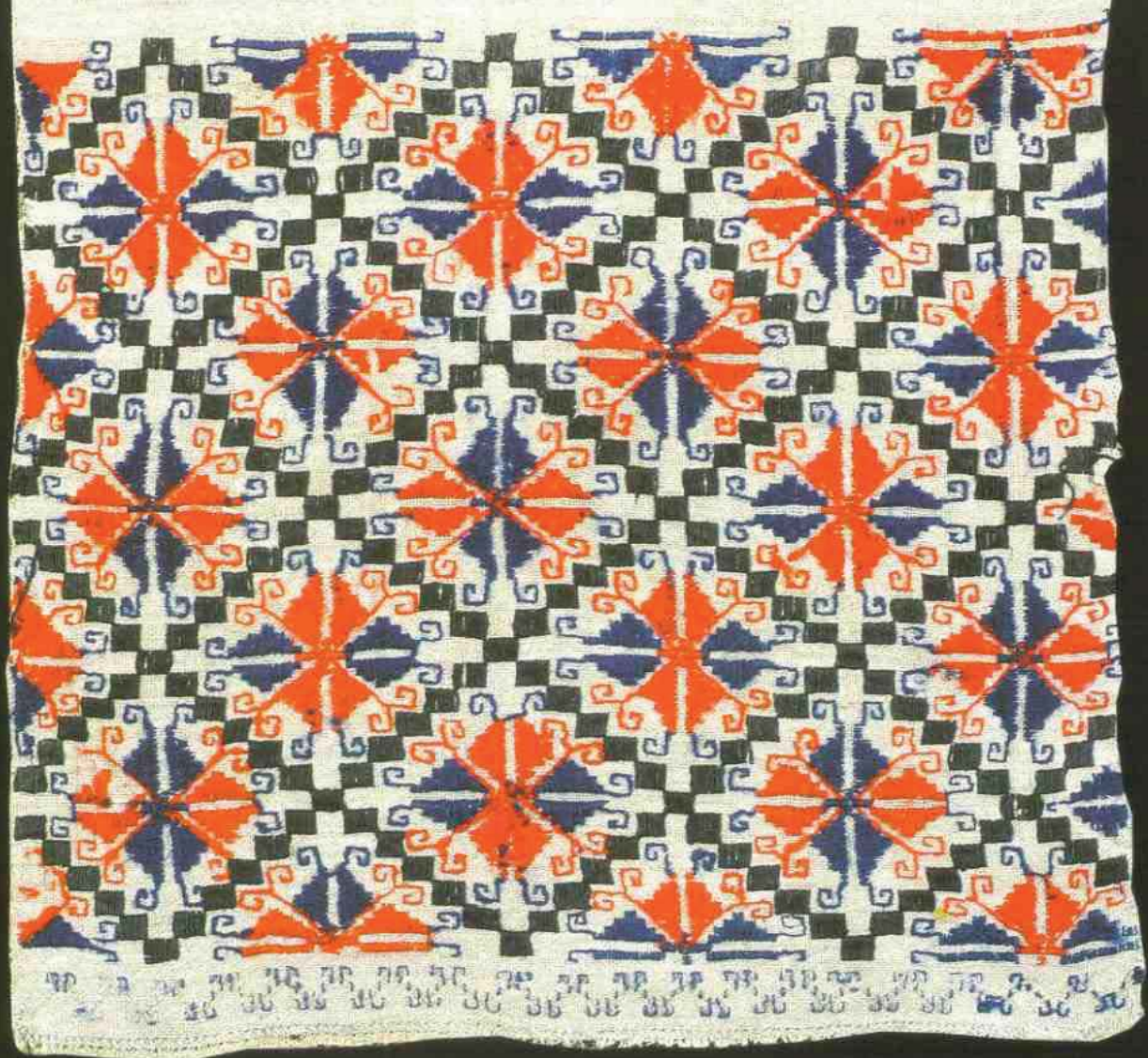
13 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 160 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 160 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

14 **Рушник**
Середина ХХ ст. 182 x 31 см
Студена Піщанського району

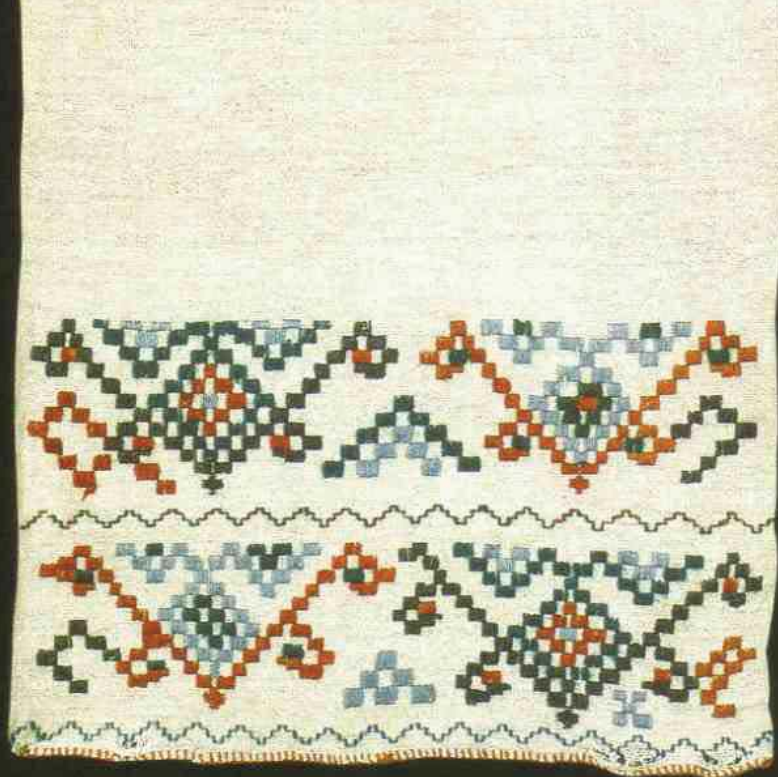
Rushnyk
Middle of 20th c. 182 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

15 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 222 x 30 см
Східне Поділля

Rushnyk
First half of 20th c. 222 x 30 cm
Studena, Pischanka raion

16 **Рушник**
Середина XX ст. 186 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 186 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

17 **Рушник**
Перша половина XX ст. 180 x 30 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 180 x 30 cm
Studena, Pischanka raion

18 **Рушник**
Перша половина XX ст. 184 x 28 см
Стіна Томашпільського району

Rushnyk
First half of 20th c. 184 x 28 cm
Stina, Tomashpil raion

19 **Рушник**
Кінець XIX - поч. XX ст. 172 x 26 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Late 19th - First half of 20th c. 172 x 26 cm
Studena, Pischanka raion

20 Рушник
Середина XX ст. 172 x 33 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 172 x 33 cm
Studena, Pischanka raion

21 **Рушник**
Середина XX ст. 176 x 38 см
Студена Піщанського району
Rushnyk
Middle of 20th c. 176 x 38 cm
Studena, Pischanka raion

22 **Рушник**
Середина XX ст. 157 x 33 см
Студена Піщанського району
Rushnyk
Middle of 20th c. 157 x 33 cm
Studena, Pischanka raion

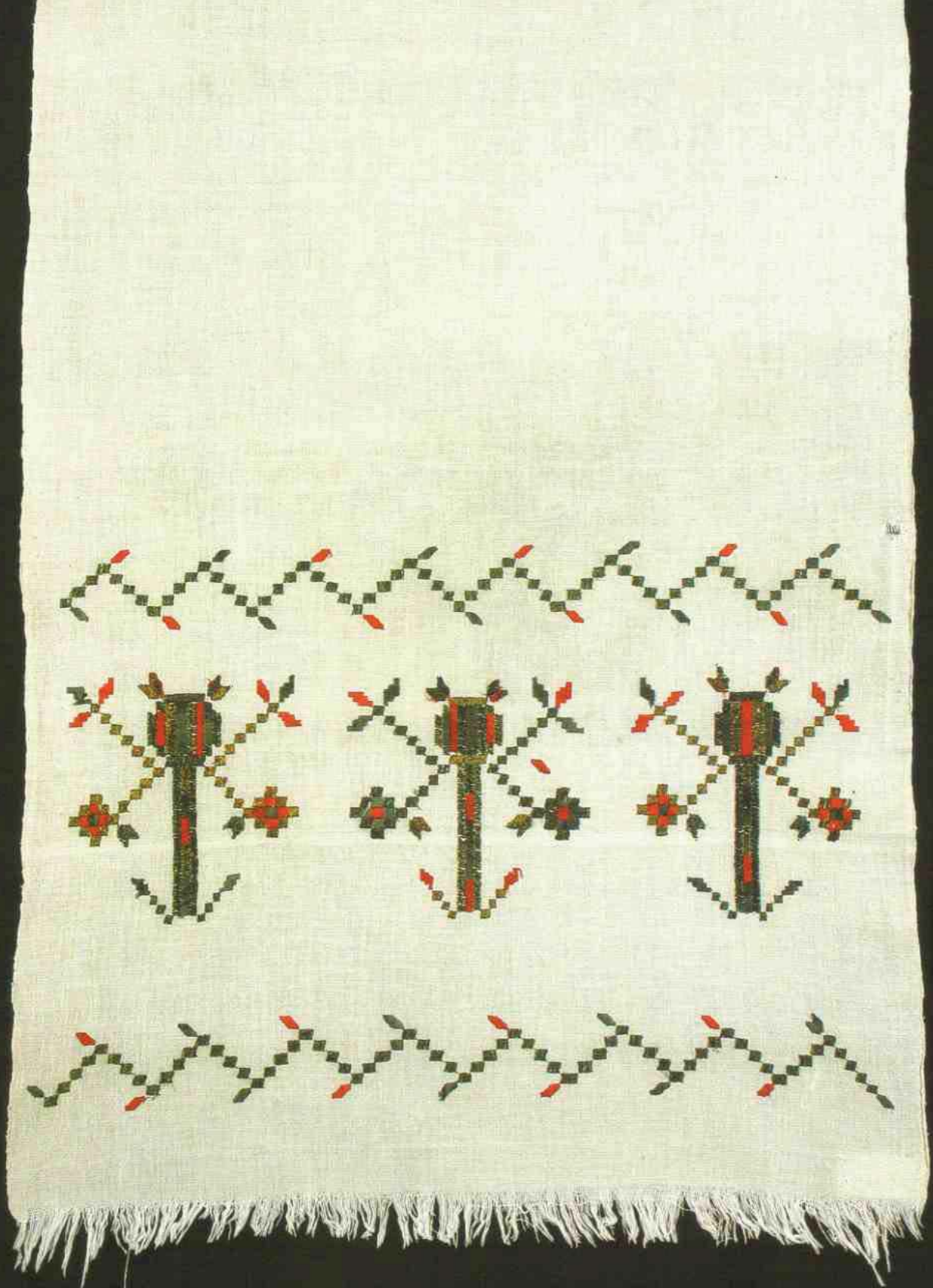
23 **Рушник**
Середина XX ст. 162 x 32 см
Стіна Томашпільського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 162 x 32 cm
Stina, Tomashpil raion

24 **Рушник**
Середина XX ст. 152 x 28,5 см
Стіна Томашпільського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 152 x 28,5 cm
Stina, Tomashpil raion

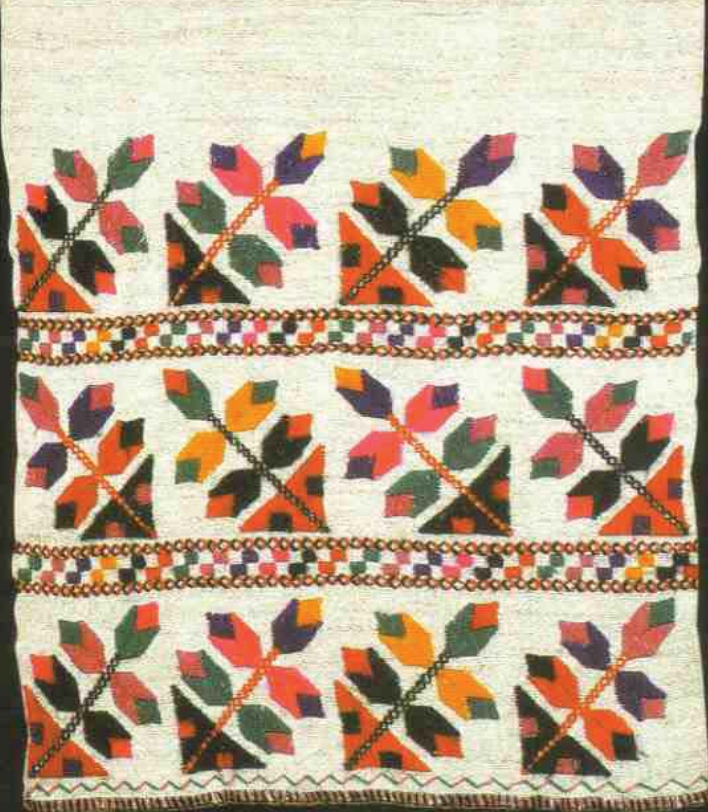
25 **Рушник**
Перша половина XX ст. 184 x 35 см
Вільшанка Крижопільського району

Rushnyk
First half of 20th c. 184 x 35 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion

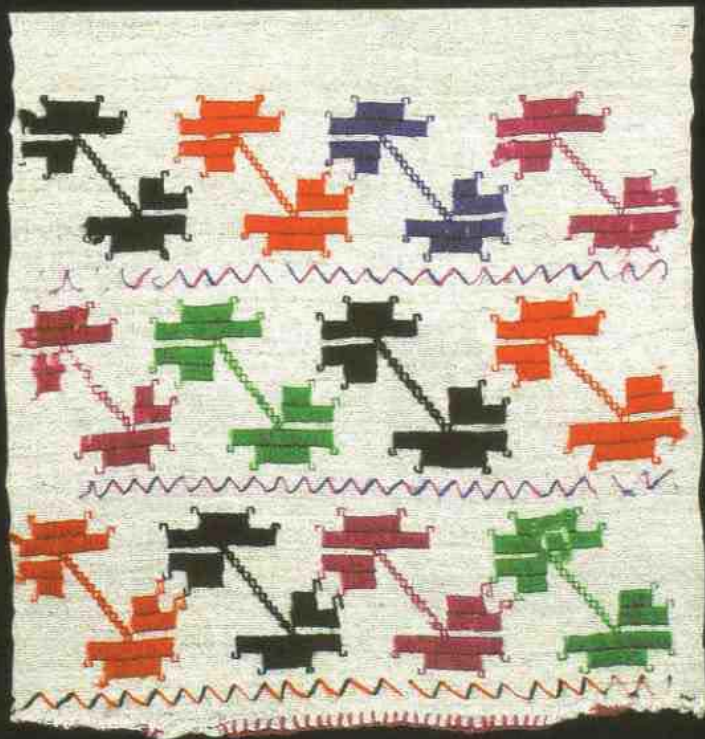
26 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 200 x 30 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 200 x 30 cm
Studena, Pischanka raion

27 **Рушник**
Середина XX ст. 164 x 34 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 164 x 34 cm
Studena, Pischanka raion

28 **Рушник**
Середина XX ст. 186 x 35 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 186 x 35 cm
Studena, Pischanka raion

29 **Рушник**
Середина XX ст. 165 x 31,5 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 165 x 31,5 cm
Studena, Pischanka raion

30 **Рушник**
Середина XX ст. 210 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 210 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

31 **Рушник**
Середина ХХ ст. 178 x 30 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 178 x 30 cm
Studena, Pischanka raion

32 **Рушник**
Середина XX ст. 200 x 29 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 200 x 29 cm
Studena, Pischanka raion

33 **Рушник**
Кінець XIX ст. 174 x 30 см
Клембівка Ямпільського району

Rushnyk
Late 19th c. 174 x 30 cm
Klembivka, Yampil raion

34 **Рушник**
Перша половина XX ст. 216 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 216 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

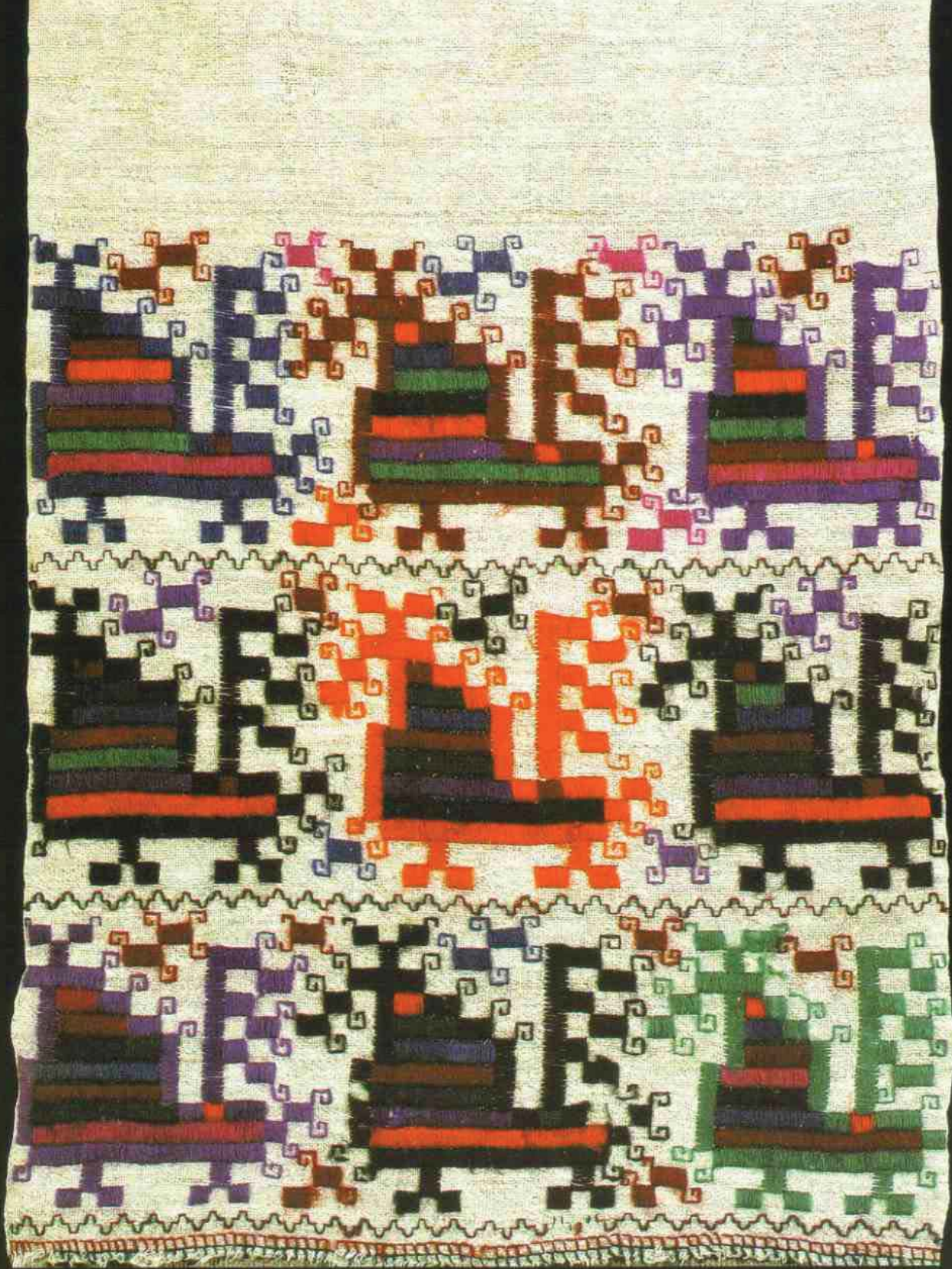
35 **Рушник**
Середина ХХ ст. 190 x 29 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 190 x 29 cm
Studena, Pischanka raion

36 **Рушник**
Середина ХХ ст. 210 x 30 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 210 x 30 cm
Studena, Pischanka raion

37 **Рушник**
Середина ХХ ст. 176 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 176 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

38 **Рушник**
Середина XX ст. 226 x 29 см
Студена Піщанського району

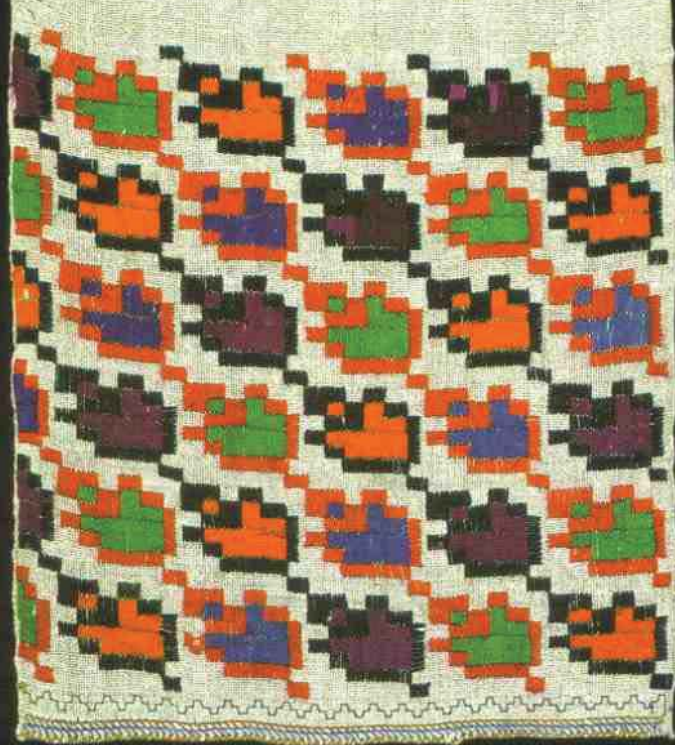
Rushnyk
Middle of 20th c. 226 x 29 cm
Studena, Pischanka raion

39 Рушник
Середина ХХ ст. 196 x 31 см
Студена Піщанського району

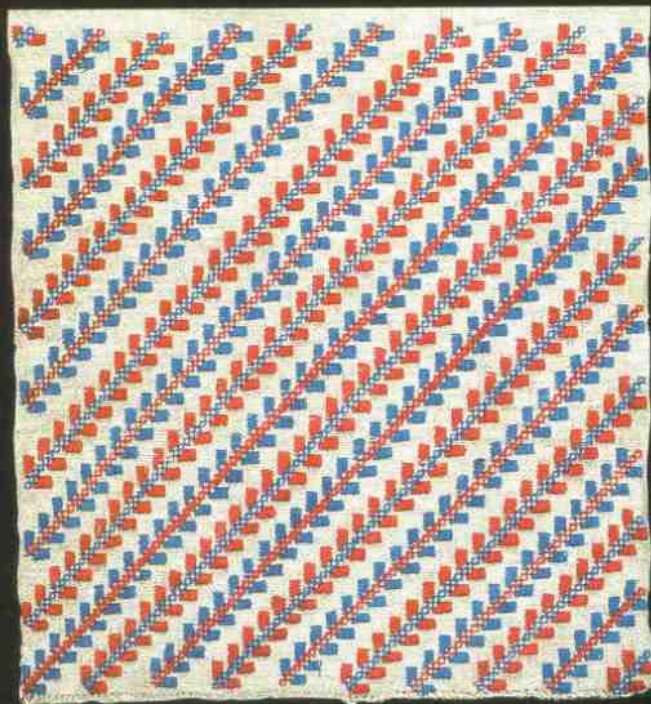

40 Рушник
Середина ХХ ст. 180 x 33 см
Студена Піщанського району

41 **Рушник**
Перша половина XX ст. 194 x 33 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 194 x 33 cm
Studena, Pischanka raion

42 **Рушник**
Перша половина XX ст. 200 x 33 см
Студена Піщанського району

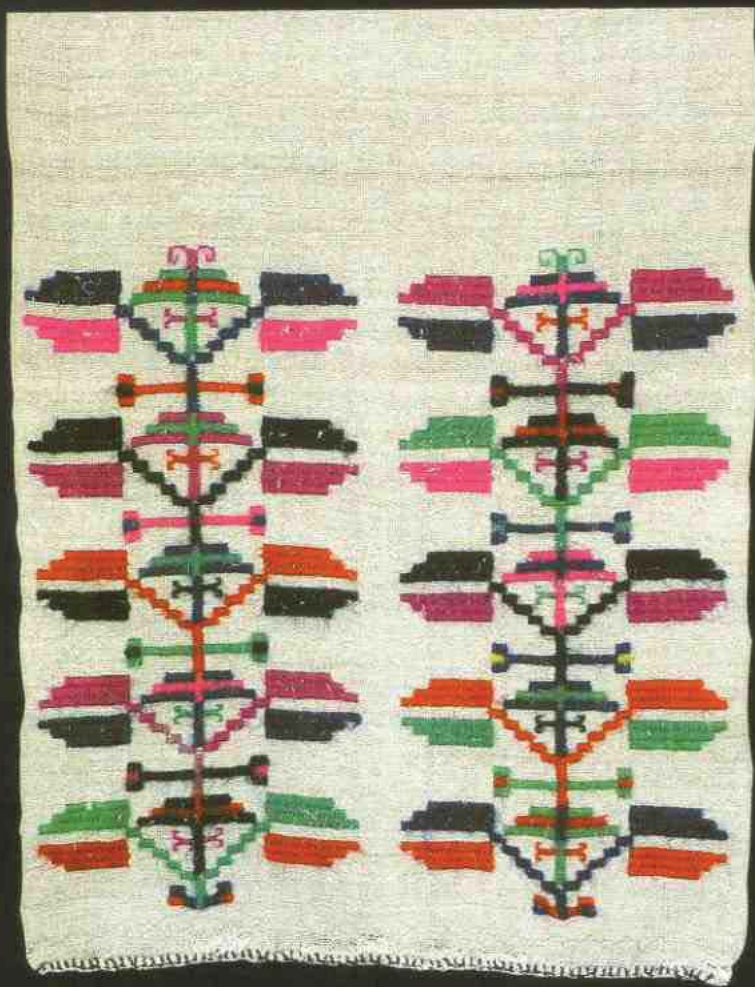
Rushnyk
First half of 20th c. 200 x 33 cm
Studena, Pischanka raion

43 **Рушник**
Середина ХХ ст. 230 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 230 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

44 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 200 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 200 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

45 **Рушник**
Середина ХХ ст. 196 x 28 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 196 x 28 cm
Studena, Pischanka raion

46 **Рушник**
Середина ХХ ст. 240 x 33 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 240 x 33 cm
Studena, Pischanka raion

47 **Рушник**
Середина ХХ ст. 206 x 30,5 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 206 x 30,5 cm
Studena, Pischanka raion

48 **Рушник**
Перша половина XX ст. 256 x 30,5 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 256 x 30,5 cm
Studena, Pischanka raion

49 **Рушник**
Середина ХХ ст. 160 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 160 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

50 **Рушник**
Середина ХХ ст. 164 x 29 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 164 x 29 cm
Studena, Pischanka raion

51 **Рушник**
Середина ХХ ст. 180 x 25 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 180 x 25 cm
Studena, Pischanka raion

52 **Рушник**
Середина ХХ ст. 196 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 196 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

53 Рушник
Середина XX ст. 200 x 29 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 200 x 29 cm
Studena, Pischanka raion

54 Рушник
Перша половина XX ст. 192 x 33 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 192 x 33 cm
Studena, Pischanka raion

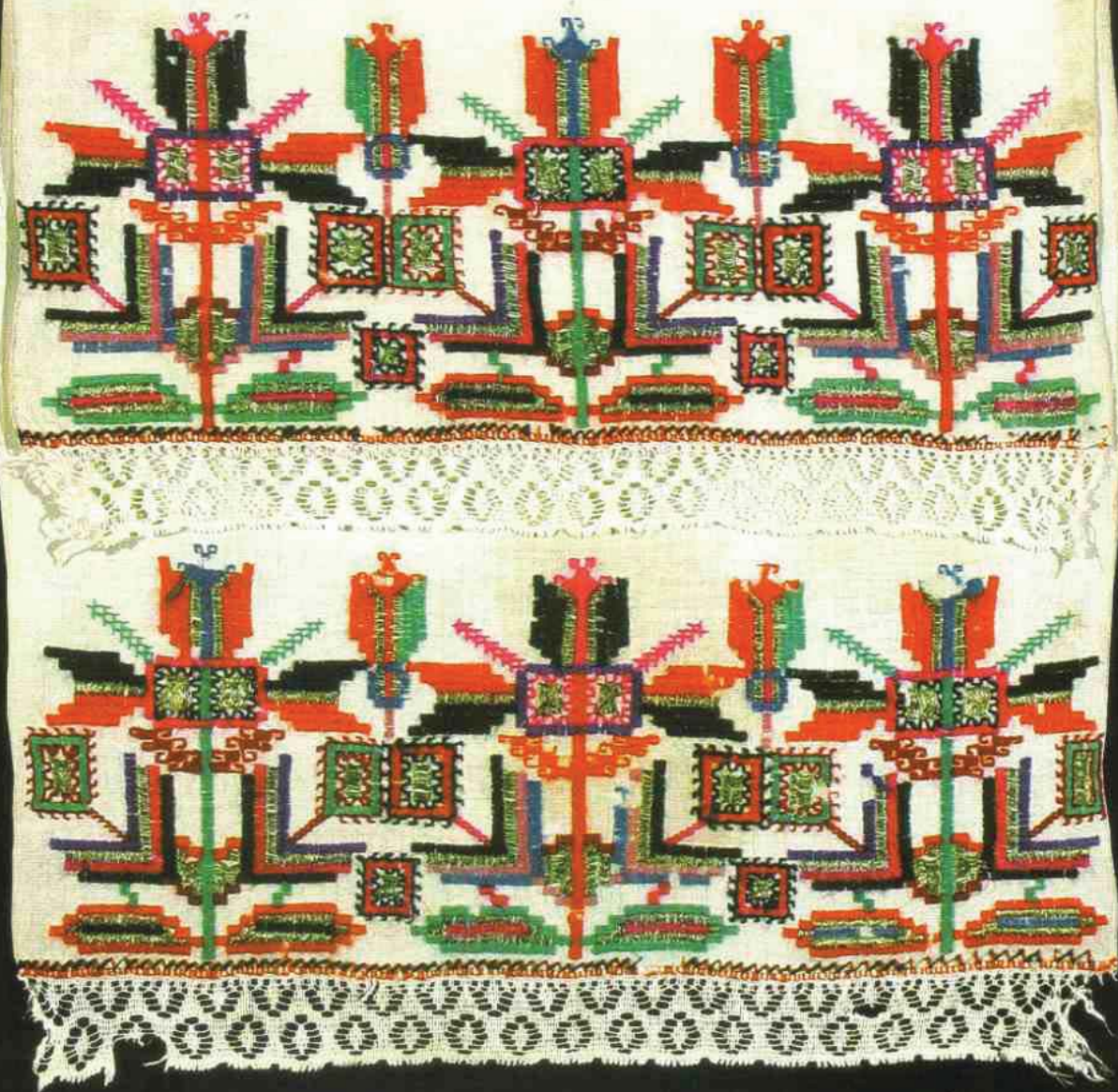
55 **Рушник**
Кінець XIX ст. 160 x 31 см
Могилів-Подільський район

Rushnyk
Late 19th c. 160 x 31 cm
Mohyliv-Podilskyi raion

56 **Рушник**
Середина ХХ ст. 182 x 30 см
Болган Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 182 x 30 cm
Bolhan, Pischanka raion

57 **Намітка**
Перша половина XX ст. 142 x 44 см
Піщанський район

Namitka
First half of 20th c. 142 x 44 cm
Pischanka raion

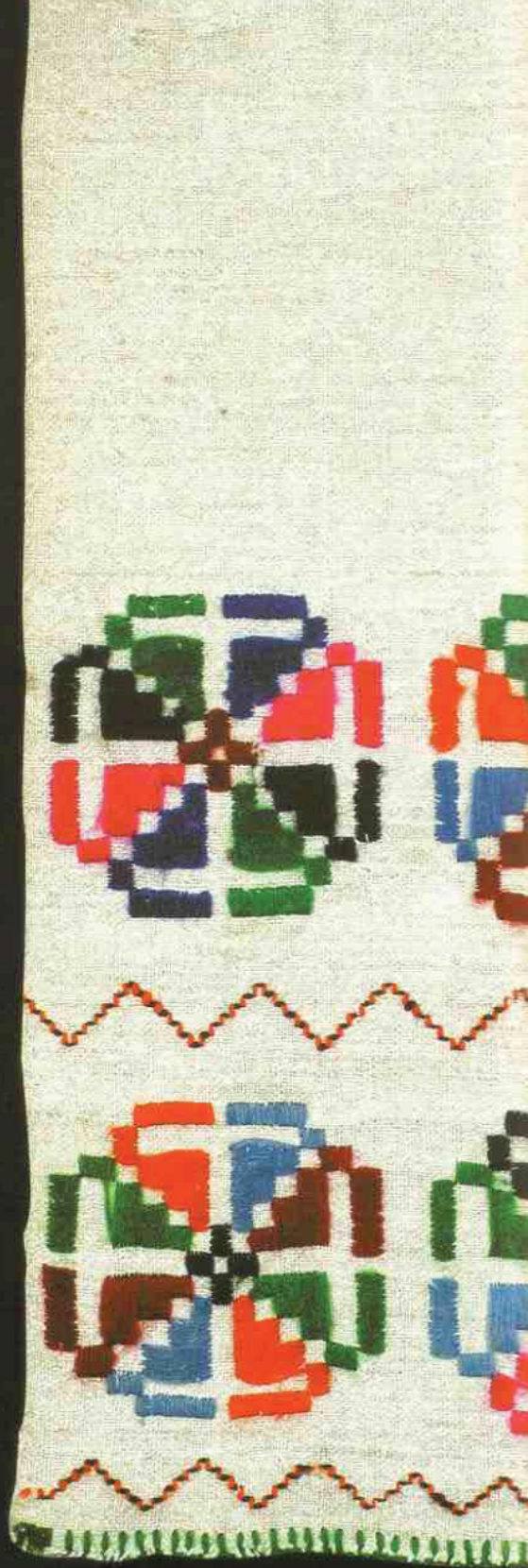
58 **Рушник**
Середина ХХ ст. 170 x 33 см
Піщанський район

Rushnyk
Middle of 20th c. 170 x 33 cm
Pischanka raion

59 **Рушник**
Середина XX ст. 200 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 200 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

60 **Рушник**
Середина XX ст. 140 x 29 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 140 x 29 cm
Studena, Pischanka raion

61 **Рушник**
Середина XX ст. 222 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 222 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

62 **Рушник**
Середина XX ст. 244 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 244 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

63 Рушник
Середина XX ст. 212 x 33 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 212 x 33 cm
Studena, Pischanka raion

64 **Рушник**
Перша половина XX ст. 160 x 32 см
Дмитрашківка Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 160 x 32 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion

65 **Рушник**
Перша половина XX ст. 210 x 33 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 210 x 33 cm
Studena, Pischanka raion

66 **Рушник**
Перша половина XX ст. 200 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 200 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

67 **Рушник**
Перша половина XX ст. 165 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 165 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

68 **Рушник**
Середина XX ст. 194 x 34 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 194 x 34 cm
Studena, Pischanka raion

69 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 210 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 210 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

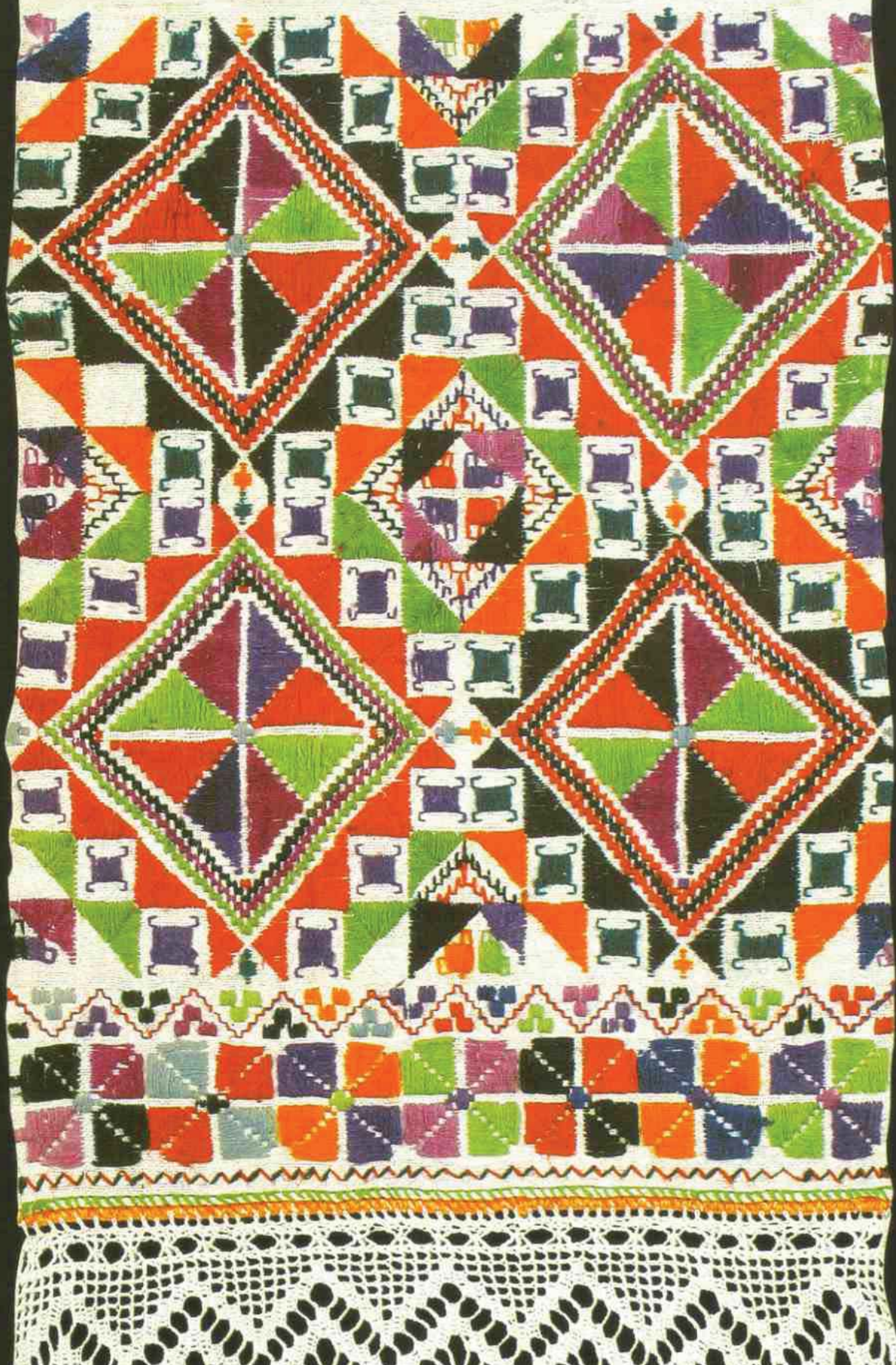

70 Рушник
Перша половина XX ст. 214 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 214 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

71 Рушник
Середина XX ст. 240 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 240 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

72 **Рушник**
Перша половина XX ст. 215 x 31 см
Вільшанка Крижопільського району

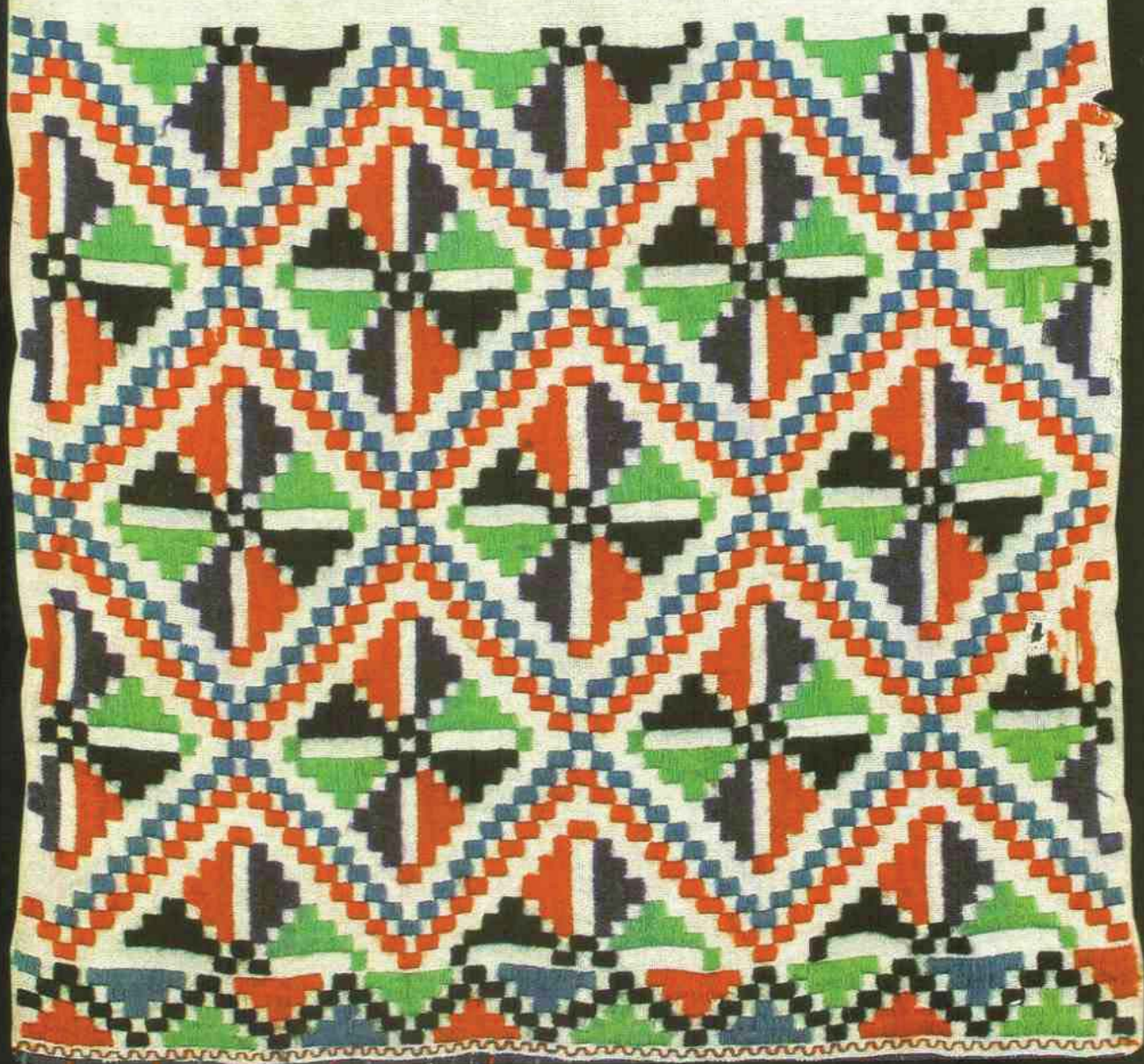
Rushnyk
First half of 20th c. 215 x 31 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion

73 **Рушник**
Перша половина XX ст. 190 x 36 см
Вільшанка Крижопільського району

Rushnyk
First half of 20th c. 190 x 36 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion

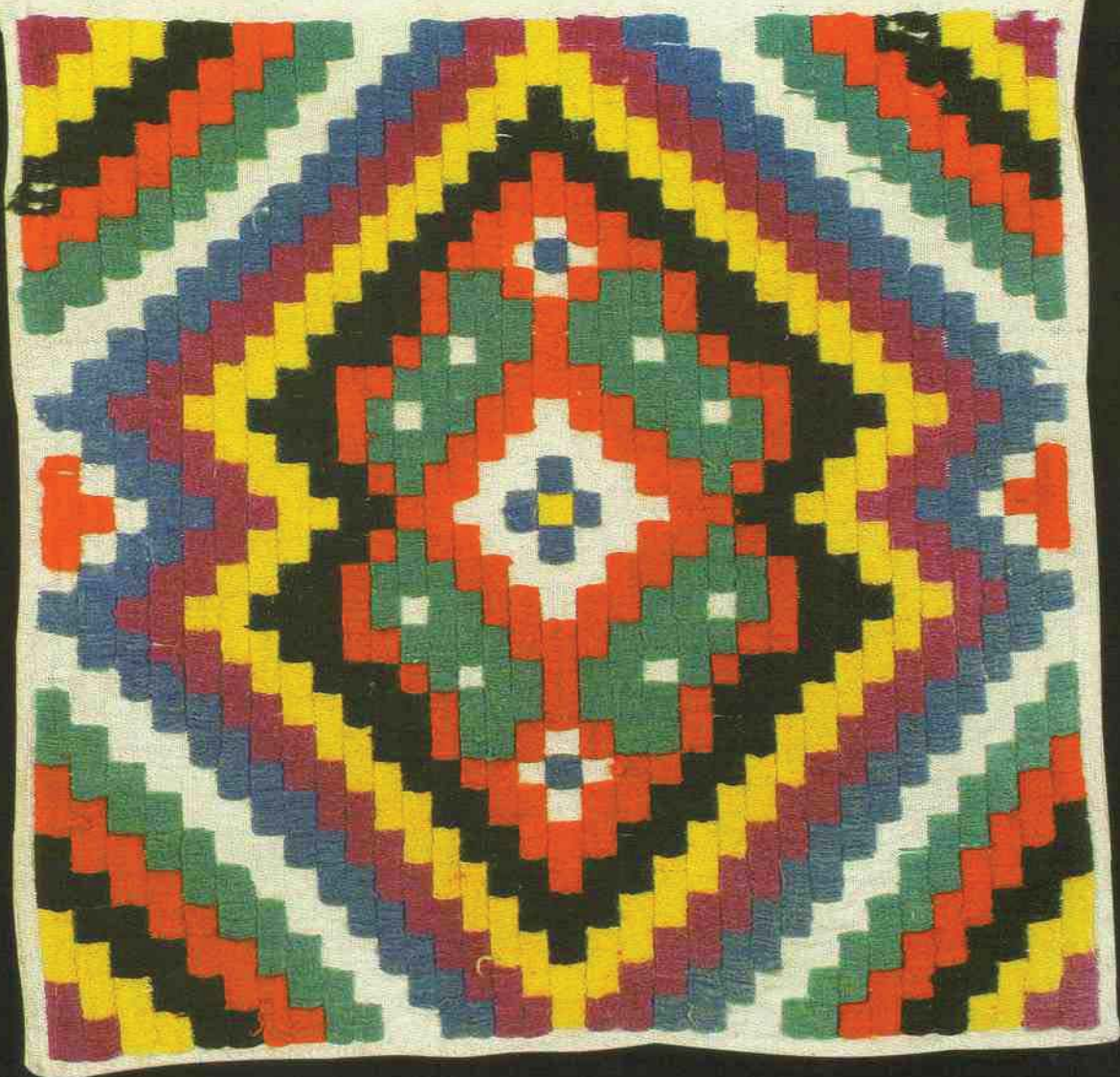
74 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 200 x 35 см
Вільшанка Крижопільського району

Rushnyk
First half of 20th c. 200 x 35 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion

75 **Рушник**
Перша половина XX ст. 180 x 35 см
Вільшанка Крижопільського району

Rushnyk
First half of 20th c. 180 x 35 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion

76 **Рушник**
Середина ХХ ст. 150 x 32 см
Стіна Томашпільського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 150 x 32 cm
Stina, Tomashpil raion

77 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 184 x 33 см
Дмитрашківка Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 184 x 33 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion

78 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 194 x 34 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 194 x 34 cm
Studena, Pischanka raion

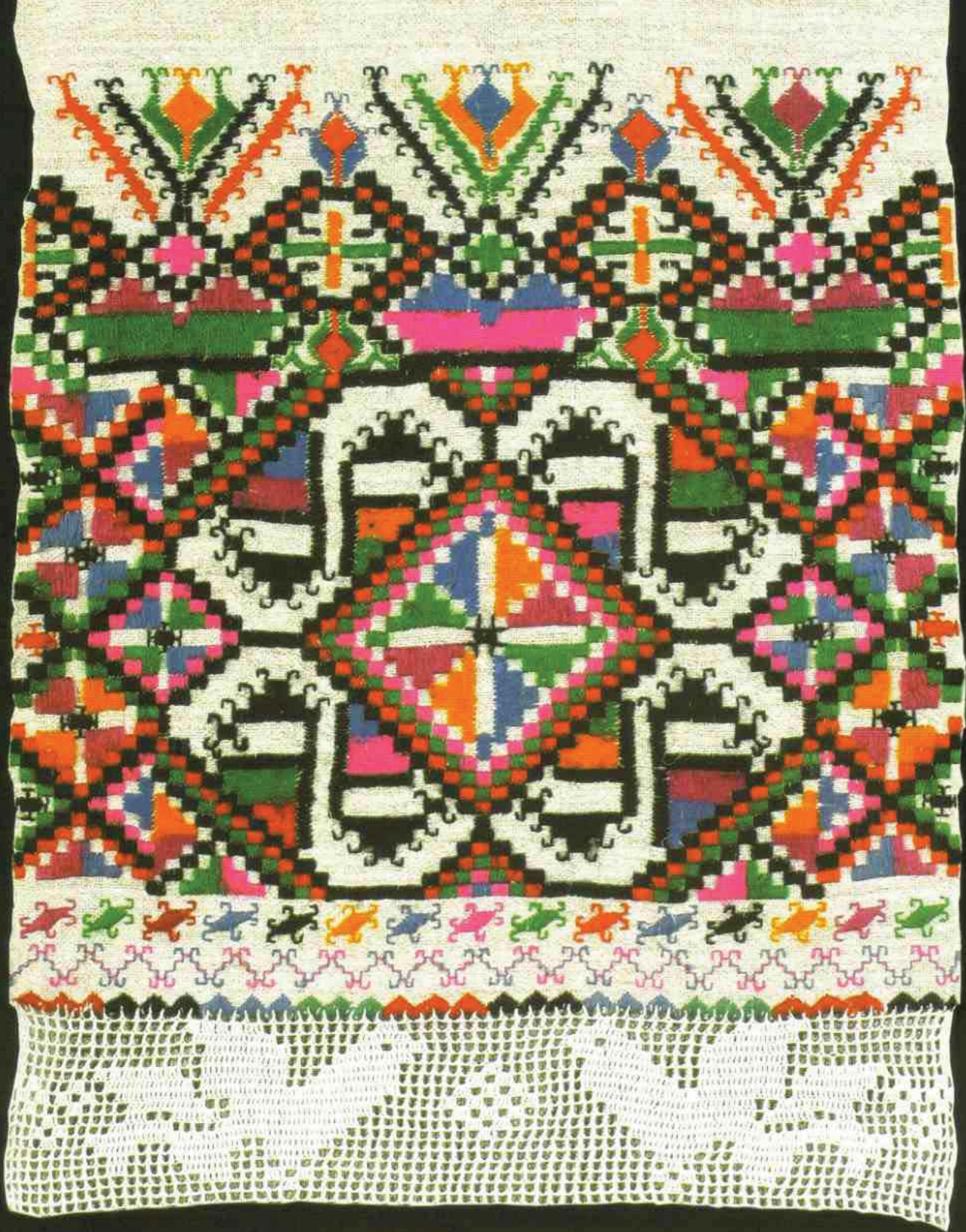
79 **Рушник**
Середина XX ст. 192 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 192 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

80 **Рушник**
Середина ХХ ст. 184 x 29 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 184 x 29 cm
Studena, Pischanka raion

81 **Рушник**
Середина XX ст. 224 x 36 см
Студена Піщанського району

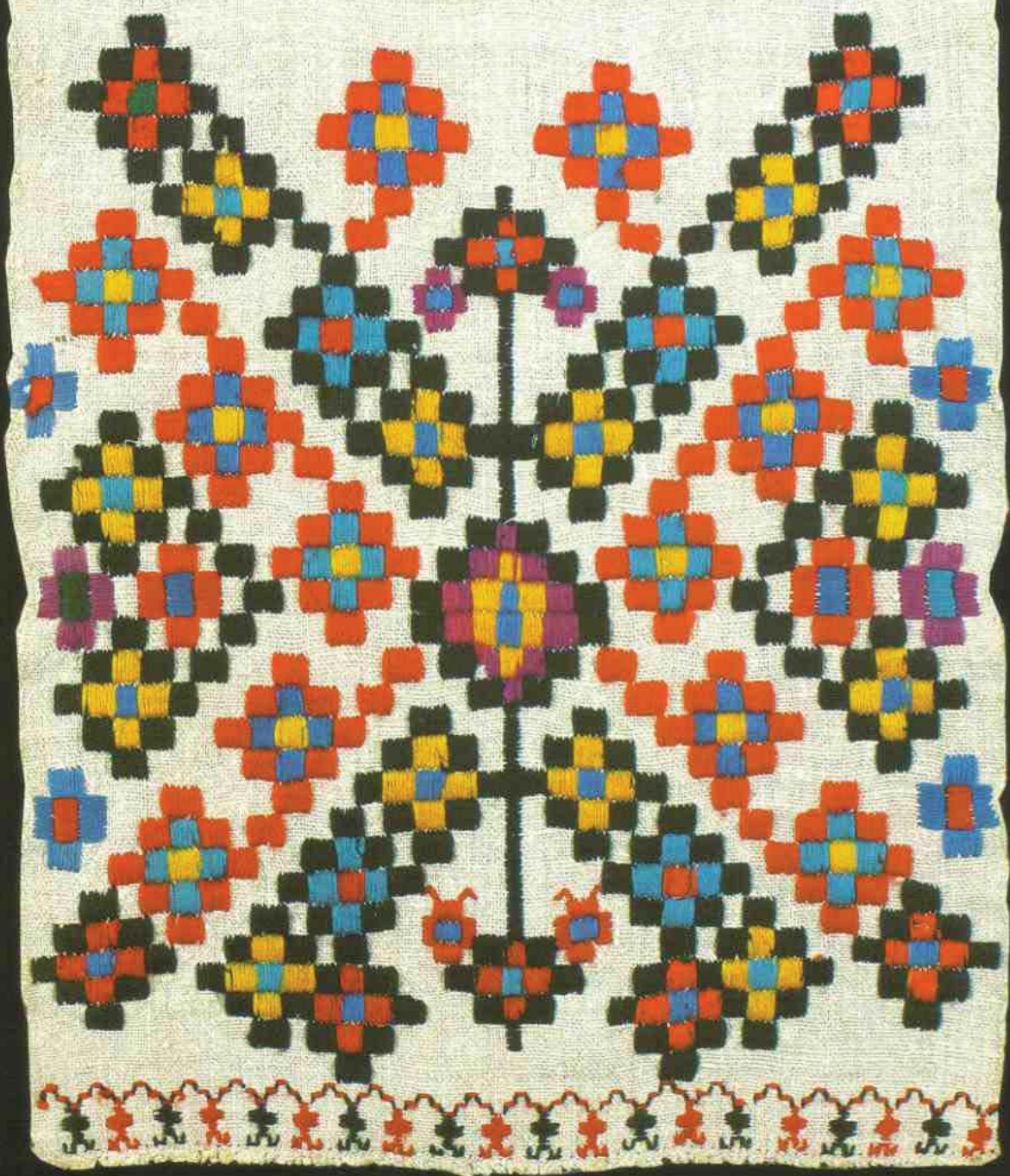
Rushnyk
Middle of 20th c. 224 x 36 cm
Studena, Pischanka raion

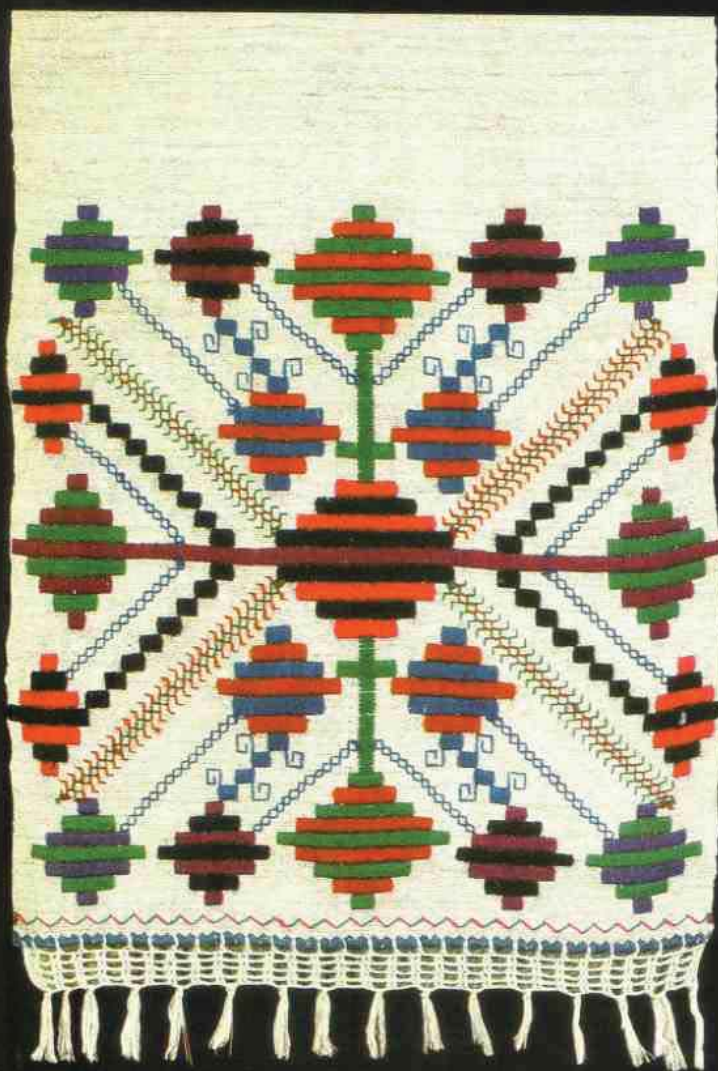
82 **Рушник**
Середина XX ст. 164 x 28 см
Стіна Томашпільського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 164 x 28 cm
Stina, Tomashpil raion

83 **Рушник**
Перша половина XX ст. 180 x 30 см
Стіна Томашпільського району

Rushnyk
First half of 20th c. 180 x 30 cm
Stina, Tomashpil raion

84 **Рушник**
Середина ХХ ст. 193 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 193 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

85 **Рушник**
Середина ХХ ст. 232 x 34 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 232 x 34 cm
Studena, Pischanka raion

86 **Рушник**
Середина XX ст. 177 x 28 см
Клембівка Ямпільського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 177 x 28 cm
Klembivka, Yampil raion

87 **Рушник**
Середина XX ст. 185 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 185 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

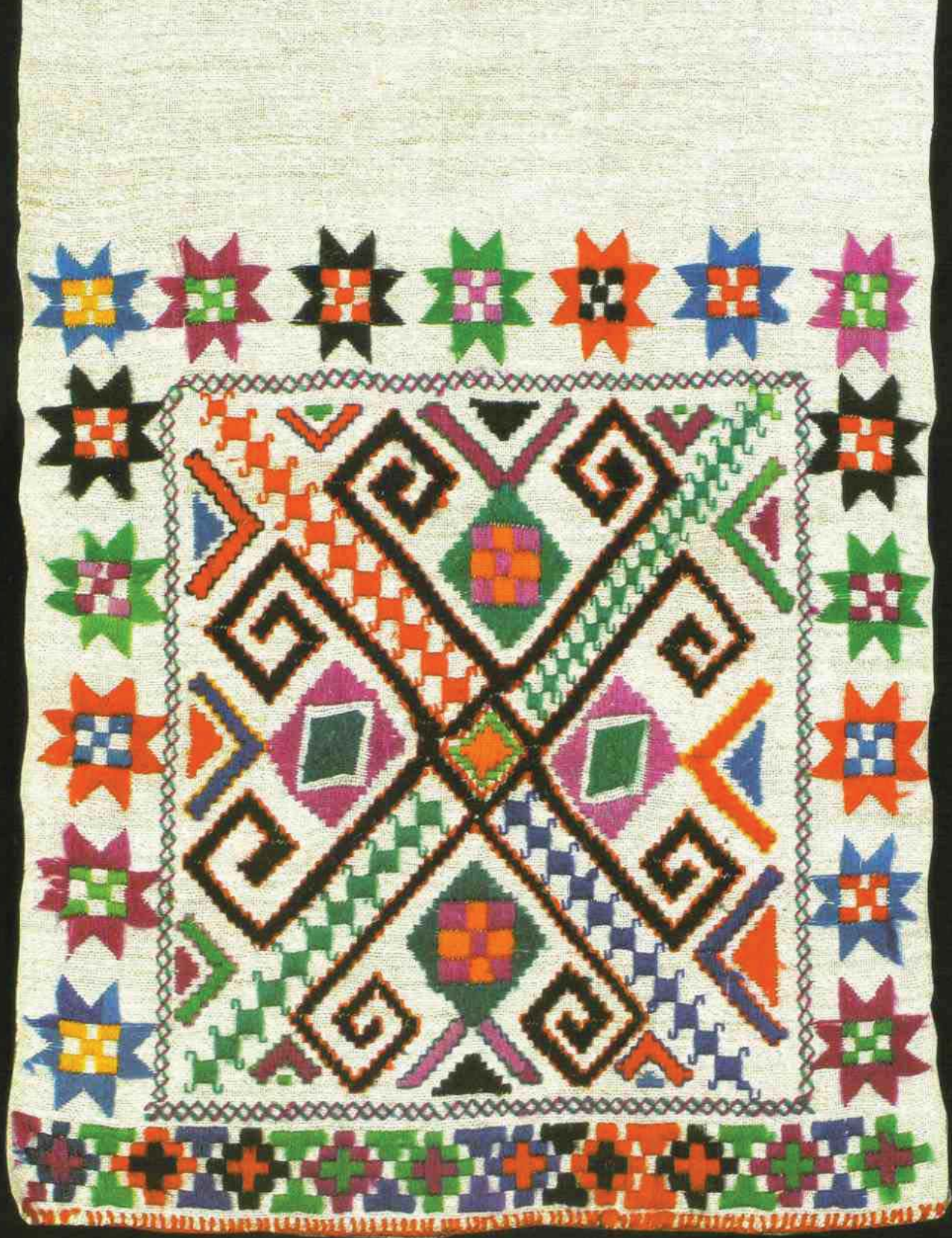
88 **Рушник**
Середина ХХ ст. 146 x 35 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 146 x 35 cm
Studena, Pischanka raion

89 **Рушник**
Середина ХХ ст. 214 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 214 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

90 Рушник
Перша половина XX ст. 174 x 34 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 174 x 34 cm
Studena, Pischanka raion

91 **Рушник**
Середина XX ст. 230 x 26,5 см
Кукули Піщанського району

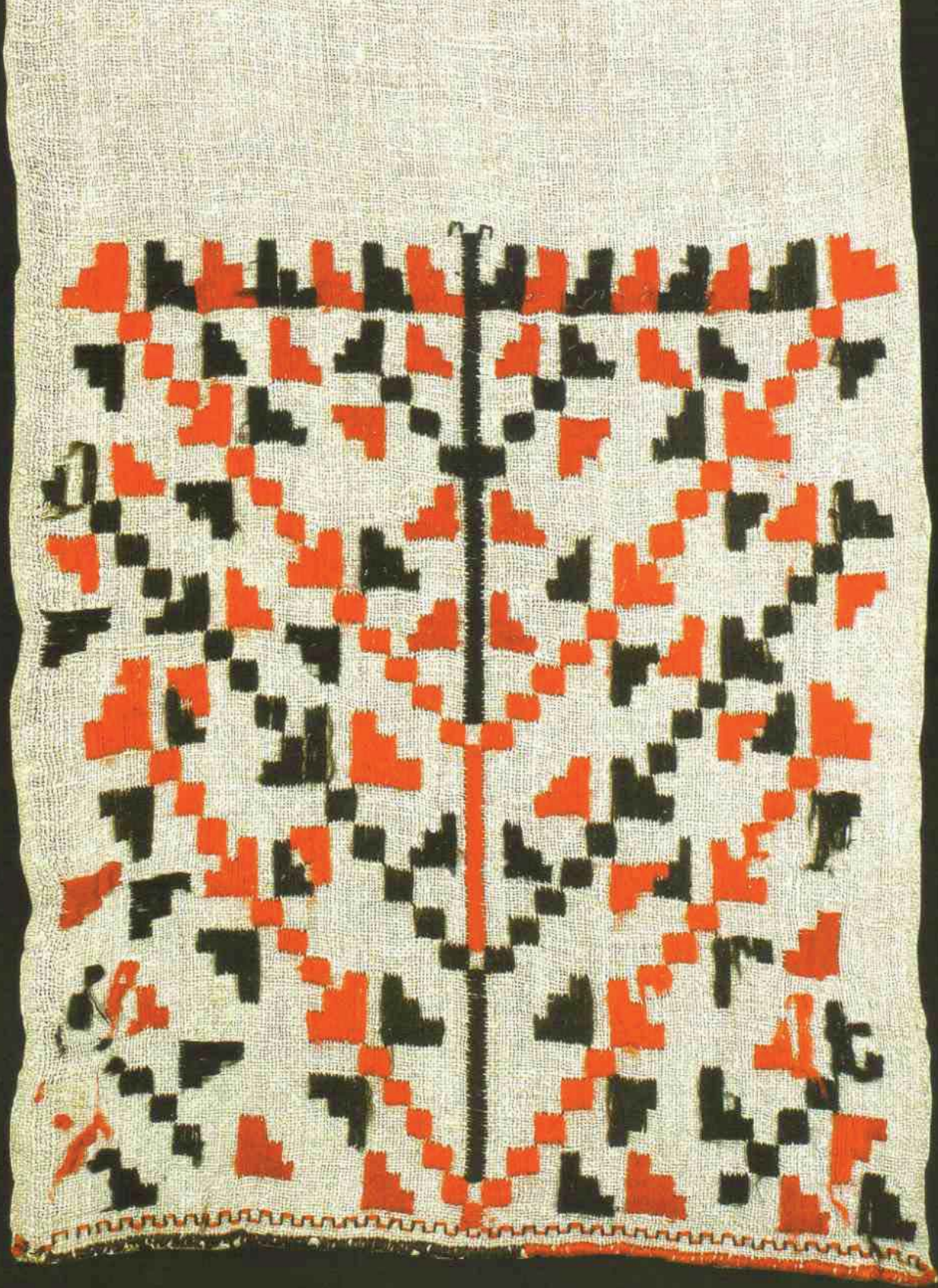
Rushnyk
Middle of 20th c. 230 x 26,5 cm
Kukuly, Pischanka raion

92 Рушник
Перша половина ХХ ст. 210 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 210 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

93 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 190 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 190 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

94 **Рушник**
Середина XX ст. 174 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 174 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

95 **Рушник**
Середина ХХ ст. 186 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 186 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

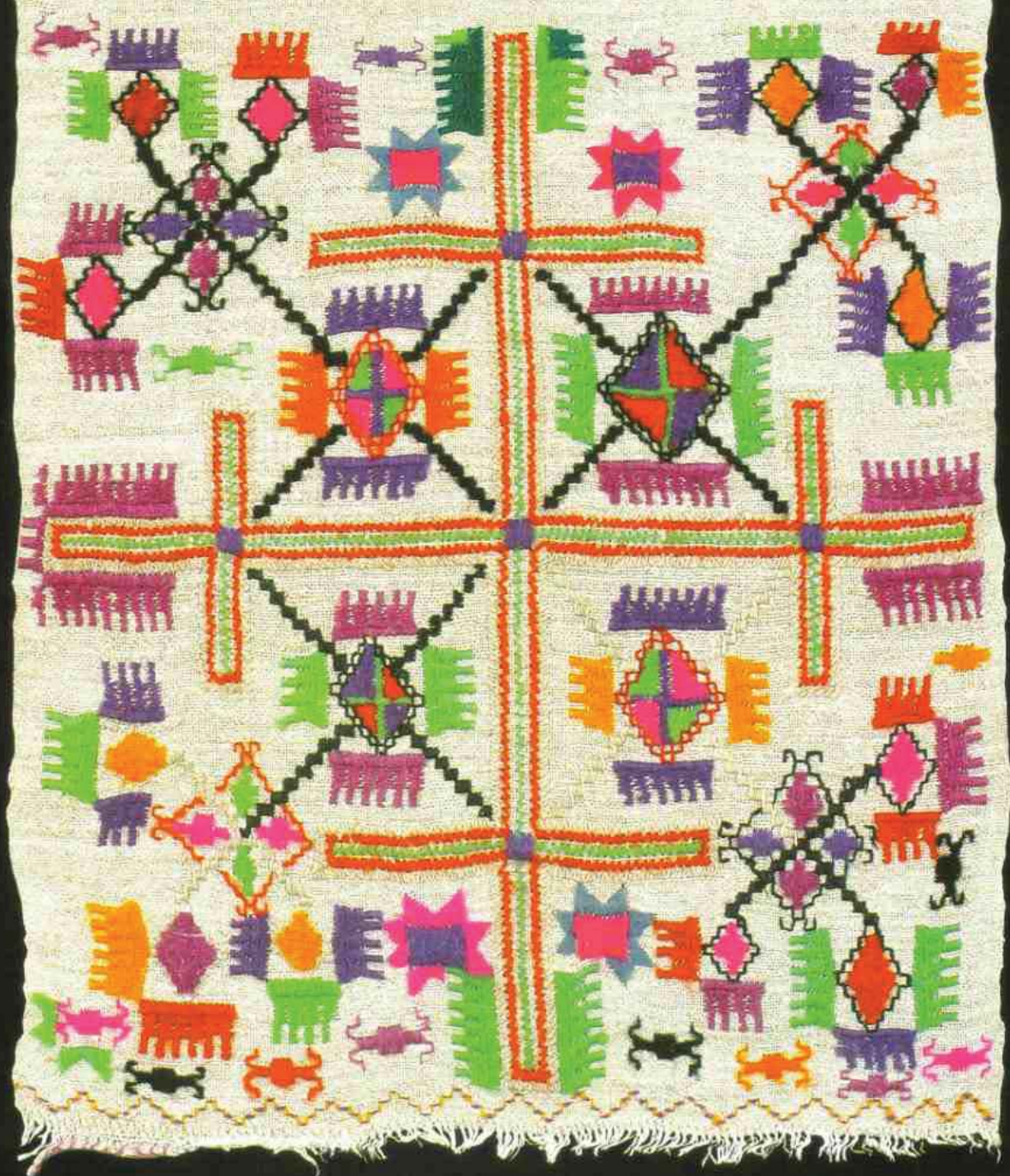
96 **Рушник**
Середина ХХ ст. 190 x 30,5 см
Болган Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 190 x 30,5 cm
Bolhan, Pischanka raion

97 **Рушник**
Середина ХХ ст. 168 x 30 см
Дмитрашківка Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 168 x 30 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion

98 **Рушник**
Середина XX ст. 176 x 33 см
Кукули Піщанського району

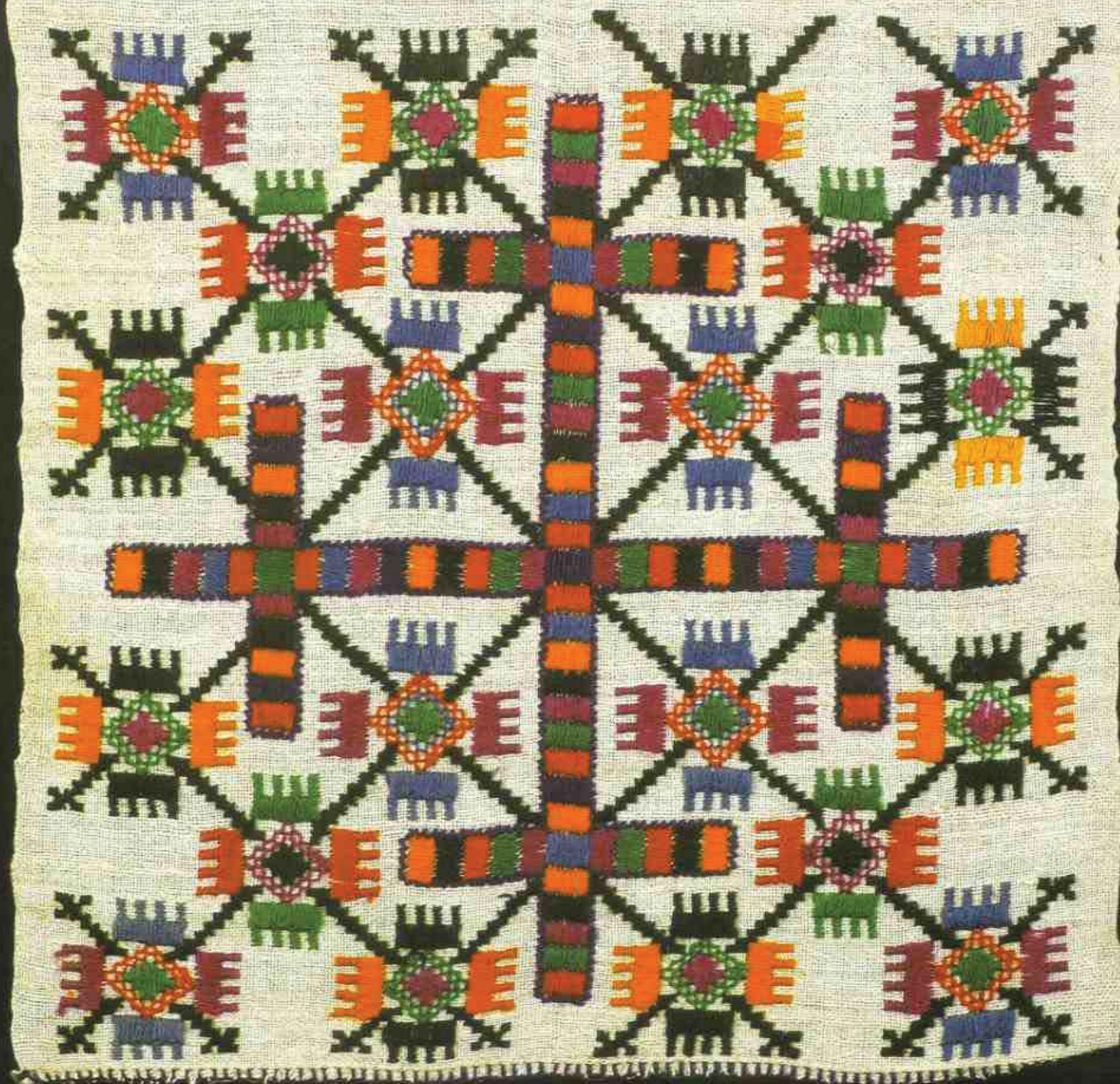
Rushnyk
Middle of 20th c. 176 x 33 cm
Kukuly, Pischanka raion

99 **Рушник**
Середина ХХ ст. 170 x 25 см
Болган Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 170 x 25 cm
Bolhan, Pischanka raion

100 Рушник
Середина ХХ ст. 207 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 207 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

101 Рушник
Середина XX ст. 178 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 178 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

102 Рушник
Середина ХХ ст. 184 x 28 см
Дмитрашківка Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 184 x 28 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion

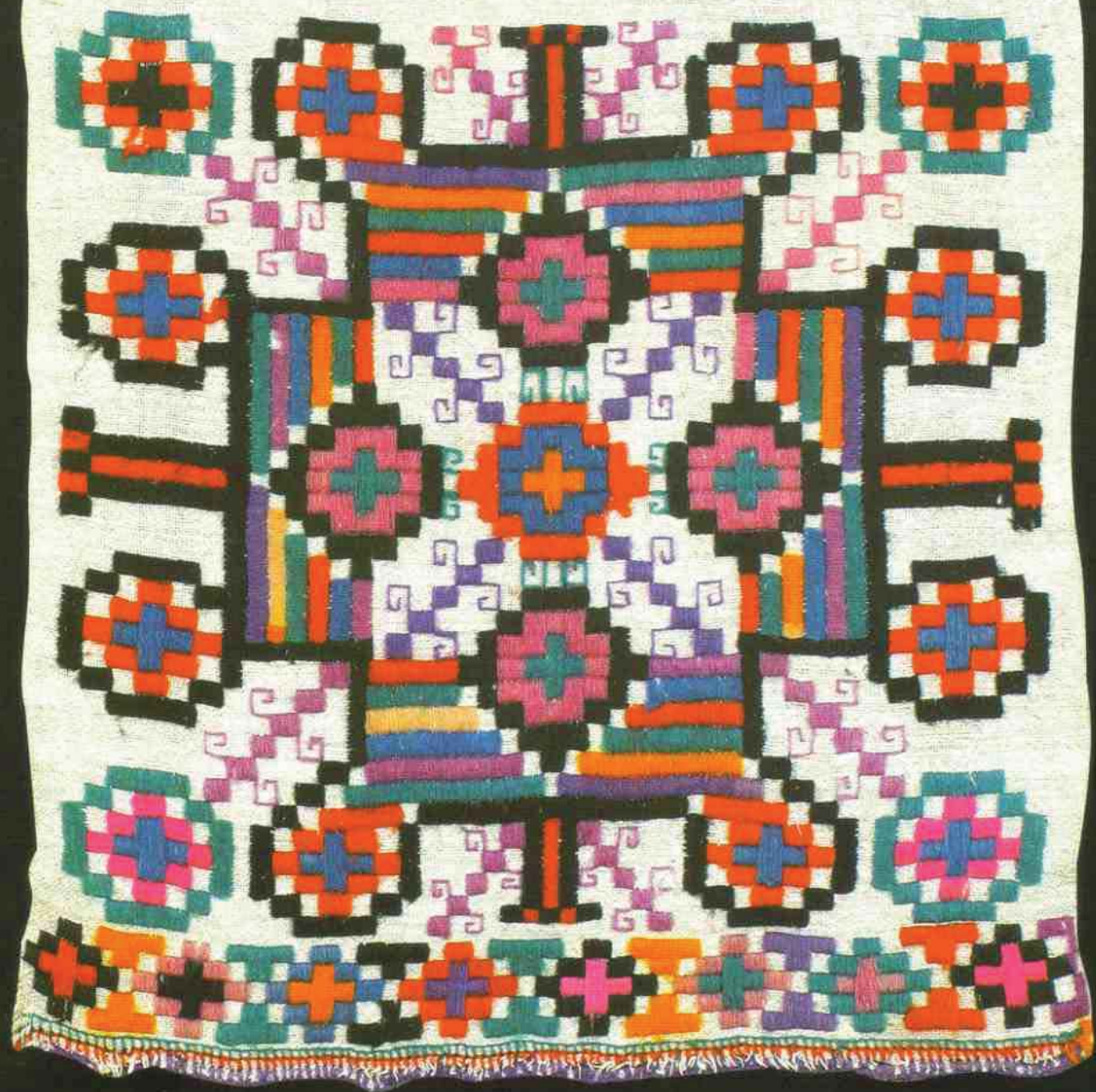
103 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 200 x 35 см
Вільшанка Крижопільського району

Rushnyk
First half of 20th c. 200 x 35 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion

104 Рушник
Середина ХХ ст. 196 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 196 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

105 Рушник
Середина ХХ ст. 184 x 33 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 184 x 33 cm
Studena, Pischanka raion

106 Рушник
Перша половина ХХ ст. 182 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 182 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

107 **Рушник**

Перша половина XX ст. 196 x 29,5 см
Студена Піщанського району

Rushnyk

First half of 20th c. 196 x 29.5 cm
Studena, Pischanka raion

108 Рушник
Середина ХХ ст. 180 x 35 см
Вільшанка Крижопільського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 180 x 35 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion

109 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 200 x 37 см
Вільшанка Крижопільського району

Rushnyk
First half of 20th c. 200 x 37 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion

110 **Рушник**
Середина ХХ ст. 214 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 214 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

111 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 212 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 212 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

112 **Рушник**
Середина ХХ ст. 182 x 33 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 182 x 33 cm
Studena, Pischanka raion

113 **Рушник**

Перша половина XX ст. 200 x 35 см
Вільшанка Крижопільського району

Rushnyk

First half of 20th c. 200 x 35 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion

114 **Рушник**

Перша половина XX ст. 200 x 38 см
Вільшанка Крижопільського району

Rushnyk

First half of 20th c. 200 x 38 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion

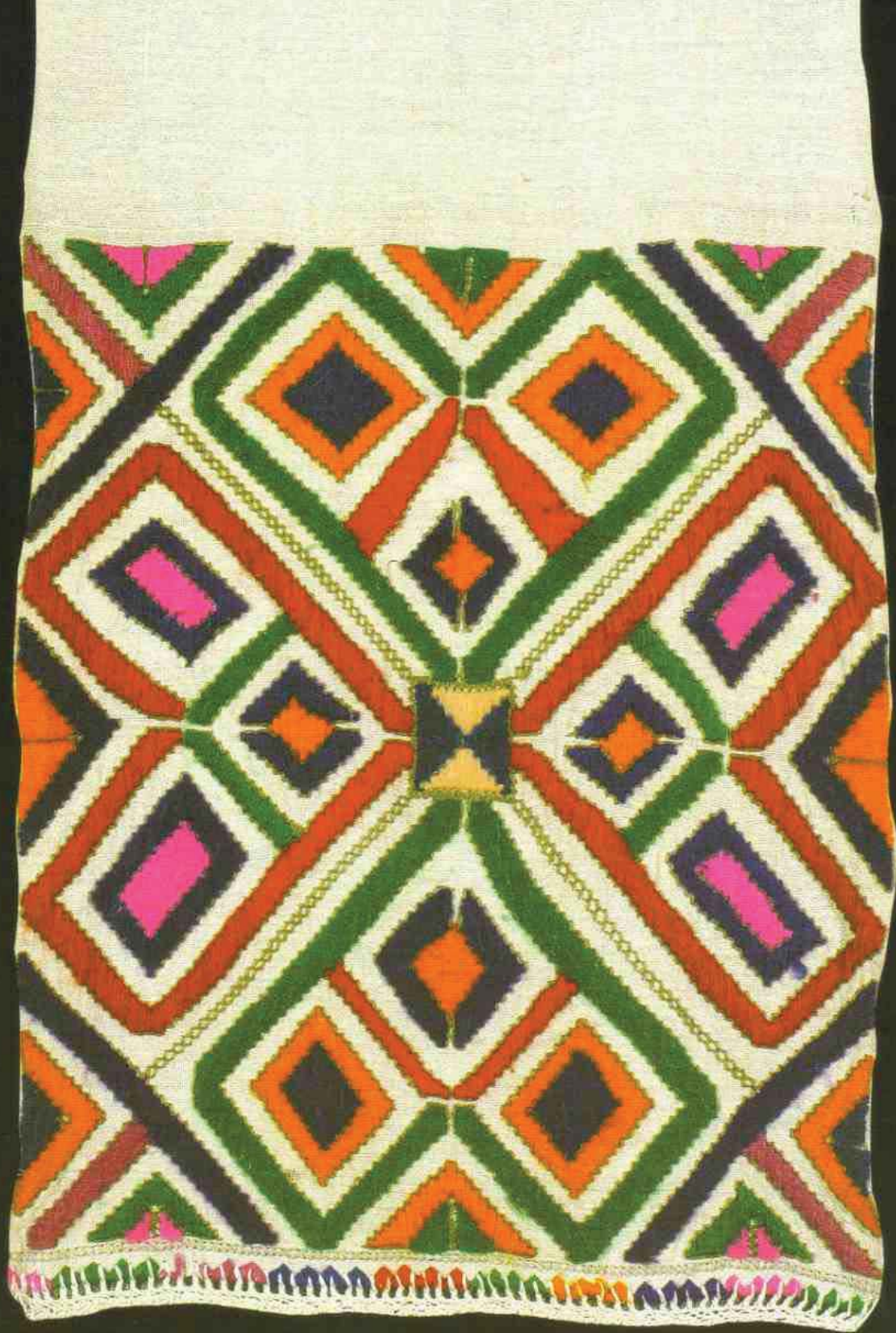

115 **Рушник**

Перша половина – середина ХХ ст. 212 x 35 см
Дмитрашківка Піщанського району

Rushnyk

First half – Middle of 20th c. 212 x 35 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion

116 **Рушник**
Середина ХХ ст. 200 x 31 см
Дмитрашківка Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 200 x 31 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion

117 Рушник
Перша половина XX ст. 150 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 150 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

118 Рушник
Середина XX ст. 192 x 30 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 192 x 30 cm
Studena, Pischanka raion

119 **Рушник**
Середина XX ст. 184 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 184 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

120 Рушник
Середина ХХ ст. 214 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 214 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

121 Рушник
Середина XX ст. 170 x 34 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 170 x 34 cm
Studena, Pischanka raion

122 Рүшник
Середина XX ст. 176 x 34,5 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 176 x 34.5 cm
Studena, Pischanka raion

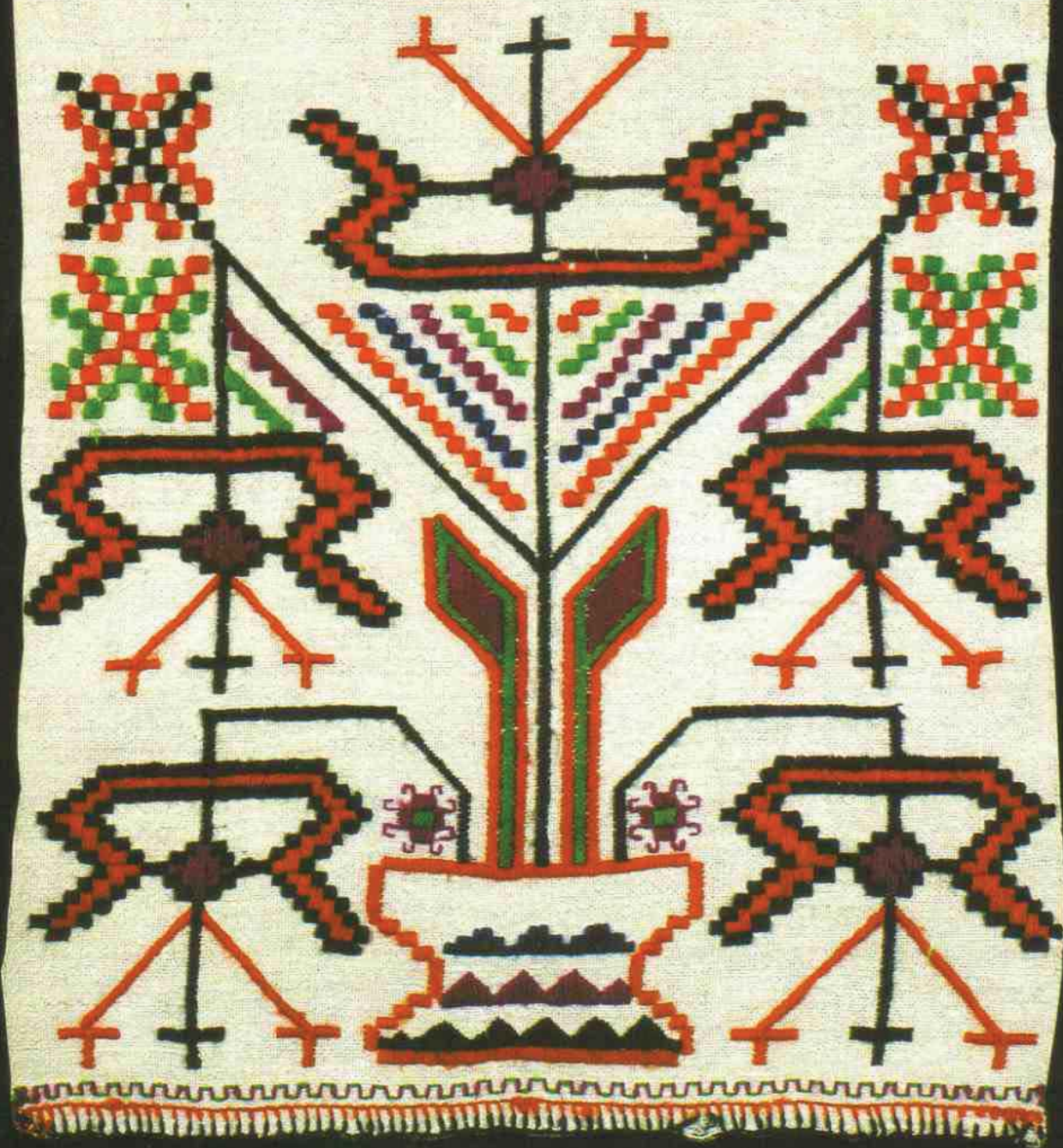
123 **Рушник**
Середина ХХ ст. 184 x 31 см
Кукули Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 184 x 31 cm
Kukuly, Pischanka raion

124 **Рушник**
Середина ХХ ст. 224 x 33 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 224 x 33 cm
Studena, Pischanka raion

125 **Рушник**
Середина ХХ ст. 202 x 30 см
Студена Піщанського району

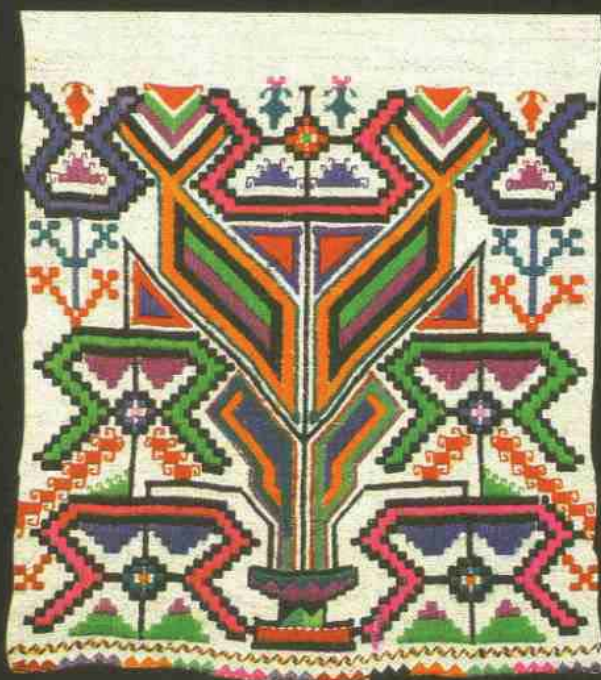
Rushnyk
Middle of 20th c. 202 x 30 cm
Studena, Pischanka raion

126 Рушник
Середина XX ст. 220 x 30 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 220 x 30 cm
Studena, Pischanka raion

127 Рушник
Середина XX ст. 190 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 190 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

128 **Рушник**
Середина XX ст. 190 x 33 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 190 x 33 cm
Studena, Pischanka raion

129 Рушник
Середина ХХ ст. 200 x 28 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 200 x 28 cm
Studena, Pischanka raion

130 **Рушник**
Середина XX ст. 170 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 170 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

131 Рушник
Перша половина XX ст. 177 x 33,5 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 177 x 33.5 cm
Studena, Pischanka raion

132 **Рушник**
Перша половина XX ст. 220 x 28 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 220 x 28 cm
Studena, Pischanka raion

133 Рушник
Перша половина XX ст. 174 x 29 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 174 x 29 cm
Studena, Pischanka raion

134 **Рушник**
Середина XX ст. 194 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 194 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

135 **Рушник**
Середина XX ст. 184 x 26 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 184 x 26 cm
Studena, Pischanka raion

136 **Рушник**
Середина XX ст. 190 x 32,5 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 190 x 32.5 cm
Studena, Pischanka raion

137 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 225 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 225 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

138 **Рушник**
Перша половина XX ст. 196 x 38 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 196 x 38 cm
Studena, Pischanka raion

139 **Рушник**
Перша половина XX ст. 168 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 168 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

140 **Рушник**
Середина ХХ ст. 220 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 220 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

141 **Рушник**
Середина XX ст. 180 x 30 см
Дмитрашківка Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 180 x 30 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion

142 **Рушник**
Середина ХХ ст. 178 x 29 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 178 x 29 cm
Studena, Pischanka raion

143 **Рушник**
Середина XX ст. 185 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 185 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

144 **Рушник**
Перша половина XX ст. 206 x 35 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 206 x 35 cm
Studena, Pischanka raion

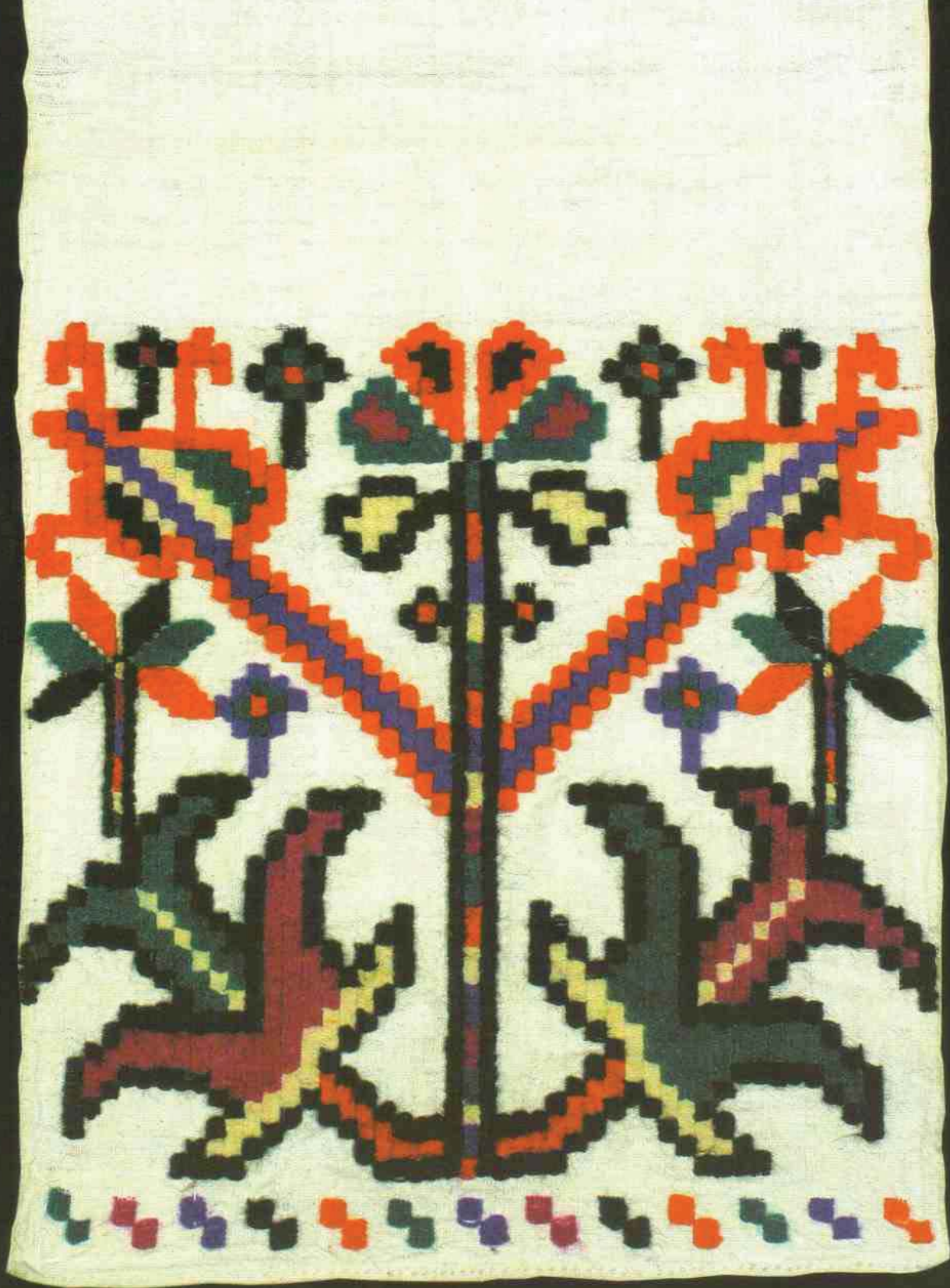
145 Рушник
Середина ХХ ст. 196 х 33 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 196 x 33 cm
Studena, Pischanka raion

146 Рушник
Середина ХХ ст. 192 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 192 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

147 **Рушник**
Середина XX ст. 180 x 32 см
Стіна Томашпільського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 180 x 32 cm
Stina, Tomashpil raion

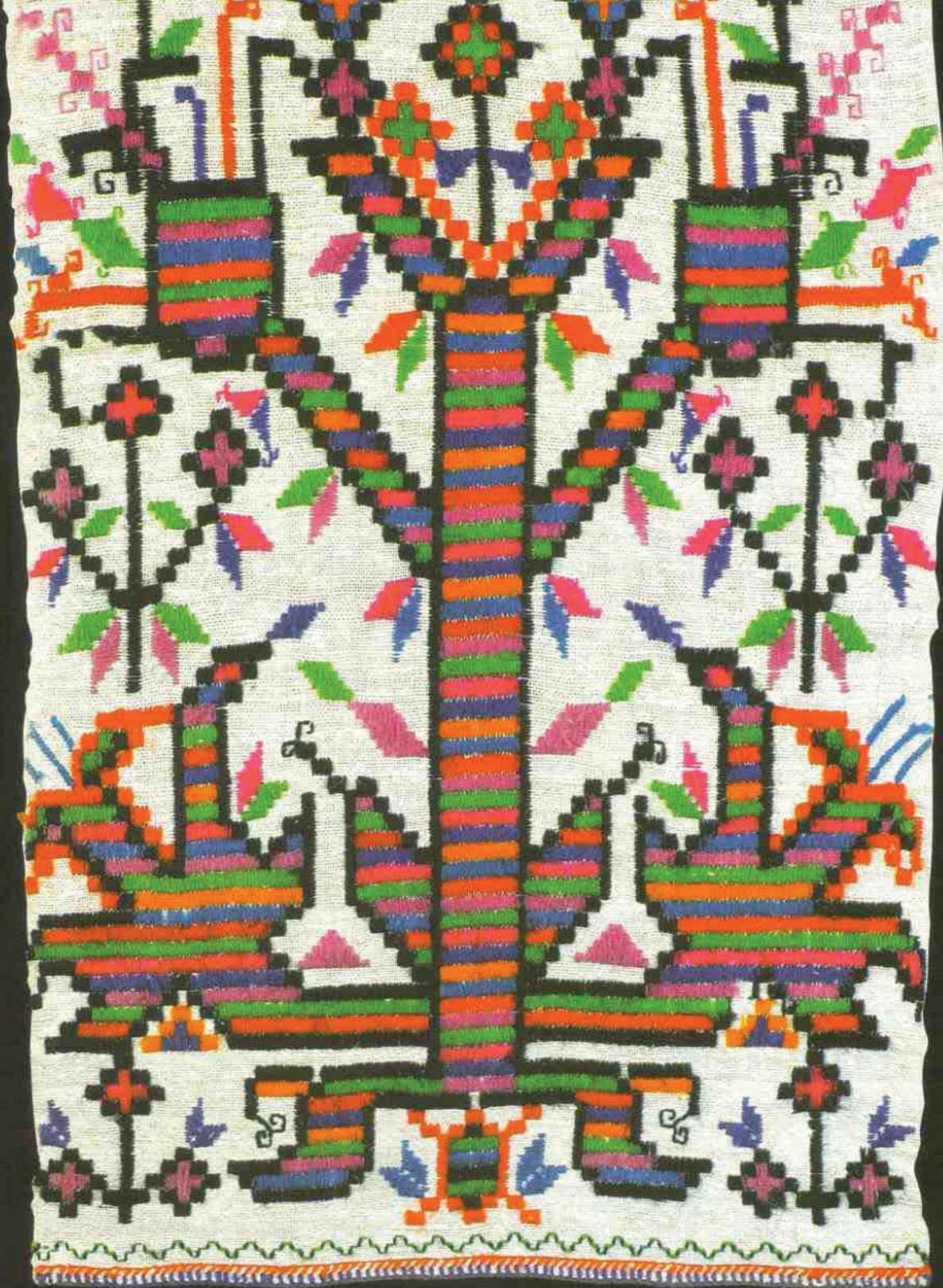
148 **Рушник**
Середина ХХ ст. 190 x 30 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 190 x 30 cm
Studena, Pischanka raion

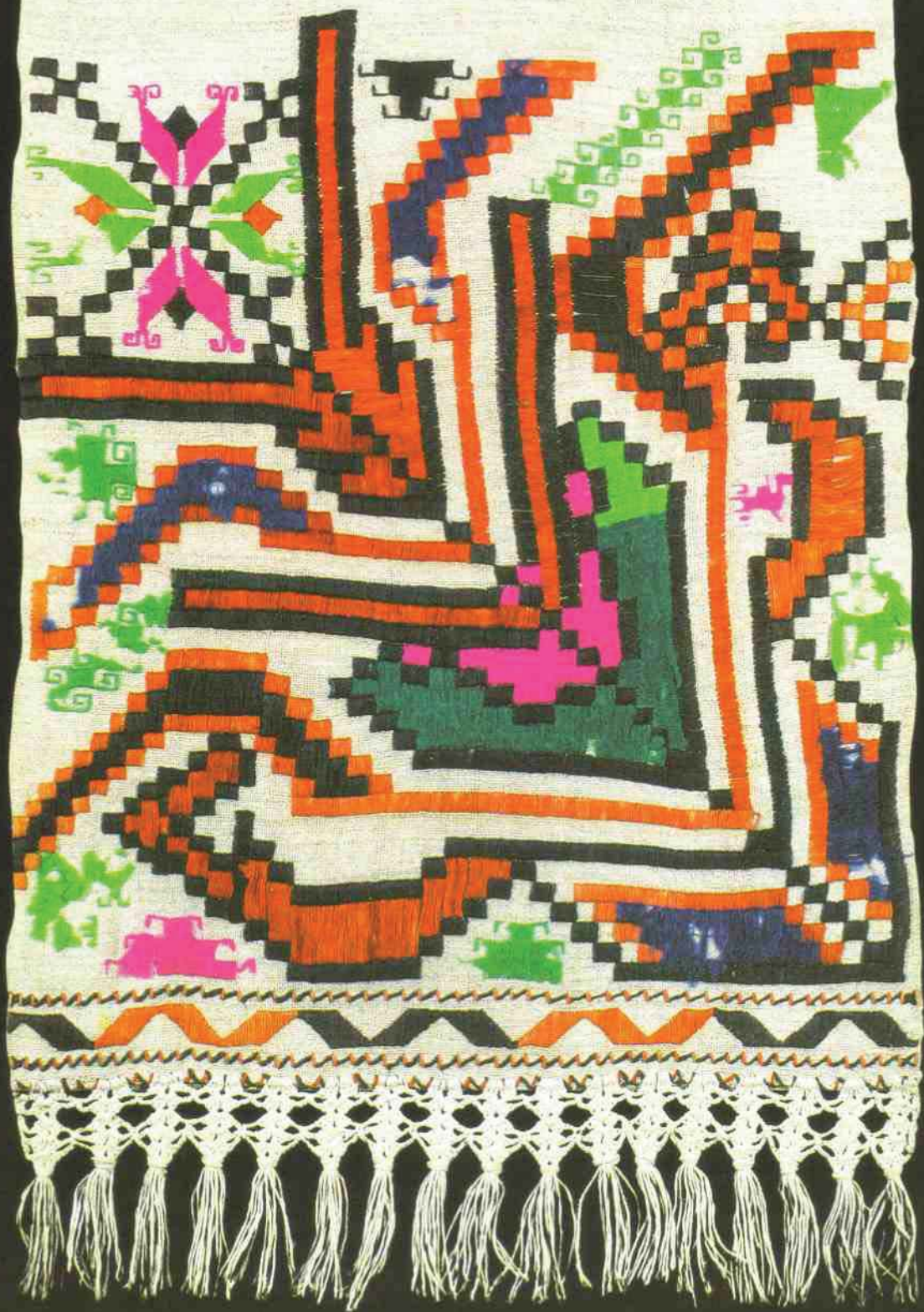
149 Рушник
Середина ХХ ст. 196 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 196 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

150 **Рушник**
Середина XX ст. 168 x 29 см
Студена Піщанського району

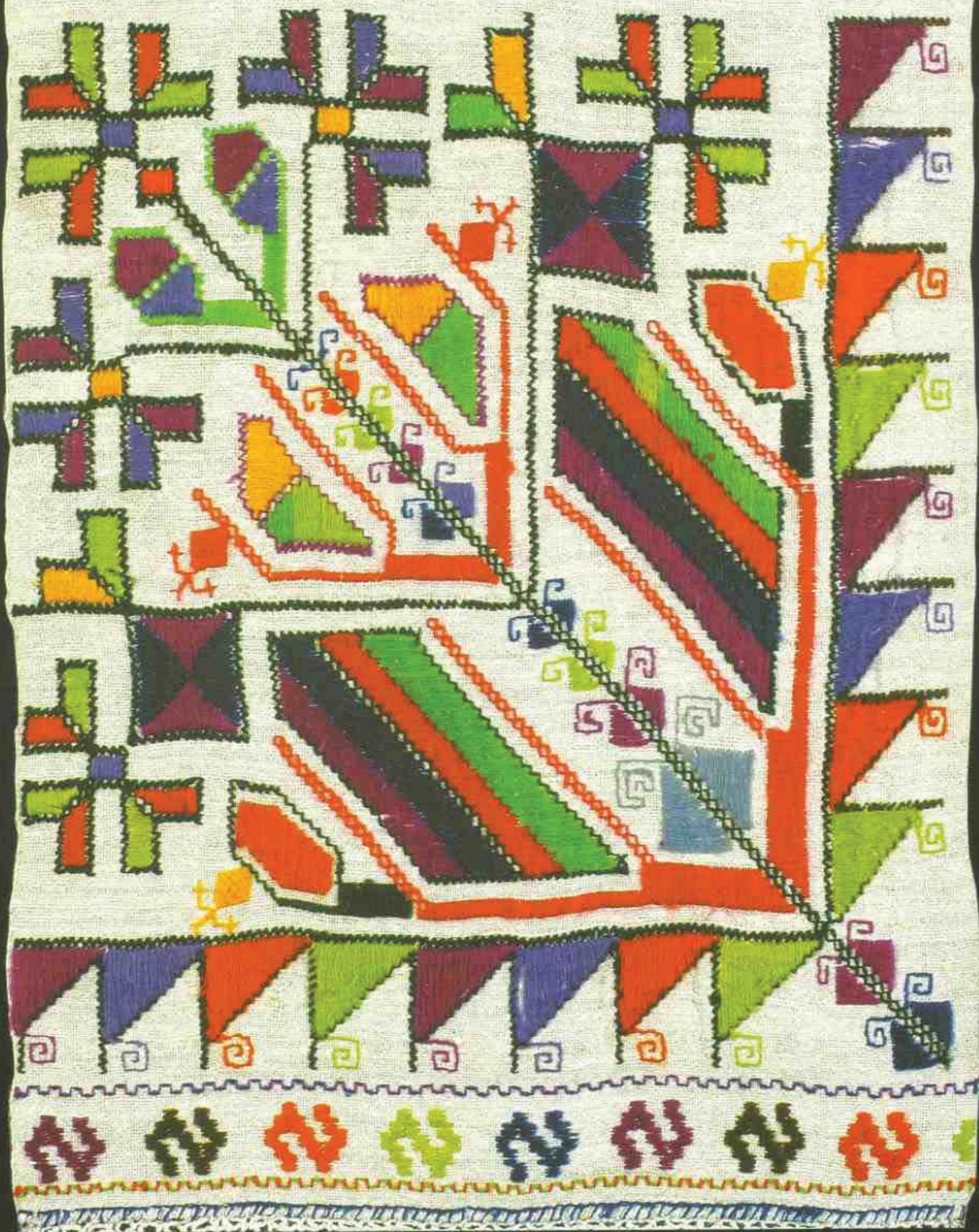
Rushnyk
Middle of 20th c. 168 x 29 cm
Studena, Pischanka raion

151 **Рушник**
Середина ХХ ст. 162 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 162 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

152. Рушник
Середина XX ст. 216 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 216 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

153 Рушник
Середина XX ст. 186 x 32 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 186 x 32 cm
Studena, Pischanka raion

154 Рушник

Середина ХХ ст. 190 x 31 см
Стіна Томашпільського району

Rushnyk

Middle of 20th c. 190 x 31 cm
Stina, Tomashpil raion

155 **Рушник**
Середина ХХ ст. 198 x 28 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 198 x 28 cm
Studena, Pischanka raion

156 **Рушник тканий**
Середина ХХ ст. 285 x 28 см
Оратів

Woven rushnyk
Middle of 20th c. 285 x 28 cm
Orativ raion

157 **Рушник тканий**
Середина ХХ ст. 220 x 24 см
Шарапанівка Крижопільського району

Woven rushnyk
Middle of 20th c. 220 x 24 cm
Sharapanivka, Kryzhopil raion

158 Рушник тканий
Середина XX ст. 263 x 25 см
Крижопіль

Woven rushnyk
Middle of 20th c. 263 x 25 cm
Kryzhopil

159 **Рушник**
Середина ХХ ст. 180 x 39 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
Middle of 20th c. 180 x 39 cm
Studena, Pischanka raion

160 Рушник
Перша половина ХХ ст. 180 x 26 см
Загнітків Кодимського району Одеської обл.

Rushnyk
First half of 20th c. 180 x 26 cm
Zahnitkiv, Kodyma raion, Odessa oblast

161 **Рушник**

Середина XX ст. 180 x 26 см
Загнітків Кодимського району Одеської обл.

Rushnyk

Middle of 20th c. 180 x 26 cm
Zahnitkiv, Kodyma raion, Odessa oblast

162 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 180 x 33 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th 180 x 33 cm
Studena, Pischanka raion

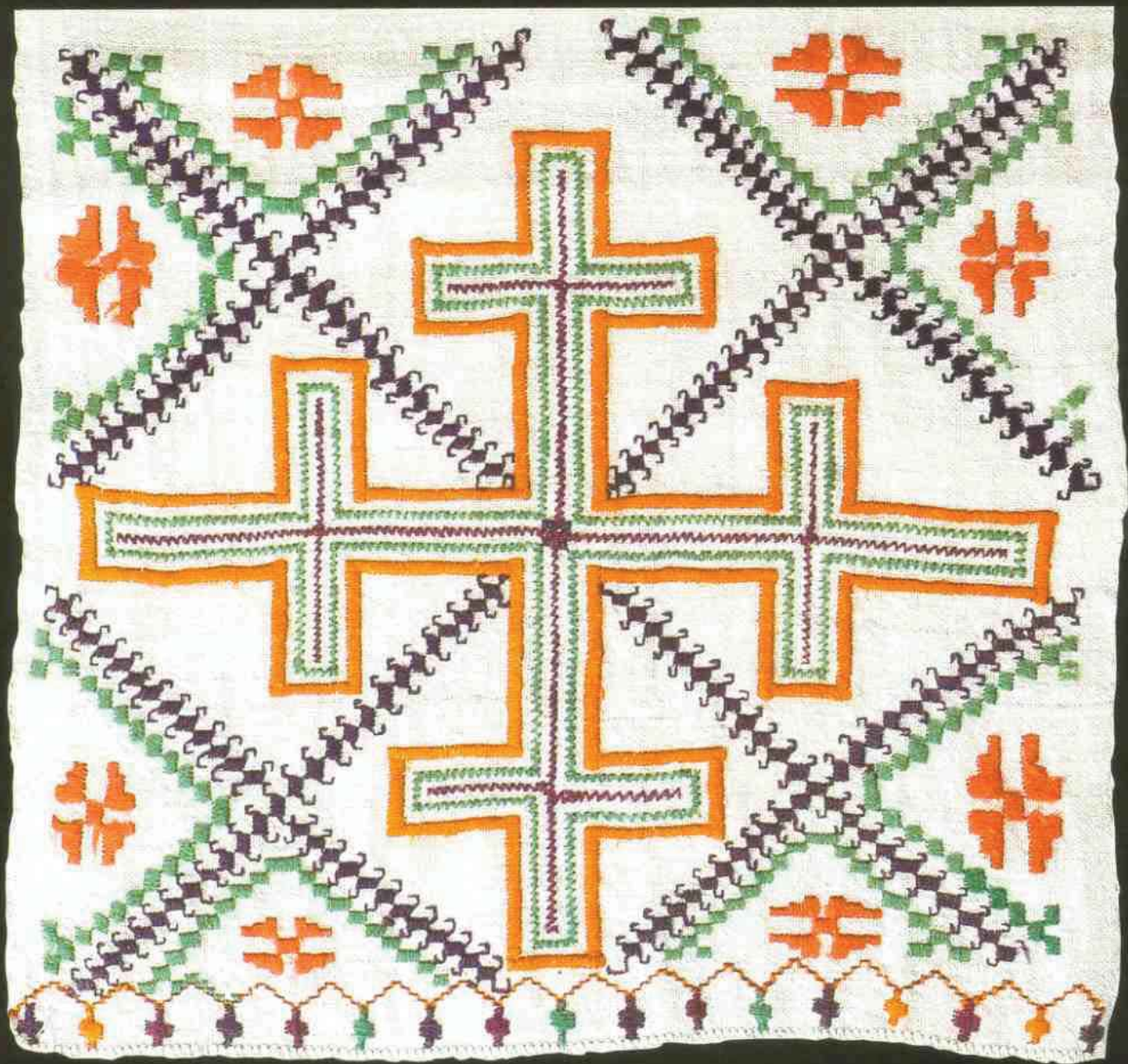
163 **Рушник**
Середина ХХ ст. 180 x 35 см
Загнітків Кодимського району Одеської обл.

Rushnyk
Middle of 20th c. 180 x 35 cm
Zahnitkiv, Kodyma raion, Odesa oblast

164 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 218 x 33 см
Болган Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th 218 x 33 cm
Bolhan, Pischanka raion

165 **Рушник**
Перша половина XX ст. 218 x 33 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 218 x 33 cm
Studena, Pischanka raion

166 **Рушник**
Перша половина XX ст. 192 x 31 см
Студена Піщанського району

Rushnyk
First half of 20th c. 192 x 31 cm
Studena, Pischanka raion

167 **Рушник**

Уманський район Черкаської обл.

204 x 33 см

Ляне домоткане полотно,
муліне

Колекція Музею Івана Гончара.

Копія Тетяни Причепій 2002 р.

Rushnyk

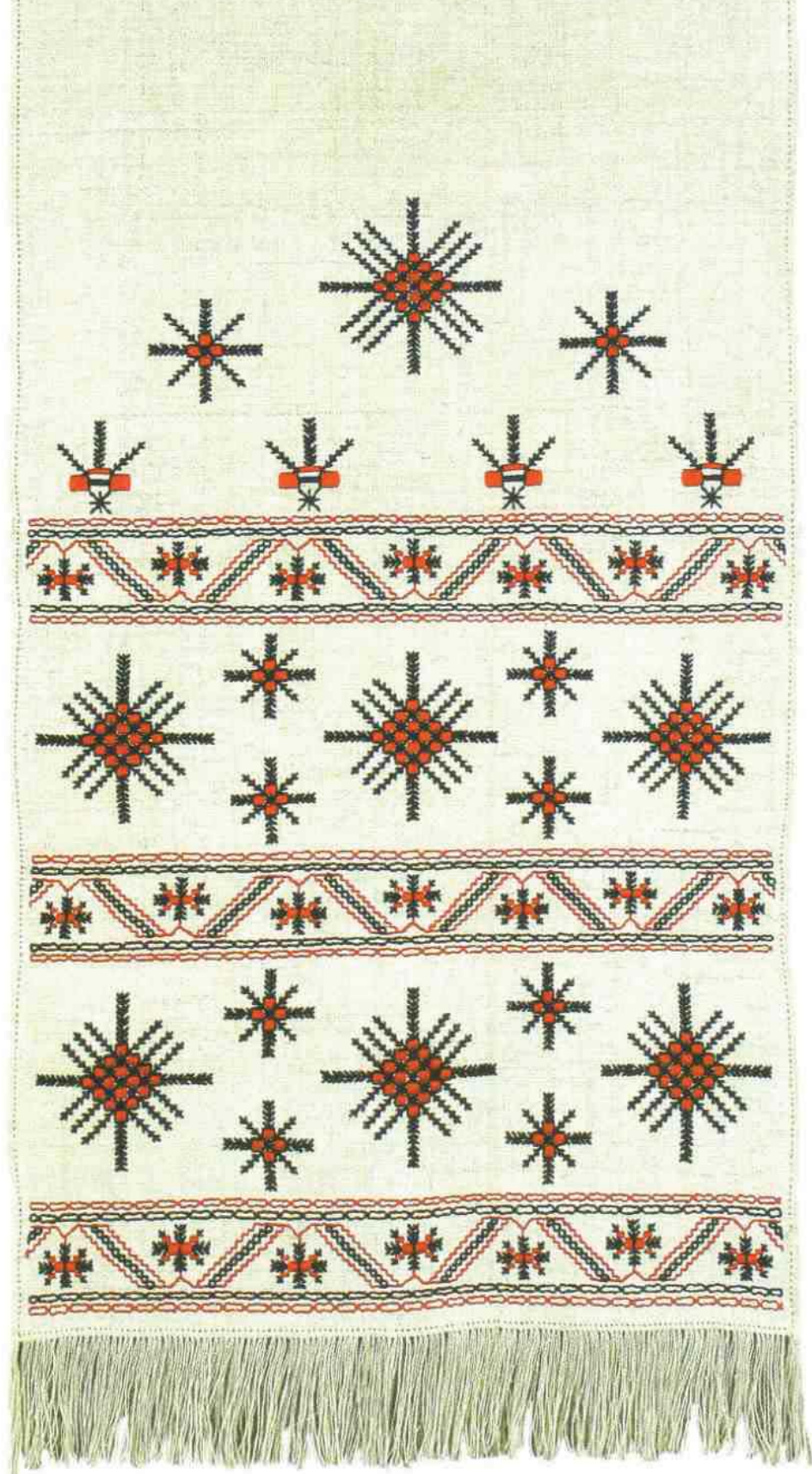
Uman raion, Cherkasy oblast

204 x 33 cm

Homespun linen,
manufactured cotton threads

From the Collection of Ivan Honchar Museum

Copy by Tetiana Prychepiy, 2002

168 **Рушник**

238 x 35 см

Ляне домоткане полотно,
муліне

Колекція Уманського краєзнавчого музею
Копія Тетяни Причепій 2002 р.

Rushnyk

238 x 35 cm

Homespun linen,
manufactured cotton threads

From the Collection of the Uman Museum of Regional History
Copy by Tetiana Prychepiy, 2002

169 **Рушник**

Балта Одеської обл.

236 x 35 см

Конопляне домоткане полотно,
вовняні нитки

Колекція Музею Українського
Народного Декоративного Мистецтва
Копія Тетяни Причепій 2002 р.

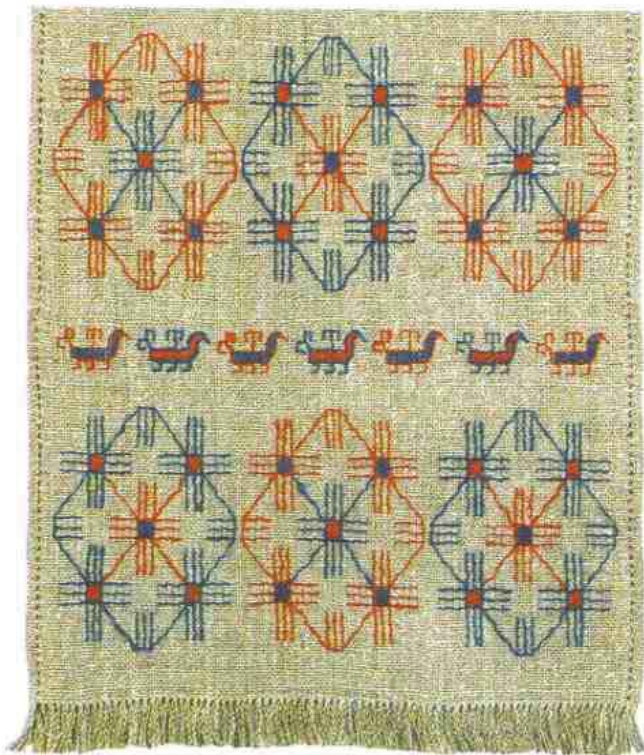
Rushnyk

Balta, Odesa oblast

236 x 35 cm

Homespun hempen linen,
wool threads

From the Collection of the Ukrainian
Folk and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2002

170 **Рушник**

206 x 30 см

Конопляне домоткане полотно,
вовняні нитки

Колекція МУНДМ

Копія Тетяни Причепій 2002 р.

Rushnyk

206 x 30 cm

Homespun hempen linen,
wool threads

From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2002

171 Рушник

168 x 30 см.

Конопляне домоткане
полотно, муліне

Колекція МУНДМ

Копія Тетяни Причепій 2001 р.

Rushnyk

168 x 30 см

Homespun hempen linen,
manufactured cotton threads

From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum

Copy by Tetiana Prychepiy, 2001

172 Рушник

66 x 27 см

Конопляне домоткане
полотно, муліне

Колекція МУНДМ

Копія Тетяни Причепій 2001 р.

Rushnyk

66 x 27 см

Homespun hempen linen,
manufactured cotton threads

From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum

Copy by Tetiana Prychepiy, 2001

173 Рушник

208 x 33 см

Конопляне домоткане полотно,
вовна, металізовані нитки

Колекція Юрія Мельничука
Копія Тетяни Причепій 2000 р.

Rushnyk

208 x 33 cm

Homespun hempen linen,
wool and metallic threads

From the Collection of Yuri Melnychuk
Copy by Tetiana Prychepiy, 2000

174 **Рушник**

185 x 33

Конопляне домоткане полотно,
вовна, металізовані нитки

Колекція НМІУ

Копія Тетяни Причепи 2004 р.

Rushnyk

185 x 33 cm

Homespun hempen linen,
wool and metallic threads

From the Collection of the National Museum of Ukrainian History

Copy by Tetiana Prycheply, 2004

175 **Рушник**

Балта Одеської обл.
178 x 31 см
Ляне домоткане
полотно, муліне
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2000 р.

Rushnyk

Balta, Odesa oblast
Homespun linen,
manufactured cotton threads
178 x 31 cm
From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2000

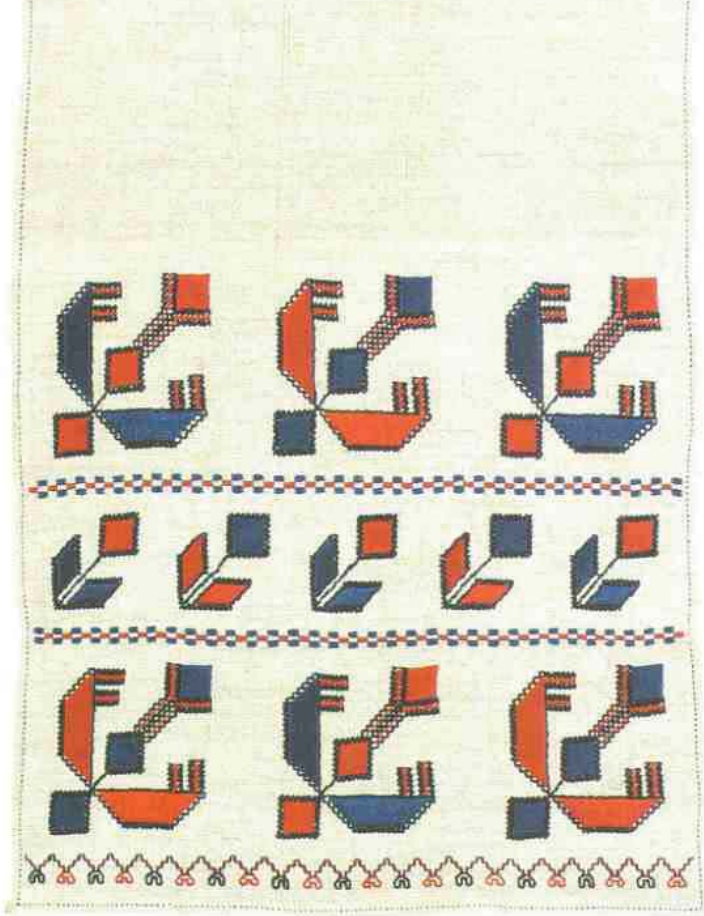

176 **Рушник**

Біла Ямпільського району
172 x 32
Конопляне домоткане
полотно, муліне
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2002 р.

Rushnyk

Bila, Yampil raion
172 x 32 cm
Homespun hempen linen,
manufactured cotton threads
From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2002

177 **Рушник**

163 x 30 см

Конопляне домоткане
полотно, муліне

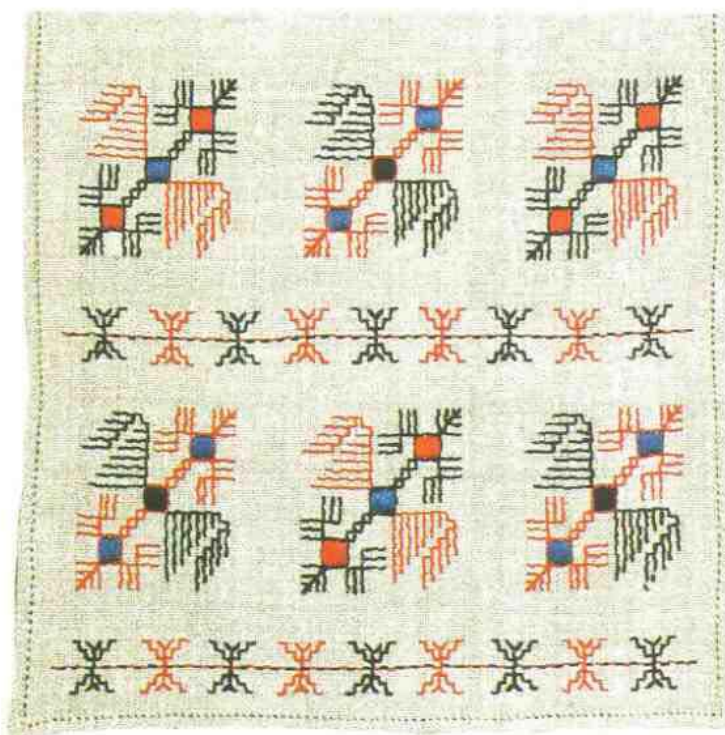
Колекція Національного
Музею Історії України
Копія Тетяни Причепій 2000 р.

Rushnyk

163 x 30 см

Homespun hempen linen,
manufactured cotton threads

From the Collection of the National
Museum of Ukrainian History
Copy by Tetiana Prychepiy, 2000

178 **Рушник**

200 x 29 см

Конопляне домоткане
полотно, муліне

Колекція НМІУ
Копія Тетяни Причепій 2001 р.

Rushnyk

200 x 29 см

Homespun hempen linen,
manufactured cotton threads

From the Collection of the National
Museum of Ukrainian History
Copy by Tetiana Prychepiy, 2001

179 **Рушник**
 210 x 30 см
 Лляне домоткане
 полотно, муліне
 Колекція Музею Івана Гончара
 Копія Тетяни Причепій 2000 р.

Rushnyk
 210 x 30 cm
 Homespun linen,
 manufactured cotton threads
 From the Collection of Ivan Honchar Museum
 Copy by Tetiana Prychepiy, 1999

180 **Рушник**
160 x 31 см
Ляне домоткане
полотно, муліне
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2000 р.

Rushnyk
160 x 31 cm
Homespun linen,
manufactured cotton threads
From the Collection of the National Museum of Ukrainian History
Copy by Tetiana Prychepiy, 2000

181 **Рушник**

Балта Одеської обл.

200 x 33 см

Лляне домоткане

полотно, муліне

Колекція МУНДМ

Копія Тетяни Причепій 2000 р.

Rushnyk

Balta, Odesa oblast

200 x 33 cm

Homespun linen,

manufactured cotton threads

From the Collection of the Ukrainian Folk

and Decorative Art Museum

Copy by Tetiana Prychepiy, 2000

182 **Рушник**

Балта Одеської обл.

179 x 33 см

Лляне домоткане полотно,

вовняні нитки

Колекція МУНДМ

Копія Тетяни Причепій 2001 р.

Rushnyk

Balta, Odesa oblast

179 x 33 cm

Homespun linen, wool threads

From the Collection of the Ukrainian Folk

and Decorative Art Museum

Copy by Tetiana Prychepiy, 2001

183 **Рушник**

Балта Одеської обл.

157 x 27 см

Лляне домоткане полотно,

вовняні нитки

Колекція МУНДМ

Копія Тетяни Причепій 2001 р.

Rushnyk

Balta, Odesa oblast

157 x 27 cm

Homemade linen, wool threads

From the Collection of the Ukrainian Folk and Decorative Art Museum

Copy by Tetiana Prychepiy, 2001

184 **Рушник**

Балта Одеської обл.

160 x 31 см

Лляне домоткане полотно, муліне

Колекція МУНДМ

Копія Тетяни Причепій 2001 р.

Rushnyk

Balta, Odesa oblast

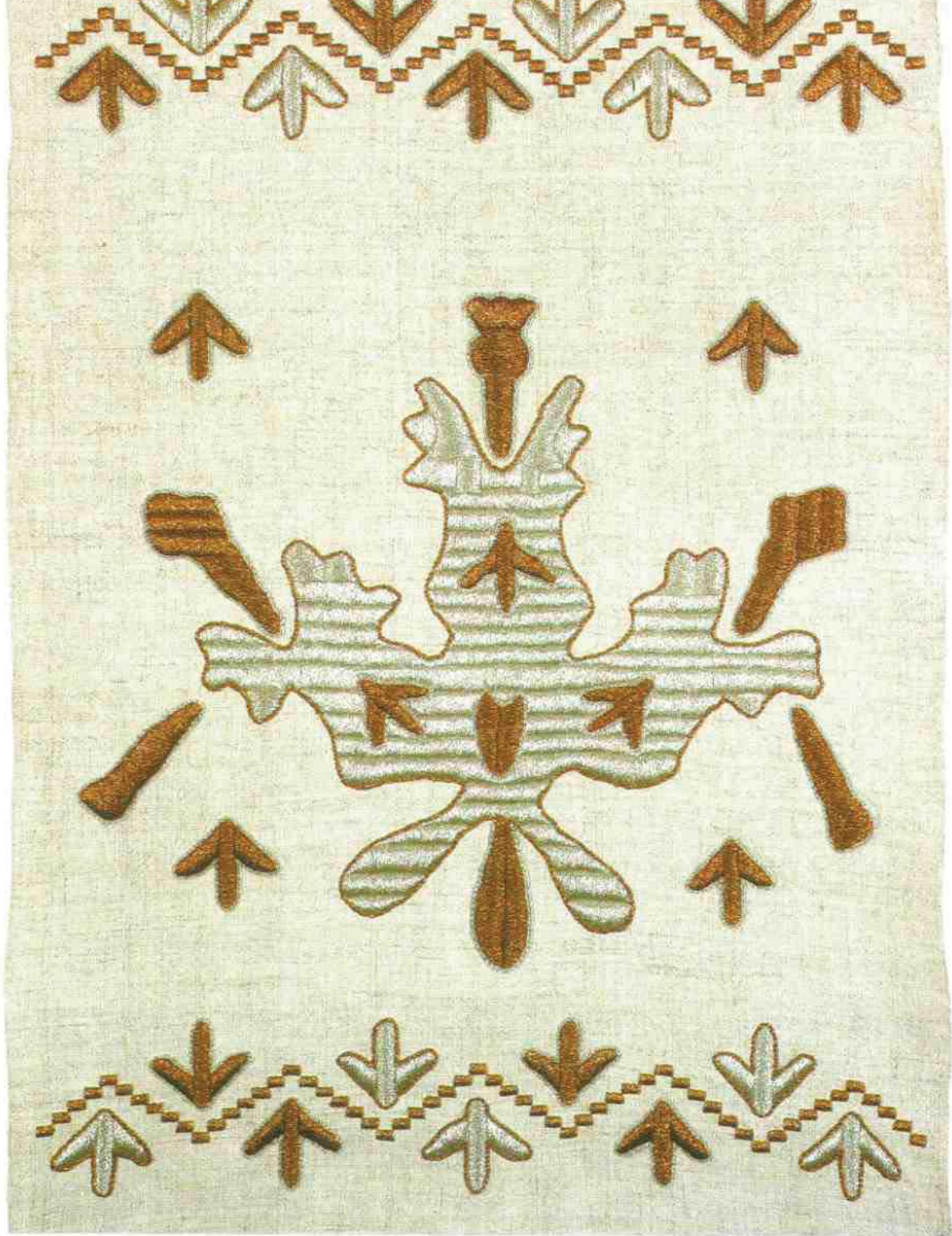
160 x 31 cm

Homemade linen,

manufactured cotton threads

From the Collection of the Ukrainian Folk and Decorative Art Museum

Copy by Tetiana Prychepiy, 2001

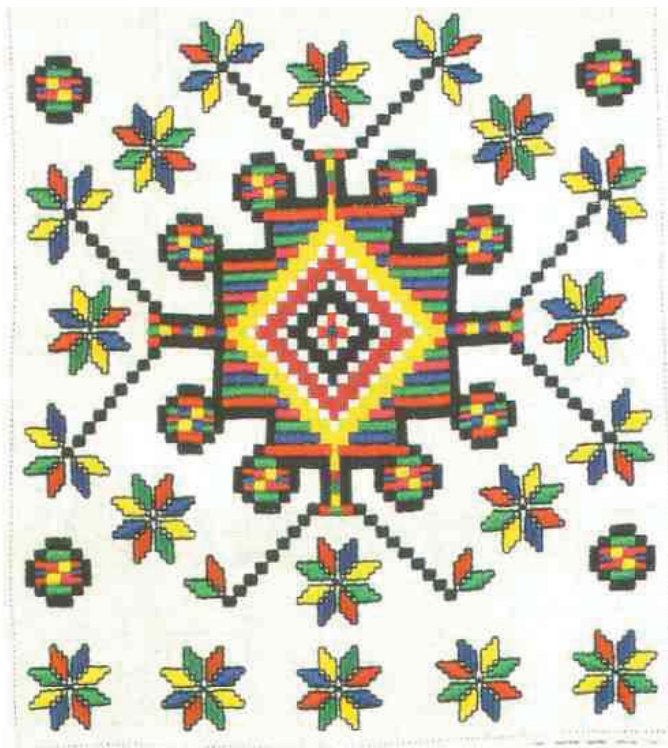
185 **Рушник**
 Клембівка Ямпільського району
 227 x 48 см
 Лляне домоткане полотно,
 металізована нитка,
 качалочка, настил, тамбур
 Колекція МУНДМ
 Копія Тетяни Причепій 2001 р.

Rushnyk
 Klembivka, Yampil raion
 227 x 48 cm
 Homespun linen, metallic threads,
 "kachalochka" (a type of counted flat stitch),
 satin stitch, chain stitch
 From the Collection of the Ukrainian Folk and Decorative Art Museum
 Copy by Tetiana Prychepiy, 2001

186 **Рушник**
 176 x 30 см
 Лляне домоткане
 полотно, муліне
 Колекція НМІУ
 Копія Тетяни Причепій 2000 р.

Rushnyk
 176 x 30 cm
 Homespun linen,
 manufactured cotton threads
 From the Collection of the National
 Museum of Ukrainian History
 Copy by Tetiana Prychepiy, 2000

187 **Рушник**

180 x 28 см

Конопляне домоткане
полотно, муліне

Колекція Музею Івана Гончара
Копія Тетяни Причепій 2001 р.

Rushnyk

180 x 28 см

Homespun hempen linen,
manufactured cotton threads

From the Collection of Ivan Honchar Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2001

188 **Рушник**

Дмитрашківка

Піщанського району

170 x 25 см

Конопляне домоткане
полотно, муліне

Колекція МУНДМ

Копія Тетяни Причепій 2000 р.

Rushnyk

Dmytrashkivka,

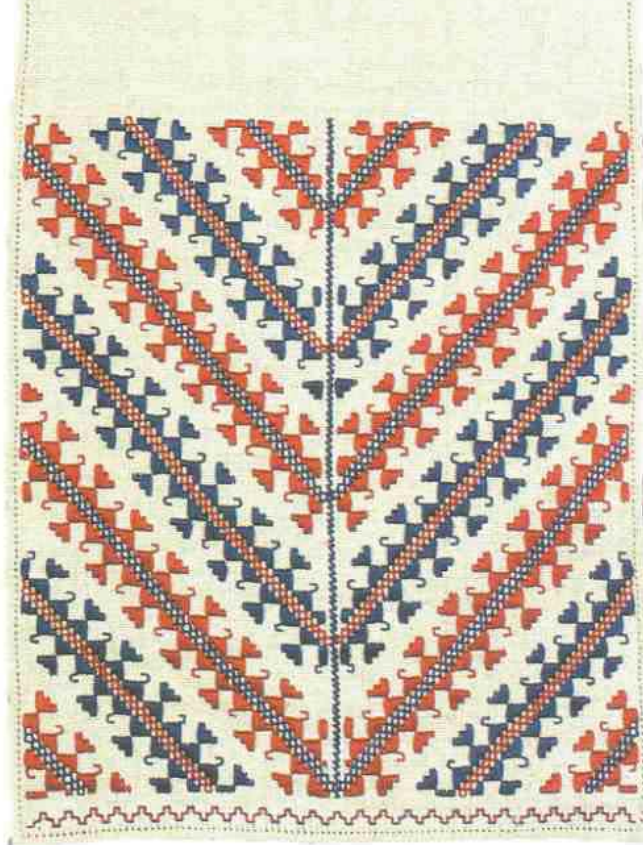
Pischanka raion

170 x 25 см

Homespun hempen linen,
manufactured cotton threads

From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum

Copy by Tetiana Prychepiy, 2000

189 **Рушник**

185 x 30 см

Лляне домоткане
полотно, муліне

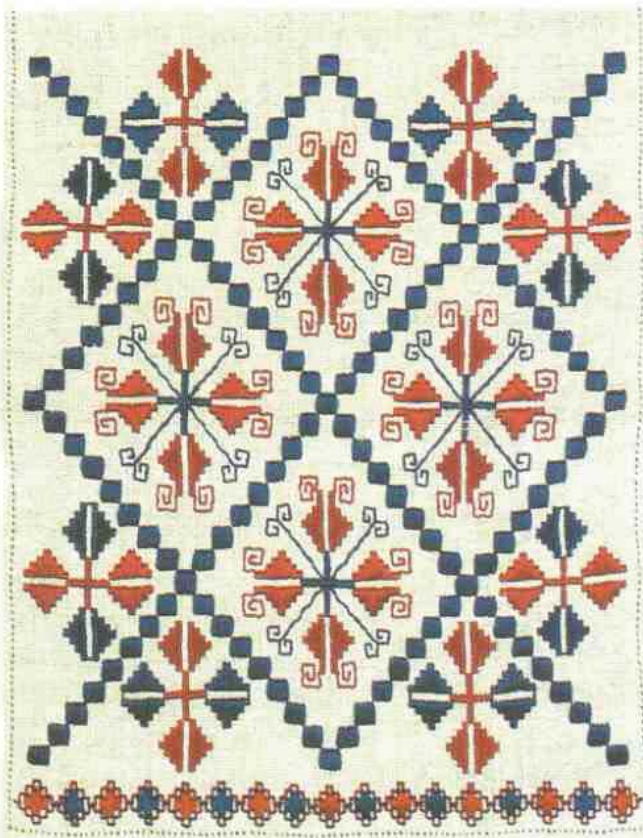
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2001 р.

Rushnyk

185 x 30 см

Homespun linen,
manufactured cotton

From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2001

190 **Рушник**

200 x 30 см

Лляне домоткане
полотно, муліне

Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2001 р.

Rushnyk

200 x 30 см

Homespun linen,
manufactured cotton threads

From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2001

191 **Рушник**
 Балта Одеської обл.
 187 x 29 см
 Ляне домоткане
 полотно, муліне
 Колекція МУНДМ
 Копія Тетяни Причепій 2002 р.

Rushnyk
 Balta, Odesa oblast
 187 x 29 cm
 Homespun linen,
 manufactured cotton threads
 From the Collection of the Ukrainian Folk and Decorative Art Museum
 Copy by Tetiana Prychepiy, 2002

192 **Рушник**

Городківка Крижопільського району
200 x 29 см
Лляне домоткане полотно, муліне
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2002 р.

Rushnyk

Horodkivka, Kryzhopil raion
200 x 29 cm
Homespun linen,
manufactured cotton threads

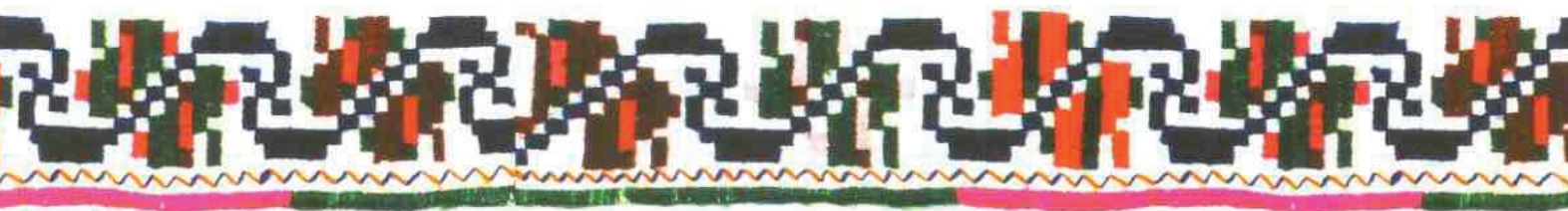
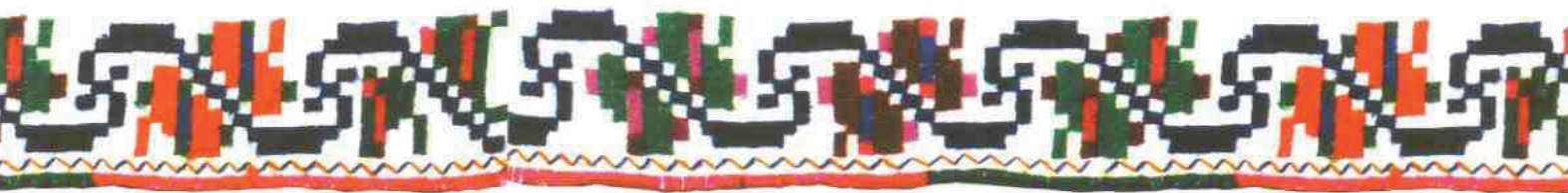
From the Collection of the Ukrainian Folk and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2002

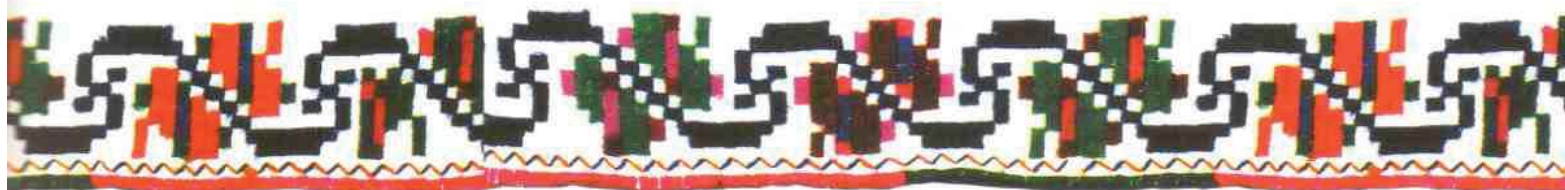
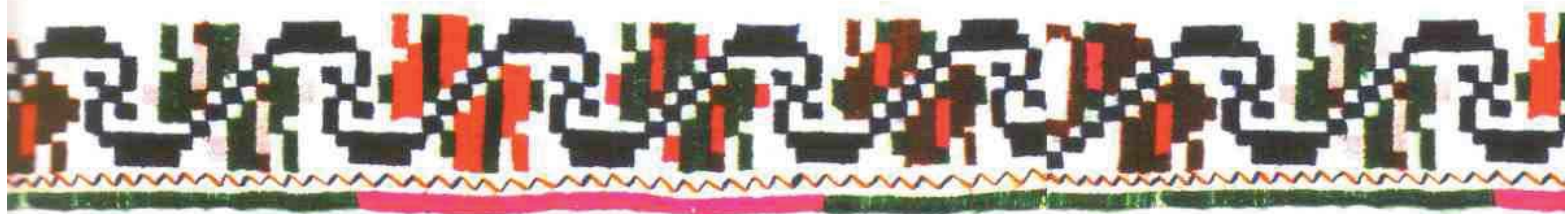
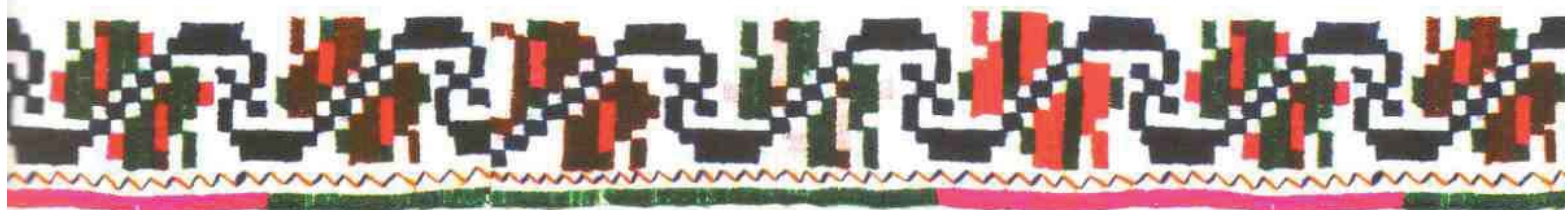

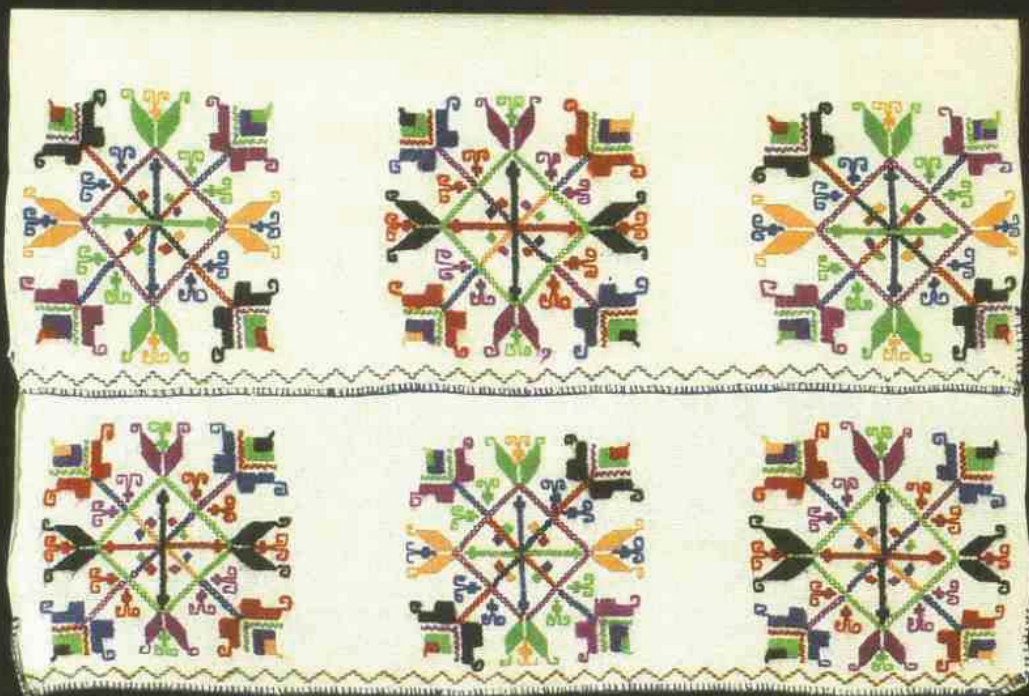
НАФРАМИЦІ

WEDDING KERCHIEFS

(NAFRAMYTSI)

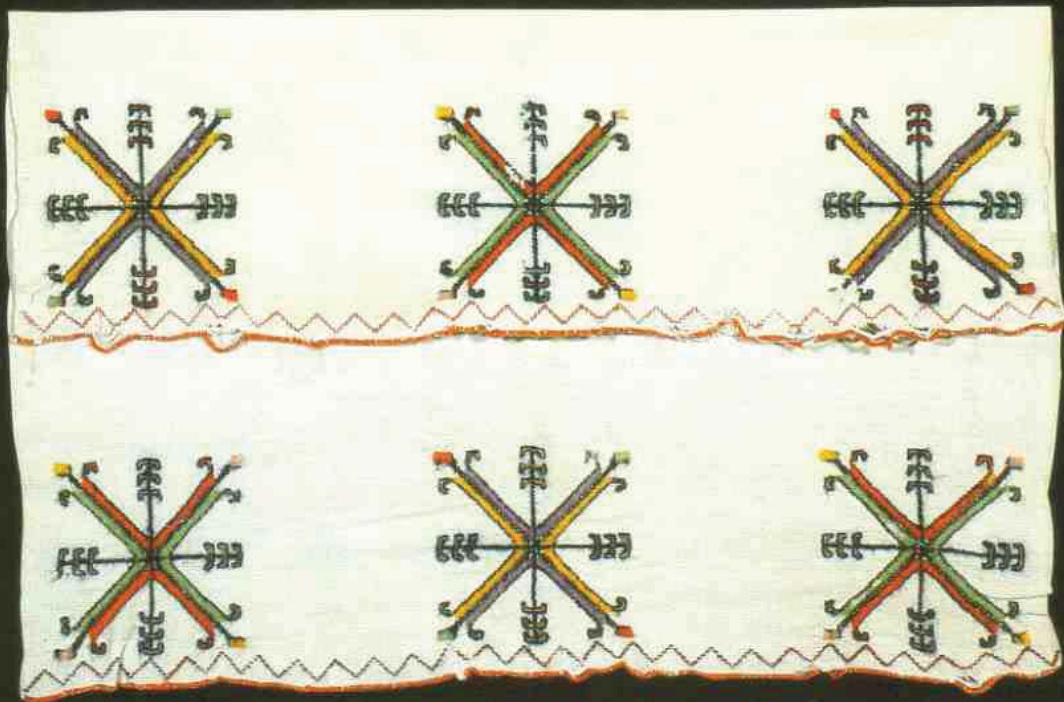
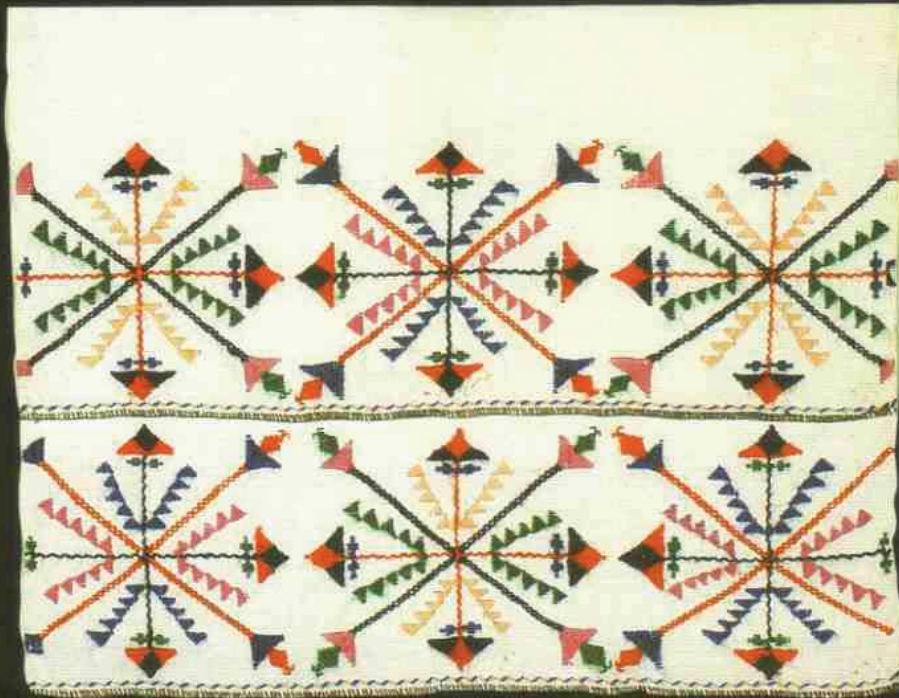

193 **Нафрамиця**
 Середина XX ст. 55 x 50 см
 Студена Піщанського району
Naframytzia (wedding kerchief)
 Middle of 20th c. 55 x 50 cm
 Studena, Pischanka raion

194 **Нафрамиця**
 Середина XX ст. 55 x 52 см
 Студена Піщанського району
Naframytzia
 Middle of 20th c. 55 x 52 cm
 Studena, Pischanka raion

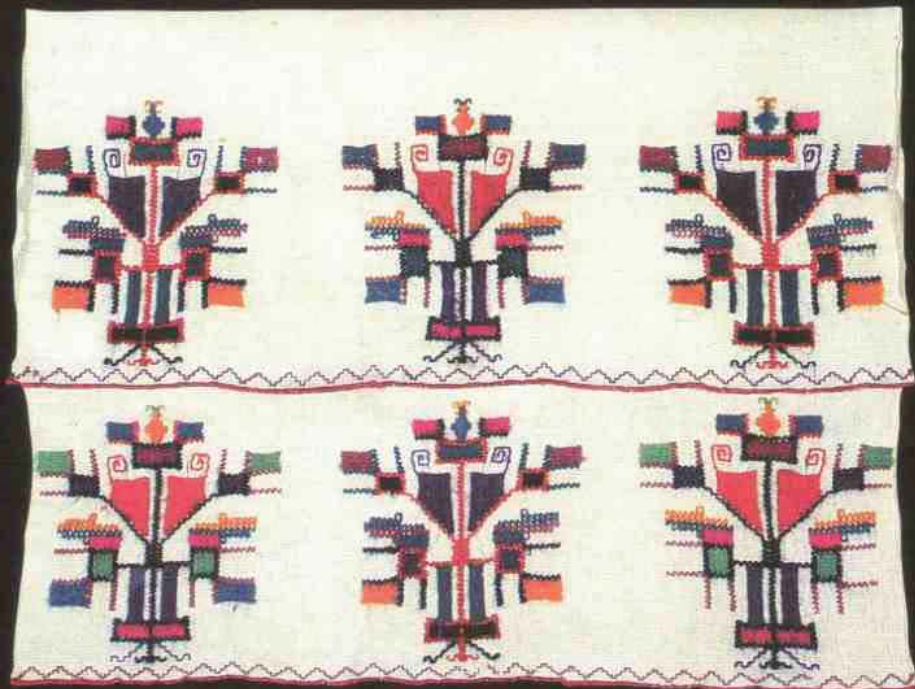

195 **Нафрамиця**
Середина XX ст. 46 x 44 см
Болган Піщанського району

Naframysia
Middle of 20th c. 46 x 44 cm
Bolhan, Pischanka raion

196 **Нафрамиця**
Середина XX ст. 53 x 41 см
Студена Піщанського району

Naframysia
Middle of 20th c. 53 x 41 cm
Studena, Pischanka raion

197 **Нафрамиця**
Середина XX ст. 56 x 50 см
Студена Піщанського району

Naframytzia
Middle of 20th c. 56 x 50 cm
Studena, Pischanka raion

198 **Нафрамиця**
Середина XX ст. 58 x 53 см
Студена Піщанського району

Naframytzia
Middle of 20th c. 58 x 53 cm
Studena, Pischanka raion

199 **Нафрамиця**
Середина XX ст. 67 x 47 см
Загнітків Кодимського району Одеської обл.

Naframytzia
Middle of 20th c. 67 x 47 cm
Zahnitkiv, Kodyma raion, Odesa oblast

200 **Нафрамиця**
Перша половина XX ст. 43 x 43 см
Дмитрашківка Піщанського району

Naframytzia
First half of 20th c. 43 x 43 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion

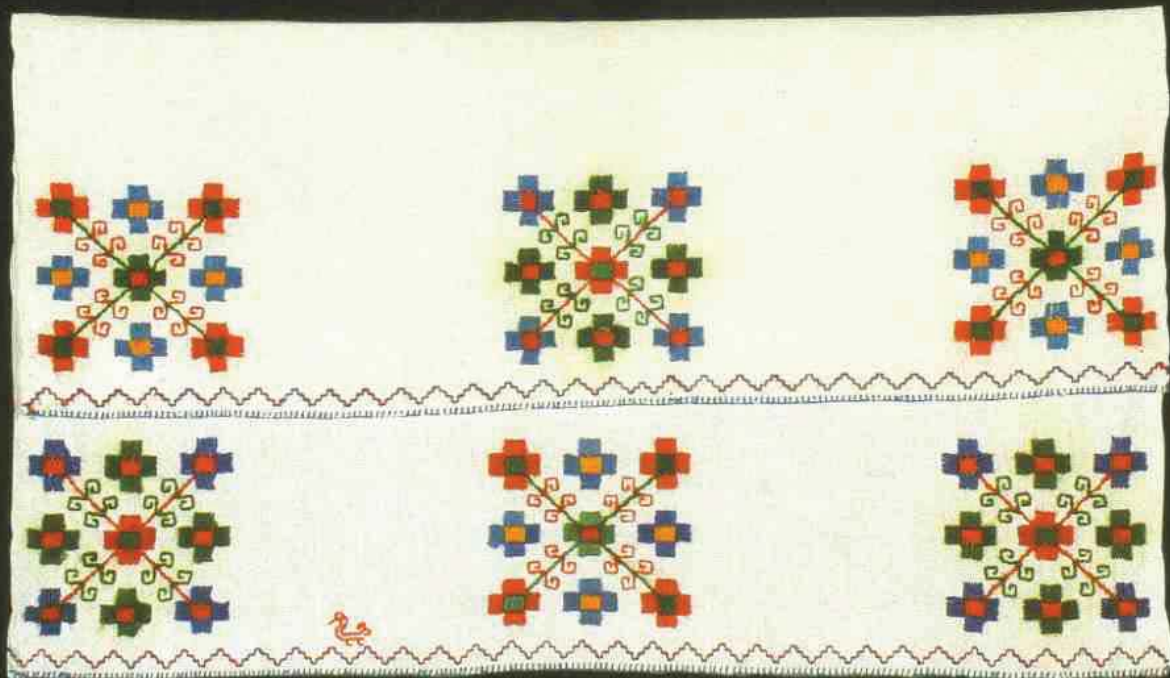

201 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 64 x 46 см
Студена Піщанського району

Naframytzia
Middle of 20th c. 64 x 46 cm
Studena, Pischanka raion

202 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 55 x 48 см
Студена Піщанського району

Naframytzia
Middle of 20th c. 55 x 48 cm
Studena, Pischanka raion

203 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 48 x 44 см
Студена Піщанського району

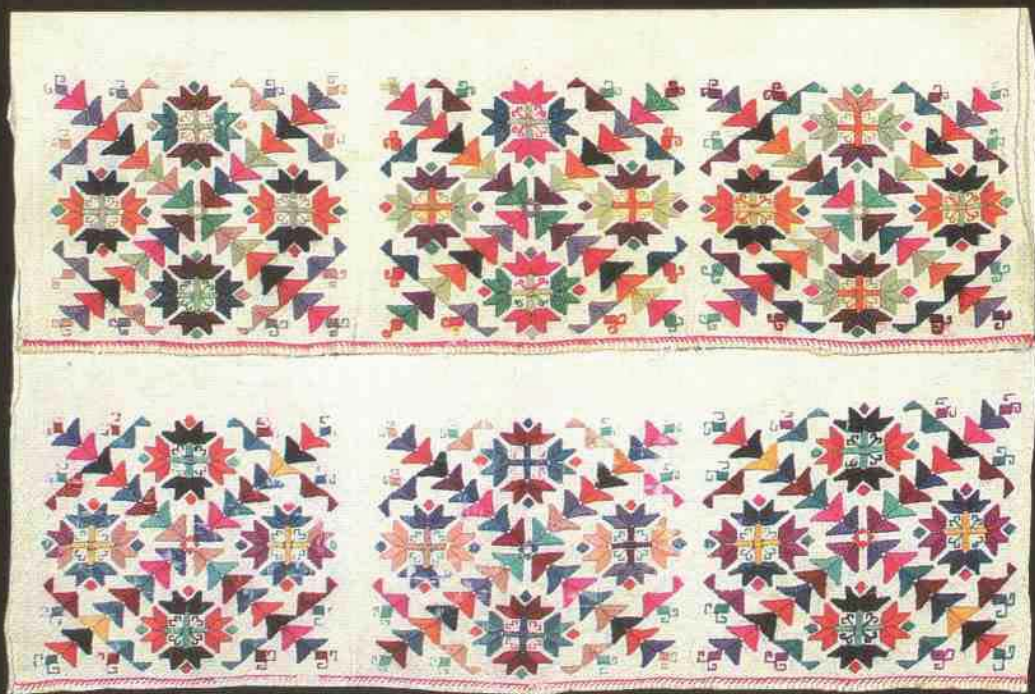
Naframytzia
Middle of 20th c. 48 x 44 cm
Studena, Pischanka raion

204 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 46 x 45 см
Студена Піщанського району

Naframytzia
Middle of 20th c. 46 x 45 cm
Studena, Pischanka raion

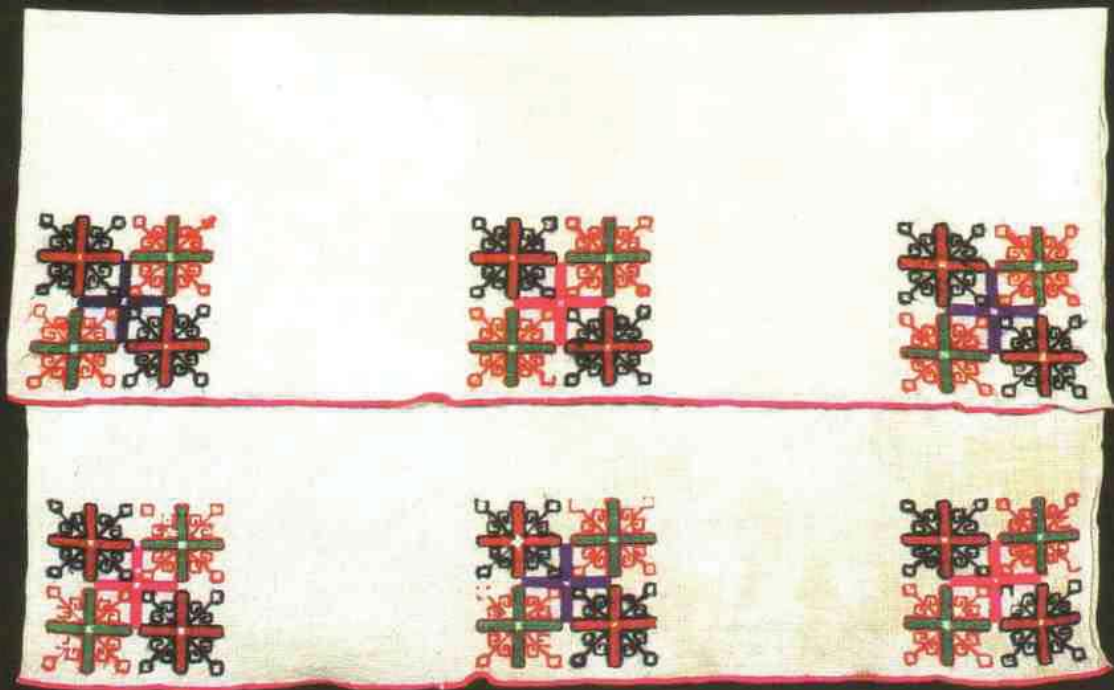

205 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 48 x 46 см
Студена Піщанського району

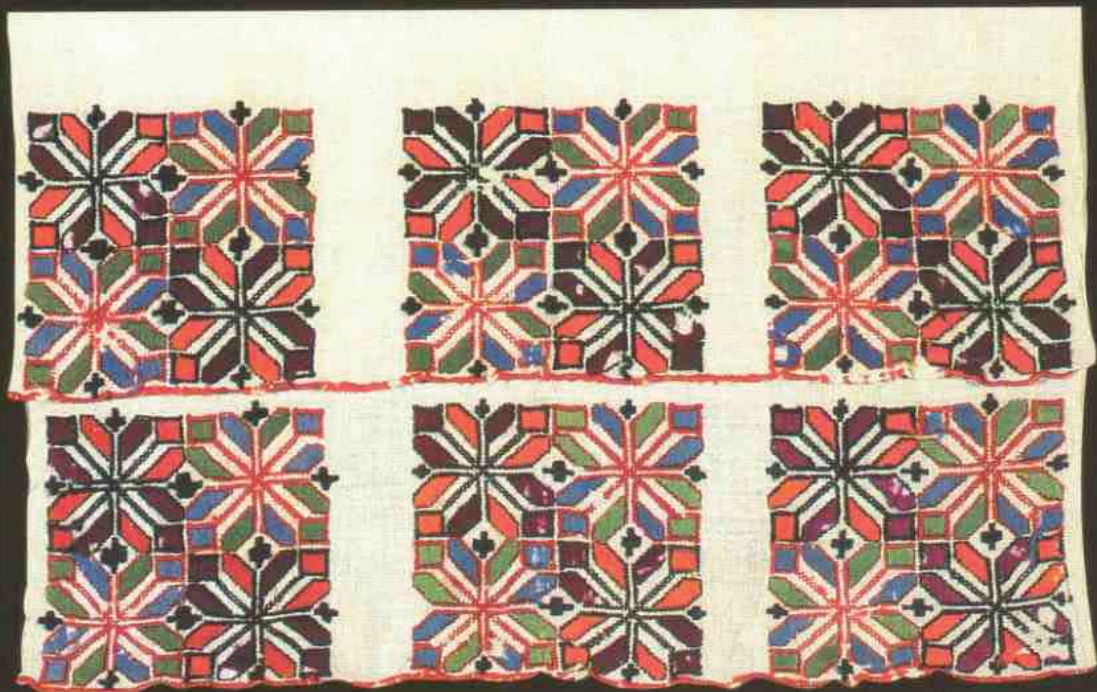
Naframytsia
Middle of 20th c. 48 x 46 cm
Studena, Pischanka raion

206 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 49 x 48 см
Студена Піщанського району

Naframytsia
Middle of 20th c. 49 x 48 cm
Studena, Pischanka raion

207 **Нафрамиця**
 Перша половина ХХ ст. 23 x 48 см
 Вільшанка Крижопільського району
Naframytzia
 First half of 20th c. 23 x 48 cm
 Vilshanka, Kryzhopil raion

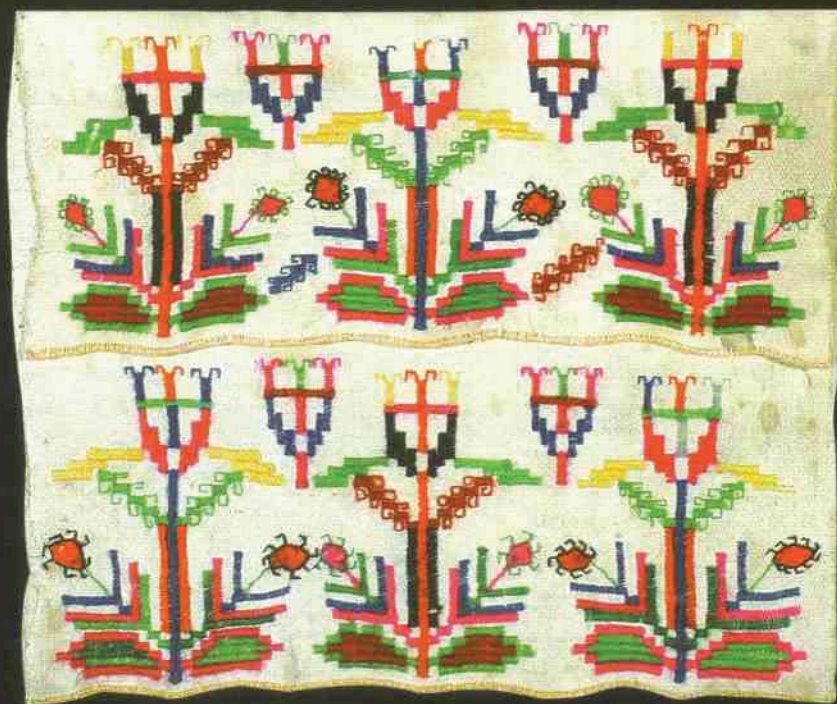

208 **Нафрамиця**
 Середина ХХ ст. 45 x 44 см
 Студена Піщанського району
Naframytzia
 Middle of 20th c. 45 x 44 cm
 Studena, Pischanka raion

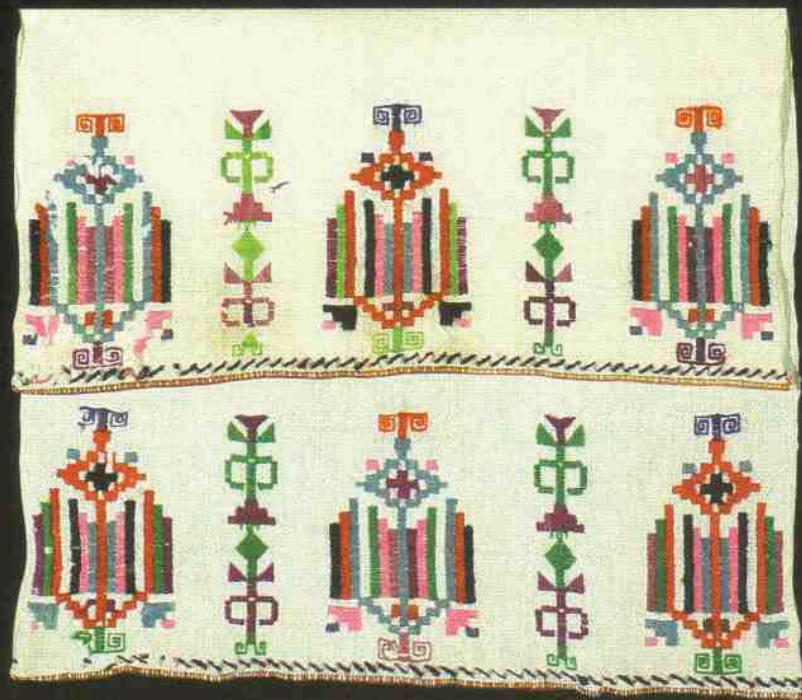
209 **Нафрамиця**
Середина XX ст. 60 x 43 см
Студена Піщанського району

Naframytzia
Middle of 20th c. 60 x 43 cm
Studena, Pischanka raion

210 **Нафрамиця**
Перша половина XX ст. 53 x 41 см
Студена Піщанського району

Naframytzia
First half of 20th c. 53 x 41 cm
Studena, Pischanka raion

211 **Нафрамиця**
 Середина XX ст. 55 x 40 см
 Загнітків Кодимського району
 Одеської області
Naframytzia
 Middle of 20th c. 55 x 40 cm
 Zahnitkiv, Kodyma raion Odesa oblast

212 **Нафрамиця**
 Середина XX ст. 50 x 48 см
 Болган Піщанського району
Naframytzia
 Middle of 20th c. 50 x 48 cm
 Bolhan, Pischanka raion

213 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 64 x 46 см
Студена Піщанського району

Naframytzia
Middle of 20th c. 64 x 46 cm
Studena, Pischanka raion

214 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 50 x 48 см
Студена Піщанського району

Naframytzia
Middle of 20th c. 50 x 48 cm
Studena, Pischanka raion

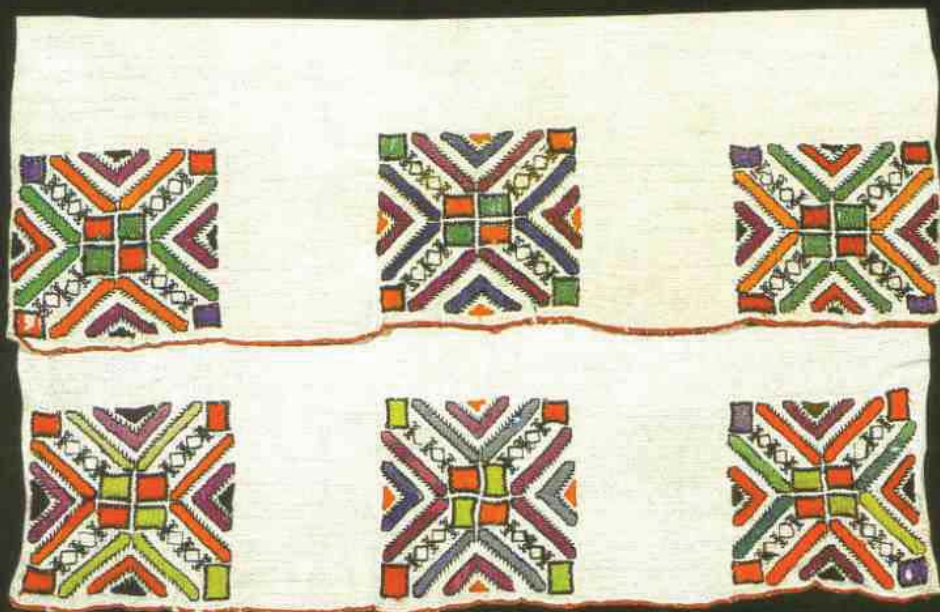

215 **Нафрамиця**
Середина XX ст. 53 x 58 см
Студена Піщанського району

Naframysia
Middle of 20th c. 53 x 58 cm
Studena, Pischanka raion

216 **Нафрамиця**
Середина XX ст. 84 x 54 см
Студена Піщанського району

Naframysia
Middle of 20th c. 84 x 54 cm
Studena, Pischanka raion

217 **Нафрамиця**
 Перша половина ХХ ст. 52 x 49 см
 Студена Піщанського району
Naframytisia
 First half of 20th c. 52 x 49 cm
 Studena, Pischanka raion

218 **Нафрамиця**
 Середина ХХ ст. 58 x 44 см
 Студена Піщанського району
Naframytisia
 Middle of 20th c. 58 x 44 cm
 Studena, Pischanka raion

219 **Нафрамиця**
Перша половина ХХ ст. 43 x 43 см
Дмитрашківка Піщанського району
Naframysia
First half of 20th c. 43 x 43 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion

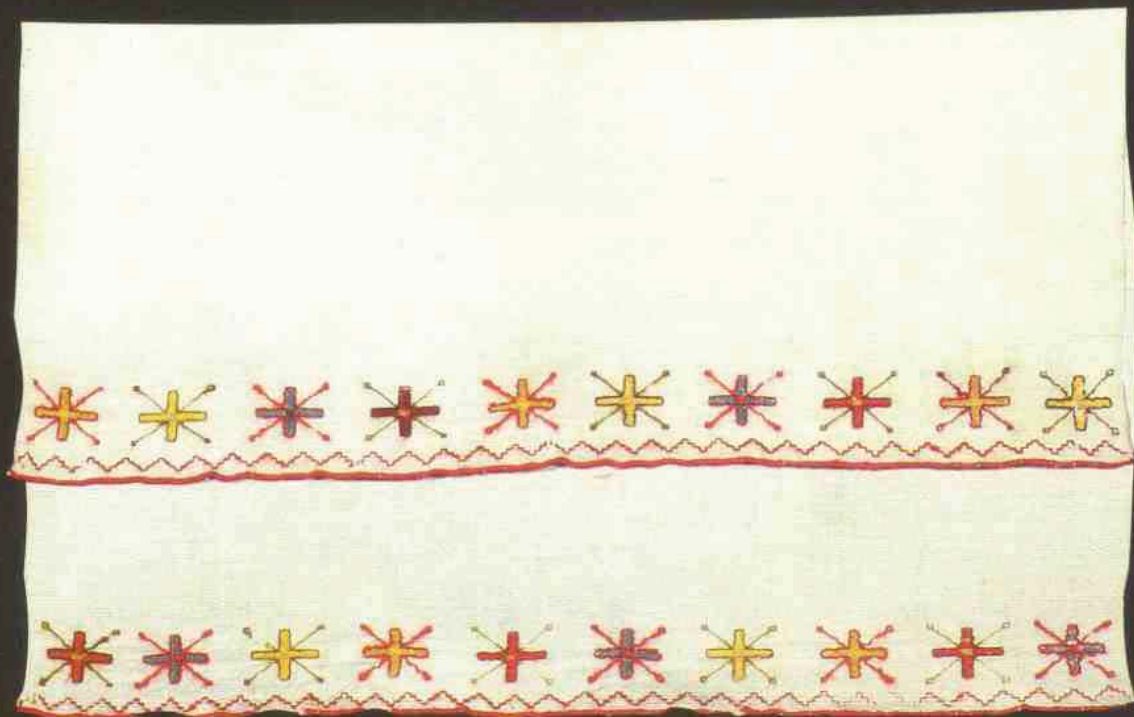

220 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 48 x 42 см
Дмитрашківка Піщанського району

Naframytisia
Middle of 20th c. 48 x 42 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion

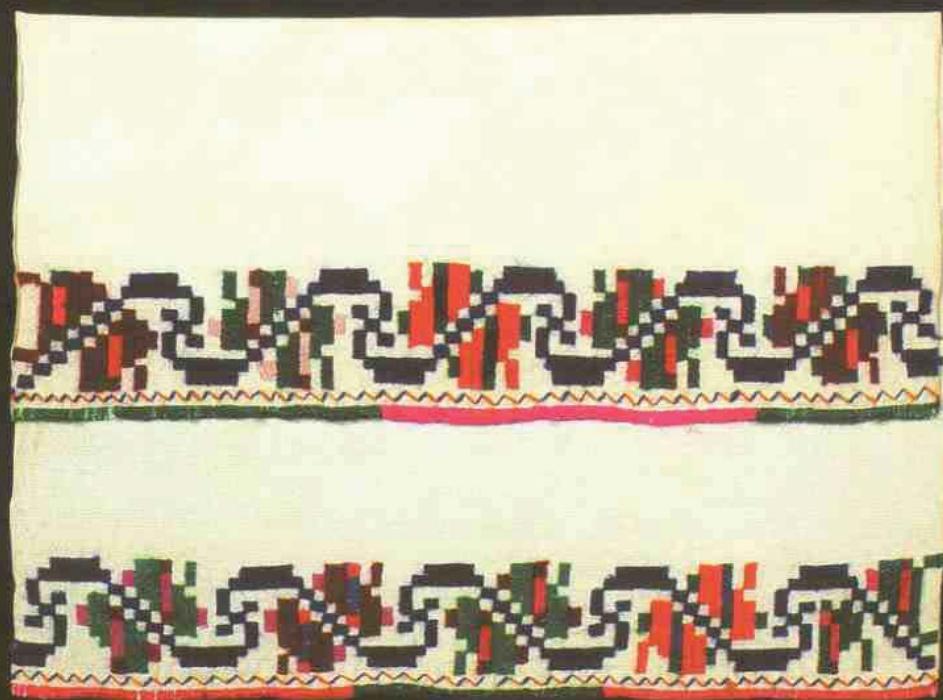
221 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 65 x 45 см
Студена Піщанського району

Naframytisia
Middle of 20th c. 65 x 45 cm
Studena, Pischanka raion

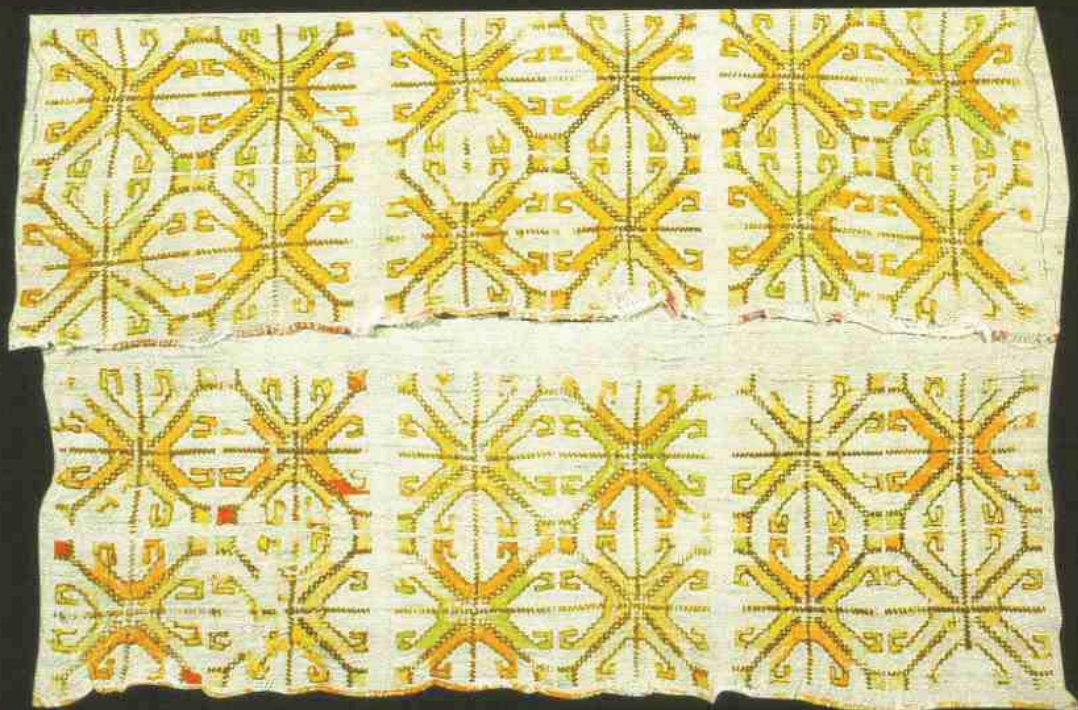
222 **Нафрамиця**
Перша половина XX ст. 48 x 46 см
Дмитрашківка Піщанського району

Naframysia
First half of 20th c. 48 x 46 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion

223 **Нафрамиця**
Середина XX ст. 55 x 48 см
Студена Піщанського району

Naframysia
Middle of 20th c. 55 x 48 cm
Studena, Pischanka raion

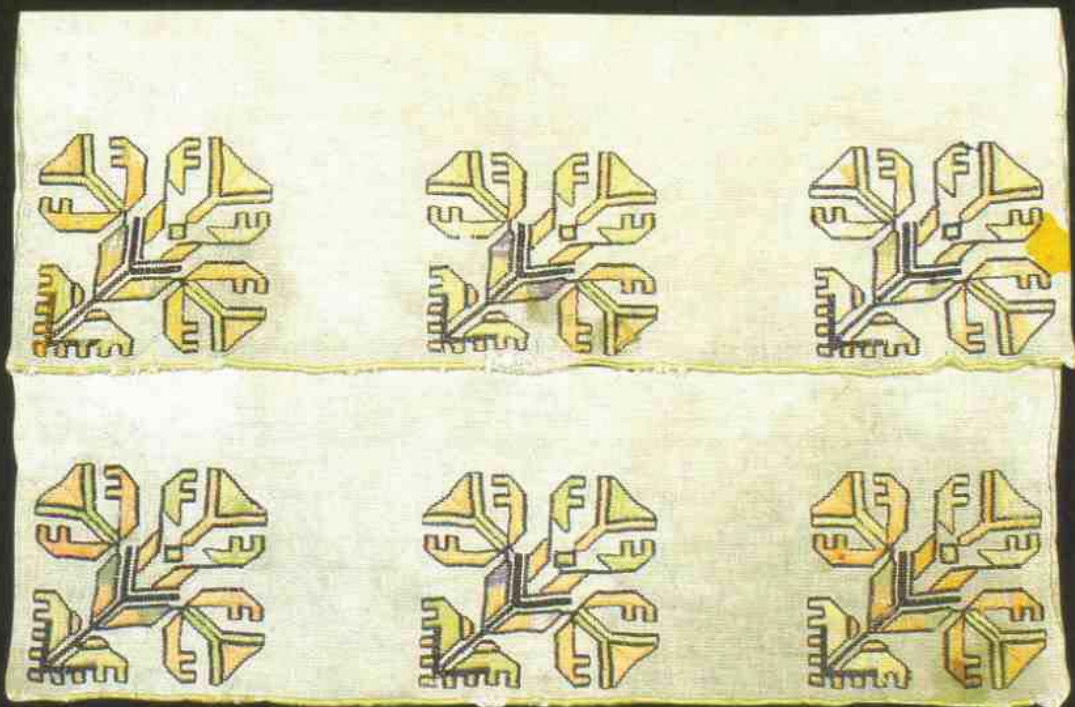

224 **Нафрамиця**
Перша половина XX ст. 45 x 45 см
Дмитрашківка Піщанського району

Naframysia
First half of 20th c. 45 x 45 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion

225 **Нафрамиця**
Перша половина XX ст. 42 x 41 см
Болган Піщанського району

Naframysia
First half of 20th c. 42 x 41 cm
Bolhan, Pischanka raion

226 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 51 x 48 см
Студена Піщанського району

Naframytsia
Middle of 20th c. 51 x 48 cm
Studena, Pischanka raion

227 **Нафрамиця**
Перша половина ХХ ст. 50 x 43 см
Вільшанка Крижопільського району

Naframytsia
First half of 20th c. 50 x 43 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion

228 **Нафрамиця**
Перша половина ХХ ст. 41 x 46 см
Студена Піщанського району

Naframytzia
First half of 20th c. 41 x 46 cm
Studena, Pischanka raion

229 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 56 x 47 см
Студена Піщанського району

Naframytzia
Middle of 20th c. 56 x 47 cm
Studena, Pischanka raion

230 **Нафрамиця**
Перша половина ХХ ст. 43 x 43 см
Дмитрашківка Піщанського району

Naframytzia
First half of 20th c. 43 x 43 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion

231 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 65 x 48 см
Студена Піщанського району

Naframytzia
Middle of 20th c. 65 x 48 cm
Studena, Pischanka raion

232 **Нафрамиця**

Перша половина ХХ ст. 78 x 39 см
Болган Піщанського району

Naframytzia

First half of 20th c. 78 x 39 cm
Bolhan, Pischanka raion

233 **Нафрамиця**
Середина XX ст. 60 x 57 см
Студена Піщанського району

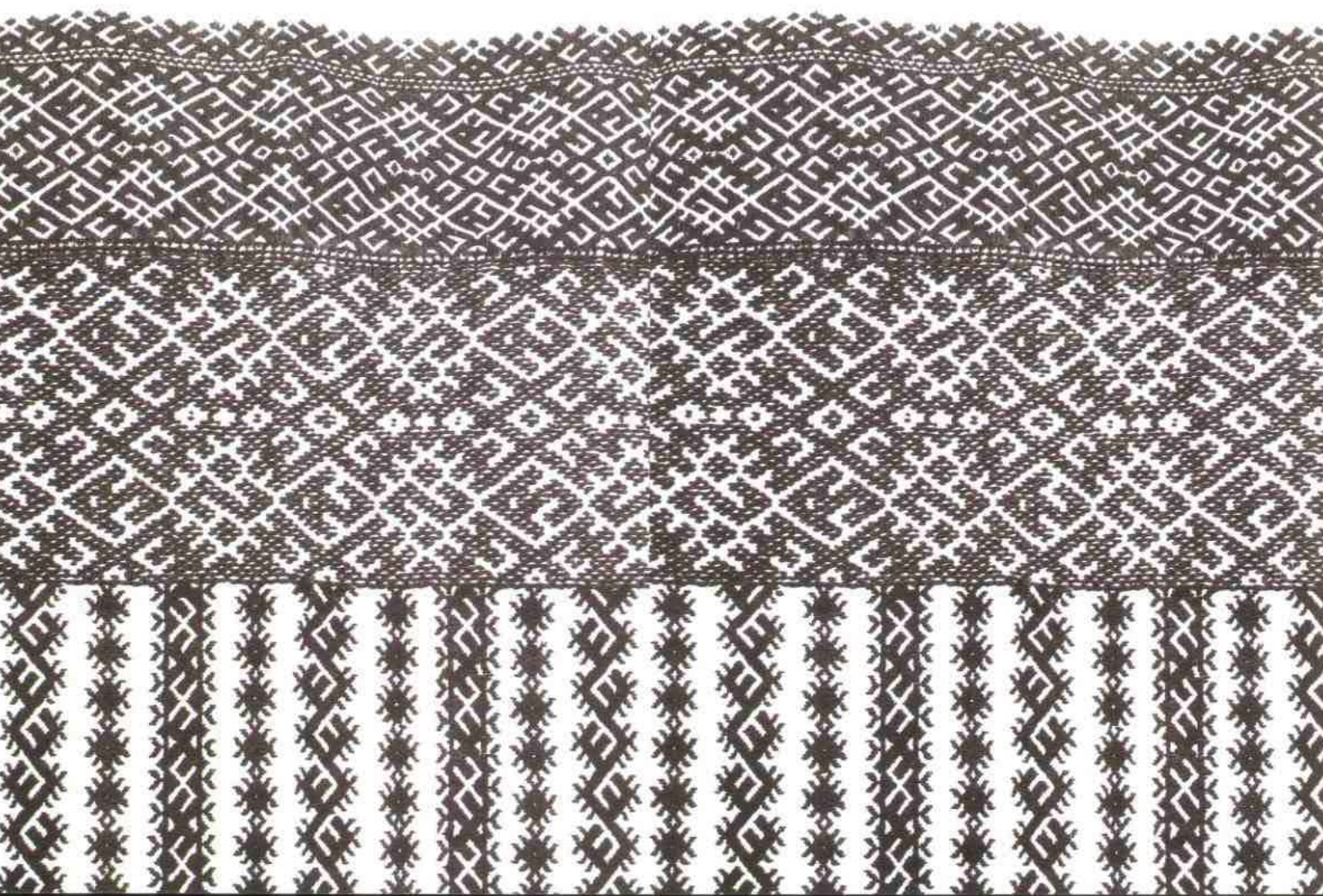
Naframytzia
Middle of 20th c. 60 x 57 cm
Studena, Pischanka raion

СОРОЧКИ

EMBROIDERED SHIRTS

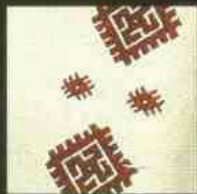
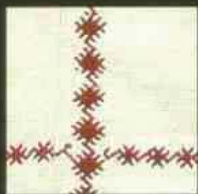
(SOROCHKY)

234 **Сорочка жіноча**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochka (embroidered shirt)
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

235 **Сорочка жіноча**
Перша половина ХХ ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochka
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

236 Сорочка жіноча
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochna
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

237 Сорочка жіноча
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochka
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

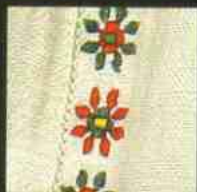
238 Сорочка жіноча
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochka
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

239 Сорочка жіноча
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochka
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

240 **Сорочка жіноча**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochka
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

241 **Сорочка жіноча**
Шарапанівка Крижопільського району, 1930 р.
Автор - Причепій Євдокія Іванівна
(мати Євгена Причепія)

Women's sorochka
Sharapanivka, Kryzhopil raion, 1930
Created by Yevdokiya Prychepiy – Author's mother

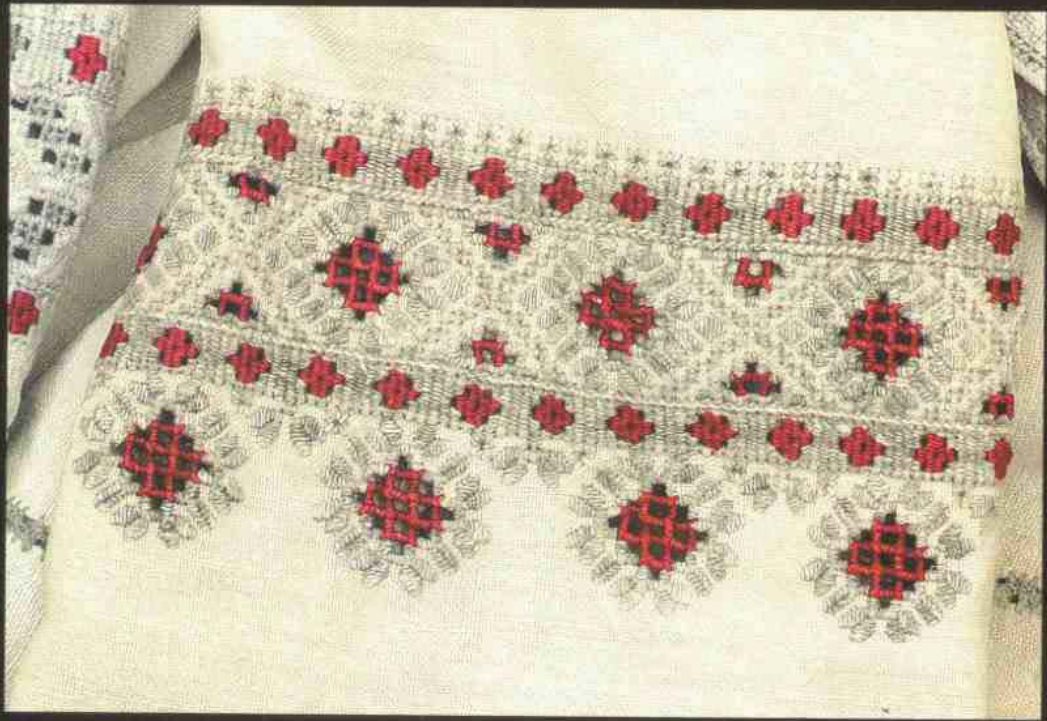
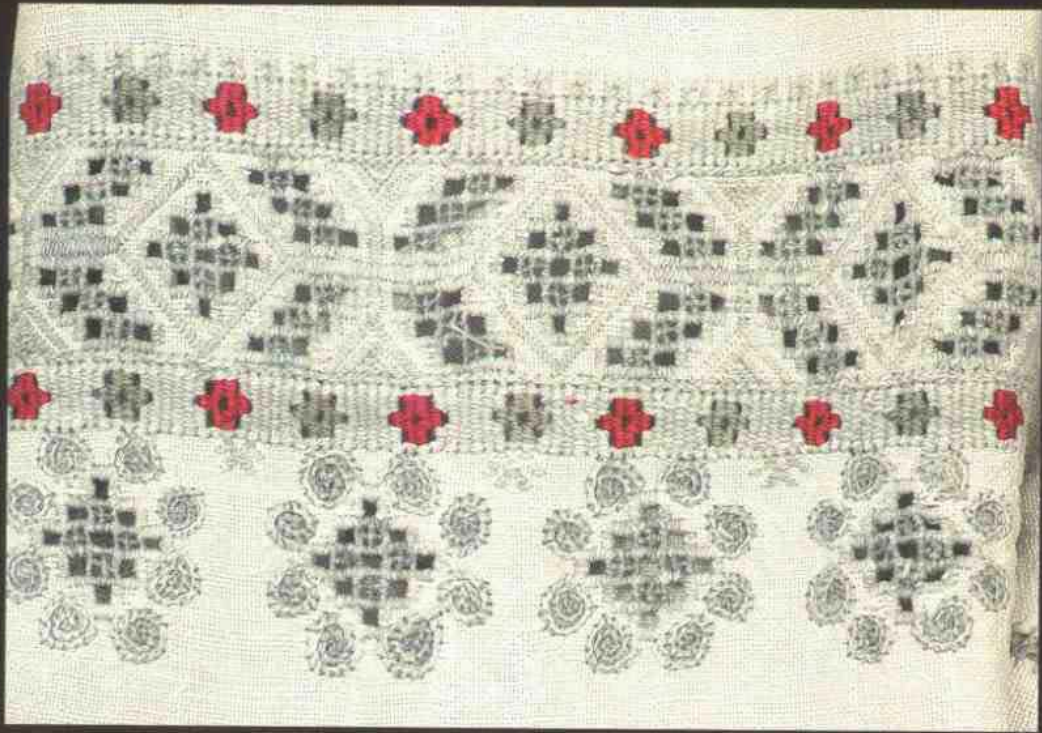
242 Сорочка жіноча, полик
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochka, polyk
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

243 **Сорочка жіноча, полик**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochka, polyk
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

244 **Сорочка жіноча, полик**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochka, polyk
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

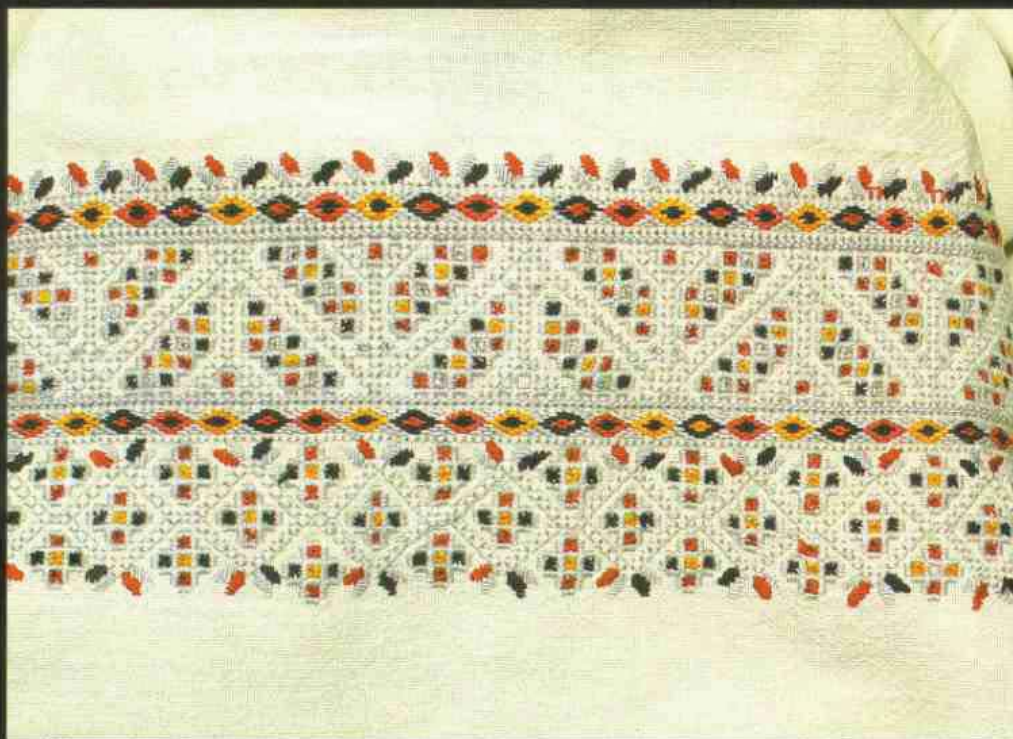
245 **Сорочка жіноча, полик**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochka, polyk
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

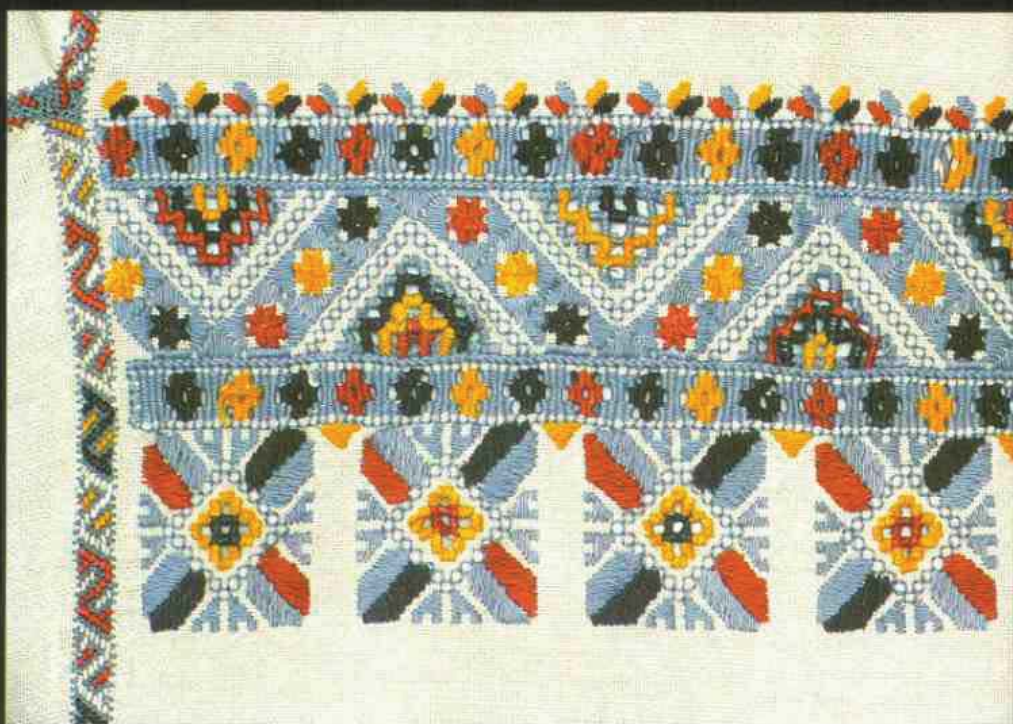

246 Сорочки жіночі, рукави
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

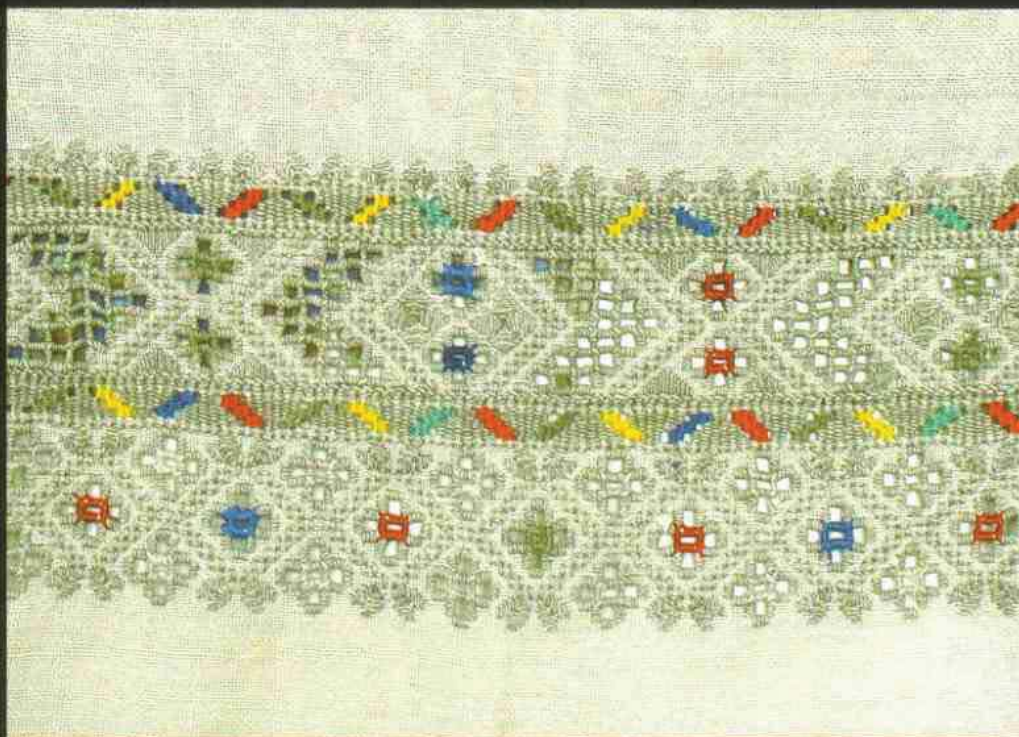
Women's sorochky, sleeves
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

247 Сорочка жіноча, полик
Середина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району
Women's sorochka, polyk
Middle of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

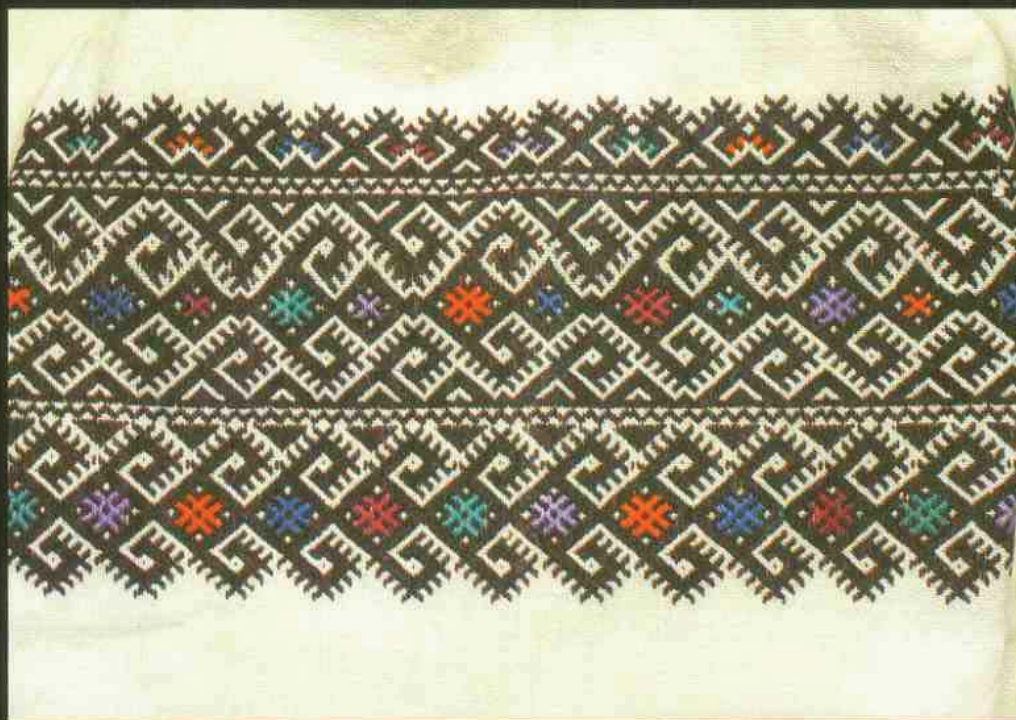

248 Сорочка жіноча, полик
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району
Women's sorochka, polyk
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

249 **Сорочка жіноча, полик**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochka, polyk
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

250 **Сорочка жіноча, полик**
Перша половина XX ст.
Голубече Крижопільського району

Women's sorochka, polyk
First half of 20th c.
Holubeche, Kryzhopil raion

251 **Сорочка жіноча, манжет**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району
Women's sorochka, cuff
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

252 **Сорочка жіноча, полик з рукавом**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району
Women's sorochka, polyk with sleeves
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

253 Сорочка жіноча, полик
Перша половина XX ст.
Голубече Крижопільського району

Women's sorochka, polyk
First half of 20th c.
Holubeche, Kryzhopil raion

254 Сорочка жіноча, полик
Перша половина XX ст.
Шарпанівка Крижопільського району

Women's sorochka, polyk
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

255 **Сорочка жіноча**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochka
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

256 Сорочка жіноча

Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochka

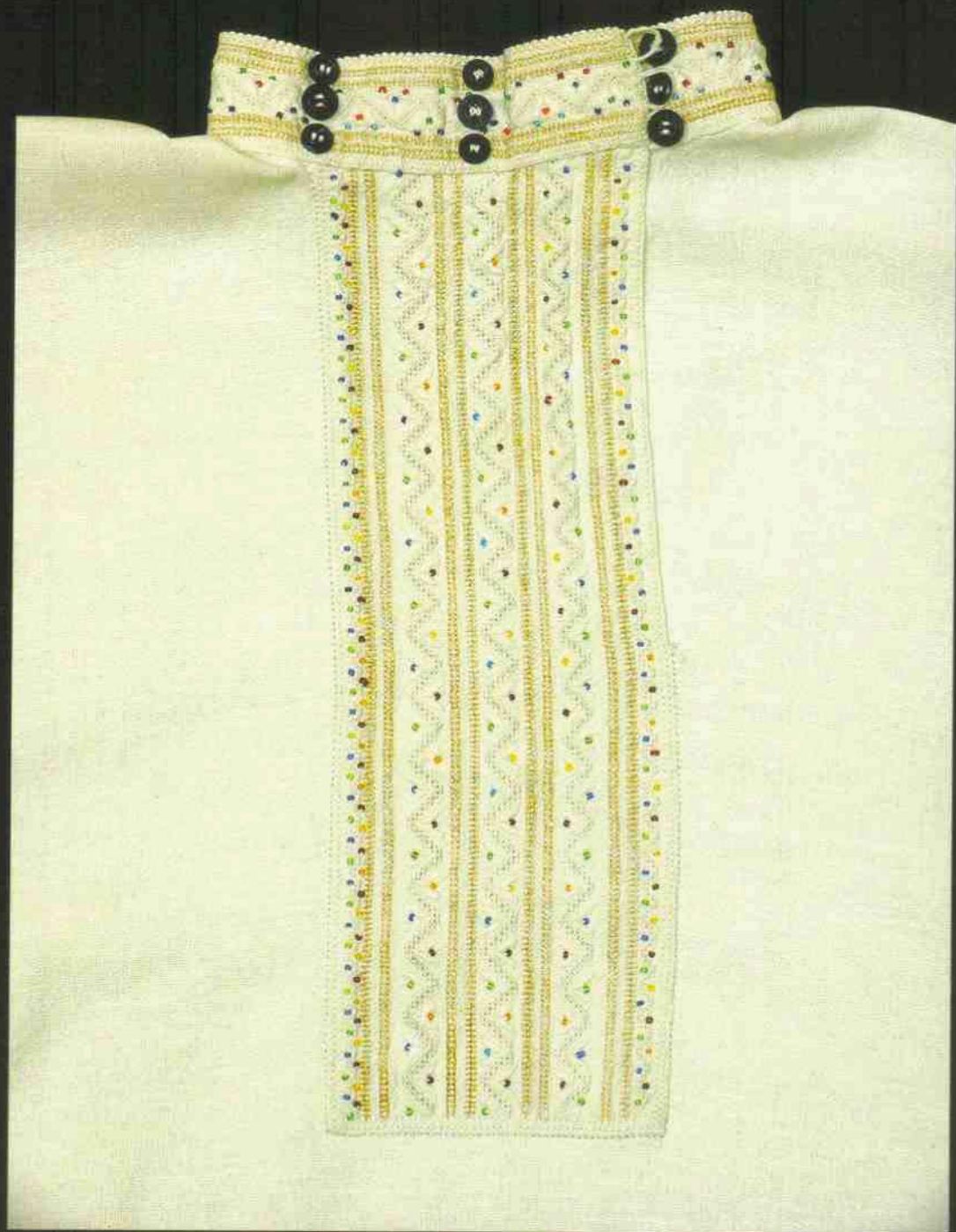
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

257 **Сорочка чоловіча**
Перша половина XX ст.
Дмитрашківка Піщанського району

Men's sorochka
First half of 20th c.
Dmytrashkivka, Pischanka raion

258 **Сорочка чоловіча**
Перша половина XX ст.
Болган Піщанського району

Men's sorochka
First half of 20th c.
Bolhan, Pischanka raion

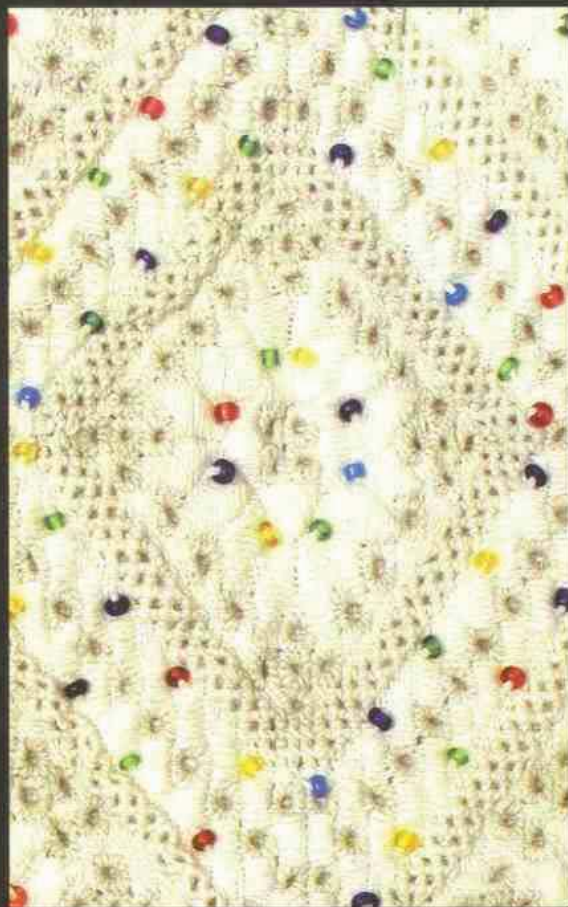
259 **Сорочка чоловіча**
Перша половина XX ст.
Дмитрашківка Піщанського району

Men's sorochka
First half of 20th c.
Dmytrashkivka, Pischanka raion

260 **Сорочка чоловіча**
Перша половина XX ст.
Болган Піщанського району

Men's sorochka
First half of 20th c.
Bolhan, Pischanka raion

261 **Сорочка чоловіча, фрагмент**
Перша половина XX ст.
Болган Піщанського району

Men's sorochka, a fragment
First half of 20th c.
Bolhan, Pischanka raion

262 **Сорочка чоловіча**
Перша половина ХХ ст.
Студена Піщанського району

Men's sorochka
First half of 20th c.
Studena, Pischanka raion

263 **Сорочка чоловіча**
Перша половина XX ст.
Вільшанка Крижопільського району

Men's sorochka
First half of 20th c.
Vilshanka, Kryzhopil raion

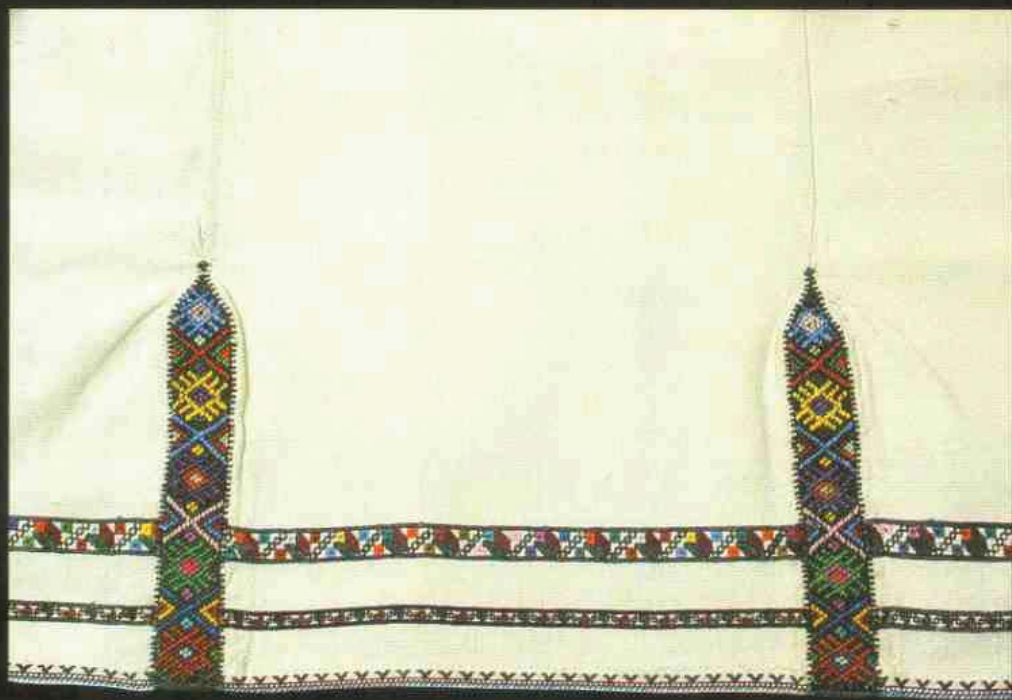
264 **Сорочка чоловіча**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Men's sorochka
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

265 **Сорочка чоловіча**
Перша половина XX ст.
Дмитрашківка Піщанського району

Men's sorochka
First half of 20th c.
Dmytrashkivka, Pischanka raion

266 **Сорочка чоловіча**
Перша половина XX ст.
Вільшанка Крижопільського району

Men's sorochka
First half of 20th c.
Vilshanka, Kryzhopil raion

267 **Сорочка жіноча, вишивка на підточці**
Перша половина XX ст.
Голубече Крижопільського району

Women's sorochka
First half of 20th c.
Holubeche, Kryzhopil raion

268 Сорочка жіноча, вишивка на підточці
Перша половина XX ст.
Голубече Крижопільського району
Women's sorochka
First half of 20th c.
Holubeche, Kryzhopil raion

269 Сорочка жіноча, полік (вгорі),
манжет і підточка (внизу)
Середина XX ст.
Тернівка Крижопільського району
Women's sorochka, polyk, cuff
Middle of 20th c.
Ternivka, Kryzhopil raion

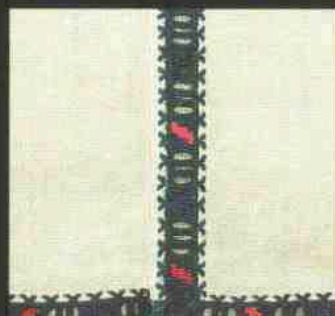
270 Сорочка жіноча
Середина ХХ ст.
Війтівка Бершадського району

Women's sorochka
Middle of 20th c.
Viytivka, Bershad raion

271 **Сорочка жіноча**
Середина XX ст.
Війтівка Бершадського району

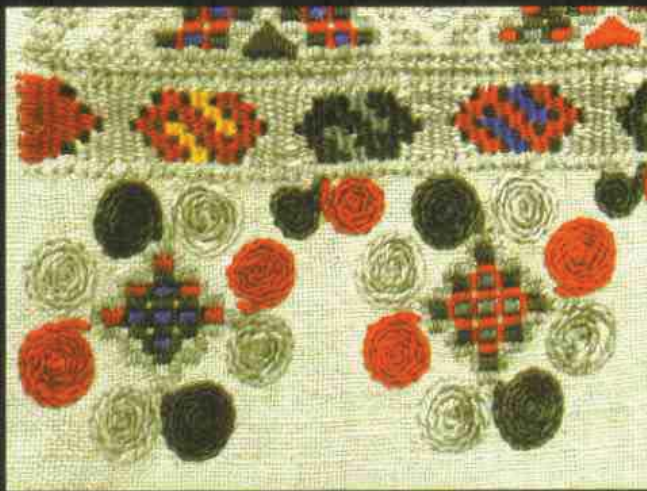
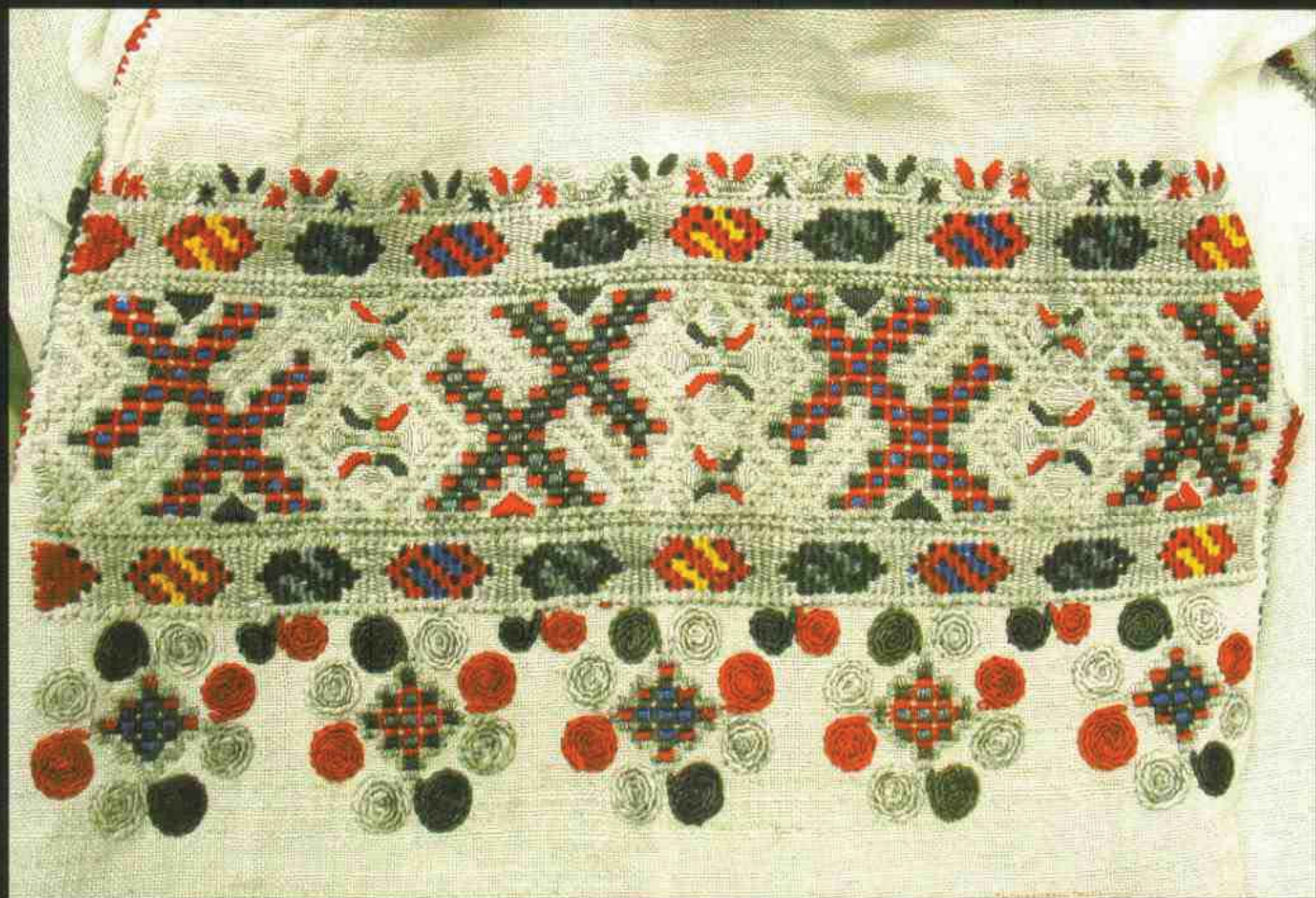
Women's sorochka
Middle of 20th c.
Viytivka, Bershada raion

272 Сорочка жіноча, полик
Перша половина XX ст.
Голубече Крижопільського району

Women's sorochka, polyk
First half of 20th c.
Holubeche, Kryzhopil raion

273 Сорочка жіноча
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochka
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

274 Сорочки жіночі, рукави

Перша половина XX ст.
Крижопільський район

Women's sorochky, sleeves

First half of 20th c.
Kryzhopil raion

275 **Сорочка жіноча**
Перша половина ХХ ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochka
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

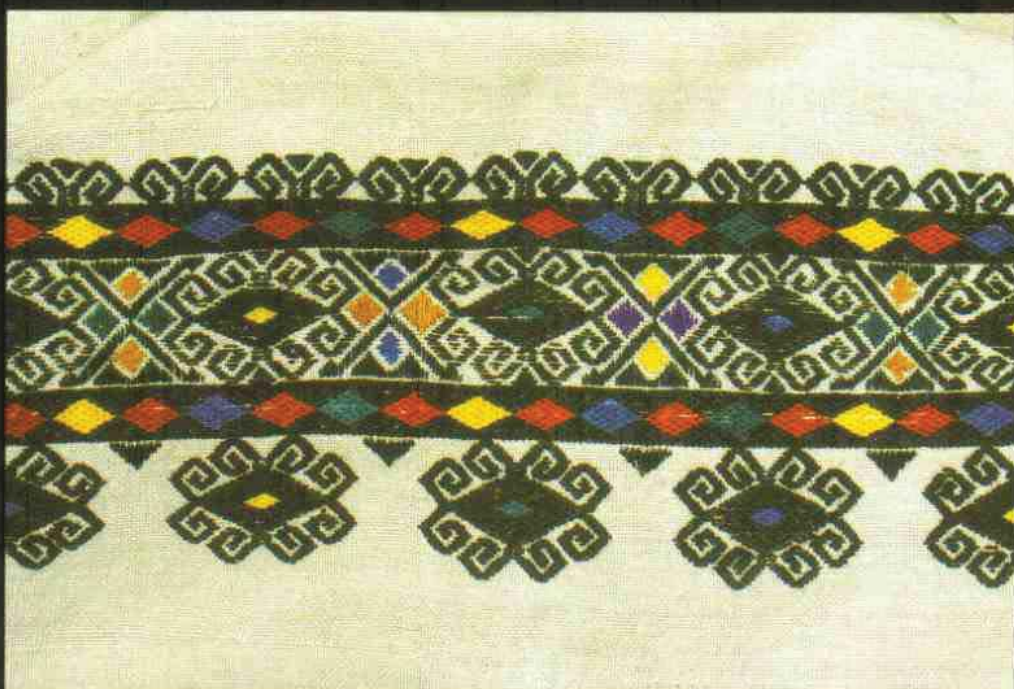

276 Сорочка жіноча, фрагмент
Середина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району
Women's sorochka, a fragment
Middle of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

277 **Сорочка жіноча, полик**
Середина XX ст.
Війтівка Бершадського району

Women's soročka, polyk
Middle of 20th c.
Viytivka, Bershad raion

278 **Сорочка жіноча, полик**
Перша половина XX ст.
Голубече Крижопільського району

Women's soročka, polyk
First half of 20th c.
Holubeche, Kryzhopil raion

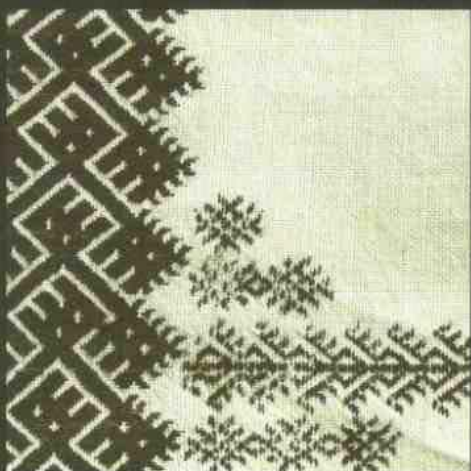
279 **Сорочка жіноча, фрагмент**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochka, a fragment
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

280 **Сорочка жіноча**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка Крижопільського району

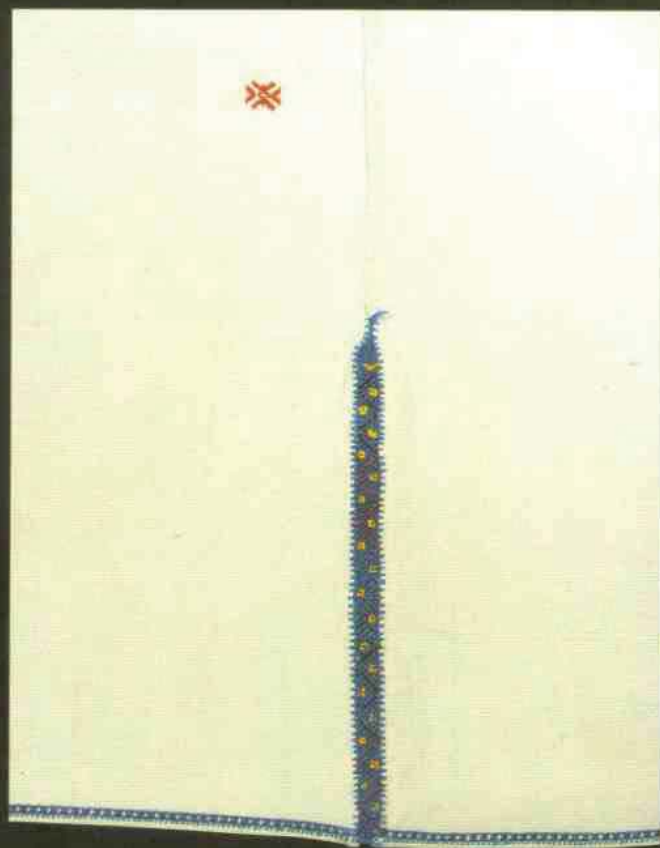
Women's sorochka
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

281 **Сорочка жіноча**
Початок XX ст.
Городківка Крижопільського району

Women's sorochka
First half of 20th c.
Horodkivka, Kryzhopil raion

282 **Сорочка жіноча, фрагмент**
 Середина XX ст.
 Війтівка Бершадського району
Women's sorochka, a fragment
 Middle of 20th c.
 Viytivka, Bershada raion

283 **Сорочка жіноча, фрагмент**
 Середина XX ст.
 Війтівка Бершадського району
Women's sorochka, a fragment
 Middle of 20th c.
 Viytivka, Bershada raion

284 **Сорочка жіноча, полик**
Середина XX ст.
Війтівка Бершадського району

Women's soročka, polyk
Middle of 20th c.
Viytivka, Bershad raion

285 **Сорочка жіноча, полик**
Середина XX ст.
Війтівка Бершадського району

Women's soročka, polyk
Middle of 20th c.
Viytivka, Bershad raion

286 **Сорочка жіноча, комір**
Середина ХХ ст.
Війтівка Бершадського району

Women's sorochka, komir (collar)
Middle of 20th c.
Viytivka, Bershada raion

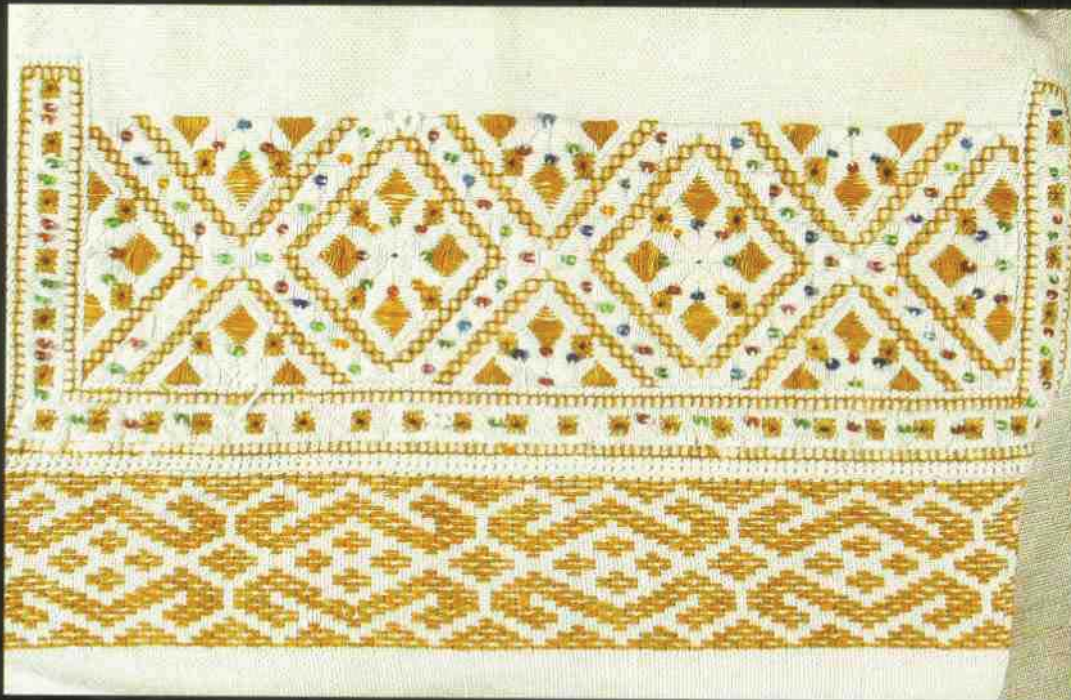
287 **Сорочка жіноча, комір**
Середина ХХ ст.
Війтівка Бершадського району

Women's sorochka, komir
Middle of 20th c.
Viytivka, Bershada raion

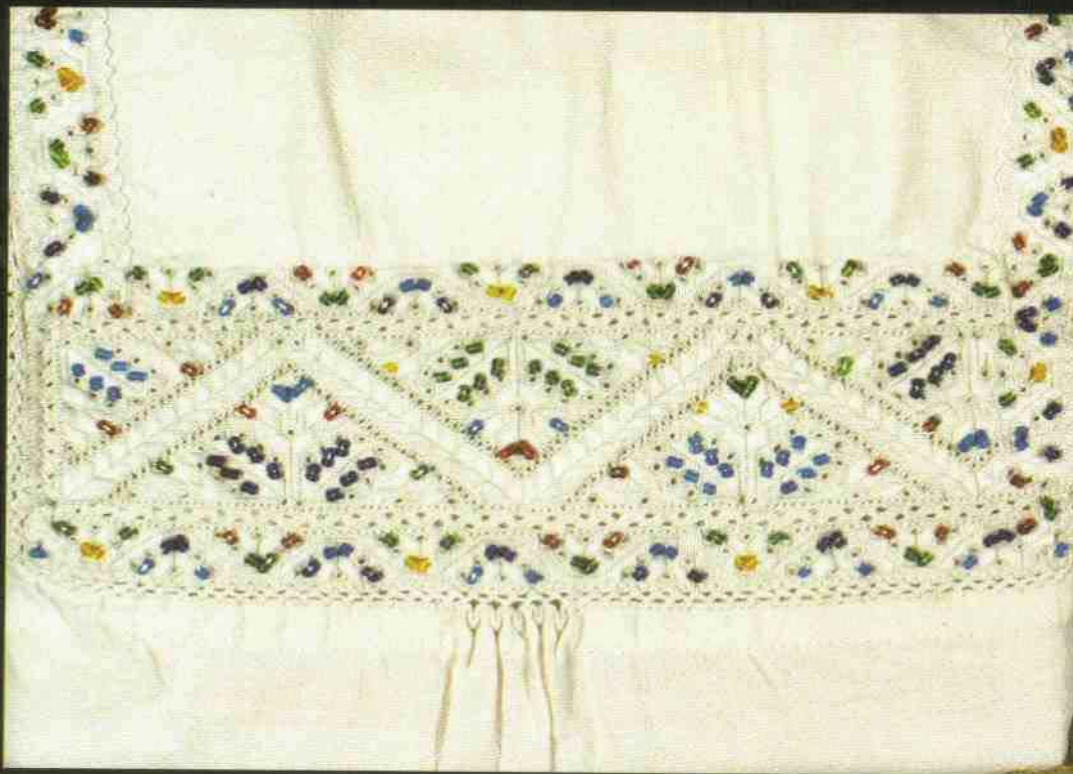

288 **Сорочка жіноча, фрагмент**
Середина ХХ ст.
Дмитрашківка Піщанського району

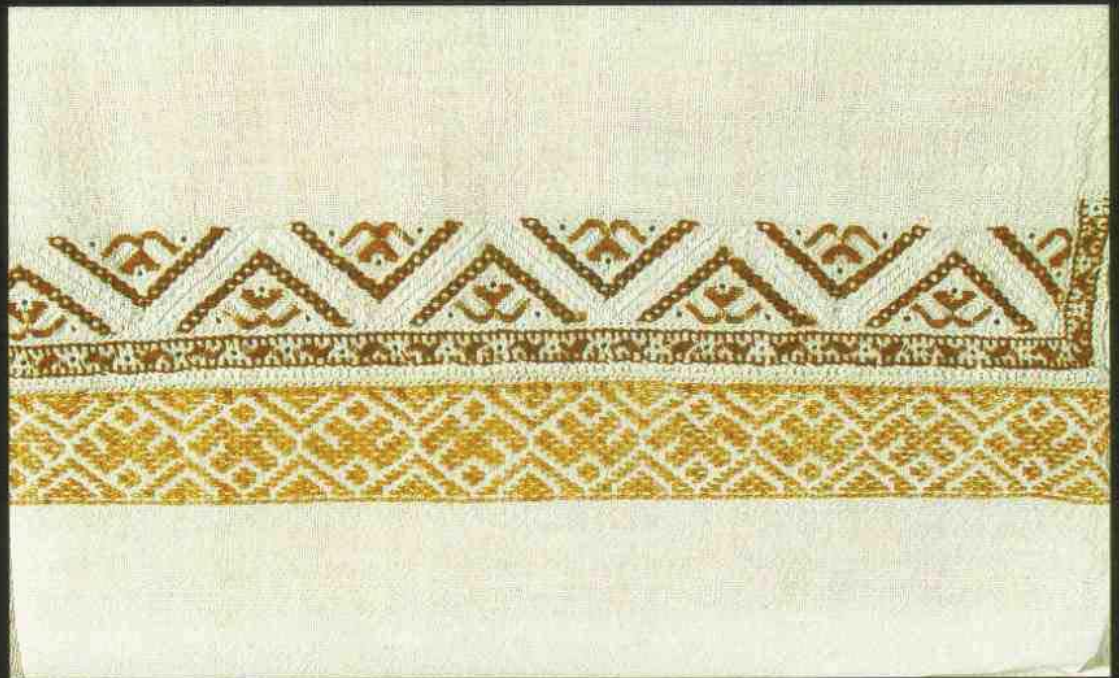
Women's sorochka, a fragment
Middle of 20th c.
Dmytrashkivka, Pischanka raion

289 Сорочка жіноча, полик
Середина XX ст.
Загнітків Кодимського району Одеської обл.
Women's sorochka, polyk
Middle of 20th c.
Zahnitkiv, Kodyma raion, Odessa oblast

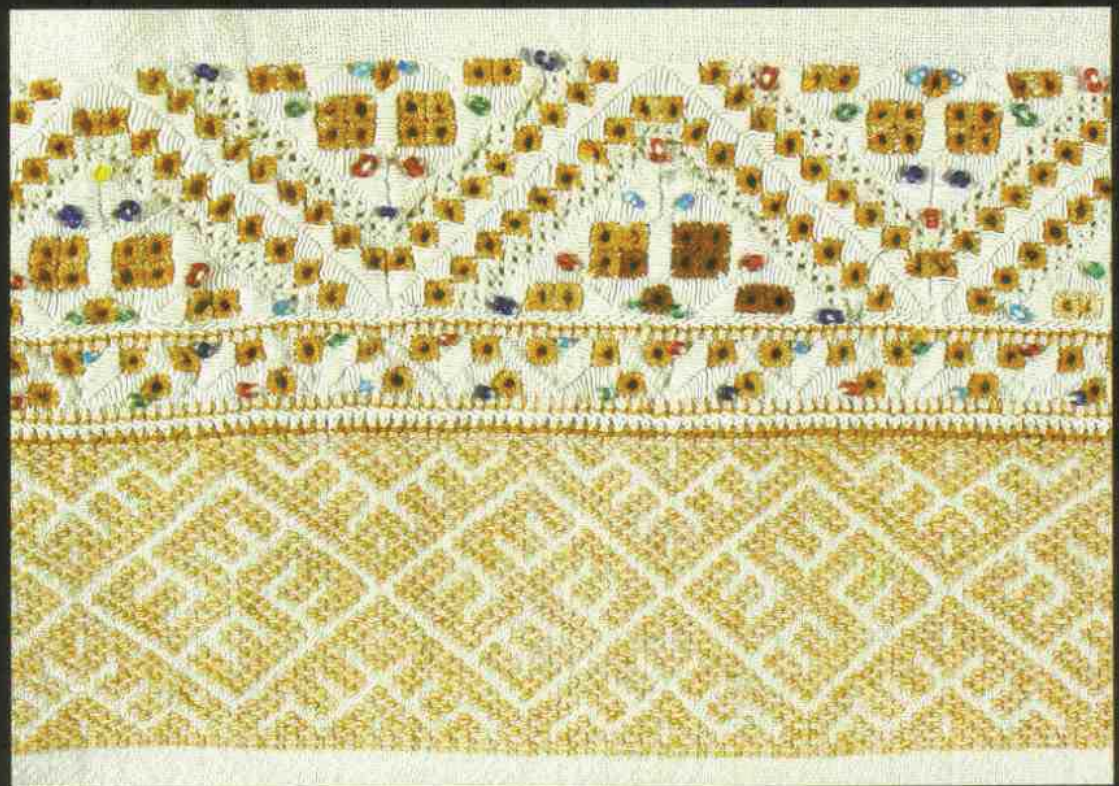

290 Сорочка жіноча, полик
Середина XX ст.
Болган Піщанського району
Women's sorochka, polyk
Middle of 20th c.
Bolhan, Pischanka raion

291 **Сорочка жіноча, полик**
Середина ХХ ст.
Загнітків Кодимського району Одеської обл.

Women's sorochka, polyk
Middle of 20th c.
Zahnitkiv, Kodyma raion, Odesa oblast

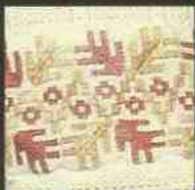
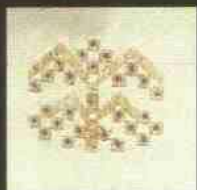
292 **Сорочка жіноча, полик**
Середина ХХ ст.
Загнітків Кодимського району Одеської обл.

Women's sorochka, polyk
Middle of 20th c.
Zahnitkiv, Kodyma raion, Odesa oblast

293 **Сорочка жіноча**
Середина ХХ ст.
Стіна Томашпільського району

Women's sorochka
Middle of 20th c.
Stina, Tomashpil raion

294 **Сорочка жіноча**
Середина ХХ ст.
Загнітків Кодимського району Одеської обл.

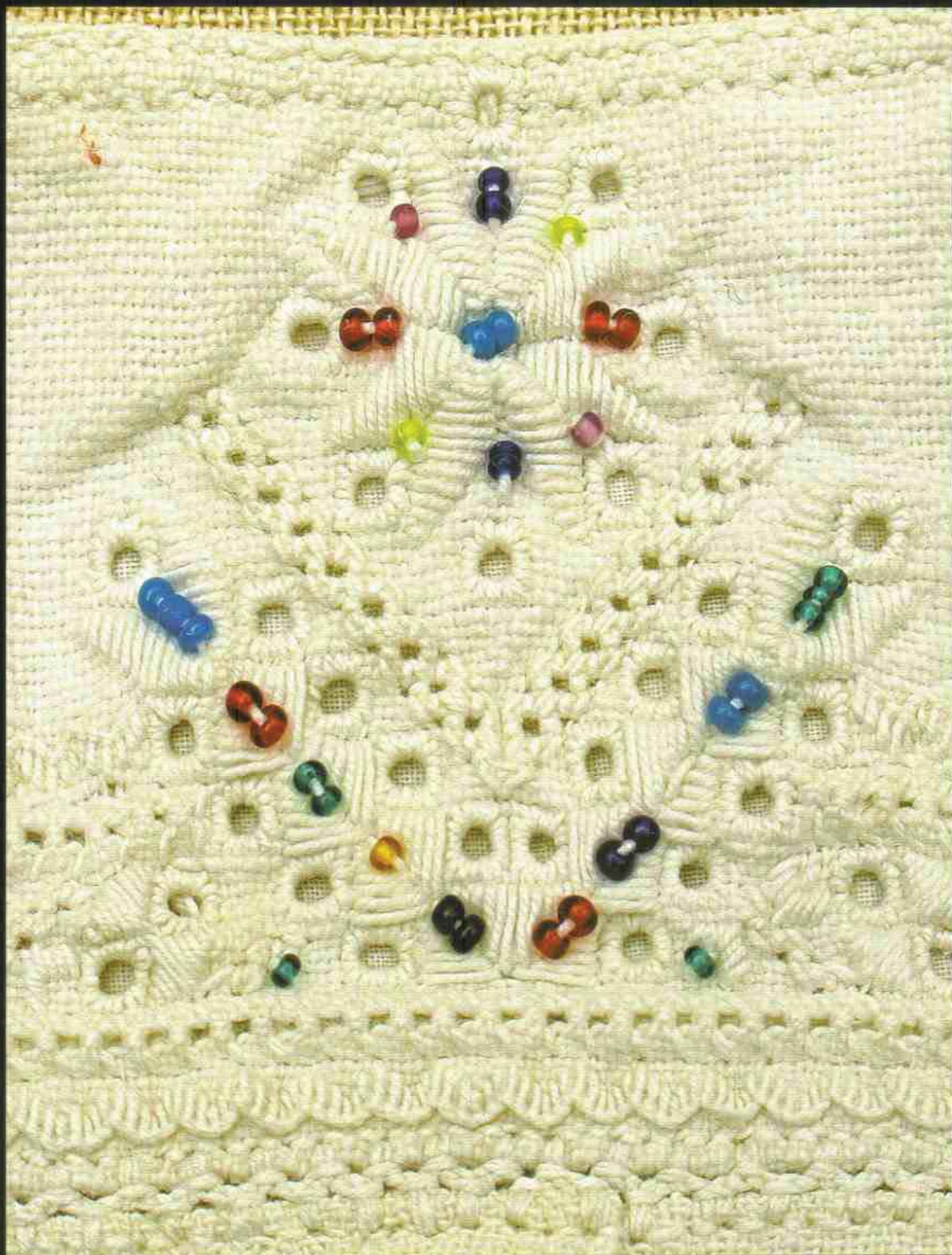
Women's sorochka
Middle of 20th c.
Zahnitkiv, Kodyma raion, Odesa oblast

295 **Сорочка жіноча, полик**
Середина ХХ ст.
Дмитрашківка Піщанського району
Women's sorochka, polyk
Middle of 20th c.
Dmytrashkivka, Pischanka raion

296 **Сорочка жіноча, полик**
Середина ХХ ст.
Стіна Томашпільського району
Women's sorochka, polyk
Middle of 20th c.
Stina, Tomashpil raion

297 Сорочка жіноча, полик
Середина XX ст.
Дмитрашківка Піщанського району

Women's sorochka, polyk
Middle of 20th c.
Dmytrashkivka, Pischanka raion

298 **Сорочка жіноча, полик**
Середина XX ст.
Болган Піщанського району

Women's sorochka, polyk
Middle of 20th c.
Bolhan, Pischanka raion

299 **Сорочка жіноча, полик**
Середина XX ст.
Дмитрашківка Піщанського району

Women's sorochka, polyk
Middle of 20th c.
Dmytrashkivka, Pischanka raion

300 **Сорочка чоловіча**
Початок XX ст.
Морозівка Хмельницького району

Men's sorochka
First half of 20th c.
Morozivka, Khmilnytskyi raion

301 **Сорочка жіноча**
Середина ХХ ст.
Студена Піщанського району

Women's sorochka
Middle of 20th c.
Studena, Pischanka raion

302 Сорочка жіноча
Перша половина XX ст.
Могилів-Подільський район

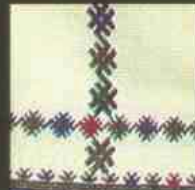
Women's sorochka
First half of 20th c.
Mohyliv-Podilskyi raion

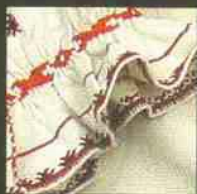
303 **Сорочка жіноча**
Перша половина XX ст.
Шарпанівка Крижопільського району

Women's sorochka
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

304 **Сорочка жіноча**
Перша половина ХХ ст.
Шарапанівка Крижопільського району

Women's sorochka
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion

305 **Сорочка жіноча**
Перша половина XX ст.
Стіна Томашпільського району

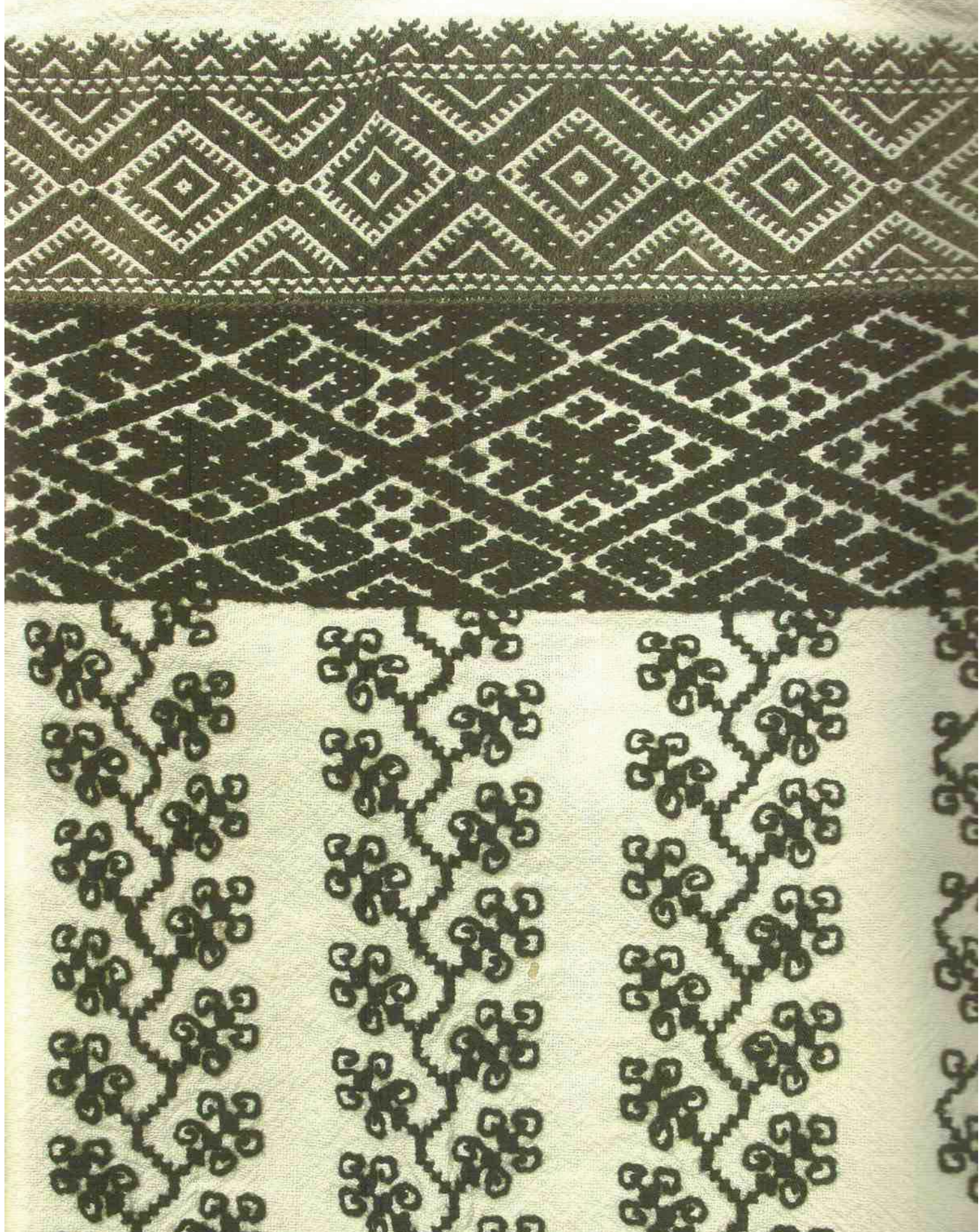
Women's sorochka
First half of 20th c.
Stina, Tomashpil raion

306 **Сорочки жіночі**
Перша половина XX ст.
Стіна Томашпільського району

Women's sorochky
First half of 20th c.
Stina, Tomashpil raion

307 **Кибалка вишита**
Початок XX ст.
Куниче Крижопільського району

Kybalka (women's ritual cap)
First half of 20th c.
Kunychе, Kryzhopil raion

ПЕРЕЛІК ІЛЮСТРАЦІЙ
LIST OF ILLUSTRATIONS

Рушники вишиті як правило на домотканому (іноді з бамбаковим пітканням) полотні вовняними нитками технікою лиштва і штапівка. В подальшому при описі рушників зазначаються тільки відхилення від цього правила. Наведено місце походження рушника – село і район. Оскільки область переважно Вінницька, то вказуються лише інші варіанти.

Rushnyky were typically embroidered on homespun cloth (sometimes woven from manufactured cotton threads) using wool threads and utilizing the needlework techniques of satin stitch and backstitch. The names of the villages and raions from which the various rushnyky originate are listed; however, since almost all of the rushnyky are from the Vinnytsia oblast', only oblasts other than the Vinnytsia oblast are noted.

1	Рушник Перша половина XX ст. 210x32 см Студена Піщанського району Вінницької обл.	Rushnyk (ritual cloth) First half of 20th c. 210x32 cm Studena, Pischanka raion, Vinnytsia oblast	14	Рушник Середина XX ст. 182x31 см Студена Піщанського району	Rushnyk Middle of 20th c. 182x31 cm Studena, Pischanka raion
2	Рушник Перша половина XX ст. 176x30 см Студена Піщанського району	Rushnyk First half of 20th c. 176x30 cm Studena, Pischanka raion	15	Рушник Перша половина XX ст. 222x30 см Східне Поділля	Rushnyk First half of 20th c. 222x30 cm Studena, Pischanka raion
3	Рушник Перша половина XX ст. 202x32 см Студена Піщанського району	Rushnyk First half of 20th c. 202x32 cm Studena, Pischanka raion	16	Рушник Середина XX ст. 186x32 см Студена Піщанського району	Rushnyk Middle of 20th c. 186x32 cm Studena, Pischanka raion
4	Рушник Перша половина XX ст. 216x28 см Студена Піщанського району	Rushnyk First half of 20th c. 216 x 28 cm Studena, Pischanka raion	17	Рушник Перша половина XX ст. 180x30 см Студена Піщанського району	Rushnyk First half of 20th c. 180x30 cm Studena, Pischanka raion
5	Рушник Середина XX ст. 180x33 см Студена Піщанського району	Rushnyk Middle of 20th c. 180x33 cm Studena, Pischanka raion	18	Рушник Перша половина XX ст. 184x28 см Стіна Томашпільського району	Rushnyk First half of 20th c. 184x28 cm Stina, Tomashpil raion
6	Рушник Середина XX ст. 210x33 см Студена Піщанського району	Rushnyk Middle of 20th c. 210 x 33 cm Studena, Pischanka raion	19	Рушник Кінець XIX - поч. XX ст. 172x26 см Студена Піщанського району	Rushnyk Late 19th - First half of 20th c. 172x26 cm Studena, Pischanka raion
7	Рушник Середина XX ст. 160x34 см Студена Піщанського району	Rushnyk Middle of 20th c. 160 x 34 cm Studena, Pischanka raion	20	Рушник Середина XX ст. 172x33 см Студена Піщанського району	Rushnyk Middle of 20th c. 172x33 cm Studena, Pischanka raion
8	Рушник (деталь) Перша половина XX ст. 528x29 см. Студена Піщанського району	Rushnyk First half of 20th c. 528 x 29 cm Studena, Pischanka raion	21	Рушник Середина XX ст. 176x38 см Студена Піщанського району	Rushnyk Middle of 20th c. 176x38 cm Studena, Pischanka raion
9	Рушник (деталь) Перша половина XX ст. 528x29 см. Студена Піщанського району	Rushnyk First half of 20th c. 528 x 29 cm Studena, Pischanka raion	22	Рушник Середина XX ст. 157x33 см Студена Піщанського району	Rushnyk Middle of 20th c. 157x33 cm Studena, Pischanka raion
10	Рушник Перша половина XX ст. – середина XX ст. 152x34 см Студена Піщанського району	Rushnyk First half - Middle of 20th c. 152x34 cm Studena, Pischanka raion	23	Рушник Середина XX ст. 162x32 см Стіна Томашпільського району	Rushnyk Middle of 20th c. 162x32 cm Stina, Tomashpil raion
11	Рушник Середина XX ст. 165x33 см Студена Піщанського району	Rushnyk Middle of 20th c. 165x33 cm Studena, Pischanka raion	24	Рушник Середина XX ст. 152x28,5 см Стіна Томашпільського району	Rushnyk Middle of 20th c. 152x28,5 cm Stina, Tomashpil raion
12	Рушник Середина XX ст. 172x35 см Студена Піщанського району	Rushnyk Middle of 20th c. 172x35 cm Studena, Pischanka raion	25	Рушник Перша половина XX ст. 184x35 см Вільшанка Крижопільського району	Rushnyk First half of 20th c. 184x35 cm Vilshanka, Kryzhopil raion
13	Рушник Перша половина XX ст. 160x32 см Студена Піщанського району	Rushnyk First half of 20th c. 160x32 cm Studena, Pischanka raion	26	Рушник Перша половина XX ст. 200x30 см Студена Піщанського району	Rushnyk First half of 20th c. 200x30 cm Studena, Pischanka raion
			27	Рушник Середина XX ст. 164x34 см Студена Піщанського району	Rushnyk Middle of 20th c. 164x34 cm Studena, Pischanka raion
			28	Рушник Середина XX ст. 186x35 см Студена Піщанського району	Rushnyk Middle of 20th c. 186x35 cm Studena, Pischanka raion
			29	Рушник Середина XX ст. 165x31,5 см Студена Піщанського району	Rushnyk Middle of 20th c. 165x31,5 cm Studena, Pischanka raion
			30	Рушник Середина XX ст. 210x31 см Студена Піщанського району	Rushnyk Middle of 20th c. 210x31 cm Studena, Pischanka raion
			31	Рушник Середина XX ст. 178x30 см Студена Піщанського району	Rushnyk Middle of 20th c. 178x30 cm Studena, Pischanka raion
			32	Рушник Середина XX ст. 200x29 см Студена Піщанського району	Rushnyk Middle of 20th c. 200x29 cm Studena, Pischanka raion
			33	Рушник Кінець XIX ст. 174x30 см Клембівка Ямпільського району	Rushnyk Late of 19th c. 174 x 30 cm Klembivka, Yampil raion

- 34 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 216х32 см
Студена Піщанського району
- 35 **Рушник**
Середина ХХ ст. 190х29 см
Студена Піщанського району
- 36 **Рушник**
Середина ХХ ст. 210х30 см
Студена Піщанського району
- 37 **Рушник**
Середина ХХ ст. 176х31 см
Студена Піщанського району
- 38 **Рушник**
Середина ХХ ст. 226х29 см
Студена Піщанського району
- 39 **Рушник**
Середина ХХ ст. 196х31 см
Студена Піщанського району
- 40 **Рушник**
Середина ХХ ст. 180х33 см
Студена Піщанського району
- 41 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 194х33 см
Студена Піщанського району
- 42 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 200х33 см
Студена Піщанського району
- 43 **Рушник**
Середина ХХ ст. 230х32 см
Студена Піщанського району
- 44 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 200х31 см
Студена Піщанського району
- 45 **Рушник**
Середина ХХ ст. 196х28 см
Студена Піщанського району
- 46 **Рушник**
Середина ХХ ст. 240х33 см
Студена Піщанського району
- 47 **Рушник**
Середина ХХ ст. 206х30,5 см
Студена Піщанського району
- 48 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 256х30,5 см
Студена Піщанського району
- 49 **Рушник**
Середина ХХ ст. 160х32 см
Студена Піщанського району
- 50 **Рушник**
Середина ХХ ст. 164х29 см
Студена Піщанського району
- 51 **Рушник**
Середина ХХ ст. 180х25 см
Студена Піщанського району
- 52 **Рушник**
Середина ХХ ст. 196х32 см
Студена Піщанського району
- 53 **Рушник**
Середина ХХ ст. 200х29 см
Студена Піщанського району
- Rushnyk**
First half of 20th c. 216x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 190x29 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 210x30 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 176x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 226x29 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 196x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 180x33 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 194x33 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 200x33 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 230x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 200x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 196x28 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 240x33 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 206x30,5 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 256x30,5 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 160x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 164x29 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 180x25 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 196x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 200x29 cm
Studena, Pischanka raion
- 54 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 192х33 см
Студена Піщанського району
- 55 **Рушник**
Кінець ХІХ ст. 160х31 см
Могилів-Подільський район
- 56 **Рушник**
Середина ХХ ст. 182х30 см
Болган Піщанського району
- 57 **Намітка**
Перша половина ХХ ст. 142х44 см
Піщанський район
- 58 **Рушник**
Середина ХХ ст. 170х33 см
Піщанський район
- 59 **Рушник**
Середина ХХ ст. 200х31 см
Студена Піщанського району
- 60 **Рушник**
Середина ХХ ст. 140х29 см
Студена Піщанського району
- 61 **Рушник**
Середина ХХ ст. 222х31 см
Студена Піщанського району
- 62 **Рушник**
Середина ХХ ст. 244х31 см
Студена Піщанського району
- 63 **Рушник**
Середина ХХ ст. 212х33 см
Студена Піщанського району
- 64 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 160х32 см
Дмитрашківка Піщанського району
- 65 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 210х33 см
Студена Піщанського району
- 66 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 200х32 см
Студена Піщанського району
- 67 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 165х32 см
Студена Піщанського району
- 68 **Рушник**
Середина ХХ ст. 194х34 см
Студена Піщанського району
- 69 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 210х31 см
Студена Піщанського району
- 70 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 214х31 см
Студена Піщанського району
- 71 **Рушник**
Середина ХХ ст. 240х31 см
Студена Піщанського району
- 72 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 215х31 см
Вільшанка Крижопільського району
- 73 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 190х36 см
Вільшанка Крижопільського району
- Rushnyk**
First half of 20th c. 192x33 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Late of 19th c. 160 x 31 cm
Mohyliv-Podilsky raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 182x30 cm
Bolhan, Pischanka raion
- Namitka**
First half of 20th c. 142x44 cm
Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 170x33 cm
Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 200x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 140x29 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 222x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 244x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 212x33 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 160x32 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 210x33 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 200x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 165x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 194x34 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 210x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 214x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 240x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 215x31 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 190x36 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion

- 74 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 200x35 см
Вільшанка Крижопільського району
- 75 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 180x35 см
Вільшанка Крижопільського району
- 76 **Рушник**
Середина ХХ ст. 150x32 см
Стіна Томашпільського району
- 77 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 184x33 см
Дмитрашківка Піщанського району
- 78 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 194x34 см
Студена Піщанського району
- 79 **Рушник**
Середина ХХ ст. 192x32 см
Студена Піщанського району
- 80 **Рушник**
Середина ХХ ст. 184x29 см
Студена Піщанського району
- 81 **Рушник**
Середина ХХ ст. 224x36 см
Студена Піщанського району
- 82 **Рушник**
Середина ХХ ст. 164x28 см
Стіна Томашпільського району
- 83 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 180x30 см
Стіна Томашпільського району
- 84 **Рушник**
Середина ХХ ст. 193x31 см
Студена Піщанського району
- 85 **Рушник**
Середина ХХ ст. 232x34 см
Студена Піщанського району
- 86 **Рушник**
Середина ХХ ст. 177x28 см
Клембівка Ямпільського району
- 87 **Рушник**
Середина ХХ ст. 185x31 см
Студена Піщанського району
- 88 **Рушник**
Середина ХХ ст. 146x35 см
Студена Піщанського району
- 89 **Рушник**
Середина ХХ ст. 214x32 см
Студена Піщанського району
- 90 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 174x34 см
Студена Піщанського району
- 91 **Рушник**
Середина ХХ ст. 230x26,5 см
Кукули Піщанського району
- 92 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 210x32 см
Студена Піщанського району
- 93 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 190x31 см
Студена Піщанського району
- Rushnyk**
First half of 20th c. 200 x 35 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 180x35 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 150x32 cm
Stina, Tomashpil raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 184x33 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 194x34 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 192x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 184x29 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 224x36 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 164x28 cm
Stina, Tomashpil raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 180x30 cm
Stina, Tomashpil raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 193x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 232x34 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 177x28 cm
Klembivka, Yampil raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 185x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 146x35 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 214x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 174x34 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 230x26,5 cm
Kukuly, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 210x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 190x31 cm
Studena, Pischanka raion
- 94 **Рушник**
Середина ХХ ст. 174x31 см
Студена Піщанського району
- 95 **Рушник**
Середина ХХ ст. 186x31 см
Студена Піщанського району
- 96 **Рушник**
Середина ХХ ст. 190x30,5 см
Болган Піщанського району
- 97 **Рушник**
Середина ХХ ст. 168x30 см
Дмитрашківка Піщанського району
- 98 **Рушник**
Середина ХХ ст. 176x33 см
Кукули Піщанського району
- 99 **Рушник**
Середина ХХ ст. 170x25 см
Болган Піщанського району
- 100 **Рушник**
Середина ХХ ст. 207x32 см
Студена Піщанського району
- 101 **Рушник**
Середина ХХ ст. 178x32 см
Студена Піщанського району
- 102 **Рушник**
Середина ХХ ст. 184x28 см
Дмитрашківка Піщанського району
- 103 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 200x35 см
Вільшанка Крижопільського району
- 104 **Рушник**
Середина ХХ ст. 196x32 см
Студена Піщанського району
- 105 **Рушник**
Середина ХХ ст. 184x33 см
Студена Піщанського району
- 106 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 182x32 см
Студена Піщанського району
- 107 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 196x29,5 см
Студена Піщанського району
- 108 **Рушник**
Середина ХХ ст. 180x35 см
Вільшанка Крижопільського району
- 109 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 200x37 см
Вільшанка Крижопільського району
- 110 **Рушник**
Середина ХХ ст. 214x31 см
Студена Піщанського району
- 111 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 212x31 см
Студена Піщанського району
- 112 **Рушник**
Середина ХХ ст. 182x33 см
Студена Піщанського району
- 113 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 200x35 см
Вільшанка Крижопільського району
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 174x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 186x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 190x30,5 cm
Bolhan, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 168x30 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 176x33 cm
Kukuly, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 170x25 cm
Bolhan, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 207x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 178x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 184x28 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 200x35 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 196x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 184x33 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 182x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 196x29,5 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 180x35 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 200x37 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 214x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 212x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 182x33 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 200x35 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion

- 114 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 200х38 см
Вільшанка Крижопільського району
- 115 **Рушник**
Перша половина – середина ХХ ст.
212х35 см
Дмитрашківка Піщанського району
- 116 **Рушник**
Середина ХХ ст. 200х31 см
Дмитрашківка Піщанського району
- 117 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 150х31 см
Студена Піщанського району
- 118 **Рушник**
Середина ХХ ст. 192х30 см
Студена Піщанського району
- 119 **Рушник**
Середина ХХ ст. 184х31 см
Студена Піщанського району
- 120 **Рушник**
Середина ХХ ст. 214х31 см
Студена Піщанського району
- 121 **Рушник**
Середина ХХ ст. 170х34 см
Студена Піщанського району
- 122 **Рушник**
Середина ХХ ст. 176х34,5 см
Студена Піщанського району
- 123 **Рушник**
Середина ХХ ст. 184х31 см
Кукули Піщанського району
- 124 **Рушник**
Середина ХХ ст. 224х33 см
Студена Піщанського району
- 125 **Рушник**
Середина ХХ ст. 202х30 см
Студена Піщанського району
- 126 **Рушник**
Середина ХХ ст. 220х30 см
Студена Піщанського району
- 127 **Рушник**
Середина ХХ ст. 190х32 см
Студена Піщанського району
- 128 **Рушник**
Середина ХХ ст. 190х33 см
Студена Піщанського району
- 129 **Рушник**
Середина ХХ ст. 200х28 см
Студена Піщанського району
- 130 **Рушник**
Середина ХХ ст. 170х32 см
Студена Піщанського району
- 131 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 177х33,5 см
Студена Піщанського району
- 132 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 220х28 см
Студена Піщанського району
- 133 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 174х29 см
Студена Піщанського району
- Rushnyk**
First half of 20th c. 200x38 cm
Viilshanka, Kryzhopil raion
- Rushnyk**
First half – Middle of 20th c.
212x35 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 200x31 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 150x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 192x30 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 184x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 214x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 170x34 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 176x34.5 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 184x31 cm
Kukuly, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 224x33 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 202x30 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 220x30 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 190x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 190x33 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 200x28 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 170x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 177x33.5 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 220x28 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 174x29 cm
Studena, Pischanka raion
- 134 **Рушник**
Середина ХХ ст. 194х32 см
Студена Піщанського району
- 135 **Рушник**
Середина ХХ ст. 184х26 см
Студена Піщанського району
- 136 **Рушник**
Середина ХХ ст. 190х32,5 см
Студена Піщанського району
- 137 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 225х31 см
Студена Піщанського району
- 138 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 196х38 см
Студена Піщанського району
- 139 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 168х32 см
Студена Піщанського району
- 140 **Рушник**
Середина ХХ ст. 220х32 см
Студена Піщанського району
- 141 **Рушник**
Середина ХХ ст. 180х30 см
Дмитрашківка Піщанського району
- 142 **Рушник**
Середина ХХ ст. 178х29 см
Студена Піщанського району
- 143 **Рушник**
Середина ХХ ст. 185х31 см
Студена Піщанського району
- 144 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 206х35 см
Студена Піщанського району
- 145 **Рушник**
Середина ХХ ст. 196х33 см
Студена Піщанського району
- 146 **Рушник**
Середина ХХ ст. 192х31 см
Студена Піщанського району
- 147 **Рушник**
Середина ХХ ст. 180х32 см
Стіна Томашпільського району
- 148 **Рушник**
Середина ХХ ст. 190х30 см
Студена Піщанського району
- 149 **Рушник**
Середина ХХ ст. 196х32 см
Студена Піщанського району
- 150 **Рушник**
Середина ХХ ст. 168х29 см
Студена Піщанського району
- 151 **Рушник**
Середина ХХ ст. 162х32 см
Студена Піщанського району
- 152 **Рушник**
Середина ХХ ст. 216х32 см
Студена Піщанського району
- 153 **Рушник**
Середина ХХ ст. 186х32 см
Студена Піщанського району
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 194x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 184x26 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 190x32.5 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 225x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 196x38 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 168x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 220x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 180x30 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 178x29 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 185x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 206x35 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 196x33 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 192x31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 180x32 cm
Stina, Tomashpil raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 190x30 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 196x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 168x29 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 162x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 216x32 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 186x32 cm
Studena, Pischanka raion

- 154 **Рушник**
Середина ХХ ст. 190x31 см
Стіна Томашпільського району
- 155 **Рушник**
Середина ХХ ст. 198x28 см
Студена Піщанського району
- 156 **Рушник тканий**
Середина ХХ ст. 285x28 см
Оратів
- 157 **Рушник тканий**
Середина ХХ ст. 220x24 см
Шарапанівка Крижопільського району
- 158 **Рушник тканий**
Середина ХХ ст. 263x25 см
Крижопіль
- 159 **Рушник**
Середина ХХ ст. 180 x 39 см
Студена Піщанського району
- 160 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 180 x 26 см
Загнітків Кодимського району.
Одеської обл.
- 161 **Рушник**
Середина ХХ ст. 180 x 26 см
Загнітків Кодимського району
Одеської обл.
- 162 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 180 x 33 см
Студена Піщанського району
- 163 **Рушник**
Середина ХХ ст. 180 x 35 см
Загнітків Кодимського району.
Одеської обл.
- 164 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 218 x 33 см
Болган Піщанського району
- 165 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 218 x 33 см
Студена Піщанського району
- 166 **Рушник**
Перша половина ХХ ст. 192 x 31 см
Студена Піщанського району
- 167 **Рушник**
Уманський район Черкаської обл.
204 x 33 см
Лляне домоткане полотно,
муліне
Колекція Музею Івана Гончара.
Копія Тетяни Причепій 2002 р.
- 168 **Рушник**
238x35 см
Лляне домоткане полотно,
муліне
Колекція Уманського краєзнавчого музею.
Копія Тетяни Причепій 2002 р.
- 169 **Рушник**
Балта Одеської обл.
236x35 см
Конопляне домоткане полотно,
вовняні нитки
Колекція Музею Українського
Народного Декоративного Мистецтва
Копія Тетяни Причепій 2002 р.
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 190x31 cm
Stina, Tomashpil raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 198x28 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 285x28 cm
Orativ raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 220x24 cm
Sharapanivka, Kryzhopil raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 263x25 cm
Kryzhopil
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 180 x 39 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 180 x 26 cm
Zahnitkiv, Kodyma raion,
Odesa oblast
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 180 x 26 cm
Zahnitkiv, Kodyma raion,
Odesa oblast
- Rushnyk**
First half of 20th 180 x 33 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Middle of 20th c. 180 x 35 cm
Zahnitkiv, Kodyma raion,
Odesa oblast
- Rushnyk**
First half of 20th 218 x 33 cm
Bolhan, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 218 x 33 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
First half of 20th c. 192 x 31 cm
Studena, Pischanka raion
- Rushnyk**
Uman raion, Cherkasy oblast
204 x 33 cm
Homespun linen,
manufactured cotton threads
From the Collection of Ivan Honchar Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2002
- Rushnyk**
238 x 35 cm
Homespun linen,
manufactured cotton threads
From the Collection of the Uman Museum
of Regional History
Copy by Tetiana Prychepiy, 2002
- Rushnyk**
Balta, Odesa oblast
236 x 35 cm
Homespun hempen linen, wool
threads
from the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2002
- 170 **Рушник**
206x30 см
Конопляне домоткане полотно,
вовняні нитки
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2002 р.
- 171 **Рушник**
168x30 см
Конопляне домоткане
полотно, муліне
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2001 р.
- 172 **Рушник**
66x27 см
Конопляне домоткане
полотно, муліне
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2001 р.
- 173 **Рушник**
208x33 см
Конопляне домоткане полотно,
вовна, металізовані нитки
Колекція Юрія Мельничука
Копія Тетяни Причепій 2000 р.
- 174 **Рушник**
185x33 см
Конопляне домоткане полотно,
вовна, металізовані нитки
Колекція НМІУ
Копія Тетяни Причепій 2004 р.
- 175 **Рушник**
Балта Одеської обл.
178x31 см
Лляне домоткане
полотно, муліне
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2000 р.
- 176 **Рушник**
Біла Ямпільського району
172x32 см
Конопляне домоткане
полотно, муліне
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2002 р.
- 177 **Рушник**
163x30 см
Конопляне домоткане
полотно, муліне
Колекція Національного
Музею історії України
Копія Тетяни Причепій 2000 р.
- 178 **Рушник**
200x29 см
Конопляне домоткане
полотно, муліне
Колекція НМІУ
Копія Тетяни Причепій 2001 р.
- 179 **Рушник**
210x30 см
Лляне домоткане
полотно, муліне
Колекція Музею Івана Гончара
Копія Тетяни Причепій 2000 р.
- Rushnyk**
206 x 30 cm
Homespun hempen linen,
wool threads
From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2002
- Rushnyk**
168 x 30 cm
Homespun hempen linen,
manufactured cotton threads
From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2001
- Rushnyk**
66 x 27 cm
Homespun hempen linen,
manufactured cotton threads
From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2001
- Rushnyk**
208 x 33 cm
Homespun hempen linen,
wool and metallic threads
From the Collection of Yuri Melnychuk
Copy by Tetiana Prychepiy, 2000
- Rushnyk**
185 x 33 cm
Homespun hempen linen,
wool and metallic threads
from the Collection of the National Museum
of Ukrainian History
Copy by Tetiana Prychepiy, 2004
- Rushnyk**
Balta, Odesa oblast
178 x 31 cm
Homespun linen,
manufactured cotton threads
From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2000
- Rushnyk**
Bila, Yampil raion
172 x 32 cm
Homespun hempen linen,
manufactured cotton threads
From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2002
- Rushnyk**
163 x 30 cm
Homespun hempen linen,
manufactured cotton threads
From the Collection of the National Museum
of Ukrainian History
Copy by Tetiana Prychepiy, 2000
- Rushnyk**
200 x 29 cm
Homespun hempen linen,
manufactured cotton threads
from the Collection of the National Museum
of Ukrainian History
Copy by Tetiana Prychepiy, 2001
- Rushnyk**
210 x 30 cm
Homespun linen,
manufactured cotton threads
From the Collection of Ivan Honchar Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 1999

- 180 **Рушник**
160x31 см
Лляне домоткане
полотно, муліне
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2000 р.
- 181 **Рушник**
Балта Одеської обл.
200x33 см
Лляне домоткане
полотно, муліне
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2000 р.
- 182 **Рушник**
Балта Одеської обл.
179x33 см
Лляне домоткане полотно,
вовняні нитки
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2001 р.
- 183 **Рушник**
Балта Одеської обл.
157x27 см
Лляне домоткане полотно,
вовняні нитки
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2001 р.
- 184 **Рушник**
Балта Одеської обл.
160x31 см
Лляне домоткане полотно, муліне
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2001 р.
- 185 **Рушник**
Клеmbівка Ямпільського району
227x48 см
Лляне домоткане полотно,
металізована нитка,
качалочка, настил, тамбур
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2001 р.
- 186 **Рушник**
176x30 см
Лляне домоткане
полотно, муліне
Колекція НМУ
Копія Тетяни Причепій 2000 р.
- 187 **Рушник**
180x28 см
Конопляне домоткане
полотно, муліне
Колекція Музею Івана Гончара
Копія Тетяни Причепій 2001
- 188 **Рушник**
Дмитрашківка Піщанського району
170x25 см
Конопляне домоткане
полотно, муліне
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2000 р.
- Rushnyk**
160 x 31 cm
Homespun linen,
manufactured cotton threads
from the Collection of the National Museum
of Ukrainian History
Copy by Tetiana Prychepiy, 2000
- Rushnyk**
Balta, Odesa oblast
200 x 33 cm
Homespun linen,
manufactured cotton threads
From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2000
- Rushnyk**
Balta, Odesa oblast
179 x 33 cm
Homespun linen, wool threads
From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2001
- Rushnyk**
Balta, Odesa oblast
157 x 27 cm
Homespun linen, wool threads
From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2001
- Rushnyk**
Balta, Odesa oblast
160 x 31 cm
Homespun linen,
manufactured cotton threads
From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2001
- Rushnyk**
Klembivka, Yampil raion
227 x 48 cm
Homespun linen, metallic
threads, "kachalochka" (a type
of counted flat stitch), satin
stitch, chain stitch
From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2001
- Rushnyk**
176 x 30 cm
Homespun linen,
manufactured cotton threads
from the Collection of the National Museum
of Ukrainian History
Copy by Tetiana Prychepiy, 2000
- Rushnyk**
180 x 28 cm
Homespun hempen linen,
manufactured cotton threads
Ivan Honchar Museum Collection
Copy by Tetiana Prychepiy, 2001
- Rushnyk**
Dmytrashkivka, Pischanka raion
170 x 25 cm
Homespun hempen linen,
manufactured cotton threads
From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2000
- 189 **Рушник**
185x30 см
Лляне домоткане
полотно, муліне
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2001 р.
- 190 **Рушник**
200x30 см
Лляне домоткане
полотно, муліне
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2001 р.
- 191 **Рушник**
Балта Одеської обл.
187x29 см
Лляне домоткане
полотно, муліне
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2002 р.
- 192 **Рушник**
Городківка Крижопільського району
200x29 см
Лляне домоткане полотно, муліне
Колекція МУНДМ
Копія Тетяни Причепій 2002 р.
- Rushnyk**
185 x 30 cm
Homespun linen,
manufactured cotton
From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2001
- Rushnyk**
200 x 30 cm
Homespun linen,
manufactured cotton threads
From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2001
- Rushnyk**
Balta, Odesa oblast
187 x 29 cm
Homespun linen,
manufactured cotton threads
From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2002
- Rushnyk**
Horodkivka, Kryzhopil raion
200 x 29 cm
Homespun linen,
manufactured cotton threads
From the Collection of the Ukrainian Folk
and Decorative Art Museum
Copy by Tetiana Prychepiy, 2002

Нафрамиці та шервети вишивали на домотканому полотні з бамбаку; техніки лиштва і штапівка, нитки вовняні. В подальшому ми зазначаємо тільки відхилення від цієї норми. На світлинах хусточки складені вдвоє, щоб показати вишивку з обох кінців.

"**Naframytzi**" (a type of rectangular wedding kerchief) and "shervety" were embroidered on "bombak" — homespun cloth woven from manufactured cotton threads, with the embroidery done in wool threads primarily utilizing the techniques of satin stitch and backstitch. From here on, we will only note those instances in which this norm is not upheld. The naframytzi are photographed folded over so as to show the embroidery work as it appears on both the front and back sides of the given piece.

- 193 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 55x50 см
Студена Піщанського району
- 194 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 55x52 см
Студена Піщанського району
- 195 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 46x44 см
Болган Піщанського району
- Naframytzia**
(wedding kerchief)
Middle of 20th c. 55x50 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 55x52 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 46x44 cm
Bolhan, Pischanka raion

- 196 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 53х41 см
Студена Піщанського району
- 197 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 56х50 см
Студена Піщанського району
- 198 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 58х53 см
Студена Піщанського району
- 199 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 67х47 см
Загнітків Кодимського району
Одеської обл.
- 200 **Нафрамиця**
Перша половина ХХ ст. 43х43 см
Дмитрашківка Піщанського району
- 201 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 64х46 см
Студена Піщанського району
- 202 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 55х48 см
Студена Піщанського району
- 203 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 48х44 см
Студена Піщанського району
- 204 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 46х45 см
Студена Піщанського району
- 205 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 48х46 см
Студена Піщанського району
- 206 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 49х48 см
Студена Піщанського району
- 207 **Нафрамиця**
Перша половина ХХ ст. 23х48 см
Вільшанка Крижопільського району
- 208 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 45х44 см
Студена Піщанського району
- 209 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 60х43 см
Студена Піщанського району
- 210 **Нафрамиця**
Перша половина ХХ ст. 53х41 см
Студена Піщанського району
- 211 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 55х40 см
Загнітків Кодимського району
Одеської обл.
- 212 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 50х48 см
Болган Піщанського району
- 213 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 64х46 см
Студена Піщанського району
- 214 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 50х48 см
Студена Піщанського району
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 53x41 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 56x50 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 58x53 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 67x47 cm
Zahnitkiv, Kodyma raion,
Odessa oblast
- Naframytzia**
First half of 20th c. 43x43 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 64x46 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 55x48 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 48x44 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 46x45 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 48x46 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 49x48 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
First half of 20th c. 23x48 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 45x44 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 60x43 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
First half of 20th c. 53x41 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 55x40 cm
Zahnitkiv, Kodyma raion
Odessa oblast
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 50x48 cm
Bolhan, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 64x46 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 50x48 cm
Studena, Pischanka raion
- 215 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 53х58 см
Студена Піщанського району
- 216 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 84х54 см
Студена Піщанського району
- 217 **Нафрамиця**
Перша половина ХХ ст. 52х49 см
Студена Піщанського району
- 218 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 58х44 см
Студена Піщанського району
- 219 **Нафрамиця**
Перша половина ХХ ст. 43х43 см
Дмитрашківка Піщанського району
- 220 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 48х42 см
Дмитрашківка Піщанського району
- 221 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 65х45 см
Студена Піщанського району
- 222 **Нафрамиця**
Перша половина ХХ ст. 48х46 см
Дмитрашківка Піщанського району
- 223 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 55х48 см
Студена Піщанського району
- 224 **Нафрамиця**
Перша половина ХХ ст. 45х45 см
Дмитрашківка Піщанського району
- 225 **Нафрамиця**
Перша половина ХХ ст. 42х41 см
Болган Піщанського району
- 226 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 51х48 см
Студена Піщанського району
- 227 **Нафрамиця**
Перша половина ХХ ст. 50х43 см
Вільшанка Крижопільського району
- 228 **Нафрамиця**
Перша половина ХХ ст. 41х46 см
Студена Піщанського району
- 229 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 56х47 см
Студена Піщанського району
- 230 **Нафрамиця**
Перша половина ХХ ст. 43х43 см
Дмитрашківка Піщанського району
- 231 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 65х48 см
Студена Піщанського району
- 232 **Нафрамиця**
Перша половина ХХ ст. 78х39 см
Болган Піщанського району
- 233 **Нафрамиця**
Середина ХХ ст. 60х57 см
Студена Піщанського району
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 53x58 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 84x54 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
First half of 20th c. 52x49 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 58x44 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
First half of 20th c. 43x43 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 48x42 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 65x45 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
First half of 20th c. 48x46 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 55x48 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 48x46 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion
- Naframytzia**
First half of 20th c. 45x45 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion
- Naframytzia**
First half of 20th c. 42x41 cm
Bolhan, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 51x48 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
First half of 20th c. 50x43 cm
Vilshanka, Kryzhopil raion
- Naframytzia**
First half of 20th c. 41x46 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 56x47 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
First half of 20th c. 43x43 cm
Dmytrashkivka, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 65x48 cm
Studena, Pischanka raion
- Naframytzia**
First half of 20th c. 78x39 cm
Bolhan, Pischanka raion
- Naframytzia**
Middle of 20th c. 60x57 cm
Studena, Pischanka raion

Вишита сорочка Поділля. Оскільки більшість експонатів походять з Вінницької області, зазначаємо лише райони.

The embroidered shirts of Podillia. Since the majority of these shirts are from the Vinnytsia oblast, only the raions of origin are listed.

234	Сорочка жіноча Перша половина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, бамбак, заповоч; низь	Women's sorochka (embroidered shirt) First half of 20th c. Sharapanivka, Kryzhopil raion "Bombak" (homespun linen woven from manufactured cotton threads), manufactured cotton threads, "nyz" (a type of vertical needle-weaving embroidery technique)	242	Сорочка жіноча, полик Перша половина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, бамбак, заповоч, лиштва, стебловий шов, зерновий вивід, шабак, вирізування	Women's sorochka, "polyk" (the shirt sleeve's shoulder raion) First half of 20th c. Sharapanivka, Kryzhopil raion "Bombak", manufactured cotton threads, satin stitch, stem stitch, double faggot stitching, "shabak" (a variation of open work), open work
235	Сорочка жіноча Перша половина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, бамбак, заповоч, низь, хрестик	Women's sorochka First half of 20th c. Sharapanivka, Kryzhopil raion "Bombak", manufactured cotton threads, "nyz", cross-stitch	243	Сорочка жіноча, полик Перша половина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, бамбак, заповоч, муліне; лиштва, стебловий шов, шабак, вирізування, змережування	Women's sorochka, polyk First half of 20th c. Sharapanivka, Kryzhopil raion "Bombak", satin stitch, "nabiruvannia", open work
236	Сорочка жіноча Перша половина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, бамбак, заповоч, низь	Women's sorochka First half of 20th c. Sharapanivka, Kryzhopil raion "Bombak", manufactured cotton threads, "nyz"	244	Сорочка жіноча, полик Перша половина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, заповоч, муліне; лиштва, стебловий шов, шабак, вирізування, змережування	Women's sorochka, polyk First half of 20th c. Sharapanivka, Kryzhopil raion Homespun linen, manufactured cotton threads, satin stitch, stem stitch, "shabak", openwork
237	Сорочка жіноча Перша половина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, бамбак, заповоч, низь	Women's sorochka First half of 20th c. Sharapanivka, Kryzhopil raion "Bombak", manufactured cotton threads, "nyz"	245	Сорочка жіноча, полик Перша половина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, бамбак, заповоч, лиштва, стебловий шов, шабак, вирізування, змережування	Women's sorochka, polyk First half of 20th c. Sharapanivka, Kryzhopil raion "Bombak", manufactured cotton threads, satin stitch, stem stitch, "shabak", cut and drawn open work
238	Сорочка жіноча Перша половина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, бамбак, заповоч, низь	Women's sorochka First half of 20th c. Sharapanivka, Kryzhopil raion "Bombak", manufactured cotton threads, "nyz"	246	Сорочки жіночі, рукави Перша половина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, бамбак, заповоч, лиштва, стебловий шов, шабак, вирізування, змережування	Women's sorochky, sleeves First half of 20th c. Sharapanivka, Kryzhopil raion "Bombak", manufactured cotton threads, satin stitch, stem stitch, "shabak", cut and drawn open work
239	Сорочка жіноча Перша половина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, бамбак, заповоч, хрестик, змережування, вишивка по рясках	Women's sorochka First half of 20th c. Sharapanivka, Kryzhopil raion "Bombak", manufactured cotton threads, cross-stitch, openwork, and embroidery worked over tight pleating akin to smocking	247	Сорочка жіноча, полик Середина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, сліпе вирізування, зерновий вивід, набірування	Women's sorochka, polyk Middle of 20th c. Sharapanivka, Kryzhopil raion Homespun linen, blind openwork, double faggot stitching, "nabiruvannia"
240	Сорочка жіноча Перша половина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, бамбак, лиштва, набірування, стебловий шов	Women's sorochka First half of 20th c. Sharapanivka, Kryzhopil raion "Bombak", satin stitch, "nabiruvannia" (a variation of counted flat stitch), stem stitch	248	Сорочка жіноча, полик Перша половина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, бамбак, заповоч, муліне, лиштва, зерновий вивід, вирізування, шабак, вишивка по змережуванні	Women's sorochka, polyk First half of 20th c. Sharapanivka, Kryzhopil raion "Bombak", manufactured cotton threads, satin stitch, double faggot stitching, cut work, "shabak", embroidery worked over drawn work
241	Сорочка жіноча Шарапанівка Крижопільського району, 1930 Автор - Причепія Євдокія Іванівна (мати Євгена Причепія) Домоткане полотно, бамбак, заповоч, низь	Women's sorochka Sharapanivka, Kryzhopil raion, 1930 Created by Yevdokiya Prychepiy – Author's mother "Bombak", manufactured cotton threads, "nyz"	249	Сорочка жіноча, полик Перша половина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, бамбак, муліне; лиштва, вирізування, зерновий вивід, шабак	Women's sorochka, polyk First half of 20th c. Sharapanivka, Kryzhopil raion "Bombak", manufactured cotton threads, satin stitch, cut work, double faggot stitching, "shabak"
242	Сорочка жіноча, полик Перша половина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, бамбак, заповоч, лиштва, стебловий шов, зерновий вивід, шабак, вирізування	250	Сорочка жіноча, полик Перша половина XX ст. Голубече Крижопільського району Домоткане полотно, заповоч, низь	Women's sorochka, polyk First half of 20th c. Holubeche, Kryzhopil raion Homespun linen, manufactured cotton threads, "nyz"	
243	Сорочка жіноча, полик Перша половина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, бамбак, заповоч, лиштва, набірування, змережування	251	Сорочка жіноча, манжет Перша половина XX ст. Шарапанівка Крижопільського району Домоткане полотно, заповоч, вишивка по рясках	Women's sorochka, cuff First half of 20th c. Sharapanivka, Kryzhopil raion Homespun linen, manufactured cotton threads, embroidery worked over pleating	

- 252 **Сорочка жіноча, полик з рукавом**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка
Крижопільського району
Домоткане полотно, бамбак,
муліне; лиштва, шабак, вирізування,
зерновий вивід, вишивка по рясках,
змережування
- 253 **Сорочка жіноча, полик**
Перша половина XX ст.
Голубече Крижопільського району
Домоткане полотно, муліне;
штапівка, лиштва, сліпе
вирізування, штабловий шов
- 254 **Сорочка жіноча, полик**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка
Крижопільського району
Домоткане полотно, муліне;
штапівка, набірування, лиштва
- 255 **Сорочка жіноча**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка
Крижопільського району
Домоткане полотно, заплоч, низь,
вишивка по змережуванню
- 256 **Сорочка жіноча**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка
Крижопільського району
Домоткане полотно, заплоч, низь
- 257 **Сорочка чоловіча**
Перша половина XX ст.
Дмитрашківка Пiдцанського району
Домоткане полотно, заплоч,
лиштва, зерновий вивід,
виколування, зубцювання
- 258 **Сорочка чоловіча**
Перша половина XX ст.
Болган Пiдцанського району
Домоткане полотно, бiсер, заплоч,
лиштва, зерновий вивід, штапiвка,
протяганка
- 259 **Сорочка чоловіча**
Перша половина XX ст.
Дмитрашківка Пiдцанського району
Домоткане полотно, заплоч,
хрестик, штапiвка
- 260 **Сорочка чоловіча**
Перша половина XX ст.
Болган Пiдцанського району
Домоткане полотно, бiсер,
металiзована нитка, лиштва,
зерновий вивід, протяганка, шабак,
виколування, зубцювання
- 261 **Сорочка чоловіча, фрагмент**
Перша половина XX ст.
Болган Пiдцанського району
Домоткане полотно, бiсер,
металiзована нитка, лиштва,
зерновий вивід, протяганка, шабак,
виколування, зубцювання
- Women's sorochka, polyk with sleeves**
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion
"Bombak", manufactured
cotton threads, satin stitch,
"shabak", cut work, double
faggot stitching, embroidery
worked over pleating, drawn
work
- Women's sorochka, polyk**
First half of 20th c.
Holubeche, Kryzhopil raion
Homespun linen, cotton threads,
backstitch, satin stitch, blind cut
work, stem stitch
- Women's sorochka, polyk**
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion
Homespun linen, manufactured
cotton threads, backstitch,
"nabiruvannia", satin stitch
- Women's sorochka**
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion
Homespun linen, manufactured
cotton threads, "nyz",
embroidery worked over drawn
work
- Women's sorochka**
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion
Homespun linen, manufactured
cotton threads, "nyz"
- Men's sorochka**
First half of 20th c.
Dmytrashkivka, Pischanka raion
Homespun linen, manufactured
cotton threads, stain stitch,
double faggot stitching, eyelets,
tooth-edged hem
- Men's sorochka**
First half of 20th c.
Bolhan, Pischanka raion
Homespun linen, seed bead,
manufactured cotton threads,
satin stitch, double faggot
stitching, backstitch, single
faggot stitching
- Men's sorochka**
First half of 20th c.
Dmytrashkivka, Pischanka raion
Homespun linen, manufactured
cotton threads, cross-stitch,
backstitch
- Men's sorochka**
First half of 20th c.
Bolhan, Pischanka raion
Homespun linen, seed bead,
metallic thread, satin stitch,
double faggot stitching, single
faggot stitching, "shabak",
eyelets, tooth-edged hem
- Men's sorochka, a fragment**
First half of 20th c.
Bolhan, Pischanka raion
Homespun linen, seed bead,
metallic thread, satin stitch,
double faggot stitching, single
faggot stitching, "shabak",
eyelets, tooth-edged hem
- 262 **Сорочка чоловіча**
Перша половина XX ст.
Студена Пiдцанського району
Домоткане полотно, заплоч;
лиштва, зерновий вивід, протяганка,
шабак, виколування, зубцювання
- 263 **Сорочка чоловіча**
Перша половина XX ст.
Вiльшанка Крижопiльського району
Домоткане полотно, заплоч;
лиштва, зерновий вивід,
виколування, штапiвка
- 264 **Сорочка чоловіча**
Перша половина XX ст.
Шарапанiвка
Крижопiльського району
Домоткане полотно, заплоч,
штапiвка, лиштва, хрестик
- 265 **Сорочка чоловіча**
Перша половина XX ст.
Дмитрашківка Пiдцанського району
Домоткане полотно, заплоч,
лиштва, зерновий вивід,
виколування
- 266 **Сорочка чоловіча**
Перша половина XX ст.
Вiльшанка Крижопiльського району
Домоткане полотно, бамбак,
заплоч, лиштва, зерновий вивід,
виколування
- 267 **Сорочка жіноча, вишивка на підтоці**
Перша половина XX ст.
Голубече Крижопiльського району
Домоткане полотно, бамбак, муліне;
лиштва, штапiвка, вишивка по
змережуваннi, виколування
- 268 **Сорочка жіноча, вишивка на підтоці**
Перша половина XX ст.
Голубече Крижопiльського району
Домоткане полотно, бамбак, муліне;
лиштва, штапiвка, вишивка по
змережуваннi, виколування
- 269 **Сорочка жіноча, полик (вгорі), манжет і підточка (вниз)**
Середина XX ст.
Тернiвка Крижопiльського району
Фабричне полотно, заплоч, низь
- 270 **Сорочка жіноча**
Середина XX ст.
Вiйтiвка Бершадського району
Фабричне полотно, заплоч, низь,
вишивання по рясках
- 271 **Сорочка жіноча**
Середина XX ст.
Вiйтiвка Бершадського району
Фабричне полотно, заплоч, низь,
вишивання по рясках
- Men's sorochka**
First half of 20th c.
Studena, Pischanka raion
Homespun linen, manufactured
cotton threads, satin stitch,
double faggot stitching,
"shabak" a variation of open
work, eyelets, tooth-edged hem
- Men's sorochka**
First half of 20th c.
Vilshanka, Kryzhopil raion
Homespun linen, manufactured
linen threads, satin stitch,
double faggot stitching, eyelets,
backstitch
- Men's sorochka**
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion
Homespun linen, manufactured
cotton threads, backstitch, satin
stitch, cross-stitch
- Men's sorochka**
First half of 20th c.
Dmytrashkivka, Pischanka raion
Homespun linen, manufactured
cotton threads, satin stitch,
double faggot stitching, eyelets
- Men's sorochka**
First half of 20th c.
Vilshanka, Kryzhopil raion
"Bombak", manufactured cotton
threads, satin stitch, double
faggot stitching, eyelets
- Women's sorochka**
First half of 20th c.
Holubeche, Kryzhopil raion
"Bombak", manufactured cotton
threads, satin stitch, backstitch,
embroidery worked over open
work, eyelets
- Women's sorochka**
First half of 20th c.
Holubeche, Kryzhopil raion
"Bombak", manufactured cotton
threads, satin stitch, backstitch,
embroidery worked over open
work, eyelets
- Women's sorochka, polyk (shoulder insert, above) and cuff**
Middle of 20th c.
Ternivka, Kryzhopil raion
Manufactured cloth,
manufactured cotton
threads, "nyz"
- Women's sorochka**
Middle of 20th c.
Viytivka, Bershad raion
Manufactured cloth,
manufactured cotton threads,
"nyz", embroidery worked over
tight gathering
- Women's sorochka**
Middle of 20th c.
Viytivka, Bershad raion
Manufactured cloth,
manufactured cotton threads,
"nyz", embroidery worked over
tight gathering

- 272 **Сорочка жіноча, полик**
Перша половина XX ст.
Голубече Крижопільського району
Домоткане полотно, заполоч,
лиштва, зерновий вивід, шабак,
вирізування, виколювання,
вишивання по рясах
- 273 **Сорочка жіноча**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка
Крижопільського району
Домоткане полотно, заполоч;
лиштва, зерновий вивід, шабак,
стебловий шов, хрестик
- 274 **Сорочки жіночі, рукави**
Перша половина XX ст.
Крижопільський район
Домоткане полотно, заполоч;
лиштва, зерновий вивід, шабак,
стебловий шов
- 275 **Сорочка жіноча**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка
Крижопільського району
Домоткане полотно, заполоч, низь,
змережування
- 276 **Сорочка жіноча, фрагмент**
Середина XX ст.
Шарапанівка
Крижопільського району
Домоткане полотно, хрестик
- 277 **Сорочка жіноча, полик**
Середина XX ст.
Війтівка Бершадського району
Фабричне полотно, заполоч, низь
- 278 **Сорочка жіноча, полик**
Перша половина XX ст.
Голубече Крижопільського району
Домоткане полотно, муліне,
лиштва, набірування
- 279 **Сорочка жіноча**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка
Крижопільського району
Домоткане полотно, бамбак, муліне;
лиштва, набірування, зерновий
вивід, виколювання, штапівка,
змережування
- 280 **Сорочка жіноча**
Перша половина XX ст.
Шарапанівка
Крижопільського району
Домоткане полотно, бамбак,
заполоч, лиштва, стебловий
шов, зерновий вивід, шабак,
змережування
- 281 **Сорочка жіноча**
Початок XX ст.
Городківка Крижопільського району
Домоткане полотно, заполоч, низь
- Women's sorochka, polyk**
First half of 20th c.
Holubeche, Kryzhopil raion
Homespun linen, manufactured
cotton threads, satin stitch,
double faggot stitching, "shabak",
cut work, eyelets, embroidery
worked over tight gatherings
- Women's sorochka**
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion
Homespun linen, manufactured
cotton threads, satin stitch,
"shabak", stem stitch,
crossstitch
- Women's sorochka**
First half of 20th c.
Kryzhopil raion
Homespun linen, manufactured
cotton threads, satin stitch,
double faggot stitching,
"shabak", stem stitch
- Women's sorochka**
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion
Homespun linen, manufactured
cotton threads, "nyz",
embroidery worked over
open work
- Women's sorochka, a fragment**
Middle of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion
Homespun linen, cross-stitch
- Women's sorochka, polyk**
Middle of 20th c.
Viytivka, Bershad raion
Manufactured cloth,
manufactured cotton
threads, "nyz"
- Women's sorochka, polyk**
First half of 20th c.
Holubeche, Kryzhopil raion
Homespun linen, manufactured
cotton threads, satin stitch,
"nabiruvannia"
- Women's sorochka**
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion
"Bombak", manufactured
cotton threads, satin stitch,
"nabiruvannia", double faggot
stitching, eyelets, backstitch,
open work
- Women's sorochka**
First half of 20th c.
Sharapanivka, Kryzhopil raion
"Bombak", manufactured
cotton threads, satin stitch, stem
stitch, double faggot stitching,
"shabak", open work
- Women's sorochka**
First half of 20th c.
Horodkivka, Kryzhopil raion
Homespun linen, manufactured
cotton threads, "nyz"
- 282 **Сорочка жіноча, фрагмент**
Середина XX ст.
Війтівка Бершадського району
Змережування
- 283 **Сорочка жіноча, фрагмент**
Середина XX ст.
Війтівка Бершадського району
Фабричне полотно, вишивання по
змережуванні
- 284 **Сорочка жіноча, полик**
Середина XX ст.
Війтівка Бершадського району
Фабричне полотно, заполоч, низь
- 285 **Сорочка жіноча, полик**
Середина XX ст.
Війтівка Бершадського району
Фабричне полотно, заполоч, низь
- 286 **Сорочка жіноча, комір**
Середина XX ст.
Війтівка Бершадського району
- 287 **Сорочка жіноча, комір**
Середина XX ст.
Війтівка Бершадського району
- 288 **Сорочка жіноча, фрагмент**
Середина XX ст.
Дмитрашківка Піщанського району
- 289 **Сорочка жіноча, полик**
Середина XX ст.
Загнітків Кодимського району
Одеської обл.
- 290 **Сорочка жіноча, полик**
Середина XX ст.
Болган Піщанського району
- 291 **Сорочка жіноча, полик**
Середина XX ст.
Загнітків Кодимського району
Одеської обл.
- 292 **Сорочка жіноча, полик**
Середина XX ст.
Загнітків Кодимського району
Одеської обл.
- 293 **Сорочка жіноча**
Середина XX ст.
Стіна Томашпільського району
- 294 **Сорочка жіноча**
Середина XX ст.
Загнітків Кодимського району
Одеської обл.
- 295 **Сорочка жіноча, полик**
Середина XX ст.
Дмитрашківка Піщанського району
- 296 **Сорочка жіноча, полик**
Середина XX ст.
Стіна Томашпільського району
- Women's sorochka, a fragment**
Middle of 20th c.
Viytivka, Bershad raion
Open work
- Women's sorochka, polyk**
Middle of 20th c.
Viytivka, Bershad raion
Manufactured cloth, embroidery
worked over open work
- Women's sorochka, polyk**
Middle of 20th c.
Viytivka, Bershad raion
Manufactured cotton
threads, "nyz"
- Women's sorochka, polyk**
Middle of 20th c.
Viytivka, Bershad raion
Manufactured cloth,
manufactured cotton
threads, "nyz"
- Women's sorochka, komir (collar)**
Middle of 20th c.
Viytivka, Bershad raion
- Women's sorochka, komir**
Middle of 20th c.
Viytivka, Bershad raion
- Women's sorochka, a fragment**
Middle of 20th c.
Dmytrashkivka, Pischanka
raion
- Women's sorochka, polyk**
Middle of 20th c.
Zahnitkiv, Kodyma raion,
Odesa oblast
- Women's sorochka, polyk**
Middle of 20th c.
Boihan, Pischanka raion
- Women's sorochka, polyk**
Middle of 20th c.
Zahnitkiv, Kodyma raion,
Odesa oblast
- Women's sorochka, polyk**
Middle of 20th c.
Zahnitkiv, Kodyma raion,
Odesa oblast
- Women's sorochka, polyk**
Middle of 20th c.
Stina, Tomashpil raion
- Women's sorochka**
Middle of 20th c.
Zahnitkiv, Kodyma raion,
Odesa oblast
- Women's sorochka, polyk**
Middle of 20th c.
Dmytrashkivka, Pischanka
raion
- Women's sorochka, polyk**
Middle of 20th c.
Stina, Tomashpil raion

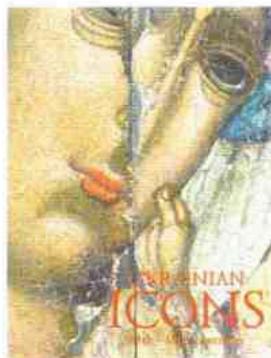
видавництво

РОДОВІД

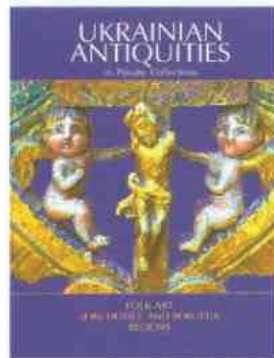
www.rodovid.net

ДАВНЯ УКРАЇНЬСЬКА ІКОНА.
із приватних збірок.
Олег Сидор. Альбом, історія
мистецтва.
Київ, 2003

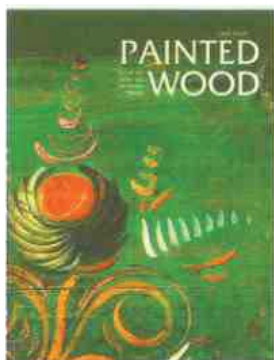
UKRAINIAN ICONS
13–18th centuries.
Oleh Sydor.
2003

Українська Старовина
із приватних збірок.
UKRAINIAN ANTIQUITIES
(укр. та англ. редакції).
Каталог, історія культури. Київ,
2002

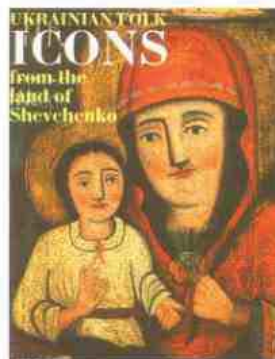
МАЛЬОВАНЕ ДЕРЕВО.
Наївний живопис
українського села. Лідія Орел.
Альбом, історія мистецтва.
Київ, 2003

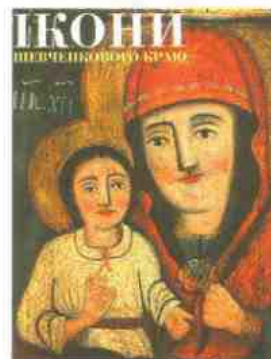
PAINTED WOOD.
Lidia Orel.
2003

НАЦІОНАЛЬНИЙ
МУЗЕЙ У ЛЬВОВІ.
100 РОКІВ. Альбом
(укр. та англ. мовами).
Київ, 2005

ICONS FROM THE LAND
OF SHEVCHENKO.
Lidia Lykhach, Mykola Kornienko. 2000

ІКОНИ ШЕВЧЕНКОВОГО КРАЮ.
Лідія Лихач, Микола Корнієнко.
Альбом, історія мистецтва.
Київ, 2000

ПАНАС ЯРМОЛЕНКО.
портрет мого краю.
Наївне малювання України.
Історія мистецтва.
Київ, 2006

ВИШИВКА СХІДНОГО ПОДІЛЛЯ
EMBROIDERY OF EASTERN PODILLIA

Альбом

Відповідальна за випуск: Надія Гончаренко

Автори: Євген Причепій, Тетяна Причепій

Керівник проекту: Лідія Лихач

Дизайн та верстка: Ілля Павлов

Кольорокорекція світлин: Олексій Богословський

Фото: Валерій Куделя

Редактор: Надія Гончаренко

Підписано до друку: 20.01.2007

Формат: 60x90 1/16

Папір крейдований

Умов. друк. арк. 21,63

Замовлення: № 0701/25-1

ВИДАВНИЦТВО РОДОВІД:

вул. Саксаганського, 35 оф. 54 Київ 01032

www.rodovid.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
серія ДК № 1230 від 12.02.2003

Друк: "МАЙСТЕРНЯ КНИГИ"

вул. М. Кривоноса, 26, Київ 03037

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
серія КІ № 82 від 06.09.2005

ВИШИВКА СХІДНОГО ПОДІЛЛЯ: Альбом / П 77 Автори: Є. М. Причепій,
П 77 Т. І. Причепій, керівник проекту: Л. П. Лихач. – К.: Родовід, 2007. – 344 с.
ISBN 966-7845-30-3

Альбом ВИШИВКА СХІДНОГО ПОДІЛЛЯ є результатом багаторічних польових досліджень авторів у досить вузькому ареалі придністровських сіл Східного Поділля. Ця праця представляє широкому колу дослідників та зацікавлених читачів структуру усталених орнаментів вишивки, які ймовірно повторювалися тут століттями. Автори роблять спробу інтерпретувати ці орнаменти, а також пояснити їхню подібність з орнаментами керамічних виробів доісторичних епох.

УДК 746.3 (477.43/.44)(084.1)

ББК 37. 248 (4УКР)я6